EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR

CENTRUM PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A HODNOCENÍ KRAJINY

Územní studie krajiny SO ORP Pardubice

Návrh územní studie - I. část - Textová zpráva

květen 2019

Objednatel: **Statutární město Pardubice**

Pernštýnské náměstí 1, 530 21 Pardubice

Zpracovatel: **EKOTOXA s.r.o. a externí zpracovatelé**

Fišova 403/7, 602 00 Brno – Černá Pole

tel. 558 900 010, fax 558 900 011, e-mail: emc@ekotoxa.cz

Projekt
ÚZEMNÍ STUDIE KRAJINNÉ A SÍDELNÍ ZELENĚ PRO ORP PARDUBICE A MĚSTA PARDUBICE
je spolufinancován Evropskou unií.
Hlavním cílem projektu je pořízení 2 územních studií, které řeší: a) podobu veřejného prostranství ve vybrané lokalitě na území města Pardubice (Pravý břeh Labe-Polabiny), b) koncepci krajiny v rozsahu SO ORP Pardubice

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR

Registrační číslo projektu: CZ.06.3.72/0.0/0.0/15_012/0004710.
Projekt je spolufinancován Evropskou unií v rámci Integrovaného regionálního operačního programu.

Autorský kolektiv

EKOTOXA s.r.o.:

Mgr. Hana Trávníčková	vedení projektu a koordinace prací
Tamara Faberová MSc.	přírodní hodnoty, ochrana přírody, biodiverzita, migrační prostupnost
Mgr. Přemysl Pavka	erozní problematika, ochrana vod a optimalizace vodního režimu krajiny
Mgr. Pavla Škarková	zemědělství, brownfields, znečištění a kontaminace
Ing. Eva Birgusová	lesnictví
Mgr. Zdeněk Frélich	těžba
Tomáš Mühr, Bc.	práce v GIS, zpracování výkresů

EXTERNÍ ŘEŠITELÉ:

Institut regionálních informací, s.r.o.

Ing. arch. Michal Hadlač	urbanismus, vztahy sídel a krajiny
Ing. Radmila Hadlačová	urbanismus, vztahy sídel a krajiny, rekreace a prostupnost území
Mgr. Barbora Necidová	urbanismus, vztahy sídel a krajiny, rekreace a prostupnost území

Envicons, s.r.o.

Mgr. Josef Tračík	ochrana vod a optimalizace vodního režimu krajiny, vymezení niv

Další zpracovatelé

Ing. Martin Jaroš	
Ing. Petr Šiřina	krajinný ráz, ÚSES
Ing. Roman Bukáček	cílová vize krajiny, vymezení krajinných okrsků, krajinný ráz

Obsah dokumentace návrhu územní studie:

Textová část:

Část I.: Textová zpráva

Část II.: Karty obcí

Přílohy:

Příloha č. 1: Diferenciace sídel, analýza narušení a hodnot

Příloha č. 2: Ochrana přírody – ukázky ekologicky stabilnějších ploch (ESP)

Příloha č. 3: Příloha k erozní části – katalog půdoochranných opatření

Příloha č. 4: Průzkum pozůstatků historických krajinných struktur ve SO ORP Pardubice – Koryta řek

Příloha č. 5: Průzkum pozůstatků historických krajinných struktur ve SO ORP Pardubice - Rybniční soustavy

Grafická část:

N.1 Hlavní výkres	1:10 000
N.2 Výkres vymezení navržených změn ve využívání ploch	1:10 000
N.3 Výkres jevů navržených na doplnění ÚAP	1:10 000
N.4 Přehledný výkres celkového řešení	1:50 000

Obsah

1 ÚVOD DO NÁVRHOVÉ ČÁSTI 12

2 STANOVENÍ CÍLOVÉ VIZE KRAJINY 13

2.1 Rámcová cílová vize krajiny správního obvodu ORP Pardubice 13
2.2 Cílová vize vzhledem k vymezeným krajinám 17

3 NÁVRH OCHRANY A ROZVOJE HODNOT KRAJINY A VYUŽITÍ KRAJINNÝCH POTENCIÁLŮ 24

3.1 Zpřesnění typů krajin a cílových charakteristik krajiny ze ZÚR 24
3.1.1 Základní členění území na krajinné celky z pohledu zasahujících krajin a jejich charakteristika 25
3.1.2 Zpřesnění typů krajiny 28
3.1.3 Cílové kvality (charakteristiky) krajiny 29
3.1.4 Obecná charakteristika základních typů krajiny, vyplývající úkoly 33
3.2 Návrh opatření na ochranu a rozvoj zjištěných hodnot 40
3.2.1 Přírodní hodnoty 40
3.2.2 Historické a kulturní hodnoty 51
3.2.3 Estetické hodnoty a krajinný ráz 52

4 NÁVRH ŘEŠENÍ POTŘEB ČLOVĚKA V KRAJINĚ 71

4.1 Návrh opatření pro optimalizaci hospodaření v krajině 71
4.1.1 Zemědělství a protierozní opatření 71
4.1.2 Vodní hospodářství - Návrh opatření pro optimalizaci hospodaření v krajině se zaměřením na zásady hospodaření v říčních nivách 73
4.1.3 Lesnictví 74
4.2 Návrh opatření pro zlepšení sídelních propojení a prostupnosti krajiny pro člověka 75
4.2.1 Přístup ze sídla do volné krajiny 75
4.3 Návrh opatření pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu 76
4.3.1 Shrnutí problémů z Doplňujících průzkumů a rozborů 76
4.3.2 Návrhy opatření 76
4.4 Návrh řešení krajinných souvislostí s požadavky na urbanizaci území z územně plánovací dokumentace a z dalších podkladů 78
4.4.1 Srůstání sídel 78
4.4.2 Propojení jednotlivých sídel 78
4.4.3 Potřeba regulace rozsahu zastavitelných ploch pro obytnou zástavbu 79
4.4.4 Působení zastavěného území stávajícího i budoucího na krajinu 80
4.4.5 Shrnutí nejdůležitějších doporučení a návrhů řešených v ÚSK v souvislostech s požadavky na urbanizaci území 82

5 NÁVRH ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ, SNIŽOVÁNÍ OHROŽENÍ A PŘEDCHÁZENÍ RIZIKŮM V KRAJINĚ 83

5.1 Doporučení opatření ke zlepšení vodního režimu krajiny, ke zvýšení retence v území a ke zlepšení protipovodňové ochrany území ... 83
5.1.1 Shrnutí problémů z Doplňujících průzkumů a rozborů ... 83
5.1.2 Návrhy opatření, doporučení a upozornění ... 85
5.2 Rámcové vymezení niv vodotečí ... 87
5.2.1 Shrnutí problémů z Doplňujících průzkumů a rozborů ... 88
5.2.2 Návrhy opatření ... 89
5.3 Doporučení pro řešení protierozní ochrany ... 89
5.3.1 Shrnutí problémů z Doplňujících průzkumů a rozborů ... 89
5.3.2 Návrhy opatření ... 90
5.4 Doporučení opatření k ochraně a zvýšení biodiverzity a k předcházení fragmentace krajiny ... 99
5.5 Rámcový návrh úprav ÚSES ... 104
5.6 Návrh zpřesnění migračně významných území a dálkových migračních koridorů – doporučení pro zajištění lepších podmínek pro migraci velkých savců ... 112
5.6.1 Bariérová místa na dálkových migračních koridorech (DMK) ... 113
5.6.2 Střety zastavitelných území s MVÚ a DMK ... 115
5.7 Vymezení ploch vyžadujících revitalizaci krajiny ... 117
5.7.1 Vodní hospodářství ... 118
5.7.2 Zemědělské a lesnické hospodaření ... 118
5.7.3 Ochrana přírodních hodnot ... 118
5.7.4 Brownfields ... 118
5.7.5 Potenciál revitalizace krajiny ve vztahu k těžbě nerostných surovin ... 119
5.8 Návrh opatření pro transformaci zjištěných významných opuštěných areálů a ploch ve volné krajině a v kontaktů s ní ... 122
5.8.1 Shrnutí problémů z Doplňujících průzkumů a rozborů ... 122
5.8.2 Návrhy opatření ... 123
5.9 Doporučení pro řešení problémů v oblasti znečištění a kontaminace ... 130
5.9.1 Shrnutí problémů z Doplňujících průzkumů a rozborů ... 130
5.9.2 Návrhy opatření ... 131
5.10 Doporučení opatření v souvislosti s adaptací na změny klimatu ... 132
5.10.1 Hospodaření v krajině ... 133
5.10.2 Ochrana přírody a ekologická stabilita krajiny ... 137
5.10.3 Lesnictví ... 139

6 ČLENĚNÍ ÚZEMÍ NA KRAJINNÉ OKRSKY ... 140

6.1 Popis krajinných okrsků a rámcové podmínky využití a rámcová doporučení pro opatření ... 140
6.1.1 Ok01 – Pardubice ... 141
6.1.2 Ok02 – Spojil – Zminný ... 143
6.1.3 Ok03 – Kunětická hora ... 145
6.1.4 Ok04 – Kunětice - Srch ... 146
6.1.5 Ok05 – Bohdanečsko ... 148
6.1.6 Ok06 – Opatovicko ... 150
6.1.7 Ok07 – Dříteč ... 152
6.1.8 Ok08 – Rokytno – Újezd u Sezemic ... 155
6.1.9 Ok09 – Sezemice ... 158

6.1.10 Ok10 – Dašicko ... 160
6.1.11 Ok11 – Moravany ... 163
6.1.12 Ok12 – Lipec – Holešovice - Bělešovice ... 165
6.1.13 Ok13 – Chrudimka ... 167
6.1.14 Ok14 – Ostřešany - Mikulovice ... 169
6.1.15 Ok15 – Nemošice – Starý Mateřov ... 171
6.1.16 Ok16 – Opočínek - Srnojedy ... 174
6.1.17 Ok 17 – Bohdanečsko II. ... 177
6.1.18 Ok 18 – Rohovládova Bělá ... 179
6.1.19 Ok 19 – Dolany - Libišany ... 182

7 ZÁVĚR ... 185

7.1 Souhrnné doporučení pro zohlednění návrhu v územně plánovací dokumentaci, včetně návrhů změn stávající územně plánovací dokumentace ... 185
7.1.1 Oblast ochrany přírody a ekologické stability krajiny ... 185
7.1.2 Oblast ochrany půdy a erozního ohrožení ... 186
7.1.3 Oblast lesnictví ... 187
7.1.4 Oblast vodního režimu krajiny ... 187
7.1.5 Oblast vztahu sídel a krajiny, rekreace a prostupnost území ... 187
7.1.6 Oblast těžby ... 188
7.1.7 Oblast brownfields ... 189
7.2 Souhrnné doporučení pro zohlednění návrhu při činnosti orgánů veřejné správy a dalších subjektů ... 189
7.2.1 Oblast ochrany přírody a ekologické stability krajiny ... 189
7.2.2 Oblast ochrany půdy a erozního ohrožení ... 190
7.2.3 Oblast lesnictví ... 191
7.2.4 Oblast vodního režimu krajiny ... 191
7.2.5 Oblast vztahu sídel a krajiny, rekreace a prostupnost území ... 191
7.2.6 Oblast brownfields ... 191
7.2.7 Oblast znečištění a kontaminace ... 192
7.3 Přehled jevů doporučených k doplnění do územně analytických podkladů ... 192
7.3.1 Doporučení k aktualizaci a doplnění jevů ÚAP ... 192
7.3.2 Odůvodnění ... 194
7.4 Souhrnné doporučení pro řešení územních problémů, které nelze vyřešit v rozsahu podrobnosti ÚSK ... 194
7.4.1 Souhrnné doporučení ... 194
7.4.2 Odůvodnění ... 195

8 LITERATURA ... 196

Seznam obrázků

Obrázek 3.1: Reprezentace krajin zasahujících do území SO ORP Pardubice. 26
Obrázek 3.2: Vymezení typů krajiny v jednotlivých krajinách zasahujících do území správního obvodu ORP Pardubice. 29
Obrázek 3.3: Souvislost mezi krajinnou strukturou a druhovou bohatostí v zemědělsky utvářené krajině. 44
Obrázek 3.4: Příklad typu ekologicky stabilnější plochy – využití agrolesnictví, tradičního způsobu obhospodařování v krajině. 48
Obrázek 3.5: Ukázka vymezení ekologicky stabilnějších ploch a linií v Slepoticích. 50
Obrázek 3.6: Sídla v kategorii A,A-. 56
Obrázek 3.7: Sídla v kategorii B, B+. 57
Obrázek 3.8: Sídla v kategorii B-. 59
Obrázek 3.9: Sídla v kategorii C. 61
Obrázek 3.10: Zóny odstupňované ochrany hodnot krajinného rázu. 65
Obrázek 3.11: Mapka zobrazující objekty prostorově skladebné charakteristiky území. 70
Obrázek 4.1: Problematické velké díly půdních bloků. 72
Obrázek 5.1: Ochrana zdrojů podzemní vody. 84
Obrázek 5.2: Procento ohrožených oblastí zdrojů podzemních vod z celkové rozlohy obce. 85
Obrázek 5.3: Klasifikace terénu v ORP Pardubice dle sklonu 88
Obrázek 5.4: Rozmístění návrhů agrotechnických a organizačních opatření v ORP Pardubice. 97
Obrázek 5.5: Rozmístění ploch pro umístění biotechnických opatření a lokalizace nevýrazných SUp v ORP Pardubice. 98
Obrázek 5.6: Plochy s absencí či nedostatkem bariér proti větrné erozi navržené k doplnění výsadeb a větrolamů. 99
Obrázek 5.7: Ukázka návrhů pro zlepšení návaznosti ÚSES. 106
Obrázek 5.8: Návrh UHUS – doplnění hustoty ÚSES. 107
Obrázek 5.9: Ukázka návrhu opatření, která by zmírnila současný nepříznivý stav v migračně významném území u Němčic a Dříteče. 115
Obrázek 6.1: Krajinné okrsky ve SO ORP Pardubice 140

Seznam tabulek

Tabulka 3.1: Vymezení typů krajin v SO ORP Pardubice. 28
Tabulka 3.2: Cílové kvality krajiny v SO ORP Pardubice. 30
Tabulka 5.1: Využití a ochrana vymezených poříčních niv. 88
Tabulka 5.2: Návrhy protierozních opatření v obcích. 94
Tabulka 5.3: Problematická místa ÚSES a návrh na jejich řešení. 107
Tabulka 5.4: Bariérová místa na dálkových migračních koridorech (DMK). 113
Tabulka 5.5: Přehled pro obce s hodnocením 2 a 3 s informací o míře závažnosti konfliktu a možnostmi řešení. 115
Tabulka 5.6: Střety ložisek nerostných surovin s limity ochrany životního prostředí. 119
Tabulka 5.7: Evidované brownfieldy SO ORP Pardubice ve volné krajině a v kontaktu s ní. 122
Tabulka 5.8: Možnosti rozvoje brownfieldů. 124
Tabulka 5.9: Aktuální brownfieldy v SO ORP Pardubice ve volné krajině a v kontaktu s ní. 125
Tabulka 5.10: Staré ekologické zátěže představující riziko pro znečištění vod a půd (A2-A3 a P3-P4). 130
Tabulka 7.1: Přehled jevů doporučených k doplnění do ÚAP. 192

Seznam zkratek

Zkratka	Název
AOPK	Agentura ochrany přírody a krajiny
BPEJ	Bonitované půdně ekologické jednotky
BT	Biotechnický prvek
ČR	Česká republika
DPB	Díl půdního bloku
DMK	Dálkové migrační koridory
DSO	Dráhy soustředěného odtoku
ESL	Ekologicky stabilní linie
ESP	Ekologicky stabilní plochy
EU	Evropská unie
EÚK	Evropská úmluva o krajině
EVL	Evropsky významná lokalita
HEIS VÚV	Hydroekologický informační systém VÚV TGM, v.v.i.
KB	Kritický bod z hlediska odtoku
KES	Koeficient ekologické stability krajiny
KoPÚ	Komplexní pozemkové úpravy
LHP	Lesní hospodářský plán
LO	Lesní oblast
LPIS	Land Parcel Identification Systém (Systém evidence užívání půdy pro zemědělské dotace)
LS	Lesní správa
LVS	Lesní vegetační stupně
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MVÚ	Migračně významná území
MZCHÚ	Maloplošně zvláště chráněná území
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NDOP	Nálezová databáze ochrany přírody
NRBC	Nadregionální biocentrum
NZO	Nitrátově zranitelné oblasti
Ok	Krajinný okrsek
OPRL	Oblastní plán rozvoje lesa
ORP	Obec s rozšířenou působností
PB	Problémový bod z hlediska odtoku
PBPPO	Přírodě blízká protipovodňová opatření
PEO	Protierozní opatření
PHO	Pásmo hygienické ochrany vod
PLO	Přírodní lesní oblasti
PP	Přírodní památka
PPOm	Protipovodňové opatření na orné půdě - mírnější
PPOv	Protipovodňové opatření na orné půdě - přísnější
PR	Přírodní rezervace
PUPFL	Pozemek určený k plnění funkcí lesa
REV	Revitalizace vodního toku

Zkratka	Název
RBC	Regionální biocentrum
RKP	Registr kontaminovaných ploch
Sb.	Sbírka
SEJ	Socioekonomické jevy
SEKM	Systém evidence kontaminovaných míst
SEO	Silné erozní ohrožení
SLT	Soubor lesních typů
SM	Stabilizace meziřadí
SO	Správní obvod
SUp	Stabilizace údolnice – úprava hospodaření na pozemku
SUt	Stabilizace údolnice zatravněním
TP	Plošné zatravnění
ÚAP	Územně analytické podklady
UHUS	Oblast vhodná pro vymezení nových skladebných části ÚSES nebo interakčních prvků
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
URNAV	Nesrovnalosti mezi UP a UAP a nenavazující ÚSES mezi obcemi
ÚSES	Územní systém ekologické stability
ÚSK	Územní studie krajiny
VET	Větrná eroze
VKP	Významný krajinný prvek
ZCHÚ	Zvláště chráněná území
ZPF	Zemědělský půdní fond

1 Úvod do návrhové části

Struktura zprávy Návrhu územní studie krajiny odpovídá Metodickému pokynu návrhu zadání územní studie krajiny (MMR a MŽP) a Zadání územní studie krajiny správního obvodu ORP Pardubice.

Pro lepší orientaci v předané zprávě uvádíme základní přehled obsahu jednotlivých kapitol. Textová zpráva obsahuje:

- Stanovení cílové vize krajiny
- Návrh ochrany a rozvoje hodnot krajiny a využití krajinných potenciálů - kapitola obsahuje návrhy a doporučení na ochranu přírodních, kulturních, historických a estetických hodnot v krajině
- Návrh řešení potřeb člověka v krajině – v kapitole lze najít návrhy a doporučení na optimalizaci hospodaření v území, optimalizaci sídelních propojení, návrhy v oblasti rekreace a řešení požadavků na urbanizaci území, vazby sídel a krajiny
- Návrh řešení problémů, snižování ohrožení a předcházení rizikům v krajině – kapitola obsahuje návrhy a doporučení na optimalizaci vodního režimu v území, řešení protierozních návrhů, změn v ÚSES, návrhy a vymezení niv vodních toků, revitalizační opatření, opatření v souvislosti s adaptací na změnu klimat, opatření v oblasti nevyužívaných areálů, kontaminace území apod.
- Členění území na krajinné okrsky, včetně uvedení Rámcových podmínek a doporučení
- Závěrečnou kapitolu, kde se také objevuje souhrn podmínek a doporučení pro celé řešené území

V Textové části Návrhu územní studie (Část I.) a především pak v Kartách obcí (Část II.) jsou na základě zjištěných problémů v etapě Doplňující průzkumy a rozbory zpracovány návrhy opatření a doporučení pro obce v následujících tematických oblastech:

- Urbanizace, sídla, krajina
- Vodní režim krajiny, retence vody v území, ohrožení povodněmi
- Ohrožení erozí
- Ochrana přírody a biodiverzity
- Lesnictví
- ÚSES
- Prostupnost krajiny
- Rekreace a turistický ruch
- Brownfields, znečištění a kontaminace

Základním podkladem pro návrh opatření byly výstupy analytické části, terénní průzkumy a zpracované dokumentace (ÚPD, KoPÚ, studie aj.).

2 Stanovení cílové vize krajiny

Zadání ÚSK Pardubice předpokládá v návrhové části stanovení tzv. cílové vize krajiny. Uvedená formulace vychází ze zadání ÚSK vytvořeném na základě Společného metodického pokynu (MMR, MŽP). Smyslem cílové vize je předložení principů, koncepčního pohledu a směřování, jakým směrem a čím řídit rozvoj území. Vize je uvedena prohlášením a základními úkoly ve smyslu zásad. Vize představuje určitý koncepční nadhled, který propojuje jednotlivé aktivity rozvoje.

2.1 Rámcová cílová vize krajiny správního obvodu ORP Pardubice

Správní obvod ORP Pardubice představuje převážně prostor Pardubické kotliny, jejímž těžištěm je urbanizovaný prostor města Pardubice. Výraznou přírodní osou území je řeka Labe. Prostor zahrnuje okraje kotliny utvářené tabulemi a zvlněnými plošinami s venkovskou zemědělskou krajinou s charakteristickými znaky intenzivního využití. Prostor správního obvodu vytváří tři identické krajiny: Krajina Pardubické kotliny, jih území utváří okraj Heřmanoměstecké tabule, severozápadní výběžek okraj Chlumecké tabule. Město Pardubice tvoří urbanizovaný prostor vytvářející charakteristickou městskou krajinu. Pardubicko je známé z pohledu krajiny především řekou Labe, prostorem s historickou rybniční soustavou a Lázněmi Bohdaneč a výrazně se uplatňující Kunětickou horou.

Základní vizi krajiny SO ORP Pardubice je třeba spatřovat v několika úrovních:

- vize obnovy přírodního prostředí v místech, kde je významně narušeno,
- vize udržitelného rozvoje města Pardubice a jeho kontaktů s krajinou,
- vize rozvoje krajiny příměstských prostorů,
- vize rozvoje krajiny s rybníky a lesy,
- vize rozvoje venkovské zemědělské krajiny a venkovských sídel,
- vize rozvoje infrastruktury v území.

Smyslem ÚSK je určitá optimalizace rozvoje území s důrazem na jeho udržitelnost. Tj. vytváření takových vztahů přírodního a kulturního prostředí v krajině, které zachovává důležité přírodní procesy umožňující

- zachovat přirozený koloběh látek a vody,
- přirozenou, nebo řízenou obnovu rozmanitosti krajiny s obnovenými přírodními a přírodě blízkými segmenty krajiny s biotopy umožňujícími zachování a obnovy druhové pestrosti v krajině,
- rozvoj hospodaření v krajině v intencích udržitelnosti,
- rozvoj sídel s důrazem na jejich urbanistickou kvalitu, udržitelnost rozvoje, jejich propojení s krajinným rámcem a dostupnost krajiny,

- odstraňování bariér a eliminace znečišťujících procesů.

K naplňování cílové vize ve SO ORP Pardubice je rámcově doporučeno držet se následujících zásad:

- Preferovat a aktivně vytvářet soulad vztahů kulturního prostředí a jeho přírodního rámce, zachovávat přírodní a kulturní hodnoty vytvářející estetickou kvalitu a rozvíjet potenciál krajiny s důrazem na principy udržitelnosti;

- Obnovit a chránit přírodní charakter řeky Labe, preferovat přírodní charakter břehů s porosty, vytvářet prostředí pro migraci živočichů vázaných na vodní prostředí, zachovat mrtvá ramena a jejich prostory, podobně zachovávat a obnovovat přírodní charakter řeky Chrudimky s důrazem na zachování mrtvých ramen a nerušené přírodě blízké prostory vymezené údolní nivy;

- Chránit stávající rozlohu lesní půdy a zamezit jejímu záboru, chránit lesní komplexy u Lázní Bohdaneč s preferencí přírodě blízkých způsobů hospodaření;

- Dosáhnout harmonie kulturního a přírodního prostředí v zemědělské krajině vhodnými způsoby členění rozsáhlých scelených bloků orné půdy, doplněním doprovodné zeleně do krajiny, revitalizací vodních toků a renaturalizací některých vhodných částí, obnovou rybníků na vhodných místech, zvýšením retenční schopnosti krajiny;

- Zajistit aktivní ochranu přírodních a kulturních hodnot, a to nejen z pohledu jejich zachování, ale i z pohledu respektování prostoru, který dotváří, a respektovat charakteristické kulturní dominanty v krajině a zachovávat jejich nerušené uplatnění;

- Chránit dochované obrazy sídel vynikající souladem stavebních objektů, a to jak z hlediska jejich výrazu, tak z hlediska prostorového uspořádání a orientace, charakteru střech a ploch v okolí jednotlivých objektů, stejně tak z hlediska typických okrajů vytvářených humny a vzrostlou zelení;

- Chránit historicky a architektonicky cenné partie zástavby jednotlivých stavebních objektů a jejich souborů a zachovat jejich historické prostorové uspořádání s cílem zachování historické stopy a specifik osídlení a tradičních forem zástavby;

- Zachovat cenný soubor historického centra Pardubic a zachovat jeho bezprostřední kontakt s řekou a krajinářsky upravenými prostory parků a prostorem mezi sídlištěm Polabiny a centrem;

- Budovat okraje města Pardubice v kontaktu s krajinou s ohledem na prostupnost krajiny, migrační trasy, dostupnost krajinných prostorů pro obyvatele města, vytváření klidových přírodě blízkých prostorů a extenzivních rekreačních zón v okraji města;

- Citlivě začlenit dopravní infrastrukturu dálkových tras do krajiny s důrazem na eliminaci bariér, dostupnost krajinných prostorů po obou stranách komunikací a vytváření migračně prostupných míst, preferovat způsob vedení tras a začlenění do krajiny, který je šetrný k životnímu a přírodnímu prostředí, vytvářet doprovodné pásy zeleně nebo vhodně komponované prvky přírodního a kulturního charakteru;

- Začlenit průmyslové provozy do krajiny a eliminovat znečišťující a devastující dopady na krajinu;
- Zajistit a na úrovni územního plánu zpřesnit ochranu hodnot krajinného rázu, doplnit tyto hodnoty o specifika míst dané obce či části krajinného rámce obce a stanovit podmínky jejich ochrany vhodnou regulací a opatřeními;
- Chránit historickou soustavu rybníků u Lázní Bohdaneč a související historické technické stavby a vodní díla;
- Zvyšovat schopnost retence krajiny zpomalením odtoku vod a zadržováním vody.
- Chránit lázeňské území Lázní Bohdaneč a rekreační potenciál daný lázeňským místem a atraktivní okolní krajinou

Cílem vize krajiny je směřování rozvoje území tak, aby jeho budoucí podoba zachovávala a rozvíjela stávající kvality a hodnoty a eliminovala existující narušení, a to z pohledu zachování, ochrany a respektování přírodních podmínek, zachování historických a kulturních hodnot a rozvoje kulturní kvality území. Cílem je vytváření harmonického vztahu kulturní krajiny a přírodního prostředí, harmonického vztahu kulturních objektů vzájemně v interakci s respektováním souladu s měřítkem krajiny a kulturních prvků, estetických a přírodních hodnot, typických dominant a forem.

Odůvodnění:

Obecně lze říci, že krajina

- ***Pardubické kotliny*** *je krajinou na jedné straně zemědělskou a na straně druhé výrazně urbanizovanou s významnými dopady na přírodní prostředí. Oba odlišující se přístupy využití krajiny se vyznačují intenzitou s významným dopadem na přírodní prostředí krajiny. Zemědělská venkovská krajina je významně přeměněna scelenými bloky orné půdy, vyznačuje se místy absencí zeleně a více podléhá procesům eroze a degradace půdy. Urbanizované území města Pardubice významně ovlivňuje celý prostor komunikačními koridory, potenciálními hrozbami znečištění a tlakem na postupné zastavování navazujících prostorů. Vznikají tak bariéry bránící migraci, krajina je významně fragmentována a díky tomu jsou přirozené a přírodě blízké biotopy ostrůvkovitě rozmístěny a není zachována jejich konektivita, což snižuje migrační prostupnost krajiny. Výrazně se uplatňuje vliv Pardubicko-Hradecké aglomerace v ose mezi oběma městy, kde hrozí v rámci rozvojové osy postupná přeměna krajiny, která může být „nevratná“. V rámci ÚSK je proto nutné věnovat pozornost těmto vlivům a stanovit určité mantinely tak, aby byly zachovány a obnoveny důležité funkce ekosystémů a přírodního prostředí jako celku. Velkou pozornost je zde třeba věnovat obnově přírodních a přírodě blízkých segmentů v krajině, jejich propojení, revitalizaci vodních toků (zejména významných partií Loučné, Bylanky a Chrudimky) a úměrnému zadržování vody v krajině, ochraně charakteristických částí území, jako je soustava s rybníky v lesích u Lázní Bohdaneč, obraz Kunětické hory, přírodní partie v prostorech navazujících na řeku Labe, Chrudimku i Loučnou. V kulturní venkovské krajině je třeba zachovávat venkovská sídla, u*

nichž nedošlo doposud k významnému setření jejich charakteristického obrazu a historického prostorového uspořádání, a zaměřit se na úměrný rozvoj sídel v duchu orientace jejich struktury a uspořádání, zachování kvality, zejména čitelnosti a jednoznačnosti prostorového uspořádání a přirozeného kontaktu s navazující krajinou zahradami a zelení s dostupnými vycházkovými místy.

- ***Chlumecké tabule** trpí místy významným scelením tradičních polních honů do velkých bloků, zejména v okolí Kasalic, odvodněním krajiny technickými úpravami vodních toků a provedeným zúrodňováním formou meliorací. V tomto prostoru by měla pozornost být zaměřena na obnovu vodního režimu, členění scelených bloků na menší díly s důrazem na obnovu přírodního prostředí a dosažení harmonie kulturního a přírodního prostředí. Hospodaření v lesích by mělo být usměrňováno tak, aby byla zachována udržitelnost jejich hospodářské funkce v souladu s mimoprodukčními a přírodními funkcemi. I zde je třeba preferovat důraz na zachování kvality sídel, avšak nejen z pohledu ochrany historických hodnot (původní prostorové uspořádání, architektura), ale především z hlediska venkovského charakteru. Proto je třeba při rozvoji dbát na obnovu tradičních schémat uspořádání parcel, sjednocujícími prvky dosahovat zvýšení kvality obrazu sídla. Charakter objektů by měl vycházet z tradičních forem, chránit humna, kde se zachovala, novou zástavbu orientovat do krajiny zahradami a zelení.*

- ***Chrudimské tabule** trpí především intenzitou zemědělského využití. Tato změna je sice logická z pohledu hospodářského potenciálu krajiny, avšak koliduje s přírodním prostředím a vytváří ekologicky nestabilní prostor trpící mnoha problémy, jež snižují kvalitu životního prostředí. Jde především o nestabilní vodní režim, nedostatek přírodních a přírodě blízkých segmentů v krajině v důsledku čehož je snížena přirozená biodiverzita v krajině, která je důležitá pro zachování funkcí jednotlivých ekosystémů. Místy je v krajině patrná značná absence mimolesní zeleně, existence přírodních a přírodě blízkých biotopů a výrazně se uplatňuje i fragmentace krajiny díky charakteru půdních bloků. Krajinou navíc prochází frekventovaná komunikace I. třídy, která spojuje Chrudim a Pardubice a vytváří výrazně se uplatňující rozvojovou osu. Uvedené vlivy se uplatňují i v severní části zasahující do území SO ORP Pardubice v jeho jižní části. Kvalitativně nejcennějším prostorem je úzký pás navazující na řeku Chrudimku. Sídla jsou v uvedené rozvojové ose značně přeměněna novu zástavbou, která má spíše městský charakter v důsledku rozšiřující se pardubické aglomerace. Navzdory tomu jsou zde útvary, které si zachovaly svůj venkovský ráz, a proto je třeba je chránit a zachovat, stejně jako segmenty krajiny, které se vyznačují přírodě blízkým charakterem v okolí Chrudimky a Bylanky. Tyto hodnoty by měly být zachovány, neboť vytváří určitý soulad v krajině a stejně tak by měl být kladen důraz na zachování nerušeného uplatnění tradičních kulturních dominant četných kostelů, např. sakrální kompozice u Mikulovic. Rozvoj by neměl být směřován do humen a zahrad v okrajích sídla, kde jsou zachována, ale přirozeně a v čitelném uspořádání navazovat na stávající sídlo. Stejně tak charakter zástavby by měl být regulován, aby v kontaktu s krajinou bylo sídlo kvalitně začleněno do krajiny zahradami a zelení s důrazem na dostupnost krajiny. V krajině je třeba řešit především obnovu přírodních a přírodě blízkých segmentů, členění scelených bloků orné půdy, navrácení zeleně do krajiny, zlepšení vodního režimu revitalizací vodních toků, obnovou drobných rybníků.*

Zvláštním typem krajiny je svébytný prostor města Pardubice, který je vymezen jako samostatný okrsek. I tento prostor si však zasluhuje určitou cílovou vizi ve vztahu ke krajině. Vize pro město je zde však uváděna především z pohledu jeho vztahů s krajinou, do níž vstupuje a která jej ovlivňuje. Cílová vize se nevěnuje rozvoji města samotného, neboť ten je v gesci územního plánování a strategie rozvoje města. Z hlediska krajiny je proto vize pojata především z pohledu kontaktu města s krajinou, dále z pohledu existujících krajinářských prostorů uvnitř města, především těch navazujících na řeku Labe.

Cílovou vizí je vytvářet harmonickou kulturní krajinu, kde převažuje nebo je potenciálně přítomen soulad přírodního a kulturního prostředí s četnými přírodními a přírodě blízkými segmenty v okrajích Chlumecké tabule zasahující na severozápadě území do SO ORP Pardubice. Zemědělská a městská krajina řeky Labe s četnými prvky vytvářející soulad kulturního a přírodního prostředí s obnovenými přírodními partiemi řeky Labe a některých přítoků jako je např. Chrudimka, s typickými rybníky, s historickými objekty souvisejícími se středověkým rybníkářstvím a s nerušenými pohledy na charakteristickou kulturní i přírodní dominantou Kunětickou horu. Cílem je rozvíjející se město začleněné do krajinného prostředí vhodně propojené s krajinou s dostupnými turistickými cíli, s rekreačními prostory podél Labe, výletními trasami, svébytnými obytnými prostory v okrajích sladěnými s krajinným prostředím v čitelném prostorovém uspořádání a s charakteristickým obrazem. Komunikace a komunikační osy respektující charakter krajiny, její prostupnost a uspořádání, citlivě začleněné do krajiny. Historicky dané soubory sídel v tradičním uspořádání podél os s návazností na přirozená a dostupná centra. Zemědělskou krajinu s harmonizujícími prvky v prostoru Chrudimské tabule s charakteristickými venkovskými sídly a významnými přírodními segmenty podél řeky Chrudimky.

2.2 Cílová vize vzhledem k vymezeným krajinám

Krajina	**Cílové vize krajiny**
Pardubická kotlina	Cílová vize
	Zemědělská krajina řeky Labe s četnými prvky vytvářející soulad kulturního a přírodního prostředí s obnovenými přírodními partiemi řeky Labe a některých přítoků: - s četnými a propojenými přírodě blízkými a přírodními segmenty krajiny, - s členěnými půdními bloky, remízky, mezemi se vzrostlou zelení, se zatravněnými plochami s harmonizujícími prvky (VKP, ÚSES), - s řekou Labe s renaturalizovanými úseky s přírodě blízkými a přírodními břehovými partiemi s loukami a břehovými porosty, charakteristickými biotopy mrtvých ramen s obnovenými partiemi lužního lesa, - s historickou soustavou rybníků a souvisejících technických děl (stoky, hráze apod.) s břehovými porosty, obklopenou přírodními a přírodě blízkými lesy u Lázní Bohdaneč, - s charakteristickou nerušenou dominantou Kunětické hory, se sady v jižních svazích a lesy vytvářejícími krajinný rámec dominanty,

	- s charakteristickým osově uspořádaným prostorem Loučné s centrem v Dašicích, - s venkovskými sídly zachovávajícími si svůj tradiční ráz, obraz v krajině a historické hodnoty, - s okraji města Pardubice začleněnými do krajiny, - s četnými výletními trasami, dostupnými turistickými cíli, přírodními prostory, - s migračně prostupnou krajinou, - s komunikacemi a komunikačními koridory respektujícími charakter krajiny, její prostupnost a uspořádání, citlivě začleněnými do krajiny.
	Zásady péče o krajinu a rozvoje v krajině
	Přírodní prostředí: ▪ Respektovat a chránit stávající přírodní a přírodě blízké segmenty v krajině, prostory s lesy a v okolí řek Labe, Chrudimky, Bylanky a v okolí vodních toků, specifické přírodní útvary (Kunětická hora). ▪ Vytvářet přechodové prostory, ekotony v okrajích údolních niv a lesů. ▪ Renaturalizovat a revitalizovat vhodné části prostorů v okolí Labe, Chrudimky, Bylanky, obnovovat přirozené porosty břehových partií, louky, přírodní prostředí mrtvých ramen, chránit a obnovovat jejich charakteristické biotopy, prověřit místa k obnově částí lužního lesa bez zásahu. ▪ Revitalizovat a dotvářet zemědělskou krajinu četnými přírodě blízkými a přírodními segmenty, biotopy a vhodnými způsoby zajišťovat jejich propojení, obnovovat meze a remízky nebo jinými vhodnými způsoby členit scelené půdní bloky. ▪ Zamezit záboru lesní půdy, respektovat přírodní charakter lesních porostů, obnovovat jejich přirozenou a přírodě blízkou porostní skladbu s preferencí souladu produkčních a mimoprodukčních funkcí lesa. ▪ Pomocí ÚSES, VKP a vyhlášených ZCHÚ vytvářet kostru přírodního prostředí v území s důrazem na konektivitu. ▪ Zachovat přírodní charakter v území, zejména v okolí vodních toků a rybníků. ▪ Obnovovat čistotu vod ve vodních tocích a podporovat jejich samočistící schopnosti. ▪ Obnovit a chránit migrační prostupnost krajiny. Využití krajiny a hodnoty krajiny: ▪ Prověřit a podporovat členění půdních bloků vzrostlou zelení, remízky, mezemi se vzrostlou zelení se zatravněnými plochami s harmonizujícími prvky (VKP, ÚSES). ▪ Podporovat rozvoj extenzivních a přírodě blízkých forem hospodaření v krajině. ▪ Prověřit a navrhnout místa vhodná k výsadbě a obnově stromořadí doprovázejících komunikace, zakládat a obnovovat sady, solitérní zeleň. ▪ Zachovat soustavu rybníků a souvisejících technických děl (stoky, hráze apod.) s

	břehovými porosty, obklopenou přírodními a přírodě blízkými lesy u Lázní Bohdaneč, obnovovat rybníky v krajině s důrazem na mimoprodukční funkce, zachovávat a obnovovat čisté vodní prostředí. ▪ Respektovat nerušené pohledové uplatnění Kunětické hory s dominantou hradu a charakter jejího prostoru se sady v jižních svazích a lesy vytvářejícími krajinný rámec dominanty. ▪ Respektovat prostorové uspořádání krajiny v místech, kde je dochována alespoň základní osnova původní plužiny, osy v krajině. ▪ Zachovat tradiční venkovský ráz sídel, kde převažuje, chránit jejich obraz v krajině, původní prostorové uspořádání i tradiční objekty. ▪ Urbanizovat prostory šetrně vůči krajinnému prostředí, požadovat jejich začlenění do krajiny, vyhodnocení vlivu na krajinný ráz a přírodní složky krajiny. ▪ Vytvářet dostupné turistické cíle, podporovat individuální formy rekreace, turistické trasy a cyklotrasy zpřístupňující území. ▪ Při budování komunikací vyšších tříd, kde je předpoklad zvýšené frekvence dopravy, dbát na migrační prostupnost krajiny, začleňovat komunikace do krajiny vhodně volenými doprovodnými prvky (keře, stromořadí, hodnotné kulturní prvky apod.). ▪ Respektovat a zachovávat klidový prostor lázeňského areálu v Lázních Bohdaneč a šetrně využívat navazující přírodní prostředí. Ochrana a rozvoj sídel ▪ Pro venkovská sídla stanovit podmínky jejich rozvoje s ohledem na míru dochovanosti původního prostorového uspořádání a míru přítomnosti tradičních budov, respektovat prostory s dochovanými humny a sady v okrajích sídel, respektovat charakteristické proluky vyplývající z formy prostorového uspořádání, chránit venkovský charakter u sídel s převahou tradičních objektů v původním prostorovém uspořádání, dominanty kostelů a stavební soubory vytvářející specifický obraz sídla, zachovat a obnovovat zeleň v sídle a v okrajích, chránit a případně revitalizovat návesní prostory. ▪ Pro města a městyse (vyjma Pardubic) stanovit ochranu historických center, souborů měšťanských domů a zemědělských usedlostí s ohledem na objekty a jejich prostor, prostorové uspořádání, chránit náměstí a návsi, dbát na začlenění sídel do krajiny, rozvoj průmyslových a skladových objektů provádět s ohledem na zachování hodnot krajinného rázu, novou zástavbu směřovat do čitelných urbanistických celků a jednotícími prvky vytvářet soulad nové zástavby a stávající zástavby sídla, doplňovat zeleň do veřejných prostorů a okrajů sídla. ▪ Dopravní infrastrukturu řešit vždy v synergii s ochranou přírody a krajiny s důrazem na zachování biotopů v krajině, jejich konektivity, migrační prostupnosti krajiny a začlenění do krajiny, zamezit výstavbě doprovodných objektů podél komunikací nesouvisejících se zabezpečením provozu. ▪ Průmyslové provozy a skladové areály vázat na město, na vhodných místech s důrazem na zachování a obnovu obrazu města v krajině, zamezovat výstavbě halových objektů vázaných na komunikace dálničního typu za účelem skladování

	a výroby ve volné krajině bez kontextu k zastavěnému území konkrétního sídla. ▪ Respektovat dochované architektonické a urbanistické hodnoty v území, zachovat jejich obraz i prostor, chránit krajinný ráz míst, ve volné krajině zabránit výstavbě objektů, které proporcemi a měřítkem přesahují měřítko obvyklé zástavby a měřítko krajiny, které nerespektuje stávající hodnoty krajinného rázu a přírodního prostředí. ▪ Využívat citlivě hospodářský a rekreační potenciál krajiny v souladu s přírodním prostředím, vyžadovat takový soulad pro každý záměr zasahující do krajiny.
Pardubice	Cílová vize
	Urbanizovaný prostor města Pardubic s charakteristickými objekty historického centra s kulturními dominantami kostelů, zámku a tradičními objekty (historické centrum s měšťanskými domy v původním uspořádání kolem náměstí), s navazujícími postupně doplňovanými a revitalizovanými prostory města s architektonicky kvalitními stavbami moderní doby, jež jsou s historickými ve společné harmonii, se soběstačnými a svébytnými sídelními prostory (čtvrtěmi), začleněný svými okraji do krajinného rámce: ▪ s přírodními a přírodě blízkými prostory doprovázejícími Labe, ▪ s komponovanými a parkově upravenými prostory v městském prostředí v okolí Labe a Chrudimky, ▪ s dostupnými turistickými a rekreačními cíli v okolí řeky Labe a v navazující krajině, ▪ s přístavištěm na Labi v centru města a plážemi na vhodných místech ke slunění a koupání, ▪ s dostupnými prostory s lesy v okraji města.
	Zásady péče o krajinu a rozvoje v krajině
	▪ Chránit a zachovávat historické centrum města a jeho typické historické budovy a dominanty, zachovat jeho vnitřní obraz, vymezit jej a stanovit vhodnou regulaci navazující zástavby. ▪ Zachovávat a revitalizovat prostory v okolí řek Labe a Chrudimky, citlivě rozvíjet parkově upravené plochy na území města, vytvářet komponované prostory, zachovat a obnovovat přírodní charakter řeky Labe v okrajích města, chránit prostory s biotopy mrtvých ramen a navazující území. ▪ Klást důraz na začlenění zástavby do krajiny v okrajích města a na dostupnost krajiny, vytvářet rekreační klidové prostory v okrajích města a podél Labe, vytvářet procházkové trasy a turistické cíle, výletní místa, prostory pro pikniky, pálení ohňů a grilování. ▪ Prověřit možnost otevření obrazu historické části města v pohledové ose k Labi. ▪ Prověřit možnost revitalizace prostoru nábřeží v centru města podél Labe a Chrudimky, propojení obou prostor vhodně koncipovanou kompozicí s pohledy na pravý břeh s parky a přírodními prostory se vzrostlou zelení, vytvořit místa přístupu k řece, pohledově propojit nábřeží s historickou částí centra.

	▪ Zamezit zastavování cenných přírodních partií s mrtvými rameny v okolí řeky Labe, respektovat přírodní charakter prostorů v okolí řek. ▪ Začlenit nevhodně koncipované okraje sídla s halovými objekty, výrobními a skladovacími prostory vyznačujícími se neuspořádaností do krajiny. ▪ Zamezit propojení zástavby města s Nemošicemi, Dražkovicemi, Starými Jesenčany, Starým Mateřovem, Starými Čivicemi, Smojedy, Hrachovcem, Starým Hradištěm, Černou za Bory, Mněticemi a Brozanami, zachovat venkovský charakter sídel a zamezit další degradaci venkovského prostoru za účelem developerského typu zastavování bez kontextu a provázání se sídlem. ▪ Respektovat pozitivně přijímané kulturní dominanty města a zamezit vzniku výškou a proporcemi odlišné zástavby pohledově degradující tyto dominanty.
Chlumecká tabule	Cílová vize
	Harmonická kulturní krajina utvářená mozaikou lesů, polí, pastvin a luk podél potoků a drobnými rybníky, - s četnými přírodě blízkými a přírodními segmenty v okolí rybníků, potoků a v okrajích lesů, - s členěnými bloky orné půdy, - s tradičními venkovskými sídly v přirozeném kontaktu s krajinou, s četnými dochovanými objekty tradičních zemědělských usedlostí, začleněnými do krajiny, se sady, zahradami a zelení.
	Zásady péče o krajinu a rozvoj v krajině
	▪ Směřovat rozvoj území v duchu vytváření souladu kulturního a přírodního prostředí v krajině. ▪ Respektovat rozlohu lesních porostů, preferovat přírodě blízké postupy hospodaření zvyšující ekologickou stabilitu porostů a udržitelnost hospodářského potenciálu s důrazem na mimoprodukční funkce, podporovat strukturně a druhově diverzifikované porosty, vytvářet na vhodných místech přechodová pásma s křovinami v okrajích lesa, vytvářet na návětrné straně větrný plášť, zachovat přírodní charakter lesů. ▪ Podporovat zvýšení retenční schopnosti krajiny, zejména obnovou rybníků, mokřadů, revitalizaci vhodných technicky upravených vodních toků. ▪ Chránit a doplňovat vzrostlou zeleň doprovázející vodní toky, komunikace a okraje sídel. ▪ Chránit venkovský charakter sídel a preferovat rozvoj navazující na původní prostorové uspořádání sídla, respektovat prostory s historickou zástavbou s dochovanými tradičními objekty zemědělských a venkovských usedlostí a jejich prostory, zamezit nevhodné dostavbě sídel bez kontextu, dostavování tradičních zahrad a humen a zahrad v okrajcích, chránit dominanty kostelů a jejich nerušené pohledové uplatnění. ▪ Rozvoj sídel provádět přiměřeně jejich populaci. ▪ Preferovat přirozený vztah sídla a krajiny, kontakt sídla prostřednictvím zeleně a

	zahrad se sady. ▪ Preferovat trvalé travní porosty v prostorech navazujících na potoky. ▪ Konkretizovat a vymezit hodnoty krajinného rázu sídel a jejich krajinného rámce na úrovni ÚP obce a zajistit jejich zachování a ochranu.
Chrudimská tabule	Cílová vize
	Zemědělská krajina utvářená pestrou mozaikou půdních bloků a kulturních luk využívající zemědělský hospodářský potenciál se stabilizovanými a udržovanými, přírodními a přírodě blízkými segmenty vytvářejícími funkční kostru ekologické stability území. Vzrostlá zeleň doprovázející komunikace a okraje pozemků. Venkovské osídlení s převahou charakteristické zástavby tradičních zemědělských usedlostí a dvorů v původním historickém prostorovém uspořádání s citlivě začleněnými okraji do krajiny. ▪ Respektovat a chránit stávající přírodní a přírodě blízké segmenty v krajině, zejména prostory s rybníky a podmáčené lokality v jejich okolí, mokřady. ▪ Respektovat a chránit stávající krajinné prostředí a jeho krajinný ráz, jmenovitě obrazy sídel v krajině a jejich historické a kulturní hodnoty, soustavy rybníků s přírodními partiemi, nerušené horizonty. ▪ Využívat citlivě hospodářský a sídelní potenciál krajiny v souladu s přírodním.
	Úkoly
	▪ Postupná přeměna intenzivně využívané produkční zemědělské krajiny v zemědělskou, trvale udržitelnou kulturní krajinu poskytující produkční (hospodářské) a mimoprodukční (ekologické, sídelní, rekreační) funkce. ▪ Postupná obnova přírodních a přírodě blízkých segmentů v krajině s cílem jejich uspořádání tak, aby krajina plnila důležité stabilizující ekologické funkce, aby bylo dosaženo přirozené biologické rozmanitosti, migrační prostupnosti krajiny, zvýšení retenční schopnosti krajiny. Umožnit obnovu rybníků a navazujících podmáčených stanovišť na vhodných místech, renaturalizovat vodní toky, především Chrudimku a Bylanku, Podolský potok a Jesečanský potok, podporovat renaturalizaci a revitalizaci, obnovu přírodního prostředí v jejich okolí. ▪ Respektovat a chránit existující přírodní a přírodě blízké segmenty v krajině, včetně těch degradovaných, ale také sady; na vhodných místech vracet do krajiny postupně prvky členění krajiny jako jsou meze, remízky. ▪ Respektovat a chránit dochované historicky cenné partie sídel s dochovanými tradičními objekty zemědělských usedlostí a dvorů v původním prostorovém uspořádání, architektonicky cenné objekty a jejich soubory, kulturní dominanty sídel, historicky cenné partie sídel, dochovanou historickou kvalitu sídel. Zachovat jejich obraz v krajině a rozvoj směřovat tak, aby byl zachován charakteristický obraz sídla v krajině, dochované prostorové uspořádání a respektován charakter forem zástavby a kvality krajinného rámce sídla. ▪ Rozvoj koncipovat tak, aby byly respektovány základní osy uspořádání sídel a

	zachována tak jejich historická hodnota vyplývající z prostorového uspořádání.

3 Návrh ochrany a rozvoje hodnot krajiny a využití krajinných potenciálů

3.1 Zpřesnění typů krajin a cílových charakteristik krajiny ze ZÚR

Jak ukazují rozbory a požadavek vyplývající ze zadání ÚSK je třeba zpřesnit vymezení typů krajin. ZÚR Pardubického kraje vymezuje tzv. „krajinné typy“. Jde o vymezení celků krajin dle typologického členění na: krajiny horských holí, krajiny lesní, krajiny rybniční, krajiny leso-zemědělské, krajiny zemědělské, krajiny sídelní a území s předpokládanou vyšší mírou urbanizace. K uvedeným krajinám ZÚR stanovuje základní zásady péče o krajinu při plánování změn v území a rozhodování o nich. Na území SO ORP Pardubice ZÚR vymezuje krajiny: zemědělskou, leso-zemědělskou, rybniční, lesní, sídelní a převážná část prostoru spadá do území s předpokládanou vyšší mírou urbanizace. V detailním provedení lze s vymezením typů těžko pracovat, neboť není jasná metodika vymezení, cíle vymezení a nejsou respektovány charakterové odlišnosti jednotlivých krajin jako takových (viz analytická část ÚSK). Během zpracování ÚSK byl MMR předložen aktualizovaný překlad EÚK, kde je termín „krajinné typy“ změněn na krajiny. Současné pojetí uvedené typologie krajiny ne zcela dostatečným způsobem vystihuje specifika krajiny na úrovni ORP, tj. charakter a specifika území, vztahy a měřítko apod.

Z tohoto důvodu bylo přistoupeno k následujícím krokům:

- Vymezení krajin respektující základní členění krajiny území SO ORP tak, aby přesněji reprezentovalo charakter a vztahy v území správního obvodu ORP Pardubice.
- Vymezení určitých typů vztažených k základnímu členění krajiny, tak aby skladebně vymezovalo části vymezených krajin.
- Vymezení okrsků, které reflektují na určitý typ krajiny, jež představuje její charakterovou část.

Poznámka: Při vymezování je brán v potaz podklad vycházející ze zmíněné ZÚR. Je respektován nový překlad Evropské úmluvy o krajině a z toho vycházející požadavky – pojetí krajiny v tomto ohledu více dbá na charakteristiku krajiny (nejde tedy o vědeckou typologii). Zpřesnění typů krajiny pak uvádí např.: lesní krajina s rybníky na Bohdanečsku.

V rámci ÚSK, s ohledem na pojetí přístupu k členění krajiny v ZÚR Pardubického kraje, **jsou vymezeny základní krajiny** vyjadřující charakter území nejen z pohledu jejich převažujícího využití a s tím souvisejícího pokryvu, ale též z pohledu charakterových odlišností. Typologický pohled ZÚR na území je pak realizován v rámci uvedených krajin členěných na charakteristické typy. Toto členění je základem pro vymezení krajinných okrsků, ke kterým jsou vztaženy cílové kvality, jak požaduje EÚK. Tyto krajiny představují tři základní krajinné celky, neboť je podstatný rozdíl mezi Chrudimskou tabulí, specifickým územím Pardubické kotliny a prostorem Chlumecké tabule. Celému území dominuje poměrně pestrý prostor Pardubické kotliny, v jejímž centru se nachází město Pardubice.

V každé krajině, resp. její části zasahující do řešeného území, je vymezen určitý charakteristický typ a odpovídající krajinný okrsek. Uvedené vymezení je pojato tak, aby tvořilo skladebný koncept, a to

tak, že okrsek je částí určitého typu, typy pak tvoří celek dané krajiny. Důležité je i to, že každý krajinný celek reprezentuje charakteristický krajinný segment, který někam patří, např. Chrudimská tabule. **Vymezení krajin** (resp. jejich částí v řešeném území) **a typů jsou výchozím podkladem pro vymezení krajinných okrsků.** Ve vymezení krajiny se uplatňuje geografický pohled, zatímco na úrovni okrsku se uplatňuje více funkčně skladebný a typologický přístup. Okrsek tak reprezentuje vždy určitou poměrně charakteristickou a relativně homogenní část krajiny celku.

3.1.1 Základní členění území na krajinné celky z pohledu zasahujících krajin a jejich charakteristika

Návrh územní studie krajiny se opírá o určité logicky pojaté členění krajiny vycházející z kombinace typologického pohledu s důrazem na užívání krajiny a krajinný pokryv (landuse, landcover), charakterového pohledu (jedinečnost, svébytnost, specifika, charakteristiky apod.), pohledu přes potenciály krajiny a její cílové kvality. Aby bylo možné zpřesnit typy krajiny, bylo území rozčleněno na základní krajinné celky s výrazně odlišnou charakteristikou (podloží, reliéf, klima, uspořádání a charakter přírodního prostředí a kulturní krajiny):

- Pardubická kotlina, převažující prostor
- Chlumecká tabule, okrajově v SZ části území
- Chrudimská tabule, jižní okraj území

Uvedené krajiny se od sebe odlišují nejen charakteristikou, ale i užíváním krajiny, strukturou osídlení, vodním režimem, potenciály využití a vedou k odlišné cílové kvalitě odpovídající cílové vizi krajiny daného území.

Obrázek 3.1: Reprezentace krajin zasahujících do území SO ORP Pardubice.

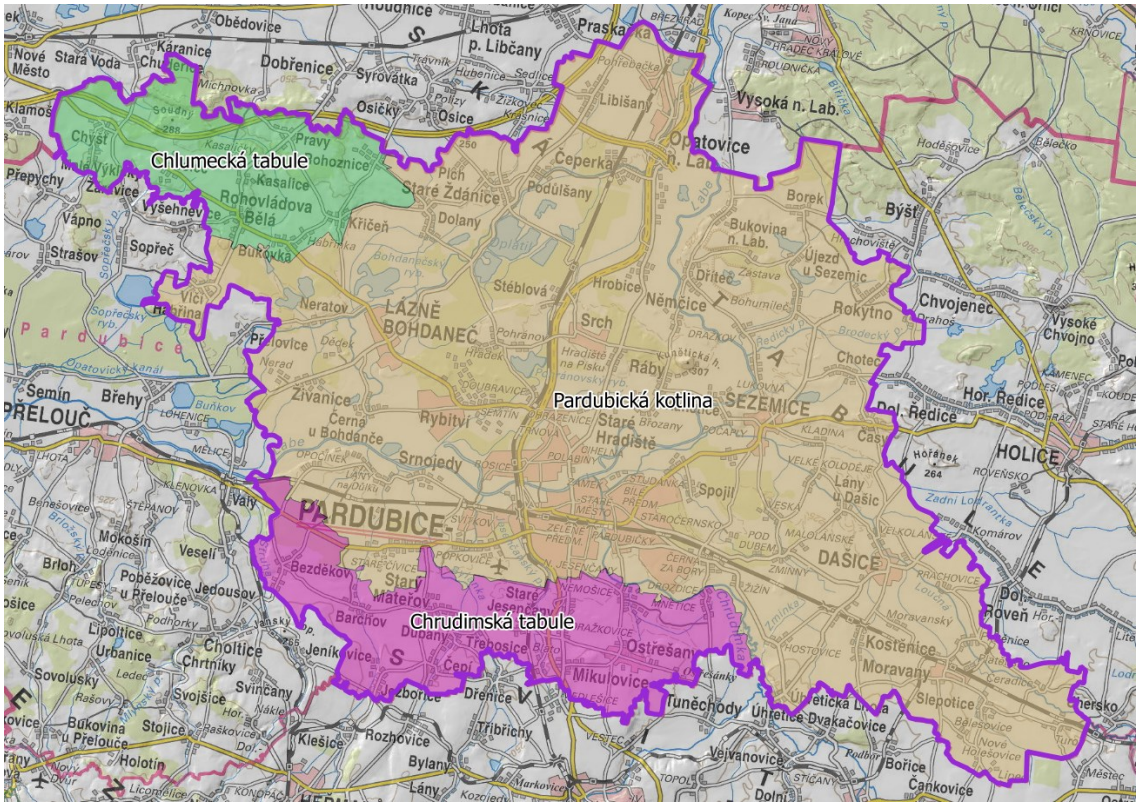

Zdroj: EKOTOXA s.r.o., Studio B&M.

CHARAKTERISTIKA KRAJINY PARDUBICKÉ KOTLINY (K01):

Krajinu utváří poměrně rozsáhlá erozně denudační sníženina vytvořená řekou Labe a jejími přítoky, typická svým rovinným reliéfem na svrchnokřídových slínovcích a spongilitech a na nízkých říčních terasách. Území kotliny je utvářeno podél osy Labe. V rámci SO ORP Pardubice je krajina kotliny složena z několika odlišných celků propojených zemědělskou krajinou charakteristickou rozsáhlými bloky orné půdy. Severozápadní prostor kotliny je utvářen lesní krajinou s rybníky v okolí Lázní Bohdaneč, severovýchodní prostor zemědělskou otevřenou krajinou uspořádanou podél osy Loučná s centrem v Dašicích, východní část je utvářena komplikovaným, ale krajinářsky cenným prostorem v okolí Sezemic s výraznou, osamocenou Kunětickou horou vulkanického původu, s charakteristickou dominantou hradu. Kotlina je utvářena přírodní osou řeky Labe, která do území přichází ze severu a v prostoru Pardubic se stáčí k západu. Těžištěm i kulturním centrem území kotliny je krajské město Pardubice, které rozrůstáním postupně získává aglomerační charakter zasahující řadu navazujících sídel a především okolní krajinu doprovází infrastrukturou a zástavbou průmyslových zón. Západní prostor kotliny je utvářen zemědělskou krajinou položenou podél Labe, jež si zachovává znaky původní krajiny této části Polabí.

KRAJINNÉ TYPY:

- LR1 - Lesněrybniční typ krajiny Pardubické kotliny
- LZ1 - Lesnězemědělský typ krajiny Pardubické kotliny

- U1 - Urbanizovaný typ krajiny Pardubické kotliny
- Z1 - Intenzivně-zemědělský typ krajiny Pardubické kotliny
- ZL1 - Zemědělskolesní typ krajiny na sopečných kuželech Pardubické kotliny

KRAJINNÉ OKRSKY:

- OK01 Pardubice
- OK02 Spojil - Zimný
- OK03 Kunětická hora
- OK04 Kunětice - Srch
- OK05 Bohdanečsko
- OK06 Opatovicko
- OK07 Dříteč
- OK08 Rykytno - Újezd u Sezemic
- OK09 Sezemice
- OK10 Dašicko
- OK11 Moravany
- OK12 Lipec - Holešovice - Bělešovice
- OK13 Chrudimka
- OK16 Opočínek - Smojedy
- OK17 Bohdanečsko II
- OK19 Dolany - Libišany

CHARAKTERISTIKA KRAJINY CHLUMECKÉ TABULE (K02) V ŘEŠENÉM ÚZEMÍ:

Chlumecká tabule je tvořena reliéfem ploché pahorkatiny. V řešeném území jde o slabě rozčleněný erozně akumulační reliéf říčních teras Labe místy se sprašemi. Území má z pohledu využívání charakter lesně zemědělské krajiny, s převahou scelených půdních bloků převažující orné půdy se znaky intenzivního využití. Jižní strana směřující do řešeného území je charakteristická řadou drobných přítoků Labe uspořádaných do hřebenovité sítě, které zde i pramení. Lesy spolu s ornou půdou tvoří hrubou mozaiku, do níž jsou umístěna sídla zasazená do závěrů údolí drobných toků, které se postupně zařezávají do krajiny. Zástavba sídel má především venkovský charakter, řada sídel však trpí četnými přestavbami tradičních usedlosti a nevhodně situovanými dostavbami v okrajích. Celkový charakter krajiny je dán především převažujícím zemědělským užíváním a uspořádáním zemědělských ploch do bloků. Hodnoty jsou tak potlačeny a je nutné je v krajině postupně obnovovat, především prameniště s charakteristickými biotopy, drobné rybníky, vodní toky v přirozeném korytě a prostředí, zeleň doprovázející okraje sídel a zkvalitnění návesních prostorů a interiérů zastavěných území.

KRAJINNÉ TYPY:

- LZ2 - Lesnězemědělský typ krajiny Chlumecké tabule

KRAJINNÉ OKRSKY:

- OK18 Rohovládova Běla

CHARAKTERISTIKA KRAJINY CHRUDIMSKÉ TABULE (K03) V ŘEŠENÉM ÚZEMÍ:

Krajina Chrudimské tabule je tvořena plochou pahorkatinou v povodí Chrudimky a Novohradky na slínovcích, jílovcích prachovcích, spongilitech a pískovcích s říčními sedimenty. Jde o slabě rozčleněný erozně denudační povrch s plochými okrajovými kuestami, v okrajích jsou charakteristické strukturně denudační plošiny, říční terasy. Krajina je tvořena intenzivně využívanou zemědělskou krajinou s charakteristickými rozsáhlými a scelenými půdními bloky převažující orné půdy. V krajině téměř chybí lesy. Využití krajiny je značně přizpůsobeno zemědělskému hospodaření s typickými znaky intenzifikace. Většina drobných toků byla v nedávné minulosti technicky upravena, místy i Chrudimka, která si však zachovává svůj přírodní charakter. Mimolesní vzrostlá zeleň doprovází místy komunikace, ale zejména okraje sídel, a vytváří úzké pásy podél větších vodních toků. Osídlení tvoří poměrně starobylé vsi v jednoznačném osově orientovaném uspořádání podél přírodní osy dané sítí vodních toků S – J, nebo naopak podél komunikační osy komunikace sledující okraj terasy V-Z. Řada vsí si zachovává původní obraz historického jádra s tradičními zemědělskými usedlostmi v původním prostorovém uspořádání s charakteristickými humny a sady v okrajích. Sídla jsou poměrně blízko sebe, což se v prostoru rozvojové osy Chrudim - Pardubice projevuje tendencí srůstání.

KRAJINNÉ TYPY:

- Z2 - Intenzivně-zemědělský typ krajiny Chrudimské tabule

KRAJINNÉ TYPY:

- OK14 Otřešany - Mikulovice
- OK15 Nemošice - Starý Mateřov

3.1.2 Zpřesnění typů krajiny

V rámci ÚSK bylo třeba zpřesnit a vymezit typy krajin a to tak, aby skladebně vycházely z uvedených základních krajin zasahujících do území SO ORP Pardubice a aby bylo možné odvodit funkčně i vztahy specifické pro krajinné okrsky.

Tabulka 3.1: Vymezení typů krajin v SO ORP Pardubice.

Krajina	Typ	Charakter typu krajiny
Pardubická kotlina	LR1	Lesnerybniční typ krajiny Pardubické kotliny
	LZ1	Lesnězemědělský typ krajiny Pardubické kotliny
	U1	Urbanizovaný typ krajiny Pardubické kotliny
	Z1	Intenzivně-zemědělský typ krajiny Pardubické kotliny
	ZL2	Zemědělskolesní typ krajiny na sopečných kuželích Pardubické kotliny
Chlumecká tabule	LZ2	Lesnězemědělský typ krajiny Chlumecké tabule
Chrudimská tabule	Z2	Intenzivně-zemědělský typ krajiny Chrudimské tabule

Obrázek 3.2: Vymezení typů krajiny v jednotlivých krajinách zasahujících do území správního obvodu ORP Pardubice.

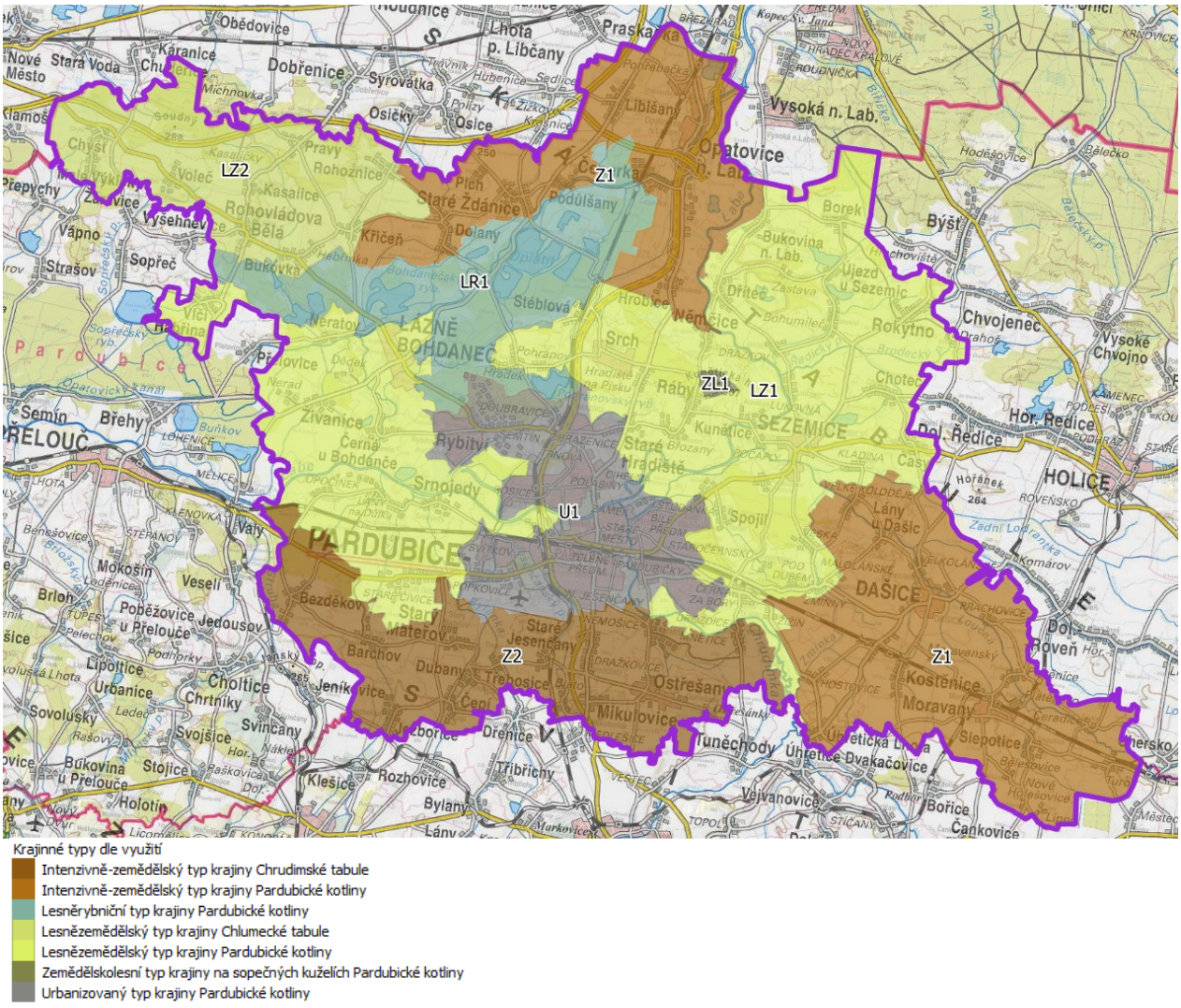

3.1.3 Cílové kvality (charakteristiky) krajiny

Později, po vydání metodického pokynu, bylo vyhlášeno nové znění českého překladu Evropské úmluvy o krajině (EÚK). Proto s odkazem na zásadu, že mezinárodní právo, které převzala Česká republika, má přednost před národní právní úpravou a dále že významové zpřesnění nového znění překladu EÚK spočívá v důrazu na stanovení „**cílových kvalit krajin**“. Cílová kvalita je v podstatě vizí a proto není v zásadním rozporu s původním termínem, avšak na základě nového znění překladu EÚK nebude v ÚSK termín „cílová vize krajiny“ používán, bude nahrazen termínem „cílová kvalita krajiny“ určitého vymezeného území.

Kvalitou se rozumí kvalita prostředí dané krajiny, cílová kvalita pak v ÚSK představuje výhled do budoucna z hlediska kvalit krajiny, jejích funkcí, využití i rázu.

V návrhu bude dále uváděn termín cílová kvalita, který odpovídá současnému názvosloví, jak již bylo uvedeno. Cílová kvalita je zde pro jednotlivá vymezená území uváděna dále z pohledu určitého cíle, který může být krátkodobý, střednědobý a případně dlouhodobý v podobě výhledu do vzdálenější

budoucnosti (např. návrat rekultivovaných ploch přírodě, revitalizace zatrubněných a technicky upravených toků díky dolování apod.). Je navíc vyjádřena graficky pomocí vymezených hranic jednotlivých uvedených územních jednotek: celky, typy, okrsky. Z pohledu cílové kvality jsou zde dále uváděny priority. Cílová kvalita krajiny SO ORP Pardubice vychází z charakteristiky, ze stávajícího stavu, z existujících hodnot, potenciálů rizik a limitů území.

Tabulka 3.2: Cílové kvality krajiny v SO ORP Pardubice.

<table>
<tr><th>Krajina</th><th>Typ krajiny</th><th>Cílová kvalita</th></tr>
<tr><td rowspan="3">Pardubická kotlina</td><td colspan="2">Pestrá krajina s charakteristickými prostory

▪ historické soustavy rybníků u Lázní Bohdanče v přírodě blízkých lesích,
▪ zemědělská hospodářská krajina s lesy a lesíky, členěná remízky, obnovenými mezemi se vzrostlou zelení, liniemi větrolamů, agrolesnicky využívanými plochami, sady a stabilizujícími funkčně propojenými ekosystémy podél řeky Labe a jejích přítoků,
▪ mozaikovitě uspořádané prostory lesně-zemědělských krajin s četnými stabilizujícími prvky přírodních a přírodě blízkých segmentů vytvářejících funkčně propojené ekosystémy v krajině,
▪ specifický pohledově nerušený prostor Kunětické hory s lesy a kulturní dominantou hradu,
▪ řeka Labe s charakteristickým doprovodem obnovených a chráněných partií lužního lesa, mrtvých ramen řeky s charakteristickými biotopy a obnovenými partiemi přírodních břehů s typickou vegetací, s loukami a zelení,
▪ město Pardubice začleněné svými okraji citlivě do krajiny, s charakteristickými soběstačnými čtvrtěmi, specifickým prostorem řeky Labe procházejícím městskou krajinou s charakteristickými střídajícími se přírodě blízkými partiemi s partiemi kompozic parků a extenzivních sportovišť, s vycházkovými okruhy,
▪ sídla zachovávající si svůj tradiční obraz, zástavba začleněná do krajiny zahradami a humny, vzrostlou zelení, v čitelném prostorovém uspořádání, s charakteristickými historickými i novodobými objekty vytvářejícími nezaměnitelný celkový obraz v krajině.

Krajina s obnoveným vodním režimem, zachovávající si kvalitu půd udržitelnými formami zemědělství a ochranou cenné orné půdy před záborem, s loukami stabilizujícími prostory v okolí vodních toků, s drobnými mokřady, s rybníky, s četnými obnovenými přírodě blízkými a přírodními segmenty krajiny stabilizujícími přírodní prostředí a ekosystémové funkce krajiny. Krajina migračně prostupná, rekreačně atraktivní, s citlivě začleněnou komunikační infrastrukturou, respektující vztahy ekosystémů a vztahy vyplývající z využití krajiny.</td></tr>
<tr><td>LR1</td><td>Lesně-rybniční typ krajiny Pardubické kotliny – charakteristicky</td></tr>
</table>

Krajina	Typ krajiny	Cílová kvalita
		uspořádaná mozaika přírodě blízkých a přírodních lesů preferujících mimoprodukční a ekologické funkce, trvale hospodářsky udržitelných (přírodě blízké postupy hospodaření) s četnými rybníky původní historické rybniční soustavy, s charakteristickými doprovodnými prvky a loukami.
	LZ1	Lesně-zemědělský typ krajiny Pardubické kotliny - nepravidelná mozaika lesně-zemědělské venkovské krajiny středního měřítka ve sníženině, utvářená střídáním lesů, polí a luk uspořádaných podle základní osnovy původních plužin sídla, podél krajinných přírodních os říček a řek; lesy s preferencí ekologických a mimoprodukčních funkcí s důrazem na udržitelné hospodaření, využití zemědělské půdy s důrazem na obnovu hydrologického režimu a ekologických funkcí krajiny; stabilizace přírodními a přírodě blízkými segmenty krajiny.
	U1	Urbanizovaný typ krajiny Pardubické kotliny – udržitelný urbanizovaný prostor města, s čitelnými a sladěnými zastavěnými prostory, funkčně propojenými komunikacemi, respektující přírodní a přírodě blízký charakter řek a okraje zemědělské krajiny, začleněný do krajiny vzrostlou zelení a kompozičně vytvořenými prostory sloužícími k rekreačnímu využití s dopravní infrastrukturou citlivě začleněnou do krajiny.
	Z1	Intenzivně-zemědělský typ krajiny Pardubické kotliny – udržitelná hospodářská zemědělská krajina členěná mezemi, komunikacemi se stromořadími, chlumy, remízky aj. objekty, s obnovenými přírodními a přírodě blízkými segmenty funkčně propojených biotopů, s revitalizovanými vodními toky a mokřady.
	ZL2	Zemědělsko-lesní typ krajiny na sopečných kuželích Pardubické kotliny – charakteristický typ krajiny vytvářený odlišností reliéfu, s udržitelnými přírodě blízkými lesy vytvářejícími horizont, extenzivními sady, a nerušeným pohledově exponovaným charakteristickým obrazem.
Chlumecká tabule	Harmonická kulturní lesně zemědělská krajina ploché pahorkatiny středního měřítka ▪ s přírodě blízkými lesními porosty (sladěná hospodářská a mimoprodukční funkce, důraz na udržitelnost hospodaření s preferencí přírodě blízkých postupů), ▪ s charakteristickými přírodními a přírodě blízkými prostory s drobnými rybníky doprovázenými podmáčenými loukami a	

Krajina	Typ krajiny	Cílová kvalita
		vzrostlou zelení vytvářející břehové porosty a navazující okolí, ▪ s revitalizovanými meandrujícími potoky doprovázenými loukami a břehovými porosty, ▪ se sídly zachovávajícími si svůj venkovský charakter a tradiční původní formy objektů, včetně prostorového uspořádání, zahradami začleněnými do krajiny a zelení v okrajích.
	LZ02	▪ Nepravidelná mozaika lesně-zemědělské harmonicky utvářené venkovské kulturní krajiny středního měřítka v ploché pahorkatině, s různě velkými lesy střídajícími se s poli a loukami; hospodářský potenciál s preferencí ekologických a mimoprodukčních funkcí lesa a zemědělské půdy.
Chrudimská tabule	Hospodářská zemědělská krajina v ploché pahorkatině, charakteristická místy intenzivním využitím zemědělské půdy se zřetelným důrazem na zachování ekologických funkcí krajiny (zejména biodiverzita, retenční schopnost krajiny, dostatečné zastoupení přírodě blízkých a přírodních stanovišť apod.) a zachování důležitých funkčně propojených přírodních segmentů v krajině, ▪ utvářená pestrou mozaikou půdních bloků a kulturních luk oddělených větrolamy, mezemi nebo agrolesnickými plochami, remízky, mokřady s charakteristickými společenstvy a sítí komunikací, ▪ se střídáním vhodných plodin odpovídajících dané oblasti s minimalizací využití chemických prostředků, ▪ s obnovenou sítí vodních toků v revitalizovaných korytech a renaturalizovaných úseků s charakteristickými doprovodnými společenstvy zpomalujícími odtok vody z krajiny, ▪ s obnovenými drobnými rybníky, s podmáčenými loukami a břehovými porosty, ▪ s obnovenými sady v krajině a v okrajích sídel, ▪ s komunikacemi doprovázenými stromořadími autochtonních dřevin, ▪ s přírodě blízkými segmenty vytvářejícími funkční kostru ekologické stability území, migrační prostupnost krajiny, přirozenou biodiverzitu a diverzitu odpovídajících stanovišť; ▪ s venkovskými sídly s odpovídajícím měřítkem s převahou charakteristické zástavby tradičních zemědělských usedlostí a dvorů v původním historickém prostorovém uspořádání s citlivě začleněnými okraji do krajiny pomocí humen, sadů, luk a zahrad, ▪ s charakteristickými dominantami kostelů a jejich věží uplatňujících se v krajinném rámci sídla,	

Krajina	Typ krajiny	Cílová kvalita
		▪ s respektovanými specifickými přírodními a kulturními hodnotami v krajině; ▪ se začleněnými komunikacemi vyšších tříd, migračně prostupná, průchozí pro obyvatele, respektující ekosystémové a krajinné vazby a hodnoty, citlivě začleněné do krajiny.
	Z02	▪ Zemědělská, pohledově otevřená krajina Chrudimské tabule vyznačující se velkým měřítkem s hrubou a nepravidelnou mozaikou střídajících se polí, luk a pastvin s četnými přírodními a přírodě blízkými segmenty zejména v okolí vodních toků, vzrostlou zelení doprovázející okraje polí, sídel a komunikace, s venkovskými sídly zemědělských vsí s převážně tradičními dvory a usedlostmi a charakteristickými tradičními dominantami kostelů.

3.1.4 Obecná charakteristika základních typů krajiny, vyplývající úkoly

ZÚR Pardubického kraje uvádí obecnou charakteristiku typů krajiny, kterou ÚSK upravuje takto:

L – lesní krajiny

Lesní krajiny jsou utvářeny rozsáhlými souvislými lesními komplexy s vysokou převahou cca více než 70% plochy; místy zahrnující izolované odlesněné enklávy zemědělských ploch či sídel a rybníky. Jejich druhové složení určuje ekologickou stabilitu a kvalitu přírodního prostředí krajiny – přirozené, přírodě blízké, kulturní hospodářské.

V SO ORP Pardubice převažují lesy pouze v prostoru Bohdanečské brány, v odlesněných částech se nachází především rybníky a jen okraje jsou využívány zemědělstvím.

Úkoly pro ochranu přírody a státní správu lesů - lesním porostům by měla být v současné době věnována zvýšená péče, a to především z důvodu stabilizační funkce v krajině a též z hlediska změn v klimatu.

- Cílem by měla být postupná přestavba lesních porostů směrem k přirozené porostní skladbě s preferencí přirozené a kombinované obnovy lesa a přírodě bližším způsobům hospodaření.
- Obnova a ochrana vodního režimu v celém zalesněném území s důrazem na přirozené zadržování vod.
- Ochrana územních specifik přírodní, kulturní a estetické hodnoty.
- Ochrana přírodních partií s mokřady a podmáčenými partiemi lužního lesa.

Úkoly pro územní plánování – zamezit výstavbě v ochranném pásmu lesa, nepřirozenému rozvoji výstavby v odlesněných enklávách, zejména zamezit výstavbě rekreačních areálů a ubytovacích zařízení, respektovat charakter stávajících zastavěných prostorů s rybníky.

- Respektovat a chránit charakter lesní krajiny s rybníky, zamezit záboru lesní půdy, zamezit rozvoji rekreační výstavby, chránit historické hodnoty v území spojené s rybníkářstvím.
- Definovat hodnoty území a navrhnout jejich ochranu ve vztahu k sídlům.
- Umožnit revitalizaci krajiny na vhodných předem určených místech.
- Zamezit rozšiřování zástavby mimo stávající enklávy.
- Zamezit budování nových komunikací v území.

Úkoly pro správu vodního hospodářství – pozornost je třeba soustředit k zachování přirozeného vodního režimu v krajině, respektování jeho specifik a vysoké krajinářské hodnoty v území.

- Podporovat zachování a obnovu přirozené retenční schopnosti krajiny, ochranu mokřadů, prostoru přirozené akumulace vod.

LZ a ZL – Leso-zemědělské a zemědělsko-lesní krajiny

Jde o krajiny, pro něž je charakteristická nepravidelná mozaika střídajících se odlesněných ploch a ploch zalesněných různě velkými lesy. Tato mozaika, proporce zalesněných ploch vůči odlesněným a celkové ploše, určuje měřítko krajiny. Poměr lesů a odlesněných ploch je proměnlivý. Pro krajinu je charakteristická pohledově částečně otevřená scéna. Zastoupení ploch lesních porostů kolísá mezi cca 20 % až 70 % z celkové plochy. Lesy zde často zaujímají polohy zemědělsky méně úrodné nebo místa, kde se přirozeně zachovaly. Pokud nejsou intenzivně obdělávané, vyznačují se leso-zemědělské krajiny vyšší biodiverzitou díky přítomnosti velkého množství styků různých stanovišť, tzv. ekotonů.

V prostoru SO ORP Pardubice jde o významný typ krajiny sledující Polabí, místy jde o cenné fragmenty lužního lesa, odlesněná krajina však je krajina intenzivně hospodářsky využívána se všemi charakteristickými specifiky jako je odvodnění krajiny, technické úpravy vodních toků, přítomnost velkých zemědělských areálů, scelení původních záhumenic do velkých půdních bloků orné půdy. Okraje lesů tvoří ostrý přechod mezi ornou půdou a lesem, orba je často prováděna necitlivě až ke kořenům porostní stěny. Takové využití krajiny potlačuje vývin přirozených a přírodě blízkých stanovišť v důsledku čehož dochází ke snížení biodiverzity krajiny, omezení lokálních migračních cest, díky chemickému hnojení může hrozit kontaminace podzemních vod, snížení retenční schopnosti krajiny a značnému omezení využívání služeb přirozených ekosystémů v krajině pro člověka.

Úkoly pro ochranu přírody a krajiny, ochranu životního prostředí - postupná přestavba hospodaření v krajině směrem k přírodě blízkému přístupu zohledňujícímu existenci přírodních a přírodě blízkých stanovišť, respektující kvalitu vody a podporující schopnost krajiny vodu zadržovat, je bezpodmínečně nutná již z pohledu očekávané klimatické nestability, kdy přívalové srážky mohou střídat dlouhodobá sucha (prostory akumulace mohou zpomalit nebo rozpustit povodňovou vlnu). Stejně tak je bezpodmínečně nutné obnovit ekologickou stabilitu území, avšak ne z pohledu KES, ale z pohledu přirozené skladby funkčně provázaných biotopů udržujících odpovídající přirozenou biodiverzitu krajiny, migrační prostupnost (omezení vzniku metapopulací). Obnova tradičních sadů v místech, kde byly.

Úkoly pro státní správu lesů – soustředit se na ochranu vodního režimu a ochranu obnažených porostních stěn tvorbou větrných plášťů, vytváření ekotonových přechodů do krajiny na vhodných

místech, preferovat stanovištně vhodné dřeviny. Podpora rozvoje agrolesnictví na vhodných místech v zemědělské krajině.

Úkoly pro územní plánování – soustředit se na ochranu tradičního charakteru sídel, jejich rozvoj soustředit do vhodných lokalit, stejně tak respektovat a chránit typický tradiční obraz sídla a začlenění sídla do krajinného rámce.

- Respektovat a chránit tradiční dochované okraje sídel s humny a vzrostlou zelení, respektovat nerušené uplatnění kulturních dominant sídla (zejm. kostelů s věžemi), jejich prostorů.
- Vymezit, respektovat a chránit cenná sídla nebo segmenty sídel z hlediska historické a kulturní hodnoty.
- Definovat hodnoty zastavěných území sídel a navrhnout jejich ochranu vhodnou regulací, s důrazem na ochranu historických hodnot, především charakteru zástavby a původního prostorového uspořádání sídla, okrajů s humny a sady a začlenění sídel do krajiny.
- Zamezit výstavbě objektů výrazně odlišného měřítka ve volné krajině nebo v okrajích sídel vstupujících do krajiny.
- Zamezit zastavování zemědělských ploch halovými objekty ke skladování a výrobě do prostorů volné krajiny se zemědělskou půdou vyšší bonity, přírodními segmenty a v místech, odkud by mohly snížit hodnoty krajinného rázu, zejména v pohledových partiích k Hořickému hřbetu.
- Dbát na začlenění dopravní infrastruktury do krajiny, vytvářet stromořadí a odpočívadla se zelení.

Úkoly pro správu vodního hospodářství – pozornost je třeba soustředit k obnově přirozeného vodního režimu v krajině, respektování jeho specifik.

- Podporovat vhodnými opatřeními obnovu retenční schopnosti krajiny (např. obnovou rybníků, revitalizací vodních toků, renaturalizací údolních niv s přírodě blízkými porosty, obnovovat mokřady s typickými společenstvy).
- Podporovat obnovu přirozené retenční schopnosti krajiny, ochranu pramenišť, prostorů přirozené akumulace vod (údolní nivy).
- Podporovat rozvoj a obnovu břehových partií s typickými porosty vzrostlé zeleně a loukami.

Z - Zemědělské krajiny

Krajiny z 90% odlesněné, utvářené bezlesými formacemi, výrazně změněné zemědělským využitím s typickou mozaikou polí, luk a pastvin. Jde často o pohledově otevřené krajiny, kde převažuje využití k pěstování zemědělských plodin a produktů v závislosti na přírodních podmínkách. Původní vegetační pokryv (zpravidla les) byl ve většině zemědělských krajin nahrazen kulturními biotopy (pole, louky, pastviny, ovocné sady, zahrady, humna). Existence biotopů v těchto krajinách je závislá na určitých způsobech hospodaření. Biotopy zemědělské krajiny podmíněné činností člověka by po jejím ukončení zanikly. Jsou však důležité z hlediska zachování dostatečné biodiverzity krajiny. V těchto krajinách v závislosti na jejich kvalitě jsou zachovány přírodní a přírodě blízké segmenty krajiny, zejména v okolí vodních nádrží v údolních nivách. Lesní porosty jsou zastoupeny sporadicky, mnohdy jde o tzv. selské lesy. Důležitou roli zde sehrává též mimolesní vzrostlá zeleň (dřevinná vegetace) v různých formacích: háje, skupinky dřevin, solitéry a porosty doprovázející liniové objekty

jako jsou větrolamy, břehové porosty, porostlé meze a kamenice, aleje u cest apod. Významnou součástí zemědělské krajiny jsou zemědělské vsi, mnohdy poměrně velké, s charakteristickými zemědělskými dvory a usedlostmi odpovídajícího měřítka.

Zemědělskou krajinu lze dále kategorizovat dle intenzity využití: intenzivně hospodářsky využívaná krajina s převahou scelených rozsáhlých bloků orné půdy, pastvin a sadů, kde jsou tradiční zemědělské dvory nahrazeny zemědělskými areály s halovými objekty většího měřítka a kde je nevhodně upraven vodní režim; extenzivně využívaná zemědělská krajina, která si zachovává znaky tradičního způsobu hospodaření.

Krajina prostoru Pardubické kotliny a Chrudimské tabule, která je především intenzivně využívaná, je charakteristická rozsáhlými scelenými bloky orné půdy a především geometricky upravenými plochami. Vyznačuje se nešvary typickými pro intenzitu využití - změněný vodní režim, malá přítomnost přírodních a přírodě blízkých segmentů krajiny, absence vzrostlé zeleně, snížená biodiverzita, bariéry zabraňující přirozené migraci apod. Cílem by měla být postupná obnova ekologických funkcí krajiny, zejména vodního režimu a zvýšení přírodní kvality.

Úkoly pro ochranu přírody a krajiny, ochranu životního prostředí – podobně jako u předchozího typu je nutná postupná přestavba hospodaření v krajině směrem k přírodě blízkému přístupu zohledňujícímu existenci přírodních a přírodě blízkých stanovišť, respektující kvalitu vody a podporující schopnost krajiny vodu zadržovat je bezpodmínečně nutná již z pohledu očekávané klimatické nestability, kdy přívalové srážky mohou střídat dlouhodobá sucha. Stejně tak je bezpodmínečně nutné obnovit ekologickou stabilitu území, avšak ne z pohledu KES, ale z pohledu přirozené skladby provázaných biotopů udržujících odpovídající přirozenou biodiverzitu krajiny, migrační prostupnost (omezení hrozby metapopulací). Vhodná je též postupná obnova tradičních extenzivních sadů na vhodných místech. Doplnit krajinu vzrostlou zelení doprovázející komunikace a kulturní prvky v krajině. Je třeba vybudovat funkční ÚSES s funkčně propojenými biotopy terestrické a hydrické řady.

Úkoly pro státní správu lesů – vytvářet prostor pro obnovu lesů na vhodných místech, podporovat rozvoj agrolesnictví na vhodných místech.

Úkoly pro územní plánování – soustředit se na ochranu tradičního venkovského charakteru sídel, jejich rozvoj soustředit do vhodných lokalit, stejně tak respektovat a chránit typický tradiční obraz sídla a začlenění sídla do krajinného rámce.

- Respektovat a chránit tradiční dochované okraje sídel s humny a vzrostlou zelení, respektovat nerušené uplatnění kulturních dominant sídla (zejm. kostelů s věžemi), jejich prostorů.
- Vymezit, respektovat a chránit cenná sídla nebo segmenty sídel z hlediska historické a kulturní hodnoty.
- Definovat hodnoty zastavěných území sídel a navrhnout jejich ochranu vhodnou regulací, s důrazem na ochranu historických hodnot, především charakteru zástavby a původního prostorového uspořádání sídla, okrajů s humny a sady a začlenění sídel do krajiny.
- Zamezit výstavbě objektů výrazně odlišného měřítka ve volné krajině nebo v okrajích sídel vstupujících do krajiny.

- Zamezit zastavování zemědělských ploch halovými objekty ke skladování a výrobě do prostorů volné krajiny se zemědělskou půdou vyšší bonity, přírodními segmenty a v místech, odkud by mohly snížit hodnoty krajinného rázu, zejména v pohledových partiích v okolí Chrudimky, Labe a Kunětické hory.

Úkoly pro správu vodního hospodářství – pozornost je třeba soustředit k obnově přirozeného vodního režimu v krajině a respektování jeho specifik.

- Podporovat vhodnými opatřeními obnovu retenční schopnosti krajiny (např. obnovou rybníků, revitalizací vodních toků, renaturalizací údolních niv s přírodě blízkými porosty, obnovou mokřadů s typickými společenstvy).
- Podporovat obnovu přirozené retenční schopnosti krajiny, ochranu pramenišť, prostorů přirozené akumulace vod (údolní nivy).

Krajiny urbanizované

Pro urbanizovanou krajinu je charakteristická výrazná převaha zástavby propojené infrastrukturou nad volnými zemědělsky obhospodařovanými nebo přírodě blízkými či přírodními plochami. Urbanizované prostředí je vždy členěno podle nějaké formy prostorového uspořádání, dělí se na charakteristické segmenty, čtvrtě, ulice, uvolněné plochy tvořící náměstí. Stavební objekty jsou tvořeny tak, aby spoluvytvářely ucelené soubory nebo naopak specifické solitéry. Charakteristické jsou též kulturní dominanty, ať již výškové nebo obecně přijímané objekty vyznačující se výjimečnou kulturní a estetickou hodnotou. Mnohdy jde o význačná architektonická díla (historická, moderní). Typické jsou též uvolněné komponované plochy, parky, sloužící jako rekreační prostory se vzrostlou zelení.

SO ORP Pardubice dominuje město Pardubice, položené do těžiště řešeného území vyznačující se historickým centrem a navazující zástavbou členěnou do několika provázaných částí. Typickou dominantou sídla je především bývalý vodní hrad přestavěný na zámek a stejně tak historické centrum s typickými objekty měšťanských domů.

Úkoly pro územní plánování – soustředit se na ochranu tradičního charakteru centrální historické části města, prověřit možnost pohledového uplatnění v navazujících prostorech. V rozvoji je třeba respektovat prostory v okolí řeky Labe a zamezit jejich intenzivnímu využití a zastavování, ale naopak využít jejich přírodní a rekreační potenciál stejně jako ekosystémové služby vyplývající z charakteru prostředí.

- Chránit a prověřit pohledové uplatnění hradu a historické části města v prostorech v okolí Labe.
- Zamezit výstavbě objektů výrazně odlišného měřítka v okrajích sídla a v návaznosti na obytnou zástavbu, zamezit kontrastu a konfliktu s obytnou funkcí.
- Zamezit nevhodně situované výstavbě halových objektů ke skladování a výrobě narušující hodnoty krajiny a hodnoty krajinného rázu.
- Zamezit rozšiřování města do prostorů Labe a Chrudimky, chránit přírodní a kulturní hodnoty v okolí řek.
- Zamezit rozšiřování zástavby směrem k okolním vsím tak, aby došlo k jejich sloučení a degradaci identity vsí.

Obecné úkoly ve vztahu ke krajinám a jejich jednotlivým typům vyplývající ze ZÚR Pardubického kraje

(122) ZÚR stanovují tyto základní zásady péče o krajinu při plánování změn v území a rozhodování o nich:

a) vytvářet podmínky pro ochranu všech přírodních zdrojů a pro jejich šetrné využívání;
b) chránit a rozvíjet základní atributy stability, funkčnosti a vzhledu krajiny, zejména strukturu krajinných prvků charakteristickou pro jednotlivé krajinné typy a pozitivní charakteristiky krajinného rázu;
c) rozvíjet retenční schopnost krajiny;
d) respektovat výjimečné části krajiny chráněné dle příslušných zákonů a podmínky jejich ochrany;
e) preferovat využití rezerv v zastavěném území sídel, zejména proluk a přestavbových území před vymezováním zastavěných ploch ve volné krajině;
f) cestovní ruch rozvíjet ve formách příznivých pro udržitelný rozvoj, nepřipouštět rozšiřování a intenzifikaci chatových lokalit;
g) respektovat cenné architektonické a urbanistické znaky sídel a doplňovat je hmotově a tvarově vhodnými stavbami;
h) při navrhování rozvojových území, jejichž využití umožní umisťování staveb, které mohou díky své výšce a/nebo svým plošným parametrům narušit krajinný ráz, vyhodnotit jejich možný vliv na krajinný ráz a negativní dopady eliminovat.

(123) ZÚR stanovují jako úkol pro územní plánování upřesnit zásady pro jednotlivé krajinné typy v územních plánech.

Lesní krajiny:
(127) ZÚR stanovují tyto zásady pro plánování změn v území a rozhodování o nich:
a) lesní hospodaření směřovat k diferencované a přirozené skladbě lesů a eliminovat tak rizika poškození krajiny nesprávným lesním hospodařením, zejména velkoplošnou holosečí a výsadbou jehličnatých monokultur;
b) zastavitelné plochy mimo zastavěná území obcí navrhovat pouze v nezbytné míře při zohlednění hodnot území s tím, že zastavitelné plochy budou vymezovány na úkor ploch lesa pouze ve výjimečných a zvlášť odůvodněných případech;
c) zábor PUPFL připouštět pouze ve výjimečných, nezbytných a zvlášť odůvodněných případech;
d) eliminovat riziko narušení kompaktního lesního horizontu umístěním nevhodných staveb zejména vertikálních a liniových. 12 § 12 zákona č. 114/1992 Sb.

Krajiny s rybníky:
(129) ZÚR stanovují tyto zásady pro plánování změn v území a rozhodování o nich:
a) zabezpečit ekologicky únosné formy hospodaření na rybnících;
b) eliminovat riziko ohrožení kvality vod;
c) chránit mokřadní a luční ekosystémy;
i) chránit a rozvíjet rozptýlenou zeleň v krajině, zejména doprovodnou zeleň rybníků;
j) zastavitelné plochy mimo zastavěná území obcí navrhovat pouze v nezbytně nutné míře při zohlednění krajinných hodnot území.

Leso-zemědělské a zemědělsko-lesní krajiny:
(131) ZÚR stanovují tyto zásady pro plánování změn v území a rozhodování o nich:

a) lesní hospodaření směřovat k diferencovanější a přirozenější skladbě lesů a eliminovat tak rizika poškození krajiny nesprávným lesním hospodařením;
b) zastavitelné plochy mimo zastavěná území obcí navrhovat pouze v nezbytné míře při zohlednění hodnot území s tím, že zastavitelné plochy budou vymezovány na úkor ploch lesa pouze ve výjimečných a zvlášť odůvodněných případech;
c) zábor PUPFL připouštět pouze ve výjimečných, nezbytných a zvlášť odůvodněných případech;
d) chránit a rozvíjet harmonický vztah sídel a zemědělské krajiny, zejména udržovat vyvážený podíl zahrad a trvalých travních porostů a zastavěných a intenzivně využívaných ploch;
e) rekreační ubytovací zařízení s vyšší kapacitou lůžek připouštět pouze na základě vyhodnocení únosnosti krajiny.

Zemědělské krajiny:
(133) ZÚR stanovují tyto zásady pro plánování změn v území a rozhodování o nich:
a) dbát na ochranu a hospodárné využívání zemědělského půdního fondu;
b) zastavitelné plochy mimo zastavěná území obcí navrhovat v nezbytně nutné míře při zohlednění krajinných hodnot území;
a) zvyšovat pestrost krajiny zejména obnovou a doplňováním doprovodné zeleně podél komunikací a rozptýlené zeleně (solitéry, remízky apod.);
b) zvyšovat prostupnost krajiny obnovou cestní sítě.

Krajiny sídelní (urbanizované, především Dašice, Pardubice a areál elektrárny Opatovice)
(135) ZÚR stanovují tyto zásady pro činnost v území a rozhodování o změnách v území:
a) zabezpečit v území a v návazných územích dostatečné plochy pro krátkodobou rekreaci obyvatel měst;
b) chránit a rozšiřovat plochy veřejné a doprovodné zeleně.

ZÚR dále stanovuje pro území s předpokládanou vyšší mírou urbanizace další zásady, týkající se především pardubické aglomerace, které je třeba respektovat:
(137) ZÚR stanovují tyto zásady pro plánování změn v území a rozhodování o nich činnost v území a rozhodování o změnách v území:
a) řešit proporcionálně požadavky na rozvoj sídel zahrnutých do rozvojových oblastí a os a požadavky na ochranu krajiny stanovené pro jednotlivé krajinné typy vymezené v území rozvojových oblastí a os;
b) ve vazbě na centra osídlení popř. další sídla zahrnutá do rozvojových oblastí a os soustřeďovat aktivity republikového a krajského významu a tím přispívat k zachování charakteru a k ochraně krajinných hodnot v ostatních oblastech;
c) v návaznosti na rozvoj sídel rozvíjet plochy a linie krajinné zeleně zajišťující podmínky pro rekreaci a prostupnost krajiny a zvyšující pestrost krajiny;
d) při tom dbát na architektonickou úroveň řešení.

3.2 Návrh opatření na ochranu a rozvoj zjištěných hodnot

3.2.1 Přírodní hodnoty

Kapitola vychází z výsledků předcházející analytické části ÚSK (Doplňující průzkumy a rozbory ÚSK, Ekotoxa 2018), kde byly vymezeny obce s nejhorším celkovým stavem v celém ORP[1] a také obce s největšími problémy v tématu ochrana přírody. Použitá metodika odpovídá postupům použitým zpracovatelem v dříve zpracovaných územních studiích (SO ORP Veselí n. M., Vodňany, Šternberk, Opava a Znojmo).

V kapitole jsou představeny **návrhy opatření** pro zachování a zlepšení stavu přírodních hodnot a doporučení pro jednotlivé typy návrhů. Zásadním výstupem návrhové části jsou Karty obcí s návrhy, obrazová příloha Ochrana přírody a ukázkové vrstvy Ekologicky stabilnějších ploch (směry, kde je vhodné provést opatření, viz výkresy návrhů a datové výstupy ÚSK). V textu níže jsou návrhy opatření popsány obecně, v Kartách obcí jsou specifikovány pro každou obec zvlášť.

Návrhy vychází z vize optimálního fungování krajiny pro horizont několika desetiletí (např. nebere tedy ohled na současné dotační podmínky v zemědělství). Základem při tvorbě návrhů byl ekosystémový přístup ke krajině[2]. Hlavním cílem je zajistit v krajině dostatek prostoru pro přírodní biotopy a ekosystémové služby.

Shrnutí problémů z analytické části

Návrhová část ÚSK se v tématu ochrana přírody se soustředí, jak už bylo uvedeno výše, na obce s nejhorším celkovým hodnocením ve všech tematických oblastech a na území obcí, které byly v analytické části hodnoceny stupněm 3 alespoň ve dvou z pěti parametrů ochrany přírody:

- Počet obcí s hodnocením 3 v kategorii rozloha zvláště chráněných území: 40 obcí
- Počet obcí se zvlášť nízkým KES: celkem 30 obcí
- Počet obcí s trendem snižování výměry ekologicky stabilních ploch: 9 obcí, 25 obcí mírnější snížení
- Počet obcí se zvlášť nízkou výměrou přírodních biotopů: celkem 41 obcí (vážný problém, týká se více než 73 % obcí)
- Počet obcí s hodnocením 3 v kategorii migrace: celkem 10 obcí

[1] Detailní hodnocení pro jednotlivé obce je uvedeno v Tabulce problémů, příloze Průzkumů a rozborů ÚSK (Ekotoxa 2018).

[2] Ekosystémový přístup se soustředí nejen na ochranu druhů, ale také biotopů a tvorbu ekosystémových služeb v krajině (Machar, Drobilová 2012; de Groot et al. 2010). Zásadní roli zde hraje vytvoření vhodné kombinace land use a krajinných prvků – jsou to plochy, které sice přednostně neslouží k produkci tržních plodin a dřeva, avšak další ekosystémové služby, které poskytují, jsou zásadní a jejich hodnota je vysoká. Základní klasifikaci a finanční ocenění neprodukčních ekosystémových služeb, mezi které se řadí např. zadržování vody, snižování znečištění a také podpora biodiverzity, je možné dohledat např. ve Vačkář et al. (2014, str. 18).

Typy návrhů

Návrhy za oblast ochrana přírody a ekologická stabilita krajiny reagují na výše uvedené problémy a zahrnují:

1. **Návrh větší ochrany kvalitních biotopů tak jak jsou vymezeny v mapování biotopů (datová vrstva Biotopy_bez_X a Kvalitní biotopy).** Navrhujeme rovněž podklad pro vymezení nových významných krajinných prvků (VKP) či ekologicky významných prvků do LPIS (EVP) jako kompenzaci nedostatku ploch vyčleněných pro ochranou přírody a prostředek ochrany kvalitnějších biotopů.
2. **Zvýšení výměry ekologicky stabilnějších ploch a linií (ESP, ESL) - jedná se např. o remízky, revitalizace, lesy, mokřady, agrolesnictví, TTP, aleje, sady, izolační zeleň, a další viz příslušná podkapitola** v obcích s nestabilní a mírně nestabilní krajinou. Byl proveden výpočet nových ESP, jakými které je potřeba vymezit v územních plánech obcí (viz příloha **Karty obcí**), **doporučení týkající se procenta nových přírodních biotopů**, které je potřeba vymezit a jejich vhodné distribuce v území. Je počítáno s tím, že návrhy dalších témat (např. protierozní opatření) budou moci být řazeny mezi nové ekologicky stabilní plochy, tedy bude docházet k pozitivním vazbám mezi jednotlivými návrhy.
3. **Doporučení pro zajištění lepší migrační prostupnosti pro velké savce** – doporučení pro omezení dopadů tří bariérových míst a konfliktů zastavitelných ploch v dálkových migračních koridorech (DMK) a v migračně významných územích (MVÚ).

Ilustrační návrhy jsou k dispozici v hlavním výkrese, datových vrstvách ESP, ESL a VKP_EVP.

Ad 1. Podklad pro vymezení nových VKP (významných krajinných prvků)

Výstupem je podkladová vrstva Kvalitní biotopy a zejména datové vrstvy VKP_EVP sloužící pro vymezení nových významných krajinných prvků či alternativně ekologicky významných prvků podle LPIS.

V SO ORP Pardubice je v současnosti poměrně nízký počet registrovaných VKP (celkem 22), ochrana cennějších přírodních ploch mimo území ZCHÚ před snižováním jejich kvality není dostatečná. Ekologicky významných prvků (EVP) podle LPIS je v území celá řada. Dodatečné vymezení dalších stávajících může pomoci zlepšit ochranu přírodních hodnot.

V ÚSK navrhujeme:

1/ Posílit větší obecnou ochranu přírodních biotopů – zejména je potřeba je vymezovat v územních plánech jako funkční plochy, které není možné zastavět, či jiné typy ploch umožňující přetrvání přírodních hodnot. Příkladem nevhodné změny může být i změna funkční plochy zatravnění u hodnotného TTP na les (monokulturu). Je důležité brát ohled na to, že kvalitní přírodní biotopy jsou cennou přírodní hodnotou v území (přestože nejsou ZCHÚ, mohou být velmi zachovalé) a nelze je snadno a v mnoha případech vůbec obnovit v původním stavu.

2/ Navrhujeme větší ochranu vybraných přírodních biotopů (zejména TTP a dalších snadněji zničitelných biotopů), které jsou v relativně lepší kondici, jako VKP nebo ESP. A to především v obcích bez VKP. Celkem bylo vymezeno cca 53 lokalit, kde by VKP mohla být přínosná. Takto vymezená VKP je potřeba registrovat, pokud se nejedná o VKP ze zákona. VKP bývají typicky navrhovány státní správou, ale mohou být iniciovány i jiným subjektem (například obcí nebo neziskovou organizací).

Z ploch, které jsou mimo chráněná území, byly vybrány přednostně ohroženější biotopy a zařazeny do vrstvy VKP podle kvalitnějších biotopů. Přednostně byly vybírány ohroženější přírodní biotopy a kvalitnější biotopy podle dat AOPK © 2017. Doporučeny byly i některé plochy nacházející se uprostřed větších polí. Důvodem v tomto případě není primárně ochranářský (tedy zachování kvality přírodních lokalit), ale o to zachovat krajinný prvek jako takový a upozornit místní obyvatele i návštěvníky na přítomnost zajímavějšího místa v krajině. Registrování VKP může napomoci také lepší údržbě biotopu a tím zvýšení jeho kvality.

V případě zájmu je možné vymezit i více VKP či větší plochu biotopů dohromady a to podle vrstvy Biotopy bez X (část doplňující průzkumy a rozbory, Územní studie krajiny). Vymezování VKP podle podkladu odvozeného z mapování biotopů má samozřejmě limity. V celém území SO ORP existují desítky lokalit potenciálně vhodných k větší ochraně. Může být vhodné registraci lokalit prioritizovat, tedy zaměřit se na ty nejcennější nechráněné biotopy. **Může být praktické zpracovat přesný postup, tj. kroky, kolik VKP vybrat, jakého typu (luční, mokřadní, mozaiky, lesní), ověření aktuální kvalitu biotopů v dané ploše, kompletace podkladů pro zahájení procesu registrace jako VKP či ESP.**

3/ Problematika poškozování dřevin a dalších krajinných prvků zemědělskou činností – krajinné prvky na zemědělské půdě lze také chránit pomocí statusu tzv. ekologicky významných prvků (EVP, viz LPIS - eagri.cz). Na prvky, které jsou v této evidenci, se vztahuje na zemědělce povinnost plnit podmínky standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy, konkrétně pravidla DZES 7, dle kterého žadatel, na jehož dílu půdního bloku se krajinný prvek nalézá, nesmí tyto krajinné prvky rušit ani poškozovat. V případě porušení povinnosti mohou být uvaleny sankce. Mezi krajinné prvky, které patří do skupiny EVP patří meze, terasy, travnaté údolnice, skupiny dřevin, stromořadí, solitérní dřeviny, příkop a mokřad. Zaevidování EVP provádí SZIF, který zaeviduje ekologicky významný prvek na základě vlastního nebo přijatého podnětu. Obec tedy může uvážit, které prvky vymezit jako VKP a u kterých podat podnět které zaevidovat jako EVP, pokud tam ještě zaevidované nejsou.

Do širšího výběru pro VKP budou zařazeny všechny biotopy s hodnocením kvality 1 a 2, které se nenachází v žádném zvláště chráněném území ani v jeho ochranném pásmu. Další VKP je možné vymezit na základě vrstev **Biotopy bez X a Kvalitní biotopy** (část doplňující průzkumy a rozbory, Územní studie krajiny).

Možné limity vymezování VKP podle podkladu odvozeného z Mapování biotopů:

- Neaktuálnost mapování – zejména pokud mapování probíhalo před více lety, mohlo dojít v lokalitách biotopů ke změnám (kvalita biotopů se mohla od doby mapování změnit)
- Nepřesné vymezení hranic VKP skrze vrstvu biotopů – ve vrstvě biotopů mohou být hranice vymezeny nepřesně, někdy je praktické do VKP zahrnout i méně kvalitní biotop, který je

v sousedství biotopu kvalitního apod. Vrstva VKP je tedy jen podkladem, skutečné hranice VKP je nutné podle potřeby upravit.

- V celém území SO ORP existují desítky lokalit potenciálně vhodných jako VKP. Může být vhodné registraci lokalit vhodných pro VKP prioritizovat, tedy zaměřit se na ty nejcennější nechráněné biotopy. Může být praktické zpracovat přesný postup, tj. kroky, kolik VKP vybrat, jakého typu (luční, mokřadní, mozaiky, lesní), ověření aktuální kvalitu biotopů v dané ploše, kompletace podkladů pro zahájení procesu registrace atd.

Ad 2. Podklad pro zvýšení výměry ekologicky stabilních ploch v problémových lokalitách

Obce s KES nižším než 0,3 a KES 0,3 – 0,8

Poznatky studií o vlivu zelené infrastruktury, důležitosti ekosystémových služeb a krajinných prvků potvrzují, že v nestabilních zemědělských krajinách má velmi důležitý vliv na zlepšení stav životního prostředí i zájmy ochranu přírody zvýšení výměry ploch, které nejsou ornou půdou a zastavěným územím3. Důležitá je samozřejmě i vhodná distribuce těchto ploch v území. V ÚSK bude vytvořena sada doporučení, které by měly napomoci kvalitnějším ekosystémovým službám v SO ORP pro člověka i ostatní organismy. Zjednodušený příklad o závislosti počtu druhů na rozmanitosti krajinných struktur je uveden na následujícím obrázku.

[3] Např. Walz (2011), Lovell a Johnston (2009), Forman a Gordon (1986).

Obrázek 3.3: Souvislost mezi krajinnou strukturou a druhovou bohatostí v zemědělsky utvářené krajině.

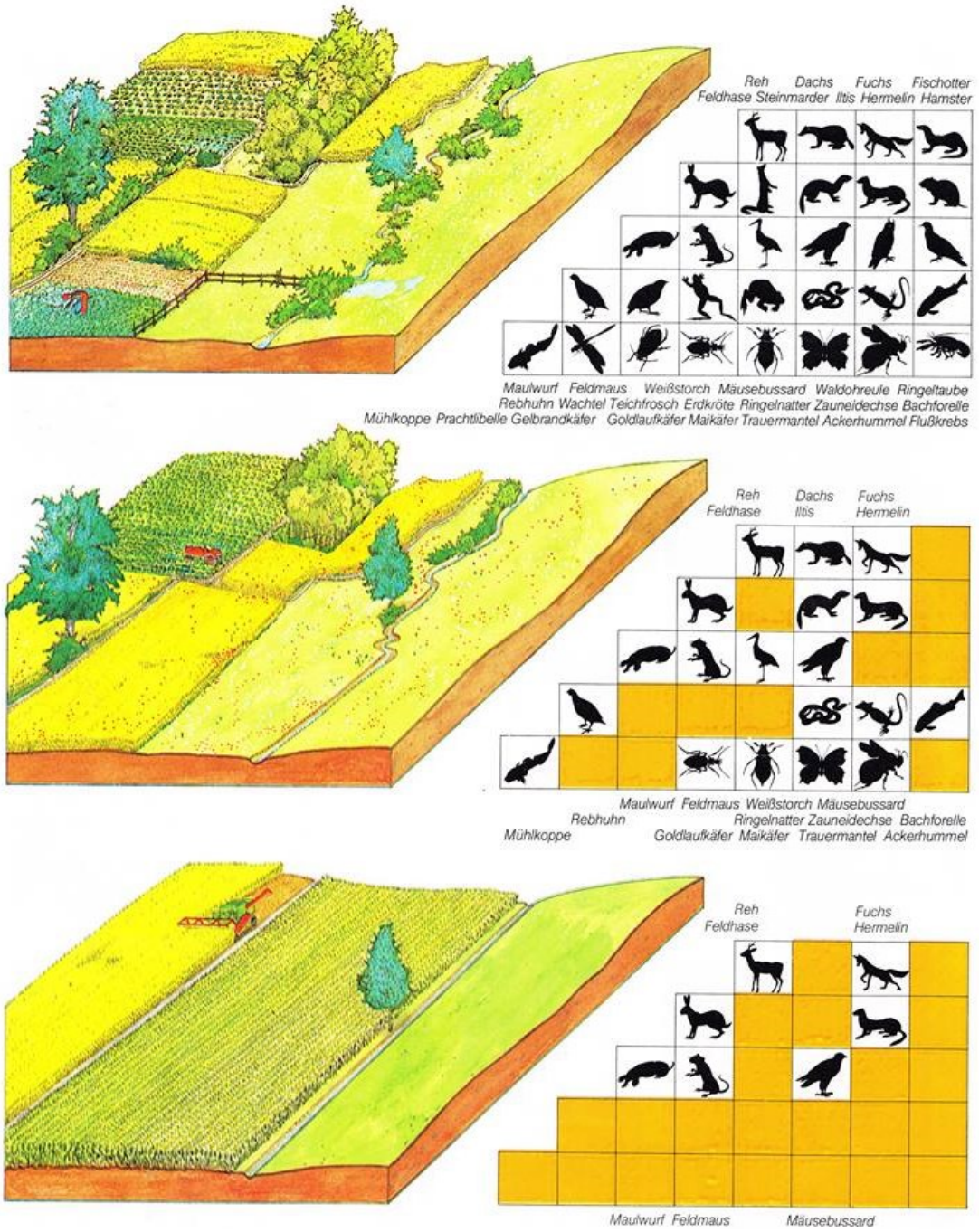

Zdroj: BUWAL (Švýcarský spolkový úřad pro životní prostředí, 1997).

Pro zkvalitnění stavu krajiny u obcí s minimem hodnotných přírodních ploch a malou celkovou výměrou přírodních ploch (tj. obcí hodnoceným stupněm 3 v parametru KES, KES je do 0,3) je potřeba navýšit KES o 0,1 nebo výše, kdy už lze hodnotit krajinu jako ekologicky o něco stabilnější, s lepšími funkcemi.[4] Zvýšení KES znamená zvýšit podíl ekologicky stabilnějších ploch (TTP, porosty dřevin, nelesní zeleň a remízy, vodní plochy, mokřady, zahrady, sady, lesy) vůči ekologicky nestabilním

[4] Parametr KES má určité limity; zejména nevypovídá o distribuci ekologicky stabilnějších ploch v území (více viz kapitola Hodnoty ochrany přírody, Průzkumy a rozbory).

plochám (orná půda, zastavěné území, chmelnice). Pro obce, které mají KES v rozmezí 0,3 – 0,8 (hodnocení stupněm 2) a tedy jejich stav je lepší než u předchozí skupiny, ale většinou ne zcela uspokojivý, je vhodné v rámci územního plánování uvažovat o navýšení KES o cca 0,05. V případě, že je na tom určité území lépe z hlediska distribuce krajinných prvků a biodiverzity, byla tato hodnota snížena.

U obcí, které jsou v lepším stavu co se týče KES i přírodních biotopů, je velmi vhodné soustředit se na další posilování přírodních hodnot. Konkrétně doporučujeme vybrat plochy pro zvýšení kvality přírodních biotopů či vybrat plochy pro přeměnu antropogenních biotopů na přírodní biotopy (př. borový monokulturní les obohatit o další druhy, promyslet management pro lepší zadržování vody).

Přehled obcí s KES do 0,3:

Barchov	Kostěnice	Slepotice
Bukovina nad Labem	Křičeň	Spojil
Čepí	Lány u Dašic	Srnojedy
Černá u Bohdanče	Libišany	Staré Jesenčany
Dašice	Mikulovice	Staré Ždánice
Dolany	Moravany	Starý Mateřov
Dříteč	Němčice	Třebosice
Dubany	Ostřešany	Úhřetická Lhota
Choteč	Plch	Vlčí Habřina
Jezbořice	Sezemice	Voleč

Přehled obcí s KES 0,3 – 0,8:

Podůlšany	Rokytno	Neratov
Rybitví	Časy	Bezděkov
Pardubice	Rohoznice	Malé Výkleky
Živanice	Kunětice	Bukovka
Opatovice nad Labem	Hrobice	Srch
Rohovládova Bělá	Kasalice	Stéblová
Staré Hradiště	Pravy	Ráby

Přehled obcí, kde je prioritní zvyšovat kvalitu biotopů:

Stéblová
Lázně Bohdaneč
Újezd u Sezemic
Borek

Doporučení k vymezení nových ekologicky stabilních ploch (ESP)

Za ekologicky stabilní plochy jsou považovány lesy, vodní plochy, louky a pastviny (zatravněné plochy), sady, vinice, zahrady a mokřady (Míchal 1994). Ekologicky nestabilní plochy jsou orná půda, zastavěné plochy a chmelnice. Samozřejmě typy ploch se mezi sebou liší ve svém stupni ekologické stability, můžeme mluvit o ekologicky stabilnějších a nestabilnějších plochách, nicméně dělení na ekologicky stabilní a nestabilní plochy představuje zjednodušený model, který může být poměrně dobře využitelný na úrovni územního plánování, které se ÚSK věnuje. ESP tedy zahrnují neprodukční i produkční typy využití území. Je důležité rozlišovat mezi plochami přírodě blízkými, které většinou mají neprodukční funkci, a produkčními plochami, které většinou nejsou přírodními biotopy. Ovšem tomu tak nemusí být vždycky, např. i produkční les může být přírodě blízký a kvalitní z pohledu hodnocení biotopů, podobně vysokokmenný sad.

- Do neprodukčních, ekologicky stabilních ploch se typicky řadí krajinná zeleň (př. remízky), ochranné lesy, mokřady.
- Mezi produkční plochy: lesy (vč. rychle rostoucích dřevin), agrolesnické plochy, sady, vinice, vodní plochy (hlavně rybníky), zatravnění5.

Dostatečné navýšení ekologicky stabilnějších ploch přináší širokou paletu výhod nejen pro biodiverzitu – pestřejší krajina zajišťuje lepší **ekosystémové služby jakým je zadržování vody (tedy i více vody pro místní obyvatele)** i ochranu drobných vodních toků proti vysychání (Zahrádková et al. 2015). Důležité jsou v tomto směru opatření revitalizace a výsadby druhově pestrých lesních porostů.

Pro některé části ORP takové navýšení ekologicky stabilnějších ploch znamená výraznější změny využití území na plochách v řádech desítek hektarů. Je třeba ale zdůraznit, že i další návrhy z ÚSK, zejména témata protierozní ochrana a vodohospodářská opatření, mají v mnoha **případech větší požadavky na změnu funkčního využití ploch,** než je potřeba z hlediska ochrany přírody a ekologické stability krajiny. Požadavky na změnu funkčního využití z jiných témat (př. ochrana proti erozi, protipovodňová ochrana) lze započítat do celkové plochy nových ekologicky stabilních ploch (typicky se jedná např. o zatravnění erozně ohrožených ploch a další opatření, která v mnoha případech lze kombinovat s ochranou biodiverzity).

V území samozřejmě existuje více obcí s lepším hodnocením KES, které ale nemají dostatek přírodních ploch v některé části katastru. V takovém je v kartě obce uvedeno doporučení pro danou část katastru.

V kartách obcí jsou uvedena následující doporučení:

- **Doporučení k celkové ploše nových ekologicky stabilních ploch (ESP, ESL)**, které je potřeba vymezit v ÚP. **V ÚSK je zpracována ukázková lokalizace ESP a ESL** – v rámci územní studie krajiny není účelem zpracovat přesnou lokalizaci, tento krok má nastat až na úrovni územních plánů i komplexních pozemkových úprav. ÚSK neřeší vlastnické poměry ani další náležitosti (např. konzultace vymezení ESP se starosty), které by bylo nutné udělat, aby hranice ESP byly bezprostředně přenosné do územních plánů.

[5] Problematika ekonomické (ne)výhodnosti zatravnění bývá mezi zemědělci často zmiňována, nicméně v územní studii krajiny je k ní přihlíženo jen okrajově. Je pravděpodobné, že ÚSK bude doporučovat více ploch zatravnění, než může být v současné době ekonomicky únosné pro zemědělské subjekty. ÚSK vychází z toho, že nastavení dotací se v průběhu času mění a je pravděpodobné, že za 10-15 let budou podmínky jiné. Při zpracování ÚP a KoPÚ prosíme o rozpracování doporučení z ÚSK v potřebné podrobnosti.

- **Je zde informace, kolik procent z nových ESP a ESL by mělo být vymezeno jako přírodní biotopy**, tj. přírodě blízkými plochami (např. druhově bohatý les, květnatá louka, mokřad, revitalizace apod.). Nebylo by vhodné, kdyby 100 % nových ESP bylo produkčními monokulturami (př. rychle rostoucí dřeviny), právě naopak, v problémových obcích je nejlepší usilovat o co nejvyšší výměru nových přírodních biotopů, potenciálně přirozených na daném území.
- **ÚSK zpracovává vzorové návrhy směrů, ve kterých by ESP mohly být umístěny (datové vrstvy ESP a ESL)**, které mají sloužit jako ilustrace vhodného vymezení ESP.
- V kartách obcí uvádíme doporučení, kde je vhodné tyto plochy přednostně rozmístit a jaké mohou mít využití.
- V kartách obce je uvedena také informace k vymezování nových VKP a odkaz na vrstvu, kde jsou vymezeny (viz předchozí kapitola), a komentář k migraci v území, pokud zde existuje problém.

Typy ekologicky stabilnějších ploch

Výsledná výměra a rozmístění (lokalizace) nových ekologicky stabilních ploch v území obce by měla zahrnovat tyto typy ploch:

- **Prioritní pro SO ORP jsou revitalizace a renaturace** – tyto opatření mají velmi pozitivní vliv hned na několik závažných problémů v krajině včetně biodiverzity a nadměrného vysychání krajiny. V SO ORP jich historicky bylo velmi velké množství, je potřeba obnovit alespoň některé.
- **Nové plochy přírodních biotopů –** v ÚP by měly být vymezeny jako funkční plocha přírodní či krajinná zeleň. **U většiny obcí, kde jsou navrhovány, by měly tvořit min 50 %** z celkové výměry nových ekostabilních ploch, u obcí se špatným stavem více (doporučená výměra se odvíjí zejména od hodnocení parametru biotopy – čím je nižší aktuální výměra biotopů, tím vyšší je procento nových doporučených biotopů). **Distribuce ploch biotopů by měla následovat logiku ekosystémového přístupu**[6] **a podporovat funkčnost stávajícího ÚSES.**
- Nově vymezené plochy přírodních biotopů lze zařadit mezi interakční prvky ÚSES.
- **Navrhujeme maximální velikost půdního bloku (orná půda nepřerušená pásem TTP, dřevinným nebo jiným prvkem) max 35–45 ha**. Vycházíme přitom z vlastní zkušenosti i z doporučení z výzkumných projektů (Šálek et al. 2018, Sklenička 2016).
- **Koridory zelené infrastruktury kolem cest a ve velkých půdních blocích.** Zorněné polní cesty jsou často ve vlastnictví obce, je relativně snadné v těchto lokalitách realizovat výsadby zelené infrastruktury. Je velmi vhodné tyto zorněné polní cesty vymezit jakožto interakční prvky v ÚSES. Jsou velmi důležitým prostředkem pro zvýšení konektivity mezi stávajícími i nově vytvořenými biotopy v krajině.
- Nově zatravňované **ochranné zóny pro ZCHÚ a některé cennější biotopy** ohrožené eutrofizací kvůli splachům ze zemědělské půdy (vodní a mokřadní lokality, TTP apod.)
- **Izolační zeleň** v okolí obcí (kromě jiného hygienická a estetická funkce) – je vhodné umístit plochy kolem průmyslových a výrobních podniků a areálů v souladu s požadavky na krajinný ráz (viz příslušná kapitola ÚSK).
- Vymezení dalších ploch s vyšší ekologickou stabilitou (**např. druhově bohatší zatravnění, agrolesnictví viz následující obrázek, sady, genofondové sady, vinice se zatravněním, zahrady, agrolesnictví**) lze v ÚP řešit podle požadavků dané obce.
- ESP nejsou ve výkresu vymezovány na stávajícím ÚSES (včetně nefunkčních ploch, více podkapitola Interakce návrhů nových ESP a ÚSES).

[6] Ekosystémový přístup – zaměřuje se nejen na ochranu druhů, ale také biotopů a tvorbu ekosystémových služeb. ÚSK doporučuje do zemědělských, ochuzených území doplnit pestrou skladbu biotopů, které by přinesly různorodou skladbu ekosystémových služeb (např. nové plochy přírodě blízkých lesů a hájků, remízky, zatravnění, ochranné pásy kolem toků, mokřady a tůně a další podle místních podmínek).

- Ukázka možných typů ESP je v Příloze č.2 Ochrana přírody – ukázky ekologicky stabilnějších ploch (ESP).

Obrázek 3.4: Příklad typu ekologicky stabilnější plochy – využití agrolesnictví, tradičního způsobu obhospodařování v krajině.

Zdroj: Agrolesnictví (2018).

Zařazování dřevin mezi polní kultury prožívá v posledních letech zvýšený zájem. Pomáhá kompenzovat vliv extrémních teplot na hlavní plodinu. Podle výzkumů dochází při zařazení stromů do procesu pěstování polních kultur k mnoha dalším benefitům (Martiník a kol., 2014). Obrázek ukazuje jednu z mnoha forem, kterou agrolesnictví může mít. *Zdroj: B. Lojka, Agrolesnictví*

Typy ploch, kde dochází k průniku zájmu mezi několika tématy ÚSK:

- **V okolí malých vodních toků**, které se nachází ve velkých půdních blocích a kde není vymezena revitalizace, je potřeba vymezit ochrannou zónu snižující splach chemikálií. Možné funkční plochy jsou zde plochy přírodní nebo krajinná zeleň (tj. s dřevinami), les nebo zatravnění.
- **Koridory zelené infrastruktury kolem velkých vodních toků**
- **Nové plochy pro protierozní a protipovodňová opatření** také spadají do ekologicky stabilních ploch (typicky zatravnění, vodní plochy).
- **Nové plochy lesů –** obce, kde by prospělo zalesnění území, jsou uvedeny v kapitole o lesích, specifikace je také v Kartách obcí
- **Doplnění ÚSES** – přírodě blízké prvky je vhodné zařadit do ÚSES (jako interakční prvky).

Výše uvedené typy ploch jsou ilustračně vymezeny v datových vrstvách ESP a ESL. **Je ponecháno na řešení každého územního plánu, jakou přesně zvolí skladbu ekologicky stabilnějších ploch a jejich distribuci, pouze je stanoven minimální podíl přírodních biotopů, přičemž prioritní jsou revitalizace, remízky a lesy podporující zadržování vody v krajině. ÚSK v kartách obcí každé obci uvádí doporučení, které by v územním plánu měly být provedeny konkrétními funkčními plochami.** Měřítko ÚSK (míra podrobnosti zpracování dokumentu) nutí k určité schematičnosti v návrzích, tj. ukázky návrhů nových ekologicky stabilních ploch jsou schematické, nejde je použít bez úpravy do územních plánů (výstupy ÚSK jsou podkladem pro zpracování ÚP, kdy příliš přesný návrh by byl v konečném důsledku kontraproduktivní). Schematičnost ÚSK umožňuje naopak při zpracování ÚP větší svobodu při vymezení přesné lokalizace, rozlohy a typu přírodních biotopů a další zelené infrastruktury.

Při pohledu na současný stav je zřejmé, že realizace potřebných krajinných struktur a ESP a ESL je dlouhodobá záležitost a obecně nebude možná bez odpovídajících změn v nastavení dotací v zemědělství, možnostech výkupu pozemků a financování údržby krajiny i povědomí společnosti. ÚSK nicméně představuje důležitou vizi, jak by krajina mohla vypadat, aby fungovala lépe, jak rozsáhlá změna ve využití krajiny by měla postupně nastat a tím poskytuje:

- Představu o tom, v jaké míře je potřeba změnit využití krajiny, aby došlo k citelnějšímu zlepšení současného stavu
- Informace pro lepší sestavení územních plánů
- Podklad pro příslušné orgány statní správy
- Zdroj dat pro ministerstva a další orgány, které mohou v dlouhodobém horizontu regulovat např. dotace pro zemědělství a výkup pozemků tak, aby byly vytvořeny podmínky pro realizaci návrhů z ÚSK

Interakce návrhů nových ESP s ÚSES

Návrhy ESP nijak nenarušují ani nenahrazují síť ÚSES ani nenarušují jeho funkce, nýbrž ÚSES doplňují. ESP se místy překrývají s ÚSES, a to v takových případech, kde by bylo vhodné v překryvu vytvořit specifický typ biotopu (např. mokřad).
Pokud uvážíme dopady klimatických změn na vysychání krajiny včetně drobných toků, nelze předpokládat, že pouze síť ÚSES dokáže zajistit veškeré ekosystémové služby v krajině, jakými jsou právě zadržování vody, stabilizace mikroklimatu i poskytování úkrytu a potravy pro různé živočichy včetně drobné zvěře (zajíci, koroptve apod.).
Základní částí nových ekologicky stabilních ploch jsou samozřejmě dosud nerealizovaná ÚSES. Tyto plochy navrhujeme přednostně započítat do nových ESP. Návrhy PEO (biotechnická opatření, zatravnění) a PPO doporučujeme také přednostně započítat do nových ESP.

Příklad, jak pracovat s návrhem ESP z ÚSK

Navrhovaná výměra nových ESP podle územní studie krajiny je celkem 30 ha. Nové biotopy by měly tvořit 50 – 60 % z doporučených 30 ha, tedy min 15 ha.

- V obci je navrženo nerealizované protierozní biotechnické opatření o výměře 5 ha, o kterém není jisté, zda je bude možné realizovat jako přírodě blízké.
- V územním plánu je zakreslen nerealizovaný biokoridor ÚSES a další nerealizované prvky ÚSES o výměře 10 ha.

Postup výpočtu:

- 30 ha – 5 ha – 10 ha = 15 ha. V území je tedy kromě biotechnického opatření a ÚSES potřeba vyčlenit dalších 15 ha nových ESP v doporučené distribuci – nejčastěji se bude jednat o doplnění mimolesní zeleně a revitalizace tam, kde byla krajinná zeleň v minulosti zničena.
    1. Obec například bude mít zájem vymezit plochy pro **remízky a několik pásů zatravnění**, které dohromady budou mít výměru 5 ha.
    2. Dále obec má zájem na vyčlenění plochy **obecního, přírodě blízkého lesa** s mokřadním biotopem, předpokládaná velikost 4 ha.
    3. Další ze zájmů bude doplnění agrolesnických ploch v území, které v součtu budou mít 6 ha.
- Provedeme kontrolu, zda je splněno kritérium biotopů:
    - 50 % z doporučených 30 ha má tvořit přírodní biotopy, tj. 15 ha.
    - Do výměry přír.biotopů lze započítat 5 ha remízků a zatravnění, 10 ha nerealizovaných ÚSES, 4 ha obecního druhově bohatého lesa. Nelze sem počítat agrolesnictví a plochu POE, u které není jasné, zda bude přírodě blízká. Celkem tedy je naplánováno 19 ha přírodních biotopů, což je cca 63 % z doporučených 30 ha.
- Kritérium množství nových biotopů 50 – 60 % z 30 ha je tedy splněno.

Je velmi důležité zařazovat **revitalizace, tedy mokřadní a vodní biotopy**, přírodní biotopy z formační skupiny biotopů T Sekundární trávníky a skupiny dřevin i solitéry. Důrazně doporučujeme plošně nezalesňovat trvalé travní porosty. Smyslem je dosáhnout potřebné pestrosti a vyváženosti přírodě blízkých ploch v krajině.

Obrázek 3.5: Ukázka vymezení ekologicky stabilnějších ploch a linií v Slepoticích.

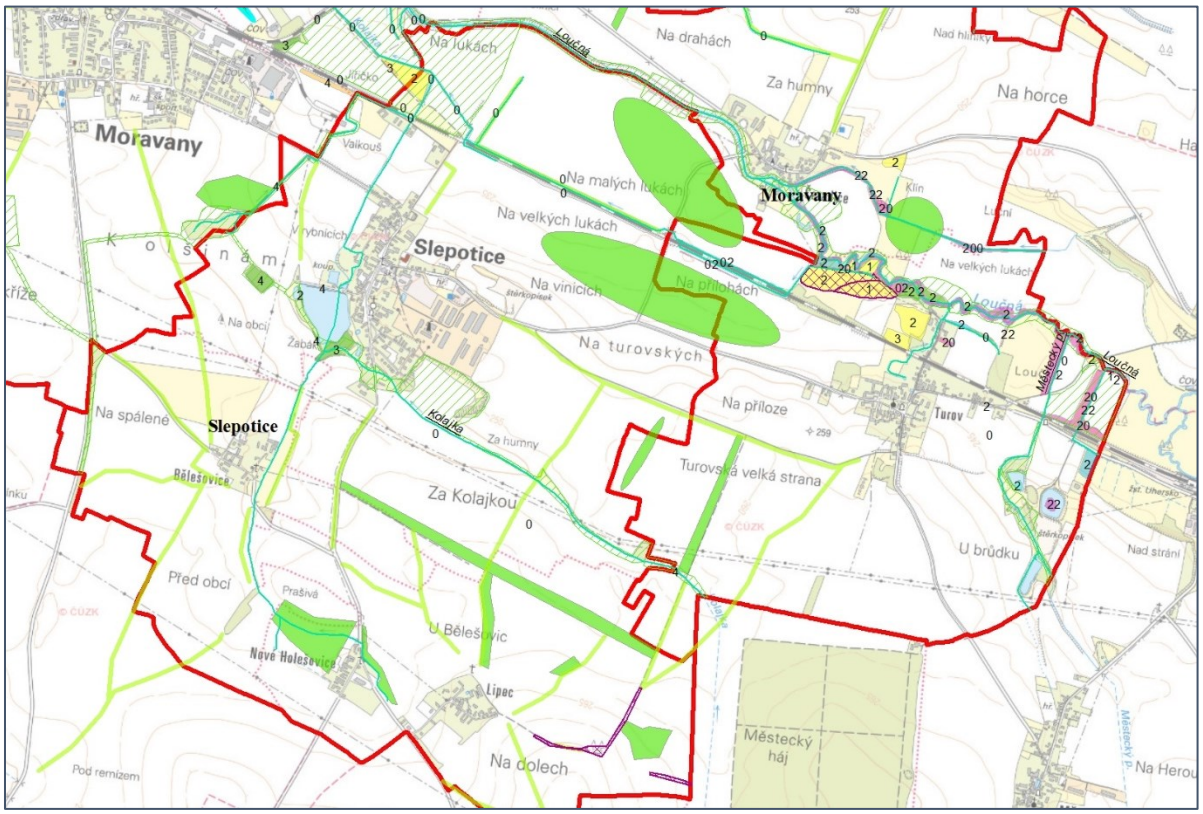

Pozn. ESP a ESL jsou vyznačeny světle zelenou barvou.

Komentář k obrázku: Většina vyznačených ploch za doby II. vojenského mapování v 19. století nebyla ornou půdou, byla zde soustava luk, skupin a větších porostů dřevin, mokřadů a cest. Větší plochy

ilustrují, kde by bylo záhodno doplnit alternativní produkční plochy, které by poskytovaly i ekosystémové služby – např. agrolesnické systémy nebo lesy s plochami pro přírodní biotopy. ESP a ESL doplňují stávající síť ÚSES, která je vyznačena zelenou šrafou. Barevné plochy označují přírodní biotopy. Fialová šrafa (drobné prvky na jihu a větší v Moravanech) označuje prvky, které by mohly být vhodné pro VKP nebo EVP.
Pro zlepšení stavu krajiny s ohledem na ochranu přírody je potřeba obnovit dostatečný ESP - celková výměra nových ekologicky stabilních ploch a linií (ESP a ESL) po uvážení stavu a velikosti katastru by měla být cca 59 ha, min 50 % z toho by měly tvořit přírodní biotopy. Do výměry ESP lze započítat nerealizovaný ÚSES a veškerá PPO a PEO navržená v ÚSK. Podrobnosti jsou uvedeny v popisu u jednotlivých návrhů ve vrstvě ESP a ESL a v kartách obcí.

Problematika interakce mezi KoPÚ a ÚSK

Návrh za oblast ochrany přírody žádným způsobem neruší stávající návrhy KoPÚ, nýbrž doporučuje jejich přednostní realizaci a dalšími návrhy je doplňuje. Při zpracování návrhů byly využity dostupné podklady ke KoPÚ, které zpracovatel ÚSK obdržel. Rámcové doporučení pro zpracovatele KoPÚ: do plánu společných zařízení KoPÚ je velmi vhodné a důležité zapracovat požadavek na dostatečnou výměru a vhodnou distribuci ekologicky stabilních ploch (ESP) a minimální výměry biotopů (přírodě blízkých ploch, výše je uvedena v Kartách obcí).

Cílem ÚSK není důkladněji zpracovat problematiku, jak postupovat v obcích s už zpracovanými KoPÚ, ale poskytnout vizi, jak by mohla vypadat krajina v ORP potažmo v jednotlivých obcích pro dosažení lepšího fungování pro člověka i přírody, a to bez ohledu na to, zda 1/ KoPÚ proběhla či nikoliv a zda 2/ bylo vyčleněno dostatek ploch pro ekologická opatření. Obce s už proběhlým KoPÚ mohou uvážit realizaci některých opatření doporučených v ÚSK nad rámec KoPÚ. Je také pravděpodobné, že obce s dříve zpracovaným KoPÚ a stále nevyhovujícím stavem z hlediska ochrany přírody i dalších témat budou výhledově zpracovávat nová KoPÚ, kde bude možné doporučení ÚSK promítnout.

3.2.2 Historické a kulturní hodnoty

Shrnutí problémů z analytické části

Návrhová část ÚSK se v tématu ochrana kulturních a historických hodnot soustředí na některá zjištění ohrožení daných hodnot v řešeném území vyplývajících z průzkumů a rozborů. Těmi jsou zejména:

- zanedbání kulturní a historické hodnoty jejím nevyužíváním
- ohrožení kulturní a historické hodnoty stavem a vlivy z okolí
- nepřístupnost kulturní a historické hodnoty a její opomnění

Typy návrhů

Návrhová část za oblast ochrana kulturních a historických hodnot reaguje na zjištěné problémy následujícími opatřeními:

a) Návrhy týkající se přímo dané kulturní a historické hodnoty – úprava využití a stavu hodnoty. Výrazným příkladem je Opatovický kanál.

b) Návrhy týkající se okolí dané kulturní a historické hodnoty – úprava okolí dané hodnoty a zajištění přístupnosti hodnoty. Týká se např. Osmiboké zvonice v Sezemicích nebo hradu Kunětická hora na stejnojmenném vrcholu.

Návrhy v této kapitole se pohybují pouze na obecné úrovni. Některé jsou upřesněny v kartách jednotlivých obcí, zejména v rámci části rekreace a cestovního ruchu, a jsou graficky zobrazeny v Hlavním výkresu (Opatovický kanál). Některé zůstávají pouze obecné, neboť není možné se jimi v rámci podrobnosti a nástrojů územní studie krajiny zabývat podrobněji.

Přehled návrhů pro správu kulturní a historické hodnoty

Pomocí programů pro záchranu kulturních a historických hodnot zamezit chátrání a úpadku a zachování hodnoty. Takovou hodnotu otevřít pro využívání místním obyvatelům i turistům. Například spojit její využití s jinými formami turistiky nebo činnostmi vycházejícími ze života obce.

Přehled návrhů pro úpravu okolí dané historické hodnoty

Prověřením potřeby nových zastavitelných ploch zamezit negativnímu vlivu na zejména pohledovou dominanci hodnoty nebo její územní rozložení (zejména okolí hradu Kunětická hora).

Zároveň výrazněji a intenzivněji některé hodnoty v krajině označit, aby se dostaly do povědomí turistů a neupadaly v zapomnění (akvadukty v Sezemicích).

Zpřístupnit kulturní a historické hodnoty, jak úpravou svého okolí, tak vymezením např. nové turistické trasy pro pěší i cyklisty, která by přivedla návštěvníky z řad turistů i místních obyvatel, a tím hodnotu začlenila do života obce či krajiny svého výskytu (osmiboká zvonice v Sezemicích).

Problémy se správou kulturních a historických hodnot

Lze konstatovat, že zatímco v rámci úprav okolí kulturních a historických hodnot a jejich zpřístupnění nemusí vznikat výraznější problém s realizací návrhu, v případě návrhů správy daných hodnot je tomu právě naopak. Projekty na úpravu chráněných objektů se musí především řídit platnou legislativou (viz zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové ochraně) a dále řešit často komplikované vlastnické vztahy daných hodnot. Majitel je daleko, nemá zájem o správu majetku, nebo na něj nemá finanční prostředky. Územní studie krajiny nemá nástroje ani prostředky na to, aby problematické vztahy vlastnického práva pomohla řešit.

3.2.3 Estetické hodnoty a krajinný ráz

V rámci ochrany krajinného rázu je třeba chránit ty znaky krajiny, jež vytváří pozitivní hodnoty krajinného rázu, které vyjmenovává zákon č. 114/92 Sb., o ochraně přírody a krajiny, a to **estetickou hodnotu a přírodní hodnotu** (viz kap. 3.2.1). Estetickou hodnotu je třeba vnímat jako soubor znaků, jež společně vytváří obraz toho, co je obecně přijímáno jako pozitivní, tvůrčí, inspirující. Jde tedy o abstraktní pojem, který je třeba nejprve vymezit a uchopit. Oproti tomu je přírodní hodnota jednoznačnější. Ta je totiž utvářena projevy přírody, které jsou přijímány především pozitivně a to proto, že nás obklopují v podstatě po celý život a jsou přijímány převážně jako přirozené. Přírodní hodnota je vyjádřena všemi přírodními a přírodě blízkými složkami krajiny: geologická specifika, reliéf a jeho rozličné tvary, vegetace v různých formacích (les, zapojená zeleň, pásy zeleně doprovázející liniové prvky v krajině apod.), vodní toky a jiné projevy vody, v neposlední řadě pak luční společenstva. Nejde o normy, jelikož se vnímání těchto hodnot vyvíjí v čase, avšak panují obecné principy.

Základní úkoly na ochranu hodnot krajinného rázu:

- Z obecného hlediska je proto nutné v územním plánování respektovat obě hodnoty a rozvoj v území plánovat tak, aby nebyly snižovány
    - jednak negativním působením na přirozené prostředí, jehož výsledkem je degradace ekosystémů a snížení přirozené biodiversity, omezení pestrosti přirozených stanovišť, snížení plochy přírodních segmentů v krajině; odstranění přírodních prvků, jako jsou stromy, stromořadí, zelené pásy v krajině apod.;
    - dále negativním působením na kulturní a historické hodnoty v území, v jehož důsledku dochází k jejich degradaci, odstranění, omezení pohledového uplatnění, apod.
- Územní plán by měl vždy na tyto hodnoty pamatovat, neboť s tím souvisí udržitelnost rozvoje prostředí naší kulturní krajiny. Z hlediska ochrany krajinného rázu daného území identifikuje a deklaruje přírodní a estetické hodnoty daného území, navrhne jejich ochranu a na základě toho stanoví vhodnou regulaci, doporučení a řešení.

Zákon dále požaduje respektování harmonických vztahů a harmonického měřítka v krajině, projevu kulturních dominant a dále významných krajinných prvků a zvláště chráněných území.

Přitom je třeba mít na paměti, že v naší kulturní krajině je tento požadavek vždy spjat s lidskou činností projevující se v krajině, užíváním krajiny. Za harmonické lze považovat vždy takové projevy lidské činnosti, které vytváří soulad přírodního a kulturního prostředí. Kulturní dominanty v krajině pak představují objekty, které jsou ve společnosti přijímány pozitivně, spoluvytváří charakteristický obraz dílčích míst v krajině a pohledově či jinak se v krajině uplatňují.

Obecně tedy platí pro územní plánování následující zásady:

- Prověřit a vymezit významné a charakteristické prvky společně vytvářející estetickou hodnotu krajinného rázu řešeného území a navrhnout jejich ochranu formou doporučení a regulace;
- Prověřit a vymezit významné a charakteristické prvky společně vytvářející přírodní hodnotu krajinného rázu řešeného území a navrhnout jejich ochranu formou doporučení a regulace;
- Definovat projevy kulturního prostředí vytvářející harmonické vztahy v krajině a navrhnout jejich ochranu pomocí doporučení a vhodné regulace (horizonty, významné vrcholy, významné kompozice v krajině, obraz sídla, specifická dílčí místa, charakteristické prostorové uspořádání ploch či zástavby, patrný vztah sídla a krajinného rámce jako je jeho zasazení do terénu, vedení komunikací apod.);
- Prověřit a definovat harmonické měřítko krajiny, navrhnout jeho zachování a prostřednictvím vhodné regulace chránit před znehodnocením (týká se zejména výstavby a změny využití území ve vztahu k obvyklému, např. převažující proporce daného typu objektu, měřítko ve vztahu ke krajinnému rámci, např. rozsah zastavěného území a uspořádání sídla apod.);
- Prověřit uplatnění kulturních dominant a definovat způsoby ochrany jejich nerušeného uplatnění v krajině;

- Respektovat zákonem jmenované a dále vyhlášené VKP a zvláště chráněná území a regulací chránit jejich nerušený vývoj i charakteristické uplatnění (pohledové, ve vztazích apod.)

V rámci návrhu ÚSK SO ORP Pardubice byl prověřen poměrně komplexní materiál „Strategie ochrany krajinného rázu SO ORP Pardubice“, dále jen „SOKR“ zpracovaný uskupením Studio B&M, kde byla řešena jednak estetická hodnota krajiny, ale zároveň další jevy krajinného rázu (viz analytická část ÚSK). **Zpracovatel ÚSK doporučuje výstupy uvedeného podkladu využít jednak k aktualizaci ÚAP v jevu č. 17a Krajinný ráz** a zároveň v rámci ÚSK pro potřeby ochrany a obnovy kulturních, historických a přírodních hodnot krajiny řešeného území pro stanovení doporučení.

Citovaný materiál pracuje v několika územních úrovních

- I. Úroveň jednotlivých sídel, která
  - diferencuje z pohledu kvality začlenění sídla do krajinného rámce, prostorového uspořádání, kvality obrazu sídla a jeho charakteru do kategorií A – C, kde A značí vysokou kvalitu z hlediska hodnot krajinného rázu (převaha pozitivních jevů), C značí nízkou kvalitu, významná narušení sídla (převažují jevy spíše negativně hodnocené a jevy kontrastní);
  - hodnotí kvalitu krajinného rámce jednotlivých sídel z pohledu prostorového uspořádání krajiny, existence prvků přírodní a estetické hodnoty, jevů vytvářejících harmonické vztahy a měřítko krajiny;
- II. Úroveň významných specifických míst vyznačujících se výjimečnými hodnotami krajinného rázu z hlediska přírodní a estetické hodnoty, harmonických vztahů a měřítka v krajině, kumulace hodnotných přírodních, kulturních a historických znaků;
- III. Úroveň oblastí, a tedy velkých celků krajiny, kde je proveden rozbor především skladebných částí prostorové scény, jejich vztahy a jejich kvalita z hlediska hodnot estetické a přírodní a z hlediska projevu v harmonických vztazích a měřítku krajiny.

Vyjádřitelná pozitivní kulturní hodnota

Uvedený citovaný materiál SOKR rozlišuje znaky krajiny, které vytváří soulad s přírodními podmínkami, navazují na kontinuitu historického vývoje krajiny a sídel a jsou nositeli zvýšené kulturní, historické či přírodní hodnoty. Jde o následující sledované znaky, kterým by měla být v rámci územního plánování věnována dostatečná pozornost:

Krajina:

- Přítomnost přírodě blízkých a přírodních prostorů se specifickými společenstvy.
- Přítomnost vodních toků v přírodním korytě s doprovodnými prvky přírodní povahy.
- Dochované prvky původního uspořádání krajiny respektujícího přírodní podmínky prostoru a pozemkovou držbu, prvky historické struktury.
- Rybníky a jejich soustavy vytvářející do krajiny pozitivně zapojený kulturní prvek doprovázený četnými prvky přírodní povahy.
- Doprovodná vzrostlá zeleň, shluky a solitéry ve volné krajině.
- Lesní porosty a jejich členité okraje vytvářející základní složku přírodního rámce a krajinnou matrici území.
- Přítomnost přírodě blízkých ploch (zejména květnatých luk a pastvin, kulturních luk a pastvin s více druhovou skladbou porostů).
- Komponované krajinné úpravy mnohdy geometricky provázané se stavebními objekty.

- Přírodní a pozitivně chápané kulturní dominanty krajiny.
- Harmonické uspořádání složek a prvků v krajině vytvářející typickou mozaiku ploch a plošek, jejichž tvar, obsah a uspořádání vychází z přírodního rámce území.
- Významné pozitivní kulturní prvky v krajině (mnohdy nesoucí historický kontext místa).
- Průhledy do okolní krajiny vytvářející specifické pozitivně vnímané obrazy.
- Nenarušené vymezující horizonty a krajinné předěly vyznačující se přírodní charakterem.
- Přítomnost kulturních a přírodních os vyjadřujících pozitivně se uplatňující přírodní, historický a kulturní kontext území.
- Územní prostory s převahou znaků pozitivní hodnoty vytvářející specifické prostory zvýšené hodnoty krajinného rázu.

Sídla:

- Dochovaná typická silueta, panorama, obraz sídla v krajinném rámování - estetická hodnota obrazu sídla daná převahou typických pozitivně vnímaných znaků kulturní povahy.
- Prostorové uspořádání sídla a jeho architektonická kvalita.
    - Téměř intaktně dochovaná původní urbanistická struktura sídla.
    - Převaha dochovaných architektonicky původních objektů a objektů respektujících převažující architektonický výraz sídla v odpovídajícím prostorovém uspořádání.
- Pozitivně vnímaná kulturní dominanta sídla a jeho okolí.
- Vzrostlá zeleň doprovázející stavební objekty a okraje sídla.
- Dochované okraje sídla v podobě humen a sadů.

Negativní kulturní prvky snižující estetickou hodnotu krajinného rázu:
Studie SOKR dále odlišuje negativní kulturní prvky v krajině snižující estetickou hodnotu krajinného rázu, kterým by měla být v rámci územního plánu věnována dostatečná pozornost s důrazem na jejich proveditelnou eliminaci z hlediska zmírnění vlivu:

- Přítomnost uplatňujících se prvků souvisejících s intenzifikací zemědělské výroby ovlivňujících tvář krajiny daného krajinného prostoru.
- Převažující hospodářský charakter lesů.
- Převažující hospodářský charakter rybníků.
- Nevhodně umisťované novostavby v sídlech, jejich okrajích a ve volné krajině.
- Nadzemní elektrické vedení VVN a VN.
- Měřítkem a stavebními objekty nadměrné průmyslové zóny v okrajích sídel.
- Dálniční koridory vyznačující se nadměrně zatíženými komunikacemi protínající krajiny bez historického kontextu spojující velké aglomerace na úkor krajiny, kterou prochází.
- Prostory skládek komunálního či jiného odpadu.
- Stožáry mobilních operátorů a vysílače uplatňující se jako dominanta místa či oblasti.
- Nevhodné přestavby historických budov nebo zásahy do historických souborů vedoucí ke ztrátě nebo potlačení typické identity.

Diferenciace sídel a jejich ochrana z hlediska zachování estetické hodnoty a krajinného rázu

Citovaný materiál SOKR diferencuje sídla dle tří sledovaných kritérií:

- Dochování struktury: *1 - dochovaná, 2 – narušená, 3 - setřená*
- Architektonická kvalita: *1 – vysoká, převaha historických objektů, soulad s moderními, 2 – mírně potlačená, částečný nesoulad, 3 – významně potlačená, převládající nesoulad*

- Začlenění sídla do krajinného rámce: *1 – v harmonickém vztahu, dostupná krajina, humna a zahrady, 2 – mírný nesoulad, narušení vztahu sídla a krajiny, kontrasty, 3 – významný nesoulad, snížená dostupnost krajiny*

Výsledné hodnocení zařazuje sídla do kategorií A, A-, B+, B, B-, C. Znaménko (–) uvádí zhoršení oproti dané kategorii, znaménko (+) uvádí určitá zmírnění oproti dané kategorii.

Kategorie sídel A, A-

Do kategorie řadí SOKR sídla: Bohumileč, Čeradice nad Loučnou, Lipec u Slepotic, Moravanský, Platěnice, Plch, Prachovice u Dašic, Turov nad Loučnou.

Obrázek 3.6: Sídla v kategorii A,A-.

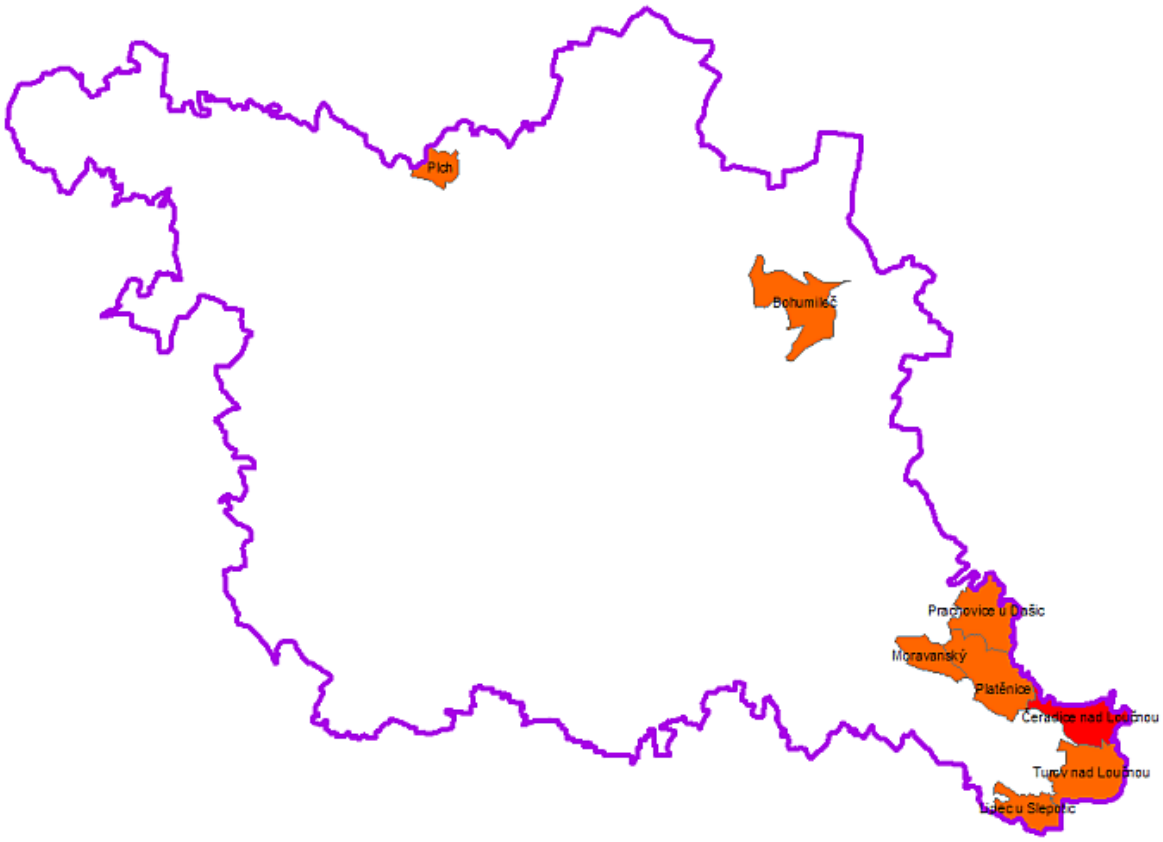

Pro tato sídla stanovuje SOKR následující doporučení:

- zamezit vzniku nové výstavby v celém prostoru sídla, případně drobné dostavby řešit regulačním plánem,
- zachovat tradiční prostorové uspořádání objektů sídla vycházející z jeho založení,
- respektovat tradiční architekturu objektů sídla podle jejich funkce, nejen členěním základních hmot vycházející z tradičních objektů a jejich správnou orientaci dle typu daného objektu, ale zároveň dodržením formy a tradičního členění fasád, střech, umístění komínů apod.,
- respektovat poměr zastavěných a nezastavěných prostorů uvnitř sídla a základní sjednocující urbanistická pravidla odpovídající dané urbanistické struktuře sídla, stanovit koeficient zastavitelnosti území, regulačním plánem vymezit případná místa rozvoje a stanovit regulativy,
- zachovat charakter interiéru sídla,

- úpravy a přestavby stávajících objektů sídla provádět s ohledem na tradiční formy a proporce,
- dodržovat výšku zástavby, respektovat převažující podlažnost pro daný typ objektu v sídle,
- zachovat strukturu i charakter okraje sídla, dochovaná humna, zahrady i sady bez oplocení,
- zachovat vzrostlou zeleň dotvářející obraz sídla, zajistit její obnovu,
- respektovat uplatnění pozitivních dominant sídla a zajistit jejich pohledovou ochranu v rámci obrazu sídla v krajině,
- zachovat významné průhledy na pozitivně vnímané partie obrazu sídla v krajině,
- zachovat charakter úvozů a polních cest vycházejících ze sídla,
- zachovat doprovodné přírodě blízké prvky uvnitř sídla nebo v jeho okrajích,
- respektovat historickou zástavbu a její charakter, rozvoj regulovat regulačním plánem,
- zachovat charakter nízkého tradičního oplocení zahrad,
- zamezit výsadbě nevhodných alochtonních dřevin uplatňujících se v obrazu sídla v krajině,
- zajistit ochranu specifických objektů sídla jako jsou zvonice, kamenné zídky, boží muka apod.

Kategorie sídel B, B+

Do kategorie řadí SOKR sídla: Barchov u Pardubic, Bělešovice, Bezděkov, Borek, Bukovina nad Labem, Dolany u Pardubic, Dražkov nad Labem, Hrádek u Pardubic, Hrobice, Choteč u Holic, Jezbořice, Kasaličky, Kladina, Kostěnice, Lány na Důlku, Lány u Dašic, Lukovna, Malé Výkleky, Mnětice, Nerad, Neratov, Opočínek, Ostřešany, Počaply nad Loučnou, Podůlšany, Pohránov, Pravy, Rohoznice, Rokytno, Slepotice, Staré Ždánice, Starý Mateřov, Třebosice, Úhřetická Lhota, Újezd u Sezemic, Velké Koloděje, Vlčí Habřina.

Obrázek 3.7: Sídla v kategorii B, B+.

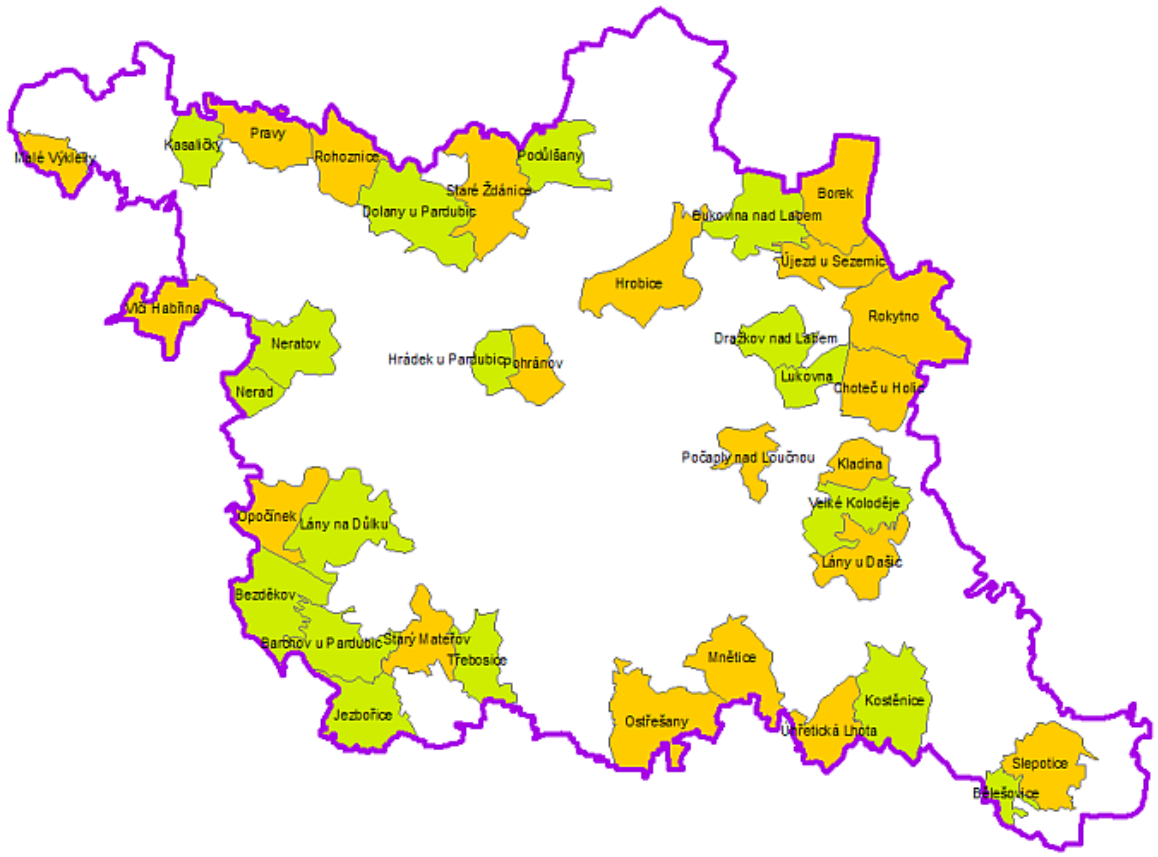

Pro tato sídla stanovuje SOKR následující doporučení:

- respektovat tradiční prostorové uspořádání sídla a převažující urbanismus, případně respektovat prostorový kontext vycházející ze založení sídla,
- respektovat uspořádání základních hmot tradičních stavebních objektů sídla,
- respektovat historický obraz sídla a historické objekty a stanovit jejich ochranu,
- při rozvoji dbát na začlenění nové zástavby do krajiny,
- zamezit vzniku nové nevhodně koncipované kontrastní zástavby v pohledově exponovaných místech (zejména vymezování průmyslových zón),
- respektovat převažující podlažnost a proporce v sídle,
- respektovat poměry zastavěných a nezastavěných prostorů a uplatnění veřejných prostorů,
- zamezit výstavbě bytových domů,
- zamezit výstavbě nerespektující převažující měřítko objektů sídla,
- eliminovat uplatnění rušivých objektů v sídle i jeho okrajích vhodnými úpravami okolí a výsadbou zeleně,
- respektovat uplatnění pozitivních dominant sídla a zajistit jejich pohledovou ochranu v rámci obrazu sídla v krajině,
- zachovat fragmenty typických okrajů sídla jako jsou humna utvářená sady, zahradami,
- zachovat vzrostlou zeleň v sídle a případně iniciovat její vhodné doplnění.

Kategorie sídel B-

Do kategorie řadí SOKR sídla: Blato, Brozany nad Labem, Bukovka, Časy, Čeperka, Čepí, Černá u Bohdanče, Dašice, Drozdice, Dříteč, Dubany nad Bylankou, Hostovice u Pardubic, Chýšť, Kasalice, Křičeň, Kunětice, Libišany, Nemošice, Pohřebačka, Ráby, Staré Jesenčany, Staročernsko, Stéblová, Veská, Voleč, Zminný.

Obrázek 3.8: Sídla v kategorii B-.

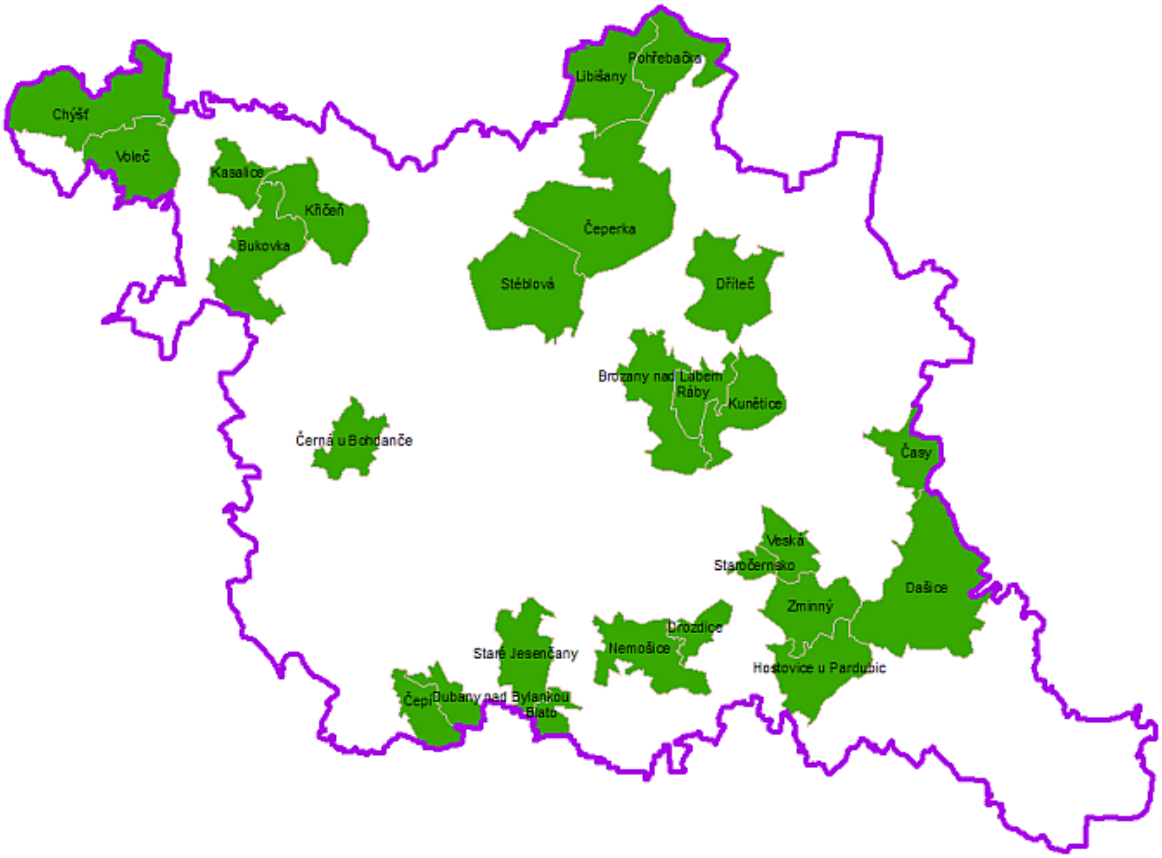

Pro tato sídla stanovuje SOKR následující doporučení:

- respektovat převažující urbanismus, případně respektovat prostorový kontext vycházející ze založení sídla,
- respektovat uspořádání základních hmot tradičních stavebních objektů sídla, případně zástavbu koncipovat tak, aby svým umístěním nenarušovala pozitivní prvky obrazu sídla v krajině,
- při rozvoji sídla dbát na začlenění nové zástavby do krajiny a zamezit vzniku nové nevhodně koncipované kontrastní zástavby v pohledově exponovaných místech (zejména vymezování průmyslových zón),
- respektovat převažující podlažnost,
- zamezit výstavbě bytových domů,
- eliminovat uplatnění rušivých objektů v sídle i jeho okrajích vhodnými úpravami okolí a výsadbou zeleně,
- respektovat uplatnění pozitivních dominant sídla a zajistit jejich pohledovou ochranu v rámci obrazu sídla v krajině,
- zachovat fragmenty typických okrajů sídla jako jsou humna utvářená sady, zahradami,
- zachovat vzrostlou zeleň v sídla a případně iniciovat její vhodné doplnění.

Kategorie sídel C

Do kategorie řadí SOKR sídla: Černá za Bory, Dražkovice, Lázně Bohdaneč, Mikulovice u Pardubic, Moravany nad Loučnou, Němčice nad Labem, Nové Jesenčany, Ohrazenice, Opatovice nad Labem, Pardubice, Pardubičky, Popkovice, Rohovládova Bělá, Rosice nad Labem, Rybitví, Semtín, Sezemice nad Loučnou, Spojil, Srch, Srnojedy, Staré Čívice, Staré Hradiště, Studánka, Svítkov, Trnová, Živanice.

Obrázek 3.9: Sídla v kategorii C.

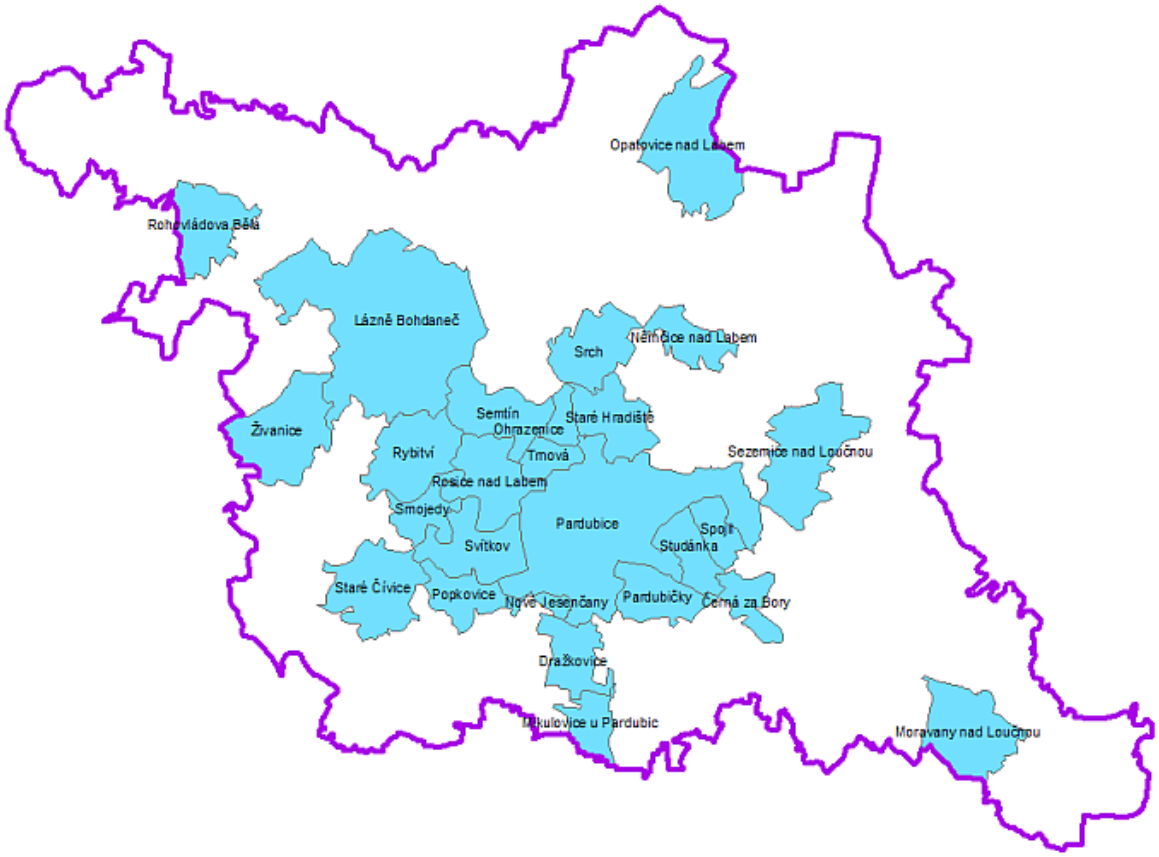

Pro tato sídla stanovuje SOKR následující doporučení:

- eliminovat uplatnění rušivých objektů v okraji sídla vhodnými úpravami terénu a ozeleněním,
- zajistit, aby rozvoj sídla neatakoval jeho stávající krajinný rámec, zamezit nevhodné výstavbě v pohledově exponovaných partiích krajinného rámce a okrajích sídla,
- zamezit rozvoji v pohledově exponovaných lokalitách,
- zachovat přírodní prvky v sídle v jeho okrajích,
- respektovat případné průhledy na pozitivní dominanty sídla.

Prostory s prvky komponované krajiny

Materiál SOKR dále vymezuje specifické prostory komponované krajiny, pro něž předkládá doporučení. Jde o území:

- Lázně Bohdaneč- Lázeňský park
- Nemošice- hřebčín
- Staré Čivice- Zámeček s oborou
- Lovecký letohrádek Rohoznice

Prostor:	Doporučení
Lázně Bohdaneč- Lázeňský park	▪ Udržovat parkové úpravy. ▪ Lesy navazující na park je vhodné vést v kategorii zvláštního určení lesa, a to buď jako lesy příměstské a se zvýšenou rekreační funkcí, nebo

Prostor:	Doporučení
	přímo jako lesy lázeňské. Tím podmínit vhodný způsob hospodaření, který se bude projevovat především nižší intenzitou hospodaření a udržováním lesních cest schůdných pro veřejnost.
Nemošice- hřebčín	▪ Udržovat stavební kompozici. ▪ Zachovat zbytky komponované krajiny: rybníček, lesní porosty, cestní síť. ▪ Obnovit parkové úpravy před východním křídlem a na nádvoří. ▪ Nezastavovat oblast Z, J, V a SV od areálu (dle vymezeného prostoru).
Staré Čívice- Zámeček s oborou	▪ Udržovat stavební kompozici. ▪ Zachovat zbytky komponované krajiny: cestní síť, park, aleje, obora. ▪ Zabezpečit profesionální údržbu a obnovu parku.
Lovecký letohrádek Rohoznice	▪ Je nezbytná celková rekonstrukce letohrádku. ▪ Vhodné vyhlásit jako kulturní památku. ▪ Zachovat zbytky komponované krajiny:cestní síť, pohledové osy z letohrádku na rybník.

Prostory specifických míst zvýšených hodnot krajinného rázu

Studie SOKR dále vymezuje tzv. specifická místa soustředěných estetických a přírodních hodnot. Jde o prostory utvářené určitým sledovatelným fenoménem nebo souborem dominantních jevů. Tato území jsou ve studii rozdělena na dva typy: krajinné celky, reprezentující ucelené části krajiny, a místa, reprezentující určitý prostor v krajině s výskytem konkrétního fenoménu. Zpracovatel ÚSK doporučuje věnovat pozornost v rámci ochrany přírody a krajiny a na úseku územního plánování doporučuje ochranu a rozvoj vymezených území. Cílem doporučení je zachování pozitivních hodnot – estetických, přírodních, harmonických vztahů a měřítka v krajině.

Krajinné celky:

- Bohdanečsko
- Niva Labe

Celek	Návrh doporučení
Bohdanečsko	▪ Stavby přednostně umisťovat k současným průmyslovým zónám a VVN. ▪ Stavbou nepotlačit kulturní dominantu Kunětické hory. ▪ Negativně nezasahovat do současných vodních děl (rybníky, písníky, kanály). ▪ Zamezit výstavbě vertikálních výškových staveb technicistní povahy v krajinářsky cenných prostorech a průhledech na Kunětickou horu. ▪ Zamezit výstavbě vertikálních výškových staveb technicistní povahy přesahujících 40 m výšky. ▪ Vertikální výškové stavby technicistní povahy do výšky cca 40 m směřovat jako doprovod stávajících stožárů el. vedení nebo jiných prvků technicistní povahy. ▪ Zamezit výstavbě vertikálních výškových staveb technicistní povahy uplatňujících se v obrazu sídla Lázně Bohdaneč. ▪ Zamezit výstavbě vertikálních výškových staveb technicistní povahy

Celek	Návrh doporučení
	uplatňujících se spolu s dominantami kostelů, kdy může dojít k "soupeření" dominant.
Niva Labe	▪ Výškové stavby přednostně umisťovat k současným průmyslovým zónám a VVN. ▪ Neměnit vedení toku Labe. ▪ Nerušit slepá a mrtvá ramena. ▪ Stavbou nepotlačit kulturní dominantu Kunětické hory. ▪ Zamezit nevhodné zástavbě potlačující přírodní a estetickou hodnotu území. ▪ Zamezit výstavbě vertikálních výškových staveb technicistní povahy uplatňujících se v siluetě sídla Dříteč (dominanta kostela). ▪ Vertikální výškové stavby technicistní povahy do výšky cca 40 m v bezprostřední blízkosti oblasti směřovat jako doprovod stávajících stožárů el. vedení nebo jiných prvků technicistní povahy, např. v prostoru Opatovické elektrárny nebo jiných průmyslových zón. ▪ Nezasahovat do vedení stok (kanálů staré rybniční soustavy- Spojilský odpad, Opatovický kanál apod.).

Specifická místa:

- Opatovicko
- Újezd- Borek
- Staré rybníky- usazovací nádrže
- Niva Chrudimky
- Spojil-Zminný
- Bohdanečský rybník a rybník Matka
- Kunětická hora
- Jezbořice

Místo	Návrh doporučení
Opatovicko	▪ Výškové stavby přednostně umisťovat k současným průmyslovým zónám a VVN. ▪ Neměnit vedení toku Labe. ▪ Nerušit slepá a mrtvá ramena. ▪ Stavbou nepotlačit kulturní dominantu Kunětické hory. ▪ Zamezit nevhodné výstavbě snižující estetickou a přírodní hodnotu vymezeného území. ▪ Zamezit výstavbě vertikálních výškových staveb technicistní povahy uplatňujících se v siluetě sídla Dříteč (dominanta kostela). ▪ Vertikální výškové stavby technicistní povahy do výšky cca 40 m v bezprostřední blízkosti oblasti směřovat jako doprovod stávajících stožárů el. vedení nebo jiných prvků technicistní povahy, např. v prostoru Opatovické elektrárny nebo jiných průmyslových zón. ▪ Nezasahovat do vedení stok (kanálů staré rybniční soustavy- Opatovický kanál, apod.).

Místo	Návrh doporučení
Újezd- Borek	▪ Neměnit strukturu krajiny v okolí Borku. ▪ Nerušit cestní síť v okolí Borku, která vtiskává krajině typické paprskovité dělení dokládající původní typ radiální plužiny. ▪ Nerozšiřovat zástavbu v místní části Zástava.
Staré rybníky- usazovací nádrže	▪ Zachovat lesní plášť v okolí usazovacích nádrží.
Niva Chrudimky	▪ Neměnit skladbu kultur pozemků, možno pouze převádět ornou půdu na louku nebo pastvinu, možné taktéž obnovit nebo budovat nové rybníky. ▪ Nenapřimovat tok. ▪ Neměnit dosavadní strukturu krajiny. ▪ Neprovádět terénní úpravy vedoucí ke změně modelace terénu. ▪ Nevyužívat nivu Chrudimky k výstavbě jakýchkoliv objektů bytového nebo průmyslového charakteru. ▪ Nezasahovat do vedení celého toku kanálu Zmínka (přesah z místa krajinného rázu).
Spojil-Zminný	▪ Ponechat bývalou zátopu bez výstavby (ideálním stavem by bylo ponechání bývalé zátopy rybníků bez výstavby, což se z ekonomického pohledu jeví jako velice nereálné.). ▪ Zachovat současnou cestní síť vedoucí po původních tělesech hrází. ▪ Nezasahovat do vedení stok.
Bohdanečský rybník a rybník Matka	▪ Bez dalších významných opatření. ▪ Ochrana zabezpečena statutem NPR a ptačí oblast.
Kunětická hora	▪ Zabezpečit obnovu sadů (ponechávání starých jedinců dřevin). ▪ Zamezit nevhodné výstavbě na úpatí Kunětické hory. ▪ Neumisťovat do samotného prostoru a do jeho okolí výškové stavby. ▪ Další ochrana zabezpečena statutem kulturní památka.
Jezbořice	▪ Nenapřimovat tok. ▪ Na levém břehu přednostně opravit stávající statky, teprve potom pokračovat v zahušťování zástavby novými domy. ▪ Nevyužívat nivu k výstavbě jakýchkoliv objektů bytového nebo průmyslového charakteru. ▪ Zvýšit uplatnění dominanty kostela mírným a vhodným prokácením dřevin. ▪ Neumisťovat na hranu údolí výškové stavby.

Zóny odstupňované ochrany hodnot krajinného rázu

Zmíněná studie předkládá v grafické části členění území SO ORP Pardubice tzv. zónami odstupňované ochrany krajinného rázu. Jak je zde uvedeno, jde o signální informaci o celkové hodnotě krajinného rázu. Území je členěno do tří zón:

1. Prostory s nejvyššími hodnotami krajinného rázu, kterým je třeba věnovat zvýšenou pozornost při navrhování rozvoje v území, dbát na zachovávání hodnot krajinného rázu, věnovat se ochraně těchto hodnot, z pohledu respektování a zachování:
    a. Estetické hodnoty v území
    b. Přírodní hodnoty v území
    c. Harmonických vztahů a měřítka v krajině

   d. Uplatnění pozitivně přijímaných kulturních dominant
   e. Prostorově skladebných částí krajiny jako jsou horizonty, přírodní krajinné osy, siluety sídel, místa rozhledů, prostory komponovaných krajin
2. Prostory zvýšených hodnot krajinného rázu, kde je třeba zachovávat dílčí hodnoty, respektovat jejich charakteristické uplatnění, prostory objektů, které je utváří, chránit charakteristický obraz krajiny a sídel.
3. Prostory běžné hodnoty krajinného rázu, kde je třeba rozvíjet hodnoty krajinného rázu a zachovávat jednotlivé prvky a místa s vyšší estetickou či přírodní hodnotou.

Obrázek 3.10: Zóny odstupňované ochrany hodnot krajinného rázu.

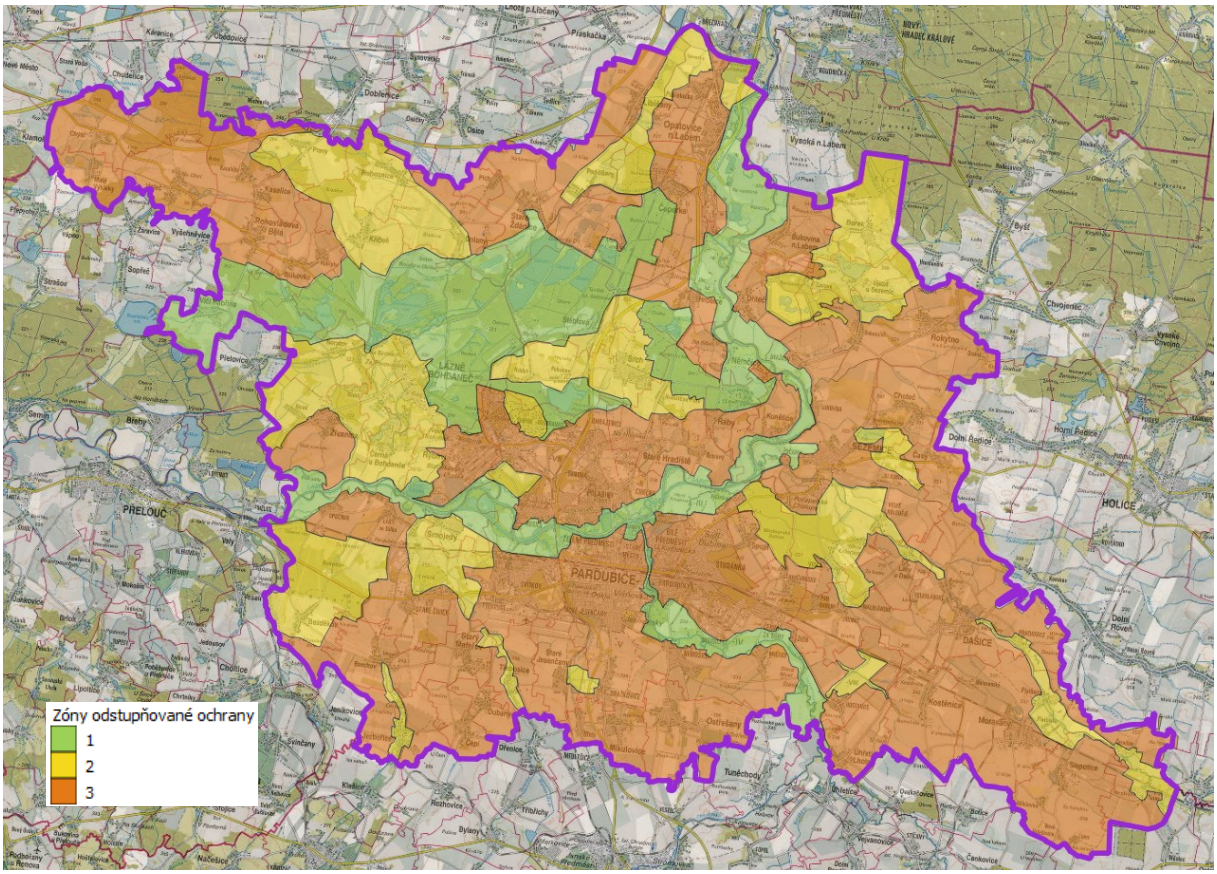

Kulturní pozitivně přijímané dominanty

Zmíněná studie předkládá v grafické části členění území SO ORP Pardubice tzv. zónami odstupňované ochrany.

Pozitivně vnímaná kulturní dominanta je součástí estetické hodnoty krajinného rázu a vyjádřením znaku kulturní charakteristiky, který je nositelem:

- prostorového vztahu díky svému uplatnění vůči ostatním prvkům krajinné scény,
- kulturní hodnoty díky své architektonické kvalitě a případné historické vazbě (důvod vzniku).

Za kulturní dominantu pro účely studie budou považovány výškové dominanty, tj. ty, které se uplatňují v krajinné scéně díky svému umístění na vyvýšeném místě a celkové výšce a stavby či jejich

soubory vyznačující se výraznou převahou kulturní a historické hodnoty. Výšková dominanta ovlivňuje vždy prostor, ve kterém se uplatní:

- jako orientační bod,
- nesoucí kulturní hodnotu,
- způsobující gradaci krajinné scény, obrazu sídla apod.

Narušením může dojít: ke snížení estetické hodnoty, díky změně uplatnění pozitivní kulturní dominanty krajiny a tím zároveň změně vztahů v krajině tvořených dominantou, a měřítka krajiny, je-li dominanta zasažena vyšší nebo objemově mnohem větší stavbou.

Typickými kulturními dominantami území jsou především kostelní věže z různých období:

- lokálního významu v sídlech Bukovka, Dašice, Dolany, Dříteč, Kunětice, Lány na Důlku, Lázně Bohdaneč, Moravany, Opatovice, Platěnice, Podůlšany, Rosice, Sezemice, Slepotice, Třebosice, Živanice,
- regionálního významu v obcích Jezbořice, Mikulovice, Rohovládova Bělá, Staré Ždánice.

Obecná doporučení ochrany kulturních dominant:

- Vertikální výšková stavba technicistní povahy neruší prostorové vztahy v krajině a respektuje charakter území.
- Vertikální výšková stavba technicistní povahy, pokud se uplatňuje jako dominanta krajiny, by neměla stírat nebo silně narušit stávající pozitivní kulturní dominantu nebo dominantní soubor.
- Vertikální výšková stavba technicistní povahy jako nová dominanta neruší ani nestírá dominantu přírodní (např. stožár na skále).
- Vertikální výšková stavba technicistní povahy nevnáší cizorodé tvary, zvuky a pachy do krajiny nebo je umístěna tak, aby byly tyto vlastnosti eliminovány v dostatečné míře.
- Vertikální výšková stavba technicistní povahy by se neměla uplatňovat v prostoru ovlivněném kulturní dominantou jako převažující dominanta, ale pouze jako podřízený prvek krajinné scény (ochrana tzv. třetích bodů).
- Ke střetu dominant či uplatnění v krajinné scéně se přihlíží vždy z pohledu upřednostnění duchovní, kulturně-historické nebo společenské kulturní funkce před vyjádřením komerčního zájmu jednotlivce či firmy.

Místa významných rozhledů

Jde o místa, odkud je možné přehlédnout reprezentativní části krajiny nebo významné krajinné prostory. Jde především o místa významných elevací, která byla v minulosti odlesněna. Tato místa mohou poskytovat panoramatické pohledy nebo jen výseče či průhledy na významné krajinné scenérie.

Řešené území je tvořeno převážně rozsáhlou sníženinou Pardubické kotliny, kde není mnoho vyvýšenin umožňujících přehledný pohled na krajinu Pardubicka. Nejvýznamnějším vyhlídkovým prostorem je bezpochyby **Kunětická hora**, která díky své výšce poskytuje panoramatický rozhled na převážnou část území. Z **okolí Mikulovic** je možné přehlédnout jižní část krajiny Pardubicka. Ostatní vyhlídková místa jsou situována mimo vně území např. **Sušina u Sopřeče**, **vyvýšená místa u Dobřenic**, **Vysoké nad Labem**, **severní svahy Českomoravské vrchoviny v oblasti Železných hor** poskytují

vzdálené výhledy na krajinu Chrudimska i Pardubicka. Významný průhled do krajiny Pardubicka tvořící zároveň pohledovou osu na původní historické jádro města je ze **zámeckého parku v Heřmanově Městci**.

Ochrana a doporučení:

- Chránit nerušené výhledy z Kunětické hory do krajiny Polabí, zachovávat přírodní charakter řeky a venkovský charakter sídel.

Obrazy sídel v krajině

Každé sídlo tvoří v krajině určitý vizuální obraz prostorové skladby hmot a forem jednotlivých objektů. Typické venkovské sídlo se např. může vyznačovat trojúhelníkovou siluetou obrazu, kdy hmoty zástavby gradují k vysoké kostelní věži. Podobně město se často vyznačuje gradací zástavby ke kostelním věžím či jiným architektonickým dominantám.

Obraz sídla tvoří určitou siluetu představující kontury skladebných prvků. Často je silueta pro dané sídlo typická díky gradaci zástavby k určité dominantě nebo celkovému jednotnému uspořádání hmot apod. V současné době je mnoho sídel narušeno necitlivě umístěnou objemově a proporčně se odlišující zástavbou průmyslových zón, výškových domů, technicistních vertikál apod., díky čemuž dochází ke změně identického obrazu sídla a tím i jeho uplatňující se typické siluety (např. Dašice, kde je poničena typická silueta města díky kontrastnímu uplatnění průmyslové zóny).

Převážná většina sídel řešeného území je venkovského typu, avšak plošně převažuje městská aglomerace Pardubic. Současná venkovská sídla trpí podobně jako v jiných částech republiky změnou základních vztahů sídla a jeho krajinného rámce. Obraz sídla se v poválečném období ve druhé polovině minulého století poměrně měnil. Uplatňuje se stále silněji dům čistě pro obytnou funkci, zanikají zemědělské funkce a stále patrnější je napojení na městskou strukturu Pardubic a v jižní části území Chrudimi. Přibývá stále častěji nová zástavba tzv. developerských projektů vyznačující se kobercovou nebo výhradně uliční formou uspořádání objektů, které jsou více městského typu. Vzniká tak příměstská krajina navazující na pardubickou aglomeraci. Jen málo sídel v řešeném území si zachovává svou tradiční tvář. Ta však je i zde narušena vztahy sídla a krajinného rámce. Velká část tradičních objektů je buď přestavěna, nebo zanedbána, jen menší část je opravována a často slouží k rekreačním účelům.

V řešeném území byly vymezeny následující obrazy a siluety sídel, jež by měly být předmětem zvýšené ochrany: dochovaná silueta obce Slepotice, dochovaná silueta obce Bukovka, dochovaná silueta obce Dříteč.

Dále byly vymezeny prostory sídel s převažujícími tradičními objekty lidové architektury v původním prostorovém uspořádání: Kostěnice - dochované prostorové uspořádání potočnice, Moravanský - ulicová formace na hrázi zrušeného rybníka z dob Raabizace, Platěnsko - dochované prostorové uspořádání sídla s četnými objekty tradiční venkovské architektury, Turov - dochované prostorové uspořádání sídla s četnými objekty tradiční venkovské architektury, Čeradice - statky a mlýn.

Ochrana uplatnění dochovaných siluet sídel je jedním ze způsobů ochrany estetické hodnoty krajinného rázu ve smyslu §12 uvedeného zákona. Dochované esteticky hodnotné fragmenty siluet sídel vytváří harmonický obraz sídla v krajině. Terénním průzkumem byly vymezeny prostory, ve

kterých se uplatňují siluety měst a venkovských sídel vyznačující se harmonickým uspořádáním hmot a prvků v navazujícím krajinném rámci.

Ochrana siluet měst představuje prostor, ve kterém se daná silueta uplatňuje, kde by měl být kladen důraz na vyhodnocení možného ovlivnění siluety sídla a tím jeho krajinného obrazu uplatněním stavby uvnitř siluety nebo v bezprostředním prostoru navazujícího krajinného rámce. Důraz by měl být kladen též na možný střet s typickou dominantou sídla.

Ochrana a doporučení:

- Nestavět vysoké stavební objekty tak, aby došlo k jejich uplatnění v obrazu sídla jako dalšího prvku jeho siluety.
- Neumisťovat vertikální výškové stavby technicistní povahy a objemově a měřítkem odlišující se stavby halových objektů do prostoru, kde se vizuálně uplatňuje silueta sídla tak, aby došlo k zamezení nebo snížení kvality výhledu na tento obraz.
- Zamezit výstavbě staveb technicistní povahy v prostorech ovlivňujících obraz sídla na jeho pozadí či rámování (okolní krajinný rámec) tak, aby vznikla nová dominanta krajiny „soupeřící“ se siluetou sídla a jejími typickými znaky.

Pohledová exponovanost území

Pohledově exponované prostory představují místa, kam je z mnoha míst nejčastěji strháván pohled pozorovatele v krajině. Jde především o dominantní prostory, vyvýšeniny, hory nebo významné scenérie či sídelní útvary. Tato místa jsou extrémně citlivá na umisťování staveb či jiných záměrů, které mohou ovlivnit pozitivní hodnoty krajinného rázu a měla by být respektována, neboť významně ovlivňují pozitivní hodnoty krajinného rázu širšího území.

Díky reliéfu je v řešeném území poměrně málo pohledově exponovaných prostorů. Zejména se jedná o vrcholovou partii Kunětické hory a partie jejích svahů ve směru sever – východ - jih (západní strana je zalesněna a splývá s lesními porosty), dále nepříliš vysoké vyvýšeniny v okolí Dolan a Ždánic, Jezbořic, Duban, Třebosic, Mikulovic a Dašic.

Ochrana doporučení:

- Nestavět výškové stavby technicistního charakteru v pohledově exponovaných prostorech.
- Neumisťovat vertikální výškové stavby technicistní povahy tak, aby se mohly uplatnit v zastavěných prostorech sídel a typických průhledech do krajinářsky hodnotných částí jejich krajinného rámce.
- Uvnitř prostoru neumisťovat stavby technicistní povahy do prostorů přírodních dominant, pokud nejsou řešeny jako architektonické dílo, měřítkem, objemem a dominantním uplatněním odpovídajícím typu krajiny.
- Neumisťovat stavby tak, aby narušily typické pohledové partie prostoru (gradace scény k dominantě, uplatnění struktury krajiny s mezemi a zelení aj.).
- Neoznačovat stavby světelným výstražným značením (bílé blikající světlo) tak, aby došlo k uplatnění světla v prostoru.
- Stožáry el. vedení VVN vést mimo tato území.
- Zamezit výstavbě vertikálních výškových staveb technicistní povahy v prostoru uplatňujících se přírodních a kulturních dominant.

- Zamezit výstavbě vertikálních výškových staveb technicistní povahy, které porušují měřítko krajiny.

Pohledově skladebné osy krajiny

Krajinné osy jsou pomyslné vektory, které jsou vyjádřením uspořádání složek a prvků krajiny v určitém směru, poskytují průhledy na scenérie nebo průchodem poskytují opakující se obrazy krajinné scény (krajinnou scénu vyznačující se stejnými znaky). Krajinné osy jsou definovány jako vektory směru uspořádání určitých skladebných prvků krajinného prostoru nebo spojující vizuálně dva body krajinné scény. Krajinná osa často spoluvytváří celkový charakter krajinného rázu daného území, kde se uplatňuje. V komponované krajině je osa jedním z typických znaků krajiny, kdy je uměle vytvořen průhled spojující dva body (pozorovací a pozorovaný), kdy je pozorována určitá scenérie vytvářející obraz nebo dominanta či jiný stavební prvek krajiny. Osa krajiny může být pomyslná, kdy určuje směr uspořádání prvků či složek krajiny, nebo vyjádřena určitými skladebnými prvky (vodní tok na dně údolí, páteřní komunikace, dominanty uspořádané v určitém směru a pod.).

V řešeném území jsou krajinné osy tvořeny:

- přirozenými osami prostorů velkých řek Labe a Chrudimka,
- na úrovni rozsáhlého území pohledově souvisejícími body v krajině s Kunětickou horou, významnou komunikační osou propojující města Chrudim – Pardubice – Hradec Králové,
- na úrovni menších území - osy komponovaných krajin, osy drobných vodních toků apod.,
- významnými pohledy na dominanty a výhledy z vyhlídkových míst ve směru na Kunětickou horu, na kostel sv. Petra a Pavla v Mikulovicích, na kostel sv. Václava, mučedníka v Jezbořicích, na kostel sv. Václava ve Starých Ždánicích, na kostel sv. Petra a Pavla v Rohovládově Bělé.

Ochrana a doporučení:

- Vertikální výšková stavba technicistní povahy by se neměla uplatňovat v prostoru typické osy utvářené jinými dominantami.
- Zamezit výstavbě vertikálních výškových staveb technicistní povahy uplatňujících se na koncích krajinné osy (v sídlech i ve volné krajině), kdy je předpoklad vzniku dominanty, nebo v prostoru pohledové osy, kdy brání nerušenému rozhledu v krajině a přesahuje dílčí horizonty.

Obrázek 3.11: Mapka zobrazující objekty prostorově skladebné charakteristiky území.

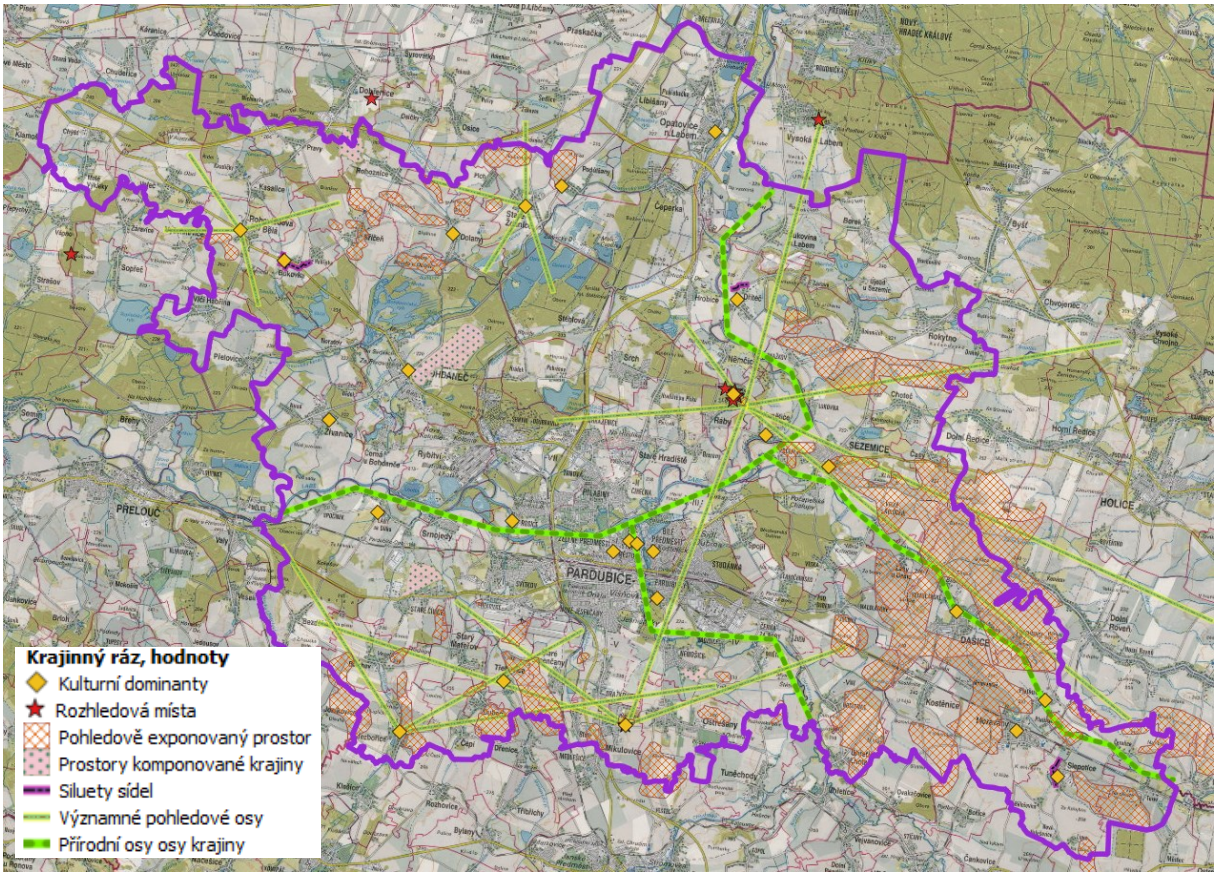

Návrh ochrany a doporučení je řešen v rámci jednotlivých krajinných okrsků a karet sídel.

4 Návrh řešení potřeb člověka v krajině

4.1 Návrh opatření pro optimalizaci hospodaření v krajině

Opatření pro optimalizaci hospodaření v krajině se týkají především opatření protierozních a lesnických, doporučení opatření ke zlepšení vodního režimu krajiny, ke zvýšení retence vody v území a ke zlepšení protipovodňové ochrany území, opatření týkající se těžby apod.

4.1.1 Zemědělství a protierozní opatření

Zemědělství:

Ve SO ORP Pardubice zabírá zemědělská půda dominantní podíl území, převládá zde orná půda, což potvrzuje to, že zde jsou dobré podmínky pro rozvoj zemědělství. V ORP Pardubice se vzhledem ke geografické poloze vyskytují bonitně cenné půdy, půdy I. třídy ochrany se nacházejí na 15 % a půdy II. třídy ochrany na 5 % rozlohy ORP. Z produkčního hlediska je v ORP Pardubice vysoký výrobní potenciál (řepařská oblast), který je ovšem komplikován tím, že se jedná o oblast epizodně ohrožovanou suchem. Sucho představuje riziko snížení stávajícího produkčního potenciálu v budoucnu a zvýšení nároků na adaptaci zemědělského hospodaření (např. výběr plodin a odrůd, hospodaření s vláhou v půdě volbou operací). Díky významnému zemědělskému potenciálu, je krajina zemědělsky silně využívána, což s sebou přináší řadu komplikací. Problematika eroze, vodního režimu krajiny a biodiverzity je řešena v samostatných kapitolách, zde je věnována pozornost velkým půdním blokům.

Ve SO ORP Pardubice se nachází velké půdní bloky orné půdy, které představují rizika pro ekologickou stabilitu, biodiverzitu, prostupnost krajiny, erozi a odtok vody z krajiny. Z „nadlimitních“ dílů půdních bloků (bloků orné půdy o výměře větší než 95. percentil - zde se jedná o 46,1 ha), které byly identifikovány v analytické části, bylo vybráno 69 nejproblematičtějších, které doporučujeme prioritně rozčlenit výsadbou vhodné zeleně. Rozčlenění těchto bloků zde není konkrétně navrženo, musí probíhat v souladu s protierozními, protipovodňovými a ochranářskými opatřeními. Případně může být součástí řešení problémů se špatnou prostupností krajiny (vybudování/obnova polních cest, cyklostezek lemovaných vhodnou doprovodnou zelení).

Dalším problémem v zemědělství je degradace půdní struktury, která je způsobena pojezdy těžké techniky a nedostatkem organické hmoty. Z takto zhutnělé půdy mizí biota (edafon), půda ztrácí schopnost zadržovat vodu, což je v kontextu probíhající klimatické změny fatální. V neposlední řadě je nutno zmínit chemizaci v zemědělství, která přispívá také k likvidaci edafonu, používání hnojiv a pesticidů vede dále k vnosu cizorodých látek do půdy a podzemních vod a představuje stále přetrvávající problém jejich kontaminace. Chemizace vede rovněž k drastickému poklesu biodiverzity v zemědělské krajině. Optimální zemědělské hospodaření v krajině by mělo reflektovat snahu o minimalizaci používání chemických přípravků, ve spolupráci s živočišnou výrobou vnášet do půdy organickou hmotu a vést k obnově kvalitní půdní struktury.

Z výše uvedeného vyplývá, že je nutná podpora takových forem zemědělského hospodaření, které respektují půdu jako základní hodnotu a v maximální možné míře využívají postupy bránící jejímu odnosu, degradaci a kontaminaci. Také je nutné důsledně chránit bonitní zemědělskou půdu před záborem. Velmi záleží na jednotlivých uživatelích půdy, potažmo i vlastnících, nakolik jsou ochotni tyto formy hospodaření aplikovat. Je to k tomu možné využít **stávajících legislativních nástrojů** (mj. nitrátové směrnice, cross-compliance, ochrany ekologicky významných prvků), velkou roli také může sehrát **společenský tlak** na zemědělce, osvěta a příklady dobré praxe.

Konkrétní protierozní opatření jsou řešena v kapitole 5.3. Doporučení pro řešení protierozní ochrany.

Obrázek 4.1: Problematické velké díly půdních bloků.

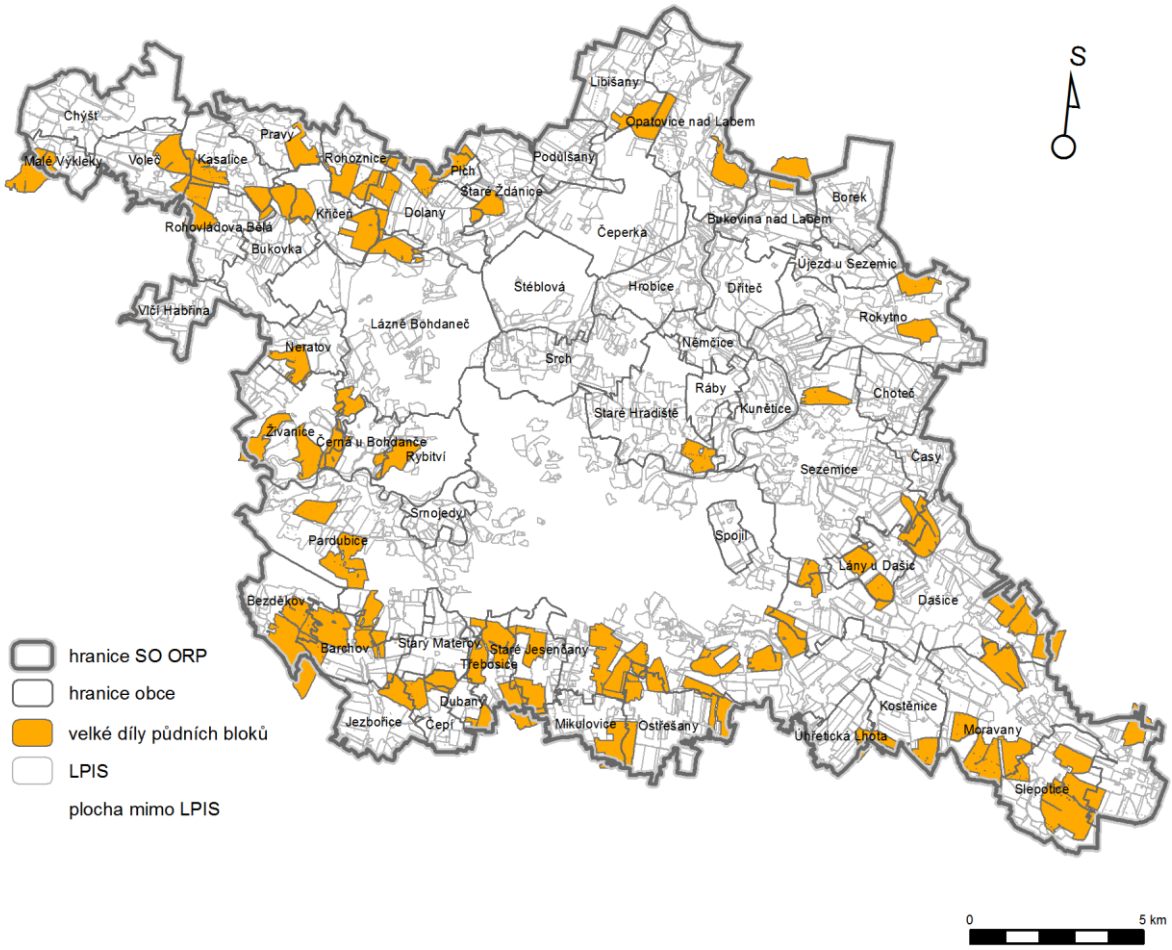

Zdroj: EKOTOXA s.r.o., 2018.

4.1.2 Vodní hospodářství - Návrh opatření pro optimalizaci hospodaření v krajině se zaměřením na zásady hospodaření v říčních nivách

Pro správní obvod ORP Pardubice je charakteristický vysoký podíl krajinného prvku „údolní niva“ v poměru k ostatním složkám krajiny. Je to dáno tím, že hlavní hydrografickou osu v území vytváří řeka Labe, která společně s dolními úseky toků Chrudimky a Loučné dominuje celému území. Podíl údolních niv činí takřka 39 % z celkové rozlohy ORP Pardubice.

Dle Zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, jsou údolní nivy významným krajinným prvkem. Jedná se o hlavní oblasti s významným vodohospodářským potenciálem.

Vzhledem ke klimatickým, geomorfologickým a pedologickým podmínkám, které na území ORP Pardubice panují, jsou v tomto území, které patří do úrodného Polabí, ideální podmínky pro zemědělskou výrobu. Proto je tato oblast z velké části intenzivně zemědělsky obhospodařovaná. Plochy trvalých travních porostů se zde vyskytují spíše fragmentovaně a to převážně podél vodních toků, vodních ploch a v místech s nepříznivými sklonovými poměry, které tak nebylo možné využít pro intenzivní zemědělskou činnost.

Důsledkem intenzivní zemědělské činnosti byly technické zásahy do přirozené morfologie koryt vodních toků, které v krajině proběhly v minulosti. Jejich účelem bylo zvýšit zemědělské využití pozemků v údolní nivě a protipovodňovou ochranu v zastavěných částech obcí. Těmito zásahy došlo ke změně trasy koryta toků a k jejich zkrácení. Pro zájmovou oblast je tak typický vysoký podíl odvodňovacích melioračních zařízení, která zde byla budována s výhledem snazší obhospodařovatelnosti a vyšších hospodářských výnosů na zemědělské půdě.

Pro území ORP Pardubice je proto důležité skloubit současné intenzivní hospodaření v nivách tak, aby mohl tento důležitý krajinný prvek plnit svou nezastupitelnou funkci v krajině z hlediska vodního režimu a své protipovodňové funkce. Možnosti využití nivy k protipovodňové ochraně by měly být posouzeny v rámci územně plánovacích dokumentací.

Pro optimalizaci hospodaření v krajině z hlediska vodního hospodářství se doporučuje:

- Revitalizovat a podporovat samovolnou renaturaci regulovaných úseků vodních toků v zemědělsky využívané části krajiny. Zatrubňování toků je nutno povolovat jen v krajních případech při převažujícím veřejném zájmu a to je tehdy, pokud se nepovede nalézt jiné, vhodnějšího řešení.
- Nefunkční části odvodnění, vybudované v rámci melioračních úprav, zrušit a revitalizovat.
- Povolovat převod orné půdy v inundačních územích na louky a pastviny.
- Ponechávat prostor v nivách pro rozliv povodní.
- Zamezit orbu až k břehovým hranám. Plochy podél břehů vodních toků a vodních nádrží chránit prostřednictvím ochranného zatravnění.

- Aplikovat ochranné zatravnění na půdních blocích, na kterých jsou identifikovány dráhy soustředěného odtoku.
- Vysazovat doprovodné travní pásy podél realizovaných liniových technických protierozních opatření.
- Vyloučit intenzivní hospodářské obhospodařování zamokřených půd.
- Zvýšit podíl ekologicky stabilních ploch, jakými jsou např. travní porosty, mokřady či lužní lesy, které se budou podílet na zpomalení odtoku a stávající plochy chránit před jejich narušením hospodářskou činností.
- Navrhovat opatření na podporu infiltrace srážkových vod.

Konkrétní navrhovaná opatření jsou popsána na jednotlivých kartách obcí.

4.1.3 Lesnictví

Průměrná lesnatost ve SO ORP Pardubice je velmi nízká (13 %), oproti průměru za ČR, která je 33%. Druhová a věková skladba lesů ve sledovaném území není příznivá, převažují smrčiny a borové lesy.

Specifikou hospodaření v tomto území je ochrana všech lesních porostů. Vzhledem k nízké lesnatosti představuje každý izolovaný lesík hodnotu, která plní více funkcí dohromady.

V rámci návrhové části jsou hodnoceny dva indikátory:

- Lesnatost v %
- Prostorové rozložení lesa

Návrhy jsou uvedeny formou doporučení a jsou popsány pro jednotlivé obce v kartách obcí. Každý návrh/doporučení je graficky zobrazen v Hlavním výkresu a má svůj jedinečný identifikační kód. Jedná se vždy o přibližnou lokalizací umístění návrhu, který je zobrazen formou polygonu, v podrobnosti územní studie nelze lokalizovat návrhy na konkrétní parcely. Pokud dojde k překryvu návrhů například s protierozními opatřeními nebo návrhy založení ekologicky stabilní plochy, mají tyto návrhy přednost, respektive, návrh bude vícefunkční.

Doporučované návrhy:

- Remízky
- Rozšíření stávajících remízků
- Pásy lesa podél cest
- Pásy lesa podél vodních toků

Veškerá doporučení na změnu hospodaření a využívání lesa musí tedy probíhat v souladu se zákonem o lesích a platnými LHP. Stejně tak založení lesního porostu se řídí určitými pravidly (lesní zákon, zákon o ochraně ZPF, stavební zákon a další).

Ve SO ORP Pardubice bylo identifikováno 20 obcí s velmi nízkou lesnatostí (menší než 3 %) a 13 obcí s nízkou lesnatostí (3-12 %). V ojedinělých případech jsou návrhy umístěny v místech, kde je třída ochrany ZPF I. nebo II. Jde většinou o území s velmi nízkou až nulovou lesnatostí, kde není jiná možnost umístění návrhu.

Návrhy na zalesnění z územních plánů byly plně převzaty a jsou součástí doporučení v kartách obcí.

4.2 Návrh opatření pro zlepšení sídelních propojení a prostupnosti krajiny pro člověka

4.2.1 Přístup ze sídla do volné krajiny

Shrnutí problémů z Doplňujících průzkumů a rozborů

Hodnocení přístupu do krajiny bylo hodnoceno dle přístupu k významným bodům v krajině. Nejvýznamnějším bodem v krajině je Kunětická hora a vodní plochy využívané k rekreaci. U většiny řešených přístupů byl vyhodnocen dostatečný přístup. Ty, které byly vyhodnoceny jako nedostatečné, jsou předmětem řešení v Návrhu.

Návrhy opatření

Navrhujeme prověření zlepšení přístupu k významným bodům v krajině. Do výkresu byly zaneseny pouze přibližné směry, kam je potřeba zlepšit přístup do krajiny, přesné umístění je již na projektantovi. V některých případech se nejedná pouze o vybudování nové komunikace, ale i o znovuobnovení dříve existující komunikace, zlepšení údržby té stávající, atd. Při realizaci je doporučeno vycházet z návrhů územních plánů, z návrhů Plánu společných zařízení Komplexních pozemkových úprav a ze stávajících parcel cest, které jsou evidovány v katastru nemovitostí, ale fyzicky v krajině neexistují a většinou jsou v majetku obce.

4.3 Návrh opatření pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu

4.3.1 Shrnutí problémů z Doplňujících průzkumů a rozborů

SO ORP Pardubice je tvořeno převážně rovinatou a zemědělsky obhospodařovanou krajinou, protkanou mnoha cyklotrasami. V rámci Pardubického kraje tvoří řešené území zejména díky městu Pardubice a jeho okolí jednu z turisticky nejnavštěvovanějších lokalit kraje. Hodnotami významnými pro rekreaci jsou v řešeném území především historická centra měst Pardubic a Dašic, lázeňské centrum města Lázně Bohdaneč a nad vším se tyčící hrad Kunětická hora. Rovněž vodácké trasy na řekách Labe, Chrudimka, Loučná a unikátním Opatovickém kanálu.

Možnosti dalšího rozvoje a prohloubení nabídky rekreace a cestovního ruchu lze spatřovat především v rozvoji tuzemské rekreace zaměřené na přednosti řešeného území, kterými jsou cykloturistika, vodácká turistika, kulturně-historická turistika a turistika spojená s tradicí chovu koní.

V rámci etapy průzkumů a rozborů územní studie krajiny byly zjištěny tyto nedostatky v oblasti rekreace a cestovního ruchu:

- vedení cyklotrasy nebo turistické trasy po silnici (včetně I. a II. třídy)
- křížení cyklotrasy nebo turistické trasy se silnicí I. nebo II. třídy
- absence značeného cyklistického a turistického spojení či hipostezky
- absence zázemí a přístupu k vodácké trase
- problematický stav a využívání kulturních, technických a přírodních památek
- absence nebo problematické využívání přírodě blízkého prostředí pro rekreaci
- vedení frekventované silnice přes centrum zastavěného území obce
- jiné

Do výkresu problémů jsou zaneseny pouze cyklotrasy vedené po silnici I. a II. třídy a místa křížení cyklotras se silnicemi I. a II. třídy, aby nedošlo k datovému zahlcení výkresu. Za problém lze nicméně považovat vedení cyklotrasy po jakékoli rušnější dopravní komunikaci. Rovněž jsou zaneseny problémy s vedením frekventované hlavní silnice přes historické centrum obce a neudržovaný stav Opatovického kanálu, který je pro zjednodušení značen po celé své délce.

4.3.2 Návrhy opatření

V návaznosti na výše uvedené problémy v území byly pro téma Rekreace a turistický ruch navrženy následující typy opatření:

- budování cyklostezek pro vedení cyklotras mimo silnici I. nebo II. třídy
- budování bezpečných křížení cyklotras se silnicí I. nebo II. třídy
- úprava zeleně podél toku Opatovického kanálu a podpora jeho rekreačního využití

Výše uvedená opatření jsou zakreslena do Hlavního výkresu pomocí liniového vymezení. Liniová opatření v podobě nových cyklostezek a turistických tras jsou vymezena pouze orientačně, přesné vedení tras je nutné upřesnit v rámci tvorby územních plánů obcí.

Navržena byla dále opatření, která nebyla znázorněna ve výkresu, jedná se o následující:

- podpora budování vedení frekventovaných komunikací I. a II. třídy mimo centra zastavěných území obcí
- budování či značení nových cyklostezek, cyklotras a turistických tras, včetně hipostezek
- budování zázemí a přístupu k vodácké trase
- podpora zlepšování stavu a podmínek využívání kulturních, technických a přírodních památek
- podpora možností využívání přírodě blízkého prostředí pro rekreaci
- podpora rozvoje rekreace v širším prostoru řeky Labe zpracováním územní studie

Územní studie „Rozvoj rekreace v širším prostoru řeky Labe

Cílem územní studie „Rozvoj rekreace v širším prostoru řeky Labe“ by bylo prověřit současný stav a navrhnout možnosti dalšího rozvoje rekreace a sportu v prostoru řeky Labe a v oblastech bezprostředně navazujících.

Koncepce rozvoje rekreace by byla postavena na synergickém efektu působení jednotlivých dílčích atraktivit, přičemž klíčovou roli by hrála vodní cesta řeky Labe.

Předběžně by bylo možné definovat tyto základní principy:

- vodní cesta jako specifické místo pro rekreaci,
- vazba mezi vodní cestou a cyklistickou dopravou včetně in-line bruslení,
- atraktivity napojené na vodní cestu a cyklistickou dopravu,
- vazba mezi vodní cestou a městy na její trase,
- vazby na širší okolí.

Tyto základní principy by byly respektovány při návrhu územní studie pro řešení rozvoje rekreace v prostoru řeky Labe.

Přesnější popis dalších problémů a navržených opatření v rámci územní studie krajiny v jednotlivých obcích je uveden v kartách obcí.

4.4 Návrh řešení krajinných souvislostí s požadavky na urbanizaci území z územně plánovací dokumentace a z dalších podkladů

4.4.1 Srůstání sídel

Shrnutí problémů z Doplňujících průzkumů a rozborů

V řešeném území bylo vymezeno 13 míst s rizikem srůstu. Vymezená místa vytvoří bariéru pro migrační propustnost krajiny pro volně žijící živočichy a pro člověka.

Obec s rizikem srůstu
Brozany
Černá za Bory X Staročernsko
Dražkovice X Mikulovice
Hradiště na Písku X Srch
Chýšť X Malé Výkleky
Kasalice X Kasaličky
Lány na Důlku X Srnojedy
Mikulovice
Moravany X Slepotice
Pardubice X Spojil
Počaply X Sezemice
Sezemice
Sezemice

Návrhy opatření

V případě zastavitelných ploch, které na sebe již přímo navazují a vytváří předpoklad pro vznik srůstu zastavěných území, revizi vymezení těchto zastavitelných ploch, aby byla zajištěna migrační prostupnost pro volně žijící živočichy a pro člověka a v těchto plochách zachovat nezastavěné území. Nové zastavitelné plochy vymezovat tak, aby nedocházelo ke srůstům sídel s ohledem na zajištění přístupnosti a prostupnosti krajiny v souladu s prioritou územního plánování pro zajištění udržitelného rozvoje území 20a Politiky územního rozvoje České republiky.

4.4.2 Propojení jednotlivých sídel

Shrnutí problémů z Doplňujících průzkumů a rozborů

V souvislosti s rozvojem suburbanizace dochází z důvodu každodenního dojíždění obyvatel suburbií za prací a službami k nárůstu automobilizace. Řešené území disponuje hustou a kvalitní dopravní infrastrukturou, což odpovídá významu Pardubic, jako hlavního spádového centra, které je součástí rozvojové oblasti OB4, a proto jsou požadavky na její dopravní obslužnost velmi vysoké, s čímž souvisí

vytíženost těchto komunikací. Z důvodu intenzivní individuální automobilové dopravy není nutné přímé propojování obcí zpevněnými komunikacemi, protože automobilem je dostupnost obcí výrazně zjednodušena i v případě nepřímého propojení. Propojení polními cestami však napomáhá rozvoji cyklodopravy a pěší dopravy v území, protože se tím zvýší nejen atraktivita potenciálně vymezené cyklotrasy, ale i bezpečnost cyklistů. Právě proto bylo vzájemné propojení sídel hodnoceno především u obcí, které nejsou přímo spojeny komunikací a nachází se mezi nimi rozsáhlý blok orné půdy, les nebo jiná bariéra, která není v současné době prostupná. Na historických snímcích z roku 1954 je vidět, že se zpravidla mezi obcemi polní cesty nacházely, ale scelováním jednotlivých pozemků orné půdy do velkých bloků postupně zanikly.

Propojení jednotlivých sídel bylo analyzováno mezi vzájemně blízkými sídly. Nedostatečné propojení bylo vymezeno mezi 60 obcemi řešeného území a 18 nedostatečných propojení bylo vymezeno mimo řešené území. Obecně lze konstatovat, že nedostatečné propojení bylo vymezeno mezi obcemi, kde se nachází neprostupný blok orné půdy (sadů), z čehož vyplývá, že lepší propojení existuje mezi obcemi, které jsou od sebe odděleny lesem, než zemědělskou půdou. Zjištěné problémy se překrývají nebo doplňují s problematikou prostupnosti krajiny a částečně také s problematikou vedení cyklotras po rušných komunikacích.

Návrhy opatření

Prověřit možnost zlepšení prostupnosti krajiny mezi sídly, u kterých je zjištěno problémové propojení. Při realizaci je doporučeno vycházet z návrhů územních plánů, z návrhů Plánu společných zařízení Komplexních pozemkových úprav a ze stávajících parcel cest, které jsou evidovány v katastru nemovitostí, ale fyzicky v krajině neexistují a většinou jsou v majetku obce.

Některé nové významné liniové stavby ovlivňují krajinu, možnost propojení jednotlivých sídel a celé správní území obce s rozšířenou působností. V případě SO ORP Pardubice se jedná např. o plánovanou výstavbu dálnice D35 a související zastavitelné plochy. Negativnímu vlivu liniových ploch dopravní infastruktury na místní přírodu a krajinu lze vhodně předejít vedením dopravních tahů v zářezech, výsadbou izolačních pásů zeleně podél komunikací a výstavbou migračně prostupných míst - propustků, podchodů či nadchodů, (tzv. ekoduktů) pro překonání nových migračních bariér v krajině, ať už pro živočichy nebo pro člověka.

4.4.3 Potřeba regulace rozsahu zastavitelných ploch pro obytnou zástavbu

Shrnutí problémů z Doplňujících průzkumů a rozborů

Jak už bylo uvedeno v Doplňujících průzkumech a rozborech, kapacita krajiny pro zástavbu je limitována, přesto dochází k neustálému rozšiřování zastavěného území často na úkor kvalitní orné půdy pro různé účely (nové obytné čtvrtě, výrobní areály, fotovoltaické elektrárny,…).

Množství obcí disponuje rozsáhlými zastavitelnými plochami pro výrobu, které přímo vstupují do krajiny, přestože se v zastavěném území obcí i ve volné krajině nachází nevyužité plochy, které by tím mohly snižovat tlak na výstavbu na zelené louce, nicméně často jsou nevyužitelné především z vlastnických důvodů, vyšších nákladů na asanace staré zástavby a sanaci starých ekologických zátěží

(viz kap. 6. 10 Brownfields). Pro výpočet potřebné rozlohy zastavitelných ploch pro výrobu v jednotlivých obcích z důvodu existence několika vstupujících proměnných neexistuje žádný spolehlivý způsob. Potřeba ploch pro novou bytovou výstavbu lze spočítat pomocí urbanistické kalkulačky URBANKA.

Po srovnání součtu zastavitelných ploch pro bytovou výstavbu za všechny obce a výpočtů kalkulačky URBANKA byl u 35 obcí definován problém s naddimenzovanými plochami pro bydlení. Řešené území je sice výrazně rozvojovou oblastí, ale přesto některé obce disponují značným nadbytkem zastavitelných ploch pro obytnou zástavbu.

Návrhy opatření

Zásadním úkolem je prověření rozsahu a potřeby zastavitelných ploch. Do budoucna při vymezování zastavitelných ploch klást větší důraz na zjištění rozvojové potřeby sídla a kapacitu krajiny tyto zastavitelné plochy pojmout, aby se navrhované plochy bydlení nestávaly přílišným ohrožením pro krajinu.

4.4.4 Působení zastavěného území stávajícího i budoucího na krajinu

Shrnutí problémů z Doplňujících průzkumů a rozborů

Problematická místa na hranicích zastavěného území byla v Doplňujících průzkumech a rozborech vymezena v podobě negativních rozhraní. Jedná se většinou o místa, kde výrobní areál vstupuje přímo do krajiny a není od ní žádným způsobem oddělen. Negativní rozhraní se nachází v těchto správních územích obcí:

- Barchov
- Bezděkov
- Borek
- Bukovina nad Labem
- Bukovka
- Časy
- Čeperka
- Čepí
- Černá u Bohdanče
- Dašice
- Dolany
- Dříteč
- Hrobice
- Chýšť
- Jezbořice
- Kasalice
- Kostěnice
- Křičeň
- Kunětice
- Lány u Dašic
- Lázně Bohdaneč
- Malé Výkleky
- Mikulovice
- Moravany
- Opatovice nad Labem
- Ostřešany
- Pardubice
- Plch
- Pravy
- Ráby
- Rohovládova Bělá
- Rohoznice
- Rokytno
- Rybitví
- Sezemice
- Slepotice
- Srch
- Staré Hradiště
- Staré Ždánice
- Starý Mateřov
- Třebosice
- Úhřetická Lhota
- Újezd u Sezemic
- Vlčí Habřina
- Živanice

Problematická místa na hranicích zastavitelných ploch byla v Doplňujících průzkumech a rozborech vymezena v podobě rizikových průniků. Rizikové průniky byly u zastavitelných ploch vymezeny ve všech správních územích obcí kromě Čeperky a Lánů u Dašic. Další obce, kde nejsou vymezeny žádné rizikové průniky, jsou obce Plch a Křičeň, což je však dáno absencí platné územně plánovací dokumentace.

Návrhy opatření

Navrhujeme v místech zjištěných negativních rozhraní vytvořit izolační pás zeleně, který zatraktivní přechod do krajiny. Tyto místa jsou konkrétně vymezena v Hlavním výkresu. V souladu s regulativy jednotlivých ploch v územně plánovacích dokumentacích nemusí být nutné vymezovat zvláštní plochy zeleně.

U již vymezených zastavitelných ploch, u kterých byl v rámci Průzkumů a rozborů vymezen rizikový průnik, doporučujeme zajistit jejich lepší začlenění do krajiny, čehož lze docílit dodržením stávajícího rázu zástavby, dostatkem zeleně v těchto plochách a pozvolným přechodem do krajiny, v plochách pro obytnou zástavbu orientací zahrady do krajiny, případně vymezením pásu izolační zeleně při hranici zastavitelné plochy a volné krajiny. V případné změně územně plánovací dokumentace, kde by byla vymezována nová zastavitelná plocha a současně některá rušena, upřednostňovat vypouštění zastavitelných ploch s vymezenými rizikovými průniky.

Dále doporučujeme při vymezování nových zastavitelných ploch řešit nejenom co nejmenší zábor půdního fondu, ale zároveň i jejich šetrné umístění do krajiny, čehož lze docílit nevymezováním ploch na pohledově exponovaných místech, kde by narušovaly pohledové horizonty, dodržovat stávající ráz zástavby, omezit maximální výšku zástavby, stanovit koeficient zastavěnosti s ohledem na stávající zástavbu, atd. Uvedenými možnostmi lze zmírnit dopady zastavitelných ploch na krajinu a zamezit vzniku negativních rozhraní. Obecně je vhodné u rozsáhlých ploch na okraji sídel stanovit povinnost zpracování územní studie, která by měla zajistit vhodné rozmístění zástavby, veřejných prostranství, veřejné zeleně a bude podmínkou pro budoucí využití dotčených pozemků.

Nejvýraznější problém je jak u již vymezených, tak i nově vymezovaných ploch výroby a skladování, kde je rizikem především rozloha a výška staveb. U těchto ploch je ještě větší priorita ozelenění. Zároveň je možné negativnímu vlivu předejít omezením maximální výšky zástavby.

Dále věnovat pozornost nejenom zastavěnému území, ale i nezastavěnému. Neumisťovat do krajiny solitérní stavby a z hlediska ochrany krajiny v souladu s charakterem krajiny vylučovat umisťování staveb, zařízení a jiných opatření z hlediska veřejného zájmu pro účely uvedené v § 18 odst. 5 stavebního zákona. Zdůvodnění veřejného zájmu může být založeno na zachování stanoveného potenciálu daného území.

4.4.5 Shrnutí nejdůležitějších doporučení a návrhů řešených v ÚSK v souvislostech s požadavky na urbanizaci území

Kromě návrhů uvedených v kapitolách 4.4.1.- 4.4.4 se územní studie krajiny zabývá dalšími tématy, které významně ovlivňují urbanizované území:

1. Doporučení pro řešení protierozní ochrany (kapitola 5.3. Návrhové části studie) – při plánování nových ploch v krajině doporučujeme respektovat výstupy uvedené v kapitole 5.3., v Kartách obcí a ve vrstvách zobrazených ve výkresové dokumentaci návrhové části, především vyhodnotit erozně-odtokovou situaci NAD plánovanou plochou, vyřešit způsob zachycení a odvedení vody (materiálu) z pozemku pro ochranu plánované zástavby, případně zajistit výsadby izolační zeleně na ochranu proti větru.

2. Doporučení opatření ke zlepšení vodního režimu krajiny, ke zvýšení retence v území a ke zlepšení protipovodňové ochrany území (kapitola 5.1. Návrhové části studie) – zde jsou uvedeny návrhy opatření, doporučení a upozornění v souvislosti se stávající i plánovanou zástavbou. Při plánování nových ploch v krajině doporučujeme respektovat výstupy uvedené v kapitole 5.1., v Kartách obcí a ve vrstvách zobrazených ve výkresové dokumentaci návrhové části, především vyhodnotit erozně-odtokovou situaci NAD plánovanou plochou, vyřešit způsob zachycení a odvedení vody pro ochranu plánované zástavby.

3. Vymezené VKP údolní niva – ve VKP niva doporučujeme nevymezovat zastavitelná území – viz kapitola 5.2 Návrhové části studie a především Karty obcí.

4. Doporučení opatření k ochraně a zvýšení biodiverzity a k předcházení fragmentace krajiny (kapitola 5.4 Návrhové části studie) – doporučení pro vymezování zastavitelných ploch v plochách DMK a MVÚ, kontrola vrstvy biotopů a NDOP (národní databáze ochrany přírody) při vymezování nových zastavitelných ploch. U obcí s možností vymezit zastavitelné plochy mimo plochy přírodních biotopů doporučujeme tak učinit.

5 Návrh řešení problémů, snižování ohrožení a předcházení rizikům v krajině

5.1 Doporučení opatření ke zlepšení vodního režimu krajiny, ke zvýšení retence v území a ke zlepšení protipovodňové ochrany území

Zájmové území ORP Pardubice je specifické malou členitostí reliéfu. Jedná se o relativně ploché území, které je součástí Polabské nížiny.

Nejvýznamnějšími toky v oblasti jsou Labe, které tvoří společně s dolními úseky toků Chrudimky a Loučné hlavní hydrografickou osu v území. Podél těchto toků a také Podolského potoka a Bylanky, které patří také k významným tokům v oblasti, dochází k problémům s ohrožením zástavby rozlivem vod při povodňových průtocích. Na území města Pardubice a dále v území proti proudu Labe, jsou realizovaná liniová protipovodňová opatření.

Z hlediska retence vod se převážně v severozápadní části území nachází větší počet převážně menších vodních nádrží. Jsou jimi rybníky, stará ramena toků a písníky. Z vodních nádrží je největší a nejvýznamnější vodní plochou v oblasti Bohdanečský rybník, který je společně s několika dalšími rybníky pozůstatkem bývalé rozsáhlé rybniční soustavy, jejíž většina rybníků byla v průběhu 18. a 19. století rušena, vysušována a přeměňována na ornou půdu. Některé hráze rybníků této historické rybniční soustavy jsou ještě v terénu patrné a představují tak potenciálně vhodná místa pro obnovu v minulosti zaniklých vodních nádrží.

Detailní popis problémů a návrh jejich řešení je uveden v textech v Kartách k jednotlivým obcím.

5.1.1 Shrnutí problémů z Doplňujících průzkumů a rozborů

Pro území ORP Pardubice je charakteristický vysoký podíl orné půdy, na které probíhá intenzivní zemědělská činnost a která je, společně se zvyšujícím se podílem zastavěných ploch a v minulosti realizovaných technických zásahů do morfologie vodních toků, hlavním činitelem ovlivňujícím vodní režim krajiny. Narušení přirozeného stavu morfologie koryt vodních toků a degradace údolních niv má za následek zrychlený odtok vody z povodí a snížení biologické diverzity. Díky intenzivní zemědělské činnosti, provozované převážně na scelených půdních blocích, která v minulosti vedla k likvidaci ekologicky stabilních krajinných prvků, došlo rovněž ke snížení schopnosti infiltrace srážkových vod v krajině.

Vodní režim v ORP Pardubice je nepříznivě ovlivněný:

- Nevhodným hospodařením na zemědělské a lesní půdě.
- Technickými úpravami vodních toků.
- Zvyšujícím se podílem zastavěných ploch.

Hlavními problémy v celé zájmové oblasti jsou povodňové rozlivy z Labe, Chrudimky, Loučné, Podolského potoka a Bylanky, technicky upravená koryta vodních toků, která mají za následek jejich nevyhovující hydromorfologický stav, nedostatek ekologicky stabilních krajinných prvků v oblastech s vyšším podílem intenzivně zemědělsky obhospodařovaných půdních bloků, problém s pomalu zanikajícími odstavenými rameny v nivě Labe a Chrudimky a potenciální ohrožení zdrojů podzemních vod.

Z hlediska ochrany podzemních zdrojů vody je pro zájmové území důležitý fakt, že pro zásobení obyvatel pitnou vodou jsou využívány hydrogeologické rajóny kvartéru. Jedná se o rajóny 1122 - Kvartér Labe po Pardubice, rajón 1130 - Kvartér Loučné a Chrudimky a rajón 1140 Kvartér Labe po Týnec. Rajóny kvartéru nemají takové zásoby vody jako např. hydrogeologické rajóny Východočeské křídy ve východní části Pardubického kraje. Na základě analýzy výskytu hydrogeologických rajónů a půd s vysokou vsakovací schopností byly vymezeny nejohroženější oblasti zdrojů podzemní vody, viz následující obrázek.

Obrázek 5.1: Ochrana zdrojů podzemní vody.

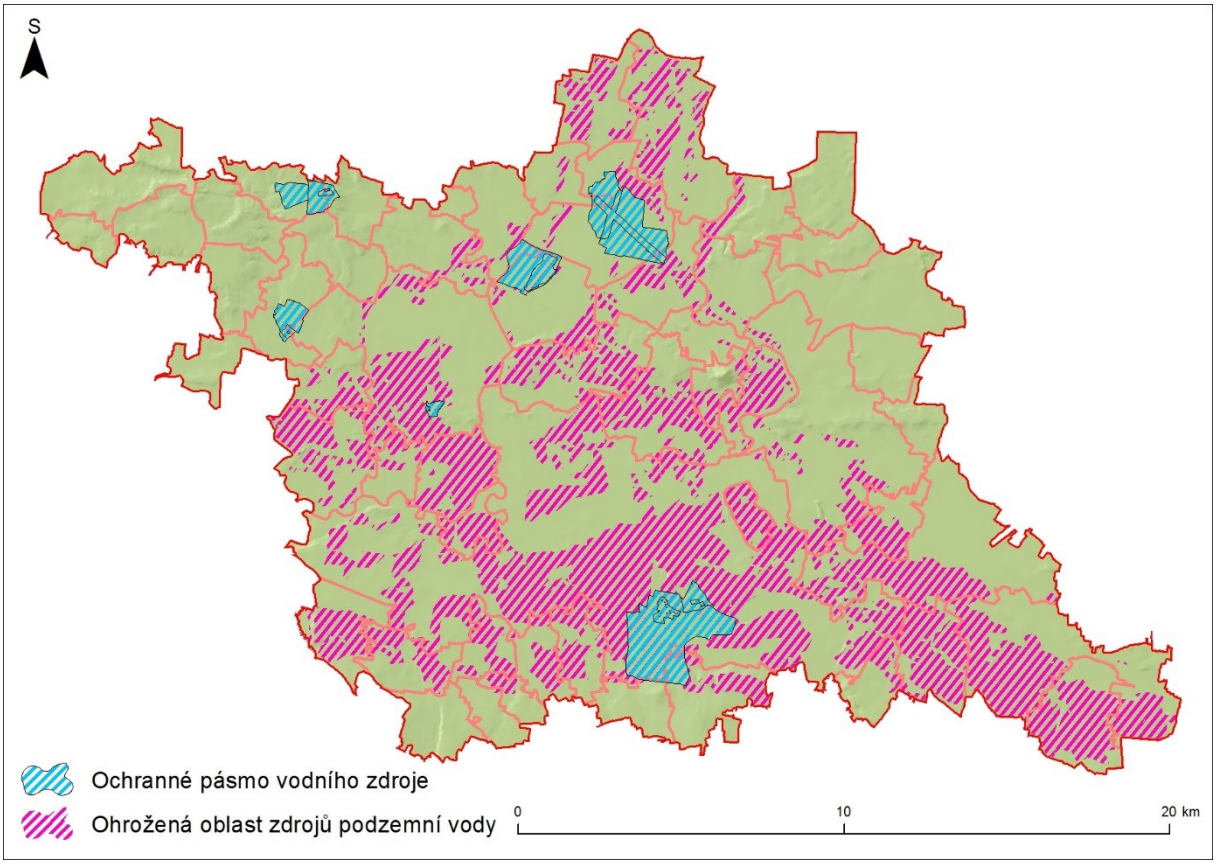

Obrázek 5.2: Procento ohrožených oblastí zdrojů podzemních vod z celkové rozlohy obce.

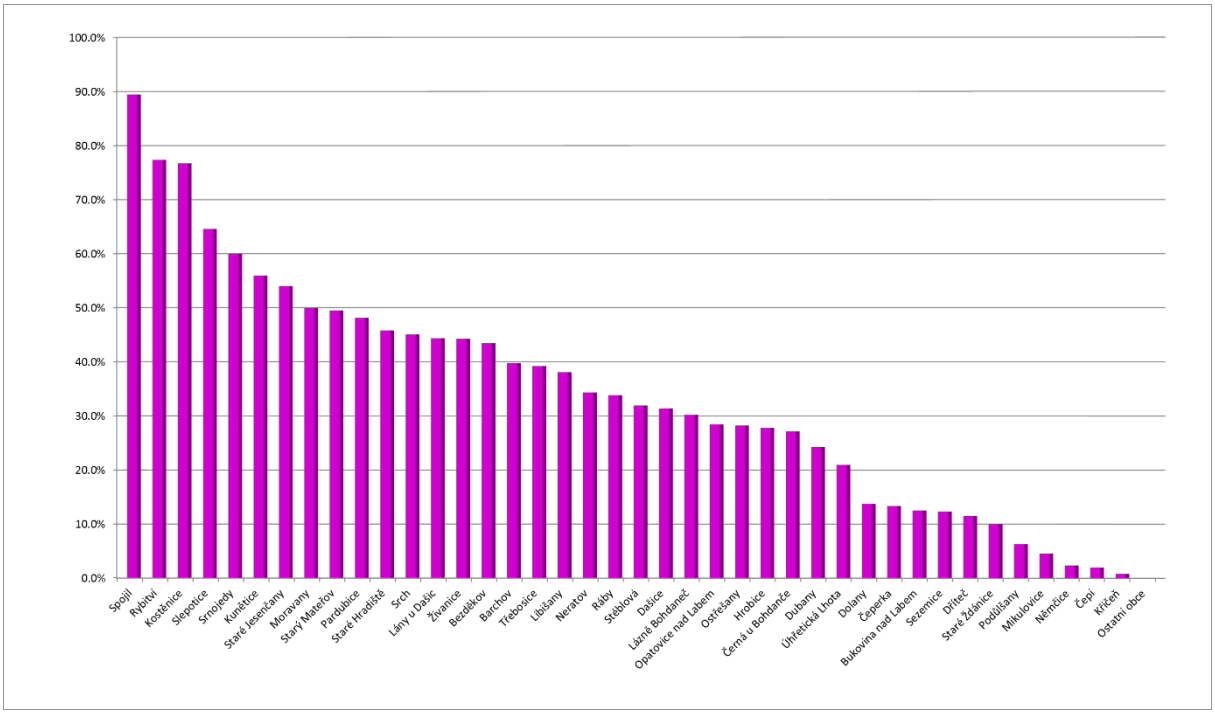

Dalším problémem v území z hlediska ohrožení podzemních zdrojů vody je existence hydrologických vrtů, které zde byly v minulosti vybudovány v rámci průzkumu, monitorování či jímání podzemní vody. V současnosti je ovšem mnoho těchto vrtů již nepotřebných a nevyužitelných. Takové vrty představují riziko pro jakost či množství podzemních vod, jakož i pro životní prostředí.

5.1.2 Návrhy opatření, doporučení a upozornění

Navrhovaná opatření jsou zaměřena na zpomalení povrchového odtoku, zlepšení hydromorfologie toků a niv, zadržování vody v krajině a ochraně zastavěného území před povodňovými rozlivy. Při návrhu opatření byly posuzovány problémy jednotlivých obcí s přesahem na území celého konkrétního povodí.

Navrhovaná opatření vychází z Plánu dílčího povodí Horního a středního Labe, z územních plánů jednotlivých obcí a z vlastních návrhů.

Pro potřeby návrhu případné obnovy zaniklých rybníků byla vypracována Příloha č. 5 - „Průzkum pozůstatků historických krajinných struktur v SO ORP Pardubice - rybniční soustavy“. Na základě vyhodnocení této analýzy bylo navrženo k obnově deset historických vodních ploch a na místě další byl doporučen návrh mokřadu.

V rámci ochrany stávajících zdrojů pitné vody a prevence znečištění podzemních vod se doporučuje likvidace těchto nepotřebných hydrogeologických vrtů, primárně těch, jejichž původce neexistuje nebo je neznámý, nebo těch, které jsou v havarijním stavu.

V nejohroženějších oblastech zdrojů podzemní vody a také ve vymezených ochranných pásmech vodních zdrojů (Nemošice, Oplatil, Hrobice – Čeperka ad.) a ochranných pásmech přírodních léčivých

zdrojů (přírodní léčebné lázně Lázně Bohdaneč) je nutné eliminovat jejich možné ohrožení a udržovat jejich maximální ochranu.

Typy navržených opatření

- Podpora přirozených povodňových rozlivů aktivací ploch, na kterých je možné odsadit povodňové hráze dále od řečiště.
- Zvýšení podílu ekologicky stabilních ploch, převážně v nivním území, na úkor současných či plánovaných ekologicky degradovaných, převážně zastavěných, ploch.
- Rekonstrukce porostů podél vodních toků a jejich začlenění tam, kde je to možné, do prvků ÚSES.
- V nivě upravených toků Labe a Chrudimky se vyskytují pomalu zanikající odstavená ramena a zazemňující se tůně. Tyto hodnotné krajinné prvky je vhodné napojit zpět na říční průtokový režim. Zprůtočnění a odbahnění ramen a tůní je potřeba doplnit o rekonstrukci břehových porostů.
- Prověření kapacity mostů a dalších příčných překážek na tocích.
- Revitalizace toků s nevyhovující hydromorfologií.
- Ochrana zastavěného území sídel pomocí liniových protipovodňových opatření.
- Protipovodňová ochrana budováním suchých nádrží. Návrh musí vycházet z komplexního posouzení poměrů a porovnání s jinými možnostmi protipovodňové ochrany, případně kombinace různých opatření. Návrh suché nádrže musí dle Katalogu opatření MZe, respektovat bezpečnost vodního díla, účinnost díla z hlediska ochrany před povodněmi, podmínky pro odvodnění zátopy po průchodu povodně, vliv na životní prostředí, vliv na stávající způsob hospodaření včetně ekonomických dopadů, vliv na kulturní hodnoty krajiny, náklady na realizaci a provoz nádrže.
- Protipovodňovou ochranu řešit, pokud to je možné, v částech povodí nad územím ohroženým povodní.
- Ochrana podzemních zdrojů vody v ochranných pásmech vodních zdrojů a ve vymezených oblastech.

Typy navržených opatření a způsob jejich umisťování

Opatření na tocích a nivách

- Přírodě blízké úpravy toků a niv.
- Budování retenčních prostorů pro přirozený a řízený rozliv.
- Zachování možnosti rozlivu do inundačních území.

Opatření v ploše povodí

- Stabilizace drah soustředěného odtoku.
- Obnova a údržba krajinných prvků (mezí, průlehů, tůní, mokřadů aj.).
- Zatravňování erozně ohrožených částí zemědělských pozemků a břehů toků a vodních nádrží.
- Zamezení orby až k břehové hraně vodních toků.

Opatření v sídlech

- Přírodě blízká revitalizace vodních toků.
- Liniová protipovodňová opatření.
- Omezování nepropustných zastavěných ploch.

Opatření k ochraně podzemních vod

- likvidace nepotřebných hydrogeologických vrtů

5.2 Rámcové vymezení niv vodotečí

Použitý způsob vymezení údolní nivy

Možností pro vymezení niv je několik. Nejdůležitějšími kritérii pro vymezení jsou zejména snadná opakovatelnost tohoto procesu, dostupnost dat a fakticky správný výsledek. Zmínit je možno například **geomorfologické vymezení** na základě původního geomorfologického mapování. **Pedologické vymezení** je založeno na výskytu fluvizemí, které byly naplaveny činností vodního toku. Stejně tak **geologické vymezení** je založeno na vymapování výskytu kvartérních říčních sedimentů. Nivy, jakožto dominantně ploché části reliéfu, je možno vymezit též **na základě topografie.** Každý způsob vymezení má ale své nedostatky. Pro vymezení niv byla nakonec použita vrstva nivních sedimentů geologických map. Důvod je poměrně prostý. Pokud v ORP Pardubice provedeme analýzu terénu a vyčleníme území o sklonu do 3°, tak do této kategorie spadá drtivá většina celého území (viz obrázek níže) a ani na základě přítomnosti vodního toku není možno nivy vyčlenit. Geologická data jsou dostupná na mapovém serveru GeoINFO České geologické služby. Mapové výřezy pokrývající řešené území byly uloženy a analýzou obrazu byla vyčleněna vrstva nivních sedimentů. Jedná se o plně digitální datovou vrstvu typu polygon ve formátu shp.

Obrázek 5.3: Klasifikace terénu v ORP Pardubice dle sklonu

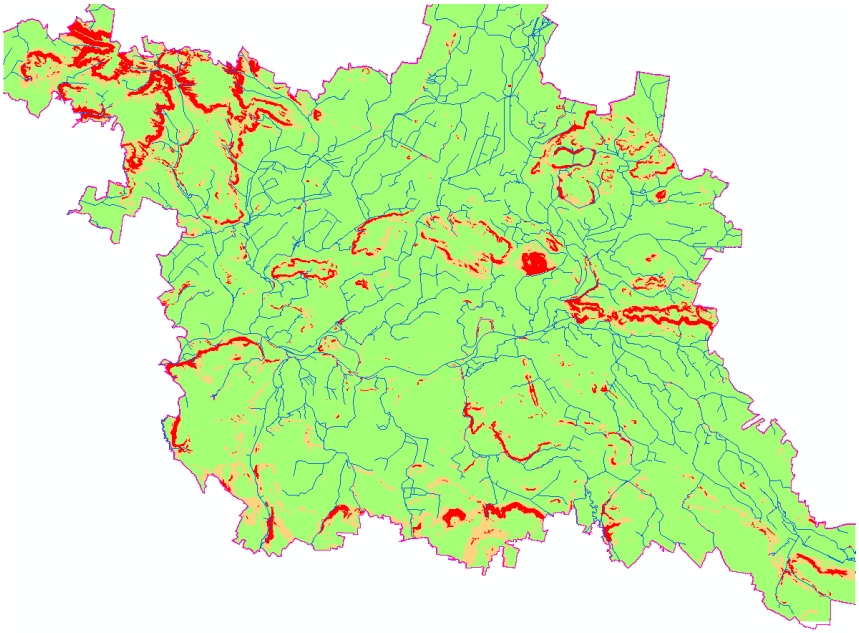

Pozn.: zeleně do 1,5°, oranžově 1,5 – 3°,červeně nad 3°.

5.2.1 Shrnutí problémů z Doplňujících průzkumů a rozborů

Byla provedena jednoduchá analýza ohledně využití a ochrany vymezených poříčních niv, viz tabulka níže.

Tabulka 5.1: Využití a ochrana vymezených poříčních niv.

	Pardubice
Plocha ORP (km^2)	409.3
Plocha niv (km^2)	159
Podíl plochy niv vůči ploše ORP (%)	38.8
Plocha niv v extravilánu (km2)	131.6
Podíl plochy niv v extravilánu (%)	82.8
Rozloha chráněných území (km^2)	1.306
Rozloha chráněných území v nivách (km^2)	0.538
Podíl chráněných niv (%)	**0.3**

V ORP Pardubice je dominantní niva Labe, rozsáhlé jsou též nivy Chrudimky a Loučné. Podél Opatovického kanálu je též niva vyvinuta a je otázkou, jestli tudy v minulosti nevedlo jedno z přirozených ramen Labe. Ve zbytku území jsou vyvinuty nivy podél drobných vodních toků.

5.2.2 Návrhy opatření

O funkci poříčních niv toho již bylo napsáno hodně, viz například koncept ekosystémových služeb poříčních niv. V podstatě rozhodující jsou nivy ve volné krajině, kde se mohou tyto služby nejvíce uplatnit. Z tohoto důvodu byly tyto segmenty niv vymezeny. V těchto územích je pak vhodné realizovat adaptační a další opatření. Je patrné, že v ORP Pardubice je dostatek nezastavěných nivních prostor pro realizaci opatření. Opatření by měla spočívat zejména v obnovení konektivity vodního toku s nivou a podpoře ekosystémových služeb v nejširším slova smyslu.

Dalším aspektem je ochrana niv. Obecná ochrana je poměrně slabá, mnohem lépe lze nivy chránit a efektivně využívat pokud jsou chráněny v rámci některého systému ochrany přírody a krajiny (velkoplošná a maloplošná chráněná území, Natura 2000). Z tohoto důvodu byly vyčleněny segmenty niv, které již této ochrany využívají. V těchto územích je například opět účelné realizovat měkká adaptační opatření.

Z výsledků vyplývá, že celkově je ochrana území niv v ORP Pardubice velmi malá. Z celkové plochy niv je v ORP Pardubice chráněno pouze 0,3 % z jejich celkové rozlohy.

5.3 Doporučení pro řešení protierozní ochrany

5.3.1 Shrnutí problémů z Doplňujících průzkumů a rozborů

Základním podkladem pro návrh opatření byly výstupy průzkumů a rozborů, terénní průzkumy, dotazníkové šetření a zpracované dokumentace (ÚP, KoPÚ), ze kterých vyplynuly priority v řešení erozní problematiky.

Výpočty ztráty půdy povrchovým odtokem, výpočty akumulace odtoku, kritické body a dotazníková šetření identifikovaly kritická místa z hlediska nadměrné eroze a soustředění odtoku. Analýzy půdních vlastností, dotazníková šetření, analýza leteckých snímků a průzkumy v terénu identifikovaly plochy ohrožené větrnou erozí. Územně-plánovací dokumentace (územní plány, komplexní pozemkové úpravy) obsahovaly záměry v území.

V ORP Pardubice bylo analýzami zjištěno, že v území se nenachází silně či extrémně erozně ohrožená půda a pouhých 0,4 % je ohroženo mírně, přičemž nejvyšší zastoupení mírně erozně ohrožených půd je v obcích Rohoznice, Ostřešany, Dubany. Odhad dlouhodobé ztráty půdy povrchovým odtokem při průměrné plodině bez aplikace PEO v ORP Pardubice činil 30 tisíc tun z orné půdy při průměrné ztrátě 1,4 t/ha/rok. Na území ORP bylo dále identifikováno 31 ploch vhodných k přerušení či zpomalení odtoku. Na základě akumulace odtoku bylo vymezeno s přesahem území zhruba 47 km erozně ohrožených drah soustředěného odtoku, všechny jsou však nevýrazné či široké, a 76 % z nich ústí do toku. Naopak ohrožení větrnou erozí je v ORP Pardubice zásadní, zhruba polovina půd je ohrožena či ohrožena silně větrnou erozí, na území se nacházejí rozsáhlé plochy bez účinných výsadeb (viz část Průzkumů a rozborů).

5.3.2 Návrhy opatření

Opatření proti vodní a větrné erozi byla navrhována na základě výstupů rozborové části. Do opatření byly zapracovány návrhy četných zpracovaných komplexních pozemkových úprav (s příslušným komentářem v kartách obcí).

Rozsah navržených opatření

V analytické části byly vyhodnoceny erozní a odtokové poměry v rozsahu hydrologicky vymezeného celku, v případě ORP Pardubice se jednalo o půdní bloky v rozsahu území a bloky přesahující přes hranici území.

Návrhy opatření byly umístěny na bloky a díly bloků (dále jen „bloky“) v rozsahu zemědělské půdy ORP Pardubice evidované v LPIS, především na kultury orná půda, tráva na orné a úhor (dále jako „orná půda“) a na kultury speciální a trvalé.

Navrhovaná opatření je možné rozdělit na opatření obecné povahy a opatření místně lokalizovaná. Vzhledem k rozsahu území byly jednotlivé typy opatření specifikovány na jednotlivé půdní bloky nebo jejich části. V případě potřeby oddělení opatření od zbytku půdního bloku bylo rozdělení provedeno tak, aby bylo vhodně usměrněno obdělávání a aby se významně nezkomplikoval pojezd po pozemku. U menších bloků bylo od dělení upuštěno a do opatření byl zahrnut celý blok. Přesné umístění organizačních, agrotechnických, případně biotechnických opatření a stanovení jejich parametrů je již na projektantovi. Tato územní studie krajiny navrhuje minimální doporučený způsob ochrany daného pozemku s ohledem na erozní poměry v místě, to znamená i v lokalitách, které nemusejí být vnímány jako ohrožené (čti: neohrožují zástavbu), ale k degradaci půdních profilů tam přesto dochází.

Návrhy protierozních opatření v ÚSK jsou nastaveny a agregovány pro jednoduchost do několika tříd (více dále), definují minimální vhodný rozsah a způsob ochrany půdy s ohledem na erozní výpočty, informace ze zpracovaných dokumentací a informace z dotazníků. Povinnost dodržovat ustanovení zákonných norem (omezení vyplývající z nitrátové směrnice vodního zákona – v NZO leží většina území, zákona o ochraně ZPF, v budoucnu protierozní vyhlášky a jiných), cross-compliance, tedy požadavků pro nárokování režimu přímých plateb v zemědělství, případně např. pravidel týkajících se krajinných prvků jako součásti EVP, není návrhy ÚSK dotčena. Návrhy protierozních opatření v ÚSK nemusejí být s nastavením podmínek čerpání či zákonnými předpisy v souladu. Při nesouladu platí primárně zákonné podmínky, pokud však jsou studií navržená opatření přísnější (např. umístění biotechnického opatření, vyloučení širokořádkových plodin v místě, kde není zákonem/podmínkami čerpání podpor vyžadováno), je doporučeno realizovat přísnější opatření navržená studií.

Pro podrobné řešení erozní a odtokové situace (přesná lokalizace a dimenzování záchytných a svodných prvků, napojení na intravilán a podobně) je nutné zpracovat podrobnější studii či projekt.

Typy navržených opatření a způsob jejich umisťování

Stěžejním, ne však jediným kritériem pro volbu typu a rozsahu protierozního (protipovodňového) opatření byla míra erozního smyvu v t/ha/rok spočítaná pomocí univerzální rovnice ztráty půdy

(USLE) v rastru pokrývajícím bloky půdy evidované v registru LPIS (viz část Průzkumů a rozborů) – čím vyšší vypočtená ztráta půdy, tím přísnější navržené opatření. Dalšími faktory, které významně ovlivňovaly typ a rozsah navržených opatření, byly: poloha pozemku vůči zástavbě a vodním plochám, výskyt erozně ohrožených drah odtoku na pozemku, délky a profily drah soustředěného odtoku (zásadní vliv), tvar a rozsah erozně ohrožených ploch, délka a sklon svahu, tvar a velikost pozemku, požadovaný směr obdělávání pozemku, členění bloku na díly bloků, erozní projevy na leteckých snímcích, problémy s odtokem nebo výskyt kritických bodů pod svahem, u větrné eroze výskyt či absence bariér proudění, převládající směry větru, ohroženost půd větrnou erozí. Do návrhů opatření byla zapracována i navržená opatření ze zpracovaných dokumentací, informace z dotazníků, terénních šetření, požadavky zadavatele, případně zpracovatelů etapy zabývající se vodním režimem, odtokem a povodňovým ohrožením. Návrhy definující střídání plodin v osevu, výčet vhodných půdoochranných opatření, implementující požadavky NZO a podmínek nárokování přímých plateb na dané lokalitě apod. nejsou obsahem této studie.

V území ORP byla navržena opatření proti nadměrné erozi povrchovým odtokem a proti větrné erozi. Většina navržených typů opatření zároveň přispívá ke zpomalení odtoku, zvýšení retence, zmírňuje vysoušení půd a tím snižuje nepříznivé účinky sucha nebo naopak riziko nadlimitních odtoků při přívalových srážkách. Některá z navrhovaných opatření mají protierozní účinek jak při povrchovém odtoku, tak při větrné erozi. Rozsah a typ návrhů jsou jakousi minimalistickou variantou, jsou to základní doporučovaná opatření na bloku, která mohou být v případě potřeby doplněna o další opatření zvyšující protierozní ochranu pozemku anebo naopak změněna s ohledem na realizaci jiného opatření (přerušení svahu apod.).

Největším problémem současné zemědělské krajiny v ČR jsou rozsáhlé monokulturní bloky bez překážek odtoku/proudění, dlouhé a/nebo sklonité svahy, absence mozaiky ploch s různými kulturami, plodinami, což přináší výrazná negativa. ORP Pardubice je příkladem území, kde se rozsáhlé nečleněné bloky orné půdy nacházejí, byť na zanedbatelných sklonech. Největším ohrožením zemědělské půdy v ORP Pardubice je větrná eroze. Proto by mělo být primárním cílem v území rozčlenění rozsáhlých bloků bez ohledu na erozní či odtokové problémy, zprůchodnění, dosadby doprovodné a liniové zeleně, mozaikovité či pásové střídání plodin a travních či bylinných porostů.

Základními a z hlediska realizace nejjednoduššími typy (nejen) protierozních opatření jsou opatření **organizační**, založená pouze na změně kultury, delimitaci kultury v rámci pozemku, pásového střídání plodin, změně tvaru pozemku. Střídání pásů plodin je možné využít i při ochraně proti větrné erozi. Dále pak jsou to velmi účinná opatření **agrotechnická** založená na změně způsobu obdělávání pozemku (změna směru obdělávání, způsob obdělávání, ponechávání posklizňových zbytků, využívání meziplodin, podsevů a podobně). Fungují na principu ochrany svrchní vrstvy půdy před rozrušováním odtokem nebo deštěm a na zvyšování infiltrace do půdy. Tato opatření nevyžadují zvláštní terénní úpravy, spočívají ve změně hospodaření uživatele půdy, na druhou stranu jsou stěží vymahatelná, kontrolovatelná a mohou se měnit každý rok se změnou osevu (což na druhou stranu může být i výhodou). Tato opatření se využívají i jako ochrana svrchní části půdy proti větrné erozi.

Proti tomu opatření **biotechnická**, liniového charakteru, obvykle vyžadují terénní úpravy, zpracovaný projekt, vymezenou parcelu, souhlas vlastníka a po vybudování je nezbytná dlouhodobá údržba. Fungují převážně na principu přerušení odtoku po svahu, zadržení a případně i odvedení zachycené

vody, nepřímo mají vliv i na úpravu směru obdělávání pozemku. Jsou účinná v kombinaci s (a musejí být doprovázená) organizačními a agrotechnickými opatřeními nad nimi, mají obvykle i protipovodňový efekt, člení bloky půdy, bývají doprovázena polními cestami, případně doprovodnou zelení, zvyšují prostupnost krajiny. V podobě větrolamů zpomalují proudění větru a zmenšují větrnou erozi. Jejich nevýhodou je náročnost realizace, problematická jednání s vlastníky, složitější obdělávání pozemku (přičemž ale usměrnění obdělávání může být jedním z cílů). Nejefektivnější možností, jak realizovat biotechnické opatření, je využití komplexní pozemkové úpravy.

Jednotlivá opatření působí synergicky, tudíž v případě realizace biotechnického opatření (např. průlehu) je možné adekvátně zkrácení svahu a snížení LS-faktoru zmírnit typ plošného opatření pod ním.

Na zemědělské půdě v ORP Pardubice jsou navrženy a vymezeny následující typy opatření pro minimalizaci erozních smyvů a efektů větrné eroze:

1. PPOm – Aplikace půdoochranných opatření mírnějšího charakteru, tj. úprava osevního postupu, vrstevnicové obdělávání, aplikace půdoochranných agrotechnologií, např. výsev s podsevem, minimalizační technologie, opatření zvyšující obsah organické hmoty v půdě. Širokořádkové plodiny jsou přípustné v případě dodržení vrstevnicového obdělávání a využití ochrany půdy v období prvních fází růstu, např. podsevu, výsevu do mulče nebo použití výsevu metodou strip-till (výsev do pásů krycí plodiny). Toto opatření je umisťováno na pozemky s kompaktním ohrožením většího rozsahu střední intenzity nebo na pozemky, po nichž procházejí erozně ohrožené dráhy odtoku nevhodné ke stabilizaci zatravněním (viz též dále v SU). V území je opatření navrženo na 9,4 % v LPIS evidované orné půdy, travního porostu na orné půdě nebo úhoru.

2. PPOv – Přísnější forma půdoochranných opatření. Proti PPOm dochází k úplnému vyloučení širokořádkových plodin z osevu, případně aplikaci půdoochranných opatření i na ostatní plodiny. Opatření je umisťováno na pozemky nad zástavbou a vodními plochami, na mírně erozně ohrožené pozemky nebo pozemky nad zástavbou, které nelze obdělávat po vrstevnici, případně na rozsáhlé silně erozně ohrožené lokality. V území je opatření navrženo na 1,5 % v LPIS evidované orné půdy, travního porostu na orné půdě nebo úhoru.

3. TP – Plošné zatravnění na silně a extrémně erozně ohrožených částech pozemků, na mělkých, podmáčených půdách. S tímto opatřením se neplýtvalo, TP je vymezováno minimalisticky, může být podle potřeby využito i v širším rozsahu nebo nahrazeno ochrannými sady, zalesněním. Zatravnění bylo navrhováno i na plochách kultury „tráva na orné“, tedy na plochách v současnosti zatravněných. V území je opatření navrženo na 27 ha v LPIS evidované orné půdy, travního porostu na orné půdě nebo úhoru.

4. SM – Zatravnění na speciálních a trvalých kulturách, v případě ORP Pardubice na kultuře ovocný sad, jiná (trvalá) kultura, rychle rostoucí dřeviny. Byly identifikovány ty části pozemků, které v případě absence stabilizace meziřadí mohou generovat nadlimitní smyvy. Na těchto plochách je důrazně doporučeno stabilizovat povrch půdy v meziřadí bylinným či travním osevem, přísněji byly posuzovány plochy nad zástavbou. V případě založení řádků po vrstevnici či v případě terasování svahů je realizace opatření na zvážení, neboť způsob založení výrazně snižuje míru ohrožení, avšak

v případě existence dráhy odtoku je stabilizace meziřadí nutná i při vrstevnicovém založení řádků. V území je opatření navrženo pouze na jednom bloku v současnosti pokrytém RRD a jednom bloku se zatravněným ovocným sadem.

5. SU – Jedná se o stabilizaci dráhy soustředěného odtoku (údolnice), obvykle spočívající v zatravnění ohroženého a nestabilizovaného profilu, případně (u mírnějších údolnic) o takovou úpravu hospodaření na pozemku, která stabilizuje povrch půdy a zpomalí odtok vody. V případě, že se DSO nachází nad zástavbou, je možné doplnit stabilizaci o další protipovodňové prvky, např. přehrážky, suchou retenční nádrž, opevnění koryta apod. Návrh SU je rozdělen na dvě podkategorie – typ SUp, mírně ohrožená, obvykle mělká, nevýrazná či krátká DSO, u které stabilizace proběhne pouze úpravou hospodaření na pozemku (PPOm, PPOv, BT), a typ SUt, silně erozně ohrožená DSO, obvykle výrazná, s erozními projevy, stabilizace proběhne zatravněním či jiným účinným zpevněním jejího profilu. V území nebyly navrženy DSO ke stabilizaci zatravněním (SUt), i když se takové opatření nevylučuje. Bylo vymezeno 46,6 km potenciálně erozně ohrožených údolnic, jejichž stabilizaci zajistí vhodné hospodaření na pozemku (SUp), např. PPOm, PPOv, BT.

6. BT – Opatření, které se obvykle překrývá s některým z opatření uvedených výše. Identifikuje bloky orné půdy, na kterých je vhodné či nezbytné umístit vhodný biotechnický prvek přerušující odtok po svahu (protierozní průleh, protierozní mez, hrázka, polní cesta s příkopem) nebo ho alespoň zpomalující (travnatý pás, travnatá polní cesta), a to i v sérii několika prvků pod sebou nebo v kombinaci, pokud je to zapotřebí. Toto opatření je navrhováno na svažitých pozemcích s delšími svahy, případně na pozemcích plochých, avšak s velmi dlouhými svahy (případ ORP Pardubice), kde hrozí problémy s odtokem. Ve vyšší míře je umisťováno nad zástavbou. V území je opatření navrženo na 8,7 % bloků v LPIS evidované orné půdy, travního porostu na orné půdě nebo úhoru.

7. VET – Na plochách členěných cestní sítí, ale s absencí účinných výsadeb, a na plochách rozsáhlých by měly být rozmístěny prvky snižující účinky větrného proudění (větrolamy), případně doplněny výsadby (aleje podél polních cest, dosadby břehových porostů podél vodních toků), zvláště pak na půdách potenciálně ohrožených větrnou erozí z hlediska jejich půdních vlastností. Pozitivní vlastností liniových opatření proti větrné erozi jsou i související funkce, které plní – fungují jako migrační koridory, úkryty pro zvěř, člení krajinu a zprůchodňují ji, mohou mít i protierozní účinek, zvyšují vlhkost na závětrné straně. Obecným pravidlem pak je, že na půdách výrazněji ohrožených větrnou erozí by měla být aplikována podobná plošná PEO jako na půdách ohrožených povrchovým odtokem – opatření ke stabilizaci povrchové vrstvy půdy (ponechání posklizňových zbytků, strniště, osev vymrzající meziplodinou), která ji budou chránit před erozním účinkem větru v době mimo vegetační období. V území zabírají plochy navržené k doplnění výsadeb zhruba 21 % půdy evidované v LPIS.

8. Pásy kolem vodotečí či vodních nádrží nejsou graficky vymezeny, jedná se o obecné doporučení na založení travnatého pásu o šíři alespoň 5 metrů kolem vodoteče, zvláště pak pod svahem, aby nedocházelo k orbě až na hranu toku a k zanášení toku sedimentem z přilehlých pozemků.

9. Doplňujícím a účinným opatřením proti větrné erozi na erozně ohrožených půdách je ochrana svrchní vrstvy půdy v době, kdy ji ještě dostatečně nechrání vzrostlá plodina, např. výsevem meziplodiny, ponecháním strniště a posklizňových zbytků. Jedná se o agrotechnická a organizační opatření využívaná i k minimalizaci účinků vodní eroze.

Tabulka 5.2: Návrhy protierozních opatření v obcích.

Obec	Kód obce	Orná půda (LPIS, ha)	PPOm (ha)	PPOv (ha)	SM (ha)	TP (ha)	BT (ha)	VET (% LPIS)	SUp (km)
Barchov	574724	344,05	60,51	24,39			190,58	48	3,47
Bezděkov	574741	293,50	55,59	5,13			130,74	21	2,72
Borek	574783	153,60	55,41		0,50		28,03	5	1,38
Bukovina n. L.	574813	268,00	44,95				79,40	43	0,71
Bukovka	574830	282,89	86,48				54,18	20	2,31
Časy	572799	127,97	13,41			1,52		22	0,27
Čeperka	574856	371,73						1	
Čepí	574864	185,44						51	
Černá u Bohdanče	572896	143,90							
Dašice	574899	1 312,46						45	
Dolany	574902	472,92	87,71				58,41	49	0,87
Dříteč	574953	257,01							
Dubany	572977	126,49	11,53	23,05				26	0,45
Hrobice	575046	286,01							
Choteč	575062	251,07						60	
Chýšť	575097	345,48	51,64				49,52	25	1,16
Jezbořice	575143	353,43	138,99				165,71	65	
Kasalice	575151	240,13	55,55	70,01		1,14	79,48	15	1,46
Kostěnice	575232	470,70	81,36					39	1,45
Křičeň	572861	308,14	129,57	6,55			47,85	38	2,44
Kunětice	573515	212,15							
Lány u Dašic	572845	284,79						11	
Lázně Bohdaneč	574767	540,83							0,09
Libišany	575305	367,61						16	
Malé Výkleky	572802	104,63	8,31			0,20	44,86	40	0,53
Mikulovice	575372	201,13	76,03				83,96	24	2,40
Moravany	575399	1 278,48	124,61				64,16	78	4,16
Němčice	572870	109,23							
Neratov	573078	236,26							
Opatovice n. L.	575429	598,97						9	
Ostřešany	575437	502,55	117,21	107,63	1,62	7,38	40,68	53	1,46
Pardubice	555134	2 802,06	264,04	4,65		0,99	59,34	2	4,05
Plch	572942	79,05	0,05					100	
Podůlšany	572951	251,55						27	
Pravy	572853	197,03	22,44	57,59		1,18	121,91	17	1,97
Ráby	575534	83,80							
Rohovládova Bělá	575551	296,49	64,74				40,20	32	1,77
Rohoznice	575569	215,68	129,04				87,90	21	1,11
Rokytno	575577	631,37	0,01				58,90	51	0,92
Rybitví	575593	119,05							

Obec	Kód obce	Orná půda (LPIS, ha)	PPOm (ha)	PPOv (ha)	SM (ha)	TP (ha)	BT (ha)	VET (% LPIS)	SUp (km)
Sezemice	575640	1 286,51	85,40			9,12		20	1,87
Slepotice	575658	609,80	42,05	23,89			173,69	100	2,24
Spojil	574198	100,72							
Srch	575682	333,93	71,02				71,02		2,06
Srnojedy	553719	114,58							
Staré Hradiště	575704	477,40							
Staré Jesenčany	575712	213,63						25	
Staré Ždánice	575721	388,45				2,47		41	0,48
Starý Mateřov	575739	193,33						20	
Stéblová	572934	114,73	4,27				4,27		0,40
Třebosice	572985	246,38	8,05					17	
Úhřetická Lhota	575887	247,56		4,98		1,95		53	0,45
Újezd u Sezemic	572888	150,46	46,44					13	0,45
Vlčí Habřina	575984	226,94	16,04					25	0,69
Voleč	575992	313,15	51,52			1,06	120,17	27	0,76
Živanice	576051	504,55						16	
Celkem/průměrně		*21 229,76*	*2 004 9,4 % o.p.*	*328 1,5 % o.p.*	*2*	*27*	*1 855 8,7 % o.p.*	*21*	*46,56*

Protierozní návrhy v území

Z charakteru území ORP Pardubice plyne rozsah a míra ohrožení nadměrnou erozí a odtokem a návazná opatření k jejich minimalizaci. Všechny návrhy, včetně návrhů proti větrné erozi, se soustředí do širokého prstence kopírujícího hranici ORP. Je to způsobeno tím, že střed území (až na výjimky – např. okolí Pohránova) je extrémně plochý, tvořený širokou nivou Labe protkanou kanály a dalšími vodotečemi s doprovodnou vegetací, s větším množstvím lesních porostů střídajících se se zástavbou. Erozní ohrožení v ploše je prakticky nulové, ohrožené DSO se nevyskytují a bariér větrného proudění je zde dostatek.

Naprostou většinu území ORP Pardubice tvoří bloky zemědělské půdy na sklonech do 1,5°, tedy naprosté roviny s nadm. výškou průměrně 230 m n.m. Výjimku tvoří severozápadní a jihozápadní cíp území, kde je terén mírně členitější, avšak průměrné sklony nepřesahují i tak 2,5°. Tyto dvě lokality jsou tak místy, kde je umístěna naprostá většina plošných opatření PPOm a PPOv a ploch pro přerušení svahu biotechnickým prvkem (BT). Zatímco PPOm byla umisťována zhruba stejným dílem na plochách mírně erozně ohrožených a/nebo plochách s identifikovanými potenciálně erozně ohroženými DSO (Rohoznice, Křičeň, Jezbořice, Mikulovice, Borek aj.), přísnější opatření s vyloučením širokořádkových plodin bylo umisťováno spíše výjimečně na silněji erozně ohrožené pozemky, zvláště nad zástavbou (Kasalice, Pravy, Dubany, Ostřešany), na plochách s možným problematickým odtokem do zástavby (Ostřešany) nebo na plochách mírněji ohrožených nad zástavbou, které není možné obdělávat po vrstevnici (Barchov).

Plošné zatravnění bylo umístěno pouze výjimečně na výrazně erozně ohrožených lokalitách menšího rozsahu, které nemělo smysl obdělávat speciálními postupy (Sezemice, Ostřešany a několik menších lokalit). Nutnost zachování stabilizace povrchu na trvalých a speciálních kulturách byla zjištěna pouze na dvou blocích v Ostřešanech a Borku (ovocný sad a RRD).

V celém území bylo identifikováno zhruba 90 potenciálně erozně ohrožených DSO (46 km), v drtivé většině v terénu nezřetelných, výjimečně viditelných, avšak širokých s nevýrazným profilem - v obou případech nevhodných k zatravnění. Pokud by k zatravnění došlo, muselo by proběhnout v širokém pásu – zatravnit by se musela celá část příslušného bloku. Problémy s erozí jsou v těchto DSO spíše hypotetické, i když u některých DSO jsou na leteckých snímcích zřetelné projevy odtoku, který může být zřetelný především při dlouhodobých srážkách nebo při jarním tání, kdy dojde k nasycení promrznutých půdních horizontů a odtoku v profilu DSO. U dlouhých nevýrazných DSO bylo obvykle na bloku navrženo opatření BT, kterým by měl být přerušen (zpomalen) odtok v DSO a obvykle i zprůchodněno území, např. travnaté pásy, střídání plodin, průlehy, větrolamy. V území se též nachází velké množství rozsáhlých nečleněných bloků orné půdy, které nevykazují erozní ohrožení, ale při nevhodné plodině mohou způsobovat problémy s odtokem, jsou překážkou pro průchodnost krajiny a též zdrojem znečištění kvůli absenci překážek proudění a větrné erozi. Na těchto rozsáhlých blocích a v krajině členěné cestní sítí nebo vodními toky, avšak s absencí výsadeb, byly vymezeny plochy s návrhy VET – s doplněním účinných výsadeb proti větrné erozi. Nejrozsáhlejší oblast se nachází na jihovýchodě (Moravany, Slepotice, Dašice), o něco severněji (Rokytno, Choteč) a v obou zmiňovaných lokalitách na severozápadě a jihozápadě (viz mapky). Velmi často lze dosáhnout zlepšení situace doplněním výsadeb kolem husté sítě existujících vodotečí a kanálů, které jsou velmi často doprovázeny pouze prořídlou vegetací nebo jsou zcela bez ní.

Návrhy protierozních opatření jsou podrobně vizualizovány ve výkresech. Podrobná specifikace jednotlivých typů opatření je uvedena v příloze-katalogu opatření, a podrobné popisy erozní situace, včetně návrhů a zohlednění návrhů ÚP a zpracovaných KoPÚ, se nacházejí v kartách obcí.

Obrázek 5.4: Rozmístění návrhů agrotechnických a organizačních opatření v ORP Pardubice.

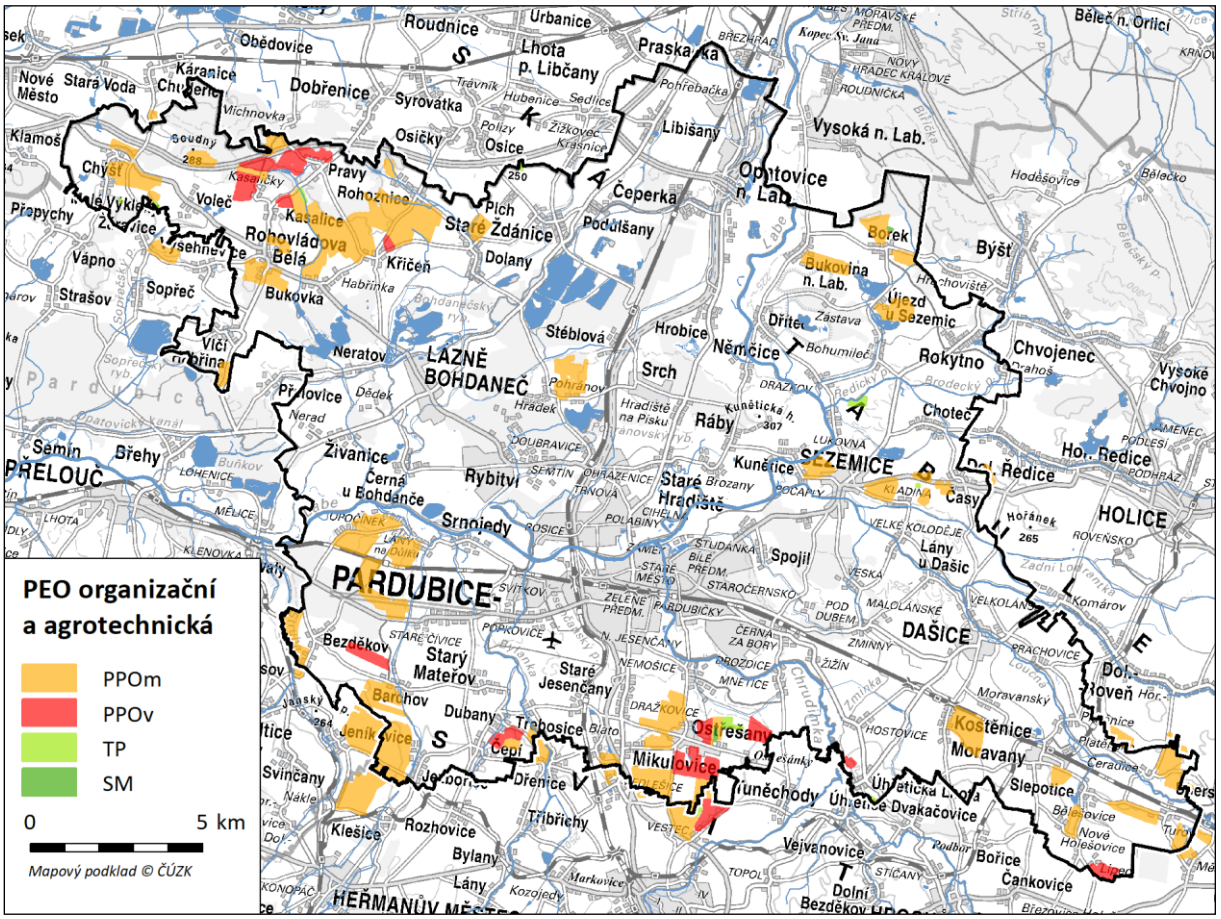

Obrázek 5.5: Rozmístění ploch pro umístění biotechnických opatření a lokalizace nevýrazných SUp v ORP Pardubice.

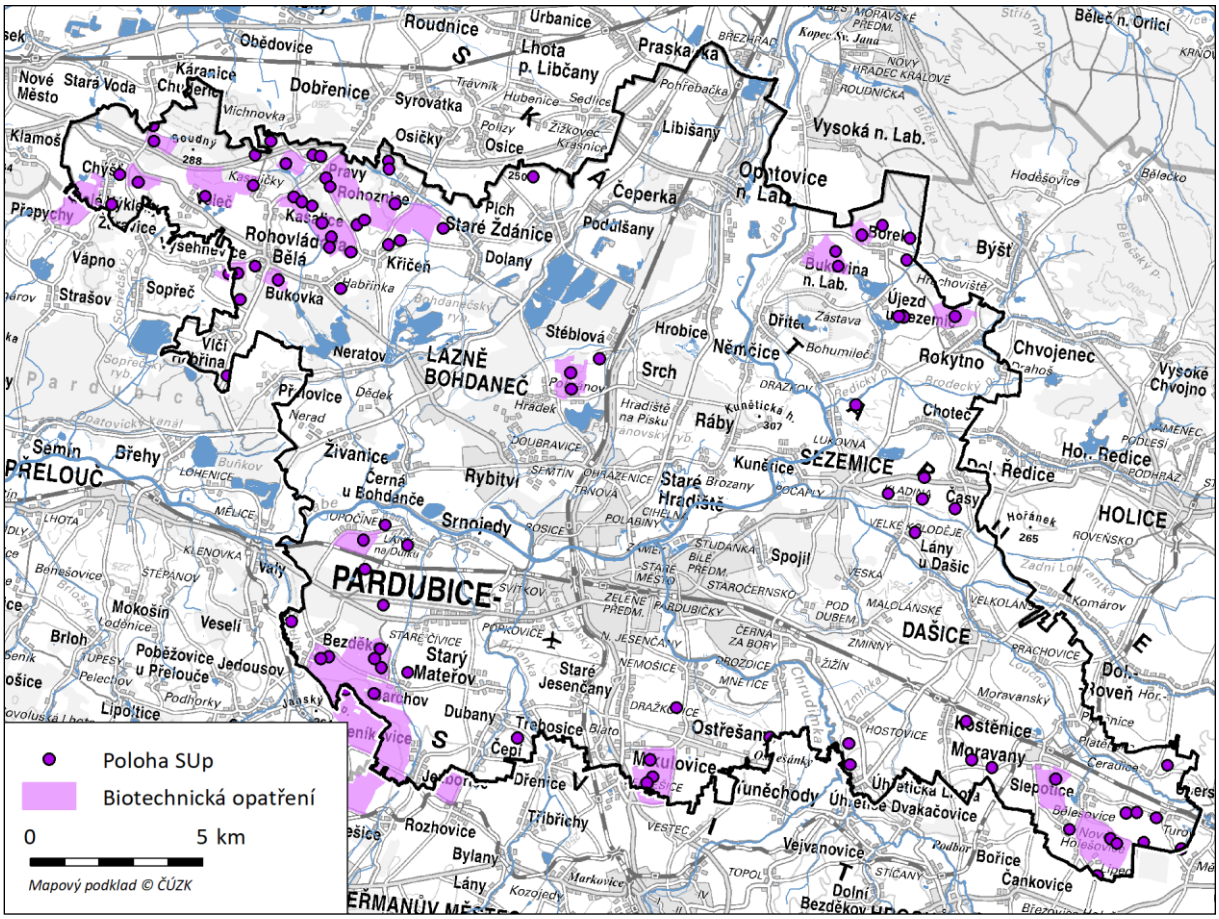

Obrázek 5.6: Plochy s absencí či nedostatkem bariér proti větrné erozi navržené k doplnění výsadeb a větrolamů.

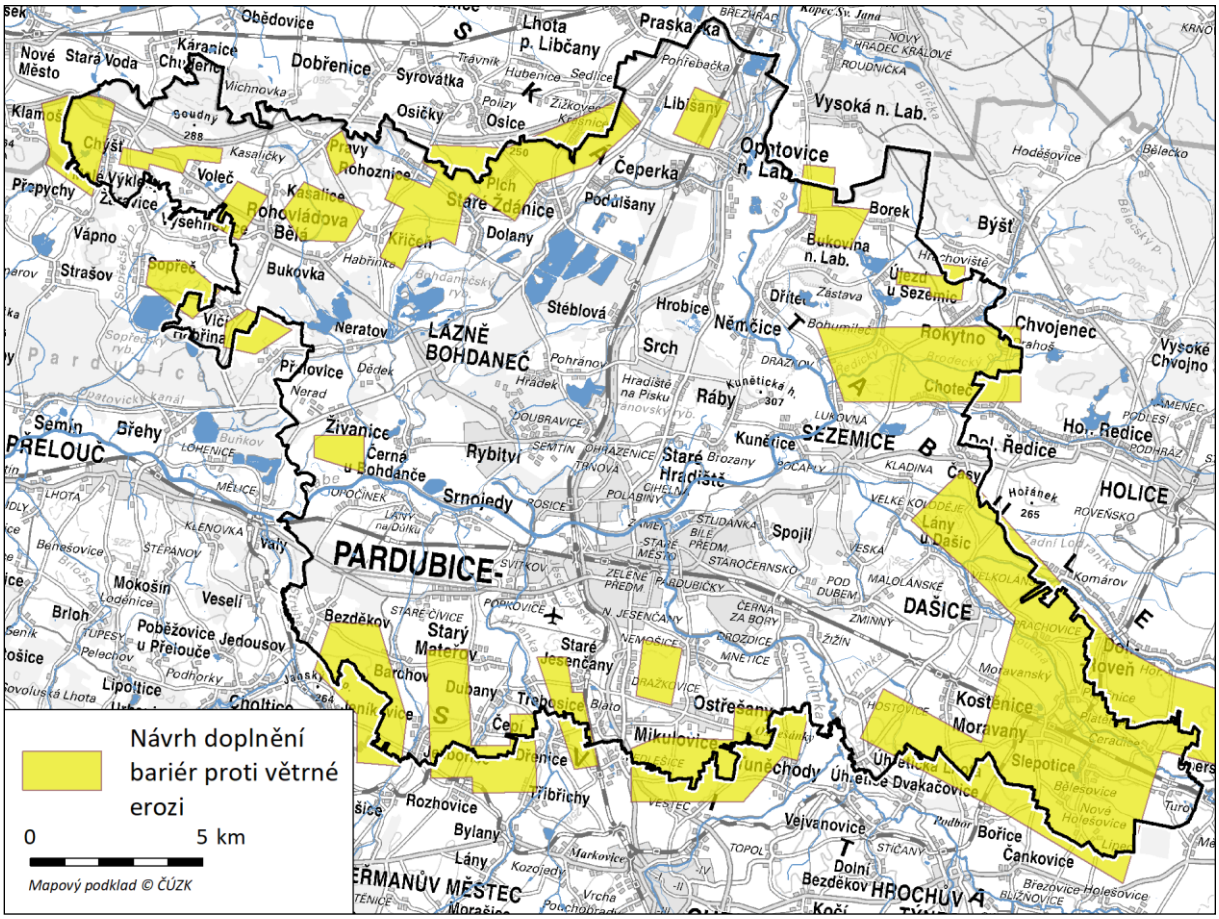

5.4 Doporučení opatření k ochraně a zvýšení biodiverzity a k předcházení fragmentace krajiny

Souhrn

Rizika působící na biodiverzitu lze obecně řešit v územním plánování zejména:

- **ochranou stávajících přírodních biotopů, které se v území nachází**: vymezením v rámci nezastavitelných funkčních ploch, zamezením nevhodných změn funkčních ploch a vymezením VKP či EVP (ekologicky významných prvků) v LPIS.
- **tvorbou nových ploch přírodních biotopů** (v návrhu provedeno v rámci vrstev ESP a ESL**) a také vymezení ploch, kde je prioritní zvyšovat kvalitu biotopů** – důležité jsou zejména nové revitalizace a mokřady, které mohou mimo jiné omezit přísun živin na jiné lokality biotopů, podobně jako vhodně umístěné remízky (viz Hlavní výkres). Zvyšování kvality biotopů je zásadní u vzácných a zranitelných přírodních biotopů, zejména vybraných TTP a mokřadů, ale i lužních lesů.

Velmi významným faktorem je management (údržba) biotopů, ten ale není zahrnut v předmětu studie. V SO ORP je část informací o managementu místních biotopů dostupná v dokumentech Chráněná území České republiky - Pardubicko a v plánech péče o ZCHÚ.

Pro obce s nedostatkem obecních pozemků **doporučujeme uvážit zpracování dlouhodobé strategie výkupu pozemků**, které mohou doplňovat KoPÚ, které by sloužily pro obecně prospěšné zájmy včetně ochrany přírody.

Základním podkladem s informacemi o přítomných rizicích v přírodně hodnotných lokalitách (přírodních biotopech) je mapování biotopů – datová vrstva Biotopy bez X. **V atributovém sloupci DG (degradace) a DGP (degradační poznámka)**[7] jsou uvedené hlavní negativní vlivy působící na tyto lokality. Na území SO ORP je podle mapování biotopů (AOPK 2017) cca 2744 ploch přírodních biotopů[8]. Degradace byla hodnocena u celkem z nich 1245 (tedy zhruba na 45 % ploch). Významně degradované plochy (hodnocené za 3, celkem 342 ploch) tvoří asi 27 % z 1245 ploch. Středně degradováno je kolem 455 ploch, tj. 36 %.

Přestože degradace nebyla hodnocena u všech ploch přírodních biotopů, lze si udělat obrázek, jakého procenta z hodnocených ploch se týká – je výraznější na vážnější na cca 63 % ploch. V území SO ORP byly mezi nejrozšířenější tyto degradační procesy: zemědělské hospodaření, technické úpravy toků, odvodnění a čerpání vody, eutrofizace, ruderalizace, lesnické hospodaření, absence hospodaření, šíření nepůvodních druhů, sukcese a další jevy.

Řešení degradačních procesů je zde potřeba hledat podle konkrétní lokality, což není na úrovni ÚSK proveditelné. V případě zájmu ze strany SO ORP lze zadat zpracování speciální studie týkající se managementu.

Podrobnější informace

V této části jsou popsány možnosti, jakými územní plánování může ovlivňovat dopady faktorů negativně působících na druhovou pestrost. Mezi hlavní problematické faktory, které byly vymezené v analytické části ÚSK a které působí v ČR obecně, patří intenzivní hospodaření na orné půdě, v lesích a rybnících za účelem zisku bez ohledu na zdraví systému, dopady klimatických změn na ekosystémy, eutrofizace a působení chemikálií, přetrvávající regulace vodních toků, absence vhodného hospodaření mimo produkční lokality, migrační bariéry a fragmentace krajiny, invazní druhy a ztráta opylovačů.

1. **Intenzivní hospodaření na orné půdě, TTP, v lesích a rybnících**.
   1.1. Nástroje územního plánování samy o sobě nemohou zastavit negativní projevy intenzifikace hospodaření, **avšak pro dosažení tohoto cíle jsou nezbytné a to ve spolupráci s dalšími nástroji:** potřebná je kombinace vyčlenění prostoru pro nové krajinné prvky, zvláště přírodní biotopy, které budou dělit intenzivněji obhospodařované plochy, zajištění ochrany stávajících hodnotnějších lokalit bez ochrany (zde hraje roli územní plánování), změny

[7] Vysvětlivky k datovým vrstvám Biotopy bez X a Kvalitní biotopy jsou dodány v dokumentu společně s metadaty **Metadata_vysvetlivky_biotopy**

[8] Nezahrnuje antropogenní biotopy X. Číslo zahrnuje i jednotlivé segmenty mozaik jako zvláštní plochy, tj. pokud se mozaika skládá z 3 biotopů, jsou započítány všechny.

nastavení dotací pro zemědělce, aby nové krajinné prvky byly pro zemědělce finančně výhodné (částečně je toto ošetřeno skrze Agroenvironmentálně-klimatický program M10 v Programu rozvoje venkova) a financování údržby přírodních biotopů mimo ZCHÚ.

1.2. Zelená infrastruktura, která sestává v první řadě z cenných lokalit soustavy Natura a dále ÚSES, které je v území už vymezeno ze zákona. Síť ÚSES, jež je popsána v příslušné kapitole, je pro posílení přírodních hodnot zásadní. ÚSES je zavedeným nástrojem s velkými přínosy, avšak neřeší úplně problematiku ochrany přírodních biotopů a negativní dopady nadměrně velkých půdních bloků v krajině na biodiverzitu. Z tohoto důvodu **síť ÚSES doplňujeme** dalšími doporučeními, zejména plochami **ESP a ESL** viz níže.

1.3. První krokem pro zmírnění negativních důsledků intenzivního hospodaření je **ochrana stávajících přírodních biotopů,** prioritně těch vzácnějších a s vyšší kvalitou, na které je často vázána řada vzácnějších i chráněných druhů. V návrhové části ÚSK je byly na základě předchozích analýz identifikovány stávající přírodní biotopy (mapové vrstvy **„Biotopy bez X“**). **V lokalitách přírodních biotopů doporučujeme nestavět a nevymezovat je jako zastavitelné typy ploch. Samozřejmostí je neměnit jejich využití ze současného na ornou půdu (týká se zejména trávníků).**

1.4. Navrhujeme, aby ze vzácných a/nebo kvalitních či jinak důležitých biotopů byly vybrány nové plochy, které by šlo registrovat jako významné krajinné prvky (vrstva „**VKP“**) nebo ekologicky významné prvky (EVP v LPIS).

1.5. Dopady intenzifikace hospodaření na orné půdě a TTP je možné podle literatury (Šálek et al. 2018, Lovell a Johnston 2009, Forman a Gordon 1986) kompenzovat členěním velkých půdních bloků krajinnými prvky. V ÚSK analýze byl vyčleněn **prostor v krajině pro nové ekologicky stabilní plochy (ESP, ESL) v ekologicky nestabilní a mírně nestabilní krajině a určeno procento výměry pro plochy přírodních biotopů v obcích, kde je jich málo**. **Výměra nových biotopů a nových ekologicky stabilních ploch je uvedena v příloze Karty obcí.** Příklady vymezení nových ESP a ESL jsou k dispozici ve výkrese návrhu a příslušných datových vrstvách.

1.6. U ESP a ESL navrhujeme směry, kterými je vhodné velké půdních bloky a území s minimem zelené infrastruktury dělit. Vycházíme také z historických krajinných prvků, které byly v minulosti zničeny. U obcí s vyšší výměrou lesů, které jsou smrkovými monokulturami, doporučujeme rovněž zvýšit plochy přírodních biotopů v lesích – stávající „kůrovcová kalamita“ je veřejností vnímána negativně, ovšem poskytuje výborné možnosti pro přeměnu monokultur na druhově pestřejší, životaschopnější společenstva. Detailní popis je v kapitole 4.1 Přírodní hodnoty a v Kartách obcí.

1.7. Kromě dostatku území pro přírodní biotopy je nesmírně významným faktorem **poskytnutí odpovídajícího managementu**. Problematika managementu je velmi rozsáhlá, přímo se netýká územního plánování – zejména intenzifikace hospodaření v lesích i rybnících není na úrovni územního plánování plošně řešitelná; návrhy řešení na úrovni managementu tedy nejsou zahrnuty v ÚSK. Doporučení tohoto druhu je možné najít v literatuře[9], lze zadat zpracování speciální studie, a/nebo řešit ve spolupráci s příslušnými orgány ochrany přírody.

[9] Základní přehled je k dispozici v Katalogu biotopů (Chytrý et al. 2010), který je dostupný online. Podrobnější informace Výzkumný projekt SP/2d1/141/07 „Rekultivace a management nepřírodních biotopů v České republice“ (Gremlica et al., 2011)

2. **Dopady klimatické změny** – doporučení jsou popsána ve speciální kapitole 5.10.2 Doporučení opatření v souvislosti s adaptací na změny klimatu. Doporučení jsou v souladu s Národním akčním plánem adaptace na změnu klimatu (MŽP, 2017) a zahrnují zejména:
   2.1. vymezení nových ekologicky stabilnějších ploch a linií (ESP a ESL); včetně dostatečné výměry přírodních biotopů
   2.2. změny využití území ve vymezených VKP údolní niva (snížit výměry orné půdy ve prospěch ploch, kde nejsou využívány chemikálie, vhodné je zatravnění a výsadba dřevin).

3. **Přetrvávající regulace vodních toků** – doporučujeme v celém území vymezit **min 40 úseků drobných regulovaných toků a zatrubněních toků k revitalizaci nebo renatruraci**. Úseky jsou vymezeny orientačně, viz Hlavní výkres. U ostatních lokalit drobných toků, které nemají dostatečný ochranný pás, **ÚSK důrazně doporučuje vymezit v územním plánu základní ochranné pásy podél malých vodních toků v polích alespoň 8 m TTP** a dřevin z každé strany. Ilustrační příklady jsou vymezeny ve vrstvách ESP a ESL. Podobně jako v případě ochrany druhů, i zde mnoho závisí na vhodném managementu, které ale není předmětem zkoumání ÚSK.

4. **Eutrofizace a působení chemikálií** – frekventovaným problémem v území je eutrofizace (akumulace dusíku a dalších živin v půdě či vodě) v mnoha přírodních biotopech, viz datová vrstva mapování biotopů. Některá ZCHÚ jsou vystavena většímu přísunu živin z rozsáhlých polí. Ve výkrese návrhů jsou vyznačeny plochy pro protierozní opatření a také ESP a ESL, které by kromě posílení druhové bohatosti měly pomoci i snížit eutrofizaci. Rovněž lepším využitím ploch ve VKP údolní niva by mělo být přispěno k lepšímu stavu citlivějších biotopů kolem toků. Účinek těchto opatření bude lepší při kombinaci i s intenzivnějším managementem v lokalitě (sečení a odnos biomasy).

5. **Absence hospodaření mimo hlavní produkční lokality** (tzn. plochy, u kterých není hlavní jejich produkční funkce, např. meze, dřevinné prvky, neintenzivní travní porosty). Přímé řešení tohoto problému tkví v managementu, který, jak už bylo uvedeno, nepatří mezi předmět řešení ÚSK. Doporučení ÚSK – problematika absence hospodaření vyžaduje speciální studii, jejíž závěry pak mohou být implementovány např. do KoPÚ, dotačních titulů a dalších odpovídajících politik.

6. **Migrační bariéry, fragmentace, nevhodná velkoplošná výstavba a nedostatek „nových míst v krajině“**
   6.1. Možný postup při řešení stávajících bariérových míst a dalších problémů souvisejících s budováním nové infrastruktury v DMK a MVÚ je popsána v kapitole 3.2.1. Přírodní hodnoty.
   6.2. Doporučení při vymezování nových zastavitelných ploch – při procesu vymezování zastavitelných ploch je potřeba zkontrolovat možné kolize s vrstvou biotopů a NDOP (národní databáze ochrany přírody), zda v dané lokalitě nebude výstavbou zničen přírodní biotop a zda zde není pravděpodobný výskyt vzácných a chráněných druhů organismů.
   6.3. Z důvodu negativního vlivu na fragmentaci krajiny **důrazně nedoporučujeme schvalování zemědělských staveb a objektů mimo intravilán o celkové výměře větší než 1 ha** (např. skleníky, výrobní zemědělské haly apod.) Stavba nad 1 ha představuje neúměrnou zátěž pro ostatní uživatele krajiny i živočichy, kteří se v krajině pohybují, zábor území je příliš velký. Zařazovat do zastavitelných ploch soubory zemědělských staveb v jednom areálu, kdy

celková výměra také přesahuje výměru 1 – 1,5 ha rovněž nedoporučujeme. Jejich dopad na fragmentaci krajiny pro živočichy a další dopady jsou totiž velmi podobné jako u běžných průmyslových staveb; podle toho by mělo také probíhat jejich schvalování.

6.4. U zastavitelných ploch nad cca 0,7 – 1 ha na okraji intravilánu města Pardubice a další zástavby, která s Pardubicemi tvoří prakticky jeden celek, je potřeba snížit jejich negativní dopady na fragmentaci krajiny:
   - Členit tyto plochy prvky zeleně, aby byla zajištěna lepší prostupnost pro obyvatele i zvířata (př. plocha pro rodinné domy - pás druhově bohatého TTP s alejí a keři podél přístupové komunikace, protažení pásu až na hranici zastavitelného území)
   - Vymezit kompenzační plochy nových přírodních biotopů nahrazující ztráty přírodních hodnot

6.5. **Problematika těžby.** Lze obecně zdůraznit vysoký biotický potenciál lomů a dobývacích prostorů – bylo prokázáno, že se jedná o vhodné budoucí lokality pro ochranu přírody, pokud je vhodně nastaveno využití této lokality (např. v kombinaci s rekreačním využitím). V územních plánech ovšem není možné současné aktivní lomy vymezovat jako lokality krajinné zeleně, to lze učinit při ukončení těžby. Lomy a prostory s těžbou štěrkopísku s předpokládaným ukončením těžby, u kterých by bylo využití pro ochranu přírody možné, jsou popsány v kapitole o rekultivaci a těžbě.

Těžba může negativně ovlivňovat přírodní hodnoty, ať už zvláště chráněná území, součásti sítě ÚSES nebo i hodnotnější nechráněné přírodní biotopy. Těžba není vhodná na lokalitách s prioritními zájmy ochrany přírody, viz detailní přehled a tabulka v kapitole **5.7.1 Potenciál revitalizace krajiny ve vztahu k těžbě nerostných surovin**.

7. **Problematika invazních druhů** – územní plánování teoreticky může propojením lokalit otevřít do jisté míry koridory pro invazivní druhy, avšak toto riziko nemůže být argumentem, proč nevytvářet ekologické sítě (síť přináší řadu ekosystémových služeb a propojení ve většině případů dalece přesahují potenciální riziko šíření invazních druhů v rámci sítě). Výskyt invazních druhů v lokalitách mimo ZCHÚ i v ZCHÚ je v současnosti běžný a je ovlivnitelný především managementem. Nástroji územního plánování jej lze ovlivnit jen omezeně. Doporučujeme při realizaci zelených koridorů v krajině (biokoridorů a dalších přírodních ploch propojující dříve oddělené přírodní celky) posoudit riziko šíření invazních druhů skrze nový koridor.
8. **Ztráta opylovačů** – v ÚSK je řešitelná zprostředkovaně: pokud opylovačům nabídneme nový prostor v podobě nových ploch ESP a biotopů, umožníme jim lepší existenci v krajině, více obživy i ochrany před pesticidy a herbicidy. ÚSK na tento problém tedy odpovídá vymezením nových ESP a ESL (podrobnosti viz výše).
9. **Problematika dostupného prostoru pro významné druhy zvětšující svůj areál** – je částečně řešena ve vymezení nových ESP. Navrhujeme, aby hranice ploch určených pro posílení populací chráněných druhů mimo ZCHÚ byly doporučeny orgánem ochrany přírody SO ORP.

Pro to, aby územní plánování ve volné krajině mimo ZCHÚ více fungovalo i pro cennější biotopy a druhy, je potřeba detailněji promyslet návaznosti mezi výstupy ÚSK, ÚP, KoPÚ a dalšími nástroji ochrany přírody, což v době zpracování ÚSK zpracováno nebylo. **Do plánu společných zařízení KoPÚ doporučujeme zapracovat požadavek na dostatečnou výměru a vhodnou distribuci** ekologicky

stabilních ploch a přírodních biotopů, jak je popsáno v Kartách obcí, ne pouze vyčlenění několika plošně nevýznamných lokalit pro zeleň (podrobně viz kapitola 3.2.1 Přírodní hodnoty).

Pro obce s nedostatkem pozemků může být vhodné, pokud si zpracují dlouhodobou strategii výkupu parcel, **které by sloužily pro obecně prospěšné zájmy obce.** Mohly by zahrnovat plochy, které budou sloužit pro zvýšení ekologické stability krajiny, opatření proti vysychání krajiny, udržitelnou lokální produkci (např. obecní lesy a sady), také plochy pro bydlení či další funkce. Strategie by mohla zvýšit nezávislost obcí na komplexních pozemkových úpravách, představit obci finanční kalkulace nákupů a celkově nastínit možnosti, jak řešit nedostatek obecních pozemků.

5.5 Rámcový návrh úprav ÚSES

Cílem návrhové části ÚSK je nabídnout postup či možnosti vedoucí k řešení problémů identifikovaných v analytické části ÚSK. V analytické části byla posuzována zejména:

1. spojitost sítě – typicky nenávaznosti biokoridorů na hranicích obcí, výjimečně nevymezení některých větví RBK a další problémy. Bylo specifikováno společně s bodem č. 2 v datové vrstvě **DPR_USES_problemy**
2. nesplnění parametrů velikosti nebo šířky – pokud byla nalezena jiná nedodržení metodického postupu vymezování.
3. neexistence uceleného podkladu pro celý SO ORP, kde by byla zaznačena síť ÚSES – Základním podkladem pro posouzení spojitosti a parametrů bylo vytvoření aktualizované vrstvy ÚSES (**vrstva DPR_USES_podle_UP**), která vznikla na základě územních plánů obcí SO ORP a obcí za hranicemi SO ORP dostupných na webových stránkách kraje a také s využitím příslušné vrstvy ÚAP z roku 2016.

V návrhové části na dříve zjištěné údaje navazujeme; byly vytvořeny následující podklady:

1. **Doporučení pro řešení problémů vymezených v analytické části pro jednotlivé obce (viz níže).**
2. **Datovou vrstvu URNAV (návaznosti ÚSES)** – naznačuje možnosti propojení míst se zhoršenou spojitostí sítě a/nebo komentuje možné řešení problémů v ÚP. **Vrstva je podle našeho názoru společně s vrstvou DPR_USES_problemy nejdůležitějším výstupem této kapitoly.**
3. **Vrstva UHUS (hustota ÚSES)** V některých případech doporučujeme i doplnění návrhů nových interakčních prvků v místech nadměrně velkých půdních bloků a míst s nedostatkem zeleně do ÚSES. Pro doplnění lze využívat návrhy za téma ochrana přírody (vrstvy ekologicky stabilnějších ploch a linií (ESP a ESL). **Pro další využití doporučujeme používat vrstvy PROBLÉMY, URNAV a UHUS současně, vzájemně se doplňují.**

Nenávaznosti ÚSES v ÚP a ÚAP je potřeba podle dodaných podkladů (zejména vrstvy z analytické části a dále podle aktualizovaných ÚP) odstranit, aby byla k dispozici jednotná, aktualizovaná vrstva pro celý SO ORP.

Další poznámky k výše uvedenému:

- **Místa nenavazujících ÚSES mezi jednotlivými územními plány**: návrhy jsou orientačně vymezené, finální návrhy považujeme za rozumné vytvořit až při aktualizaci územních plánů, aby byly dostatečně řešeny i majetkové poměry v lokalitách. Návrhy je samozřejmě nutné dopracovat a upravit i s ohledem na požadavky obcí a SO ORP.
- Ačkoli interakční prvky nepatří dle vyhlášky 395/1992 Sb., v platném znění, mezi skladebné části ÚSES, jsou často nejvýznamnější funkční složkou v krajině. Častým problémem při vymezování interakčních prvků v územních plánech obcí je nepochopení jejich funkce. Interakční prvky jsou ostrůvky, tzv. nášlapné kameny přírody v intenzivně obhospodařované krajině, zajišťující útočiště i migrační prostupnost území. Za interakční prvky se tudíž např. nedají považovat vymezené jednořadé aleje dřevin podél krajských či místních komunikací. Identifikované oblasti s nedostatečnou hustotou sítě ÚSES a interakčních prvků jsou uvedeny v obrázku níže.
- Do sítě ÚSES je možné přidat **interakční prvky, které jsou již funkční. Jedná se o plochy zachovaných cennějších biotopů a vzrostlé krajinné zeleně – pásů dřevin v polích a loukách**, přičemž cílem je jejich ochrana a územní stabilizace (více viz informace o mapování biotopů a vrstva mapování biotopů, kapitola 3.2.1 Přírodní hodnoty).
- V síti ÚSES je velmi **vhodné vymezit plochy pro nové interakční prvky v místech, kde chybí krajinná zeleň a přírodní biotopy.** K tomu lze využít návrhy ESP a ESL, tj. ekologicky stabilnějších ploch a linií, zejména přírodních biotopů, viz kap. 3.2.1 a karty obcí.
- V SO ORP dochází v několika místech k vymezování prvků ÚSES přes zastavitelné území s nedostatkem místa pro ÚSES, což je problematické – některé koridory lze vymezit pouze jako vodní větve, jinde v prostoru, který by byl vhodný a je jediný možný v dané lokalitě pro vedení LBK, jsou např. soukromé zahrady nebo jiné méně vhodné druhy pozemků. Doporučujeme při aktualizacích územních plánů předvídat možná místa s potenciálním nedostatkem místa pro ÚSES a pokud možno zde nevymezovat nové zastavitelné území.
- V některých ÚP chybí vymezení nadregionálních větví (viz níže přehled obcí), je potřeba je doplnit.
- **Problematika ÚSES v podkladech pro lesnické plánování: aby byl ÚSES v lesních plochách funkční, je zásadní jej prosadit do příslušných dokumentací a tedy komunikovat se zpracovateli LHP a LHO, aby ÚSES zohlednili**. Nestačí pouze formální vyjádření, že danou lokalitou prochází ÚSES, nýbrž je nutné zde promyslet a prosadit přírodě blízké hospodaření (zachování a pěstování podrostů, důraz na biodiverzitu – skladba dřevin odpovídající přírodním poměrům, rovněž různověké složení porostu, šetrná těžba). Toto je zejména potřebné prosazovat v biocentrech, jejichž součástí jsou rozsáhlé stejnověké výsadby jehličnanů.
- **Obecné informace k vymezování ÚSES v procesu komplexních pozemkových úprav:** Z pohledu orgánů ochrany přírody je nutné sledovat logiku a koncepci tvorby ÚSES v procesu KoPÚ na základě řešení sítě ÚSES v ÚP obcí. U funkčních, resp. částečně funkčních a v terénu reálně existujících ploch je vhodné, aby prvky ÚSES byly vymezeny na konkrétní parcelní hranice s vědomím vlastníka o břemeni vyplývajícím z vymezení prvku ÚSES. Navržené prvky je vhodné parcelně vymezit a zanést do dokumentace pozemku jeho využití jako prvku ÚSES
- **Realizace ÚSES**: podobně jako u dalších území se i ve SO ORP Pardubice jako nejvhodnější jeví postupné zakládání navržených prvků ÚSES nebo jejich částí v procesu realizace opatření KoPÚ. Stěžejní je iniciativa a přístup orgánů ochrany přírody a zapojení vlastníků, občanských

sdružení apod. Zejména u větších záměrů bude vhodné využít finance z příslušných dotačních programů.

Obrázek 5.7: Ukázka návrhů pro zlepšení návaznosti ÚSES.

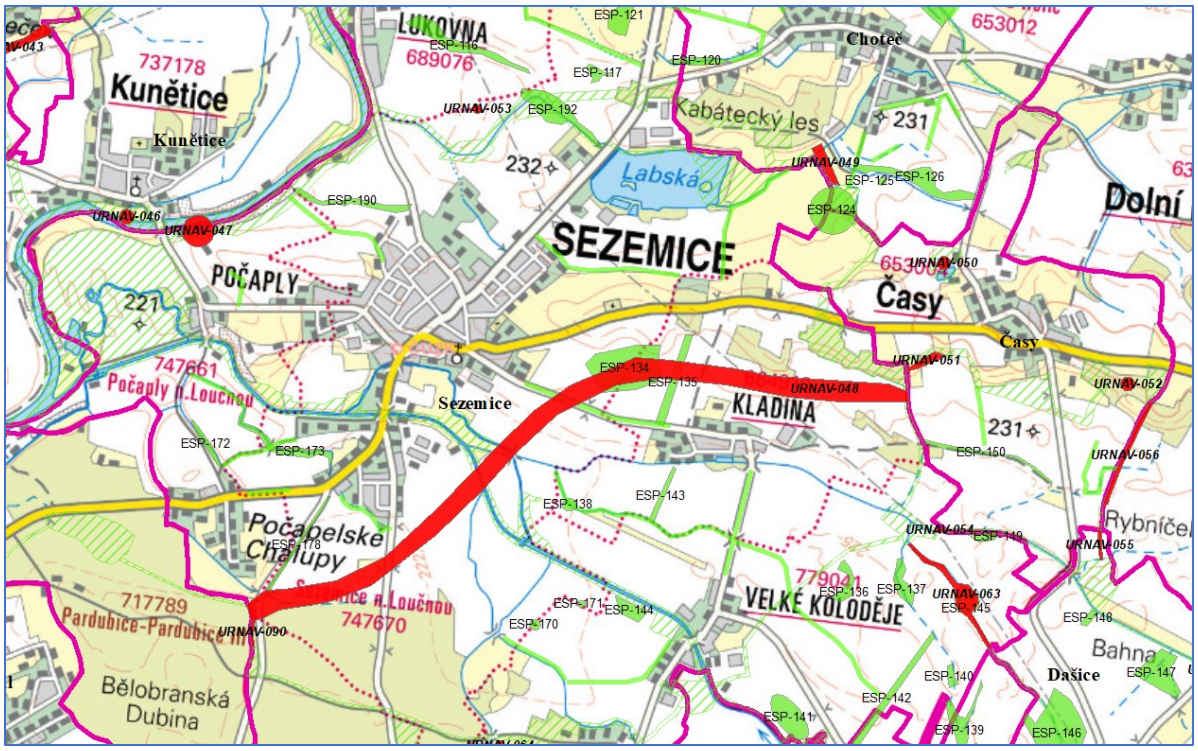

Pozn.: URNAV (červeně), dlouhá červená plocha schematicky znázorňuje vymezení regionální větve NRBK, která v Sezemicích chybí.

Obrázek 5.8: Návrh UHUS – doplnění hustoty ÚSES.

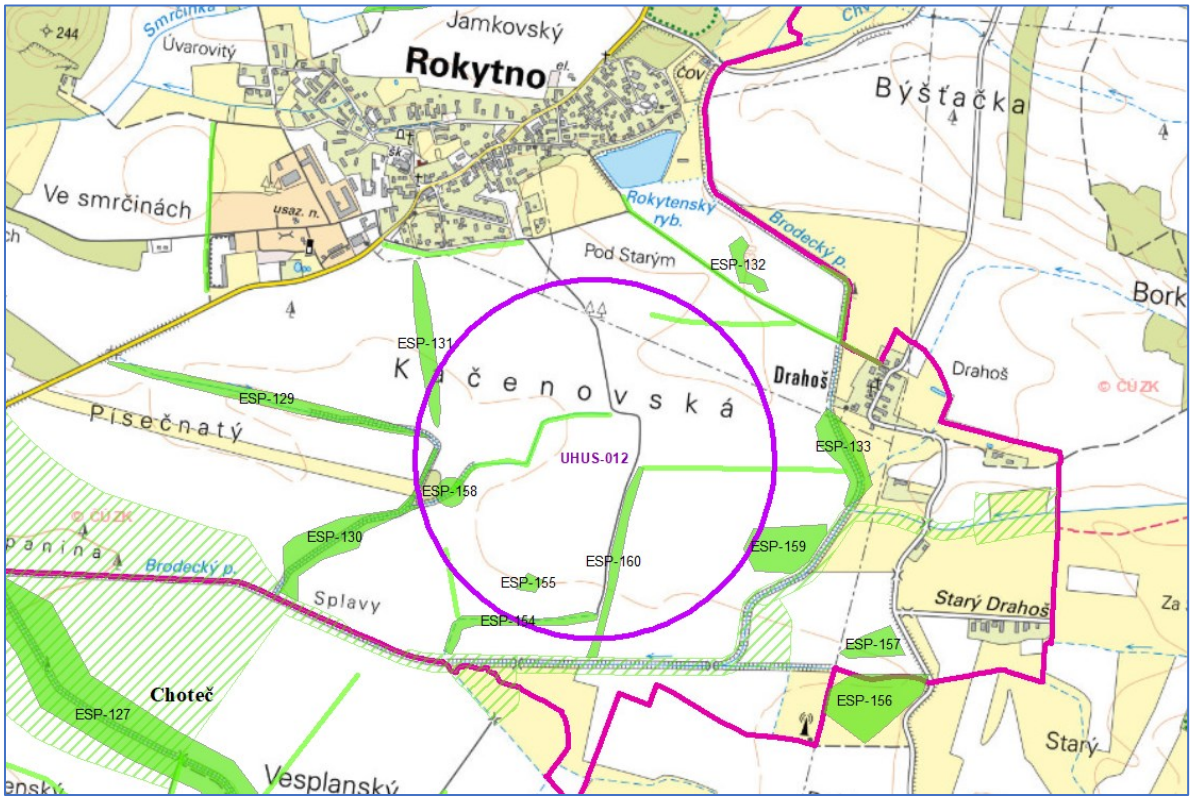

Pozn. Návrh UHUS – plochy, kde je vhodné doplnit nové interakční prvky (fialově). Nové plochy pro interakční prvky je možné převzít z návrhu ESP a ESL (zelené plochy a linie).

Tabulka 5.3: Problematická místa ÚSES a návrh na jejich řešení.

Doplňující průzkumy a rozbory	**Návrhová část (součástí jsou vrstvy ve formátu SHP)**
Barchov	
LBK 4 St. Mateřov a LBK 9 Jezbořice nepokračují v Barchově	doplnit návaznosti v Barchově
RBK 990 – v některých jednoduchých RBK užší než parametry	rozšířit na požadovanou šířku
RBK 990 – chybějící část propojení na trase St. Čivice – Barchov – St. Čivice	doplnit propojení
RBK 990 přerušená trasa v Barchově-přes sídlo	je potřeba najít vhodné trasování RBK, parcely řešit na úrovni ÚP
LBK 97 vymezen jen směrně, upřesnit napojení mezi k.ú. Barchov a Bezděkov	upřesnit vymezení LBK 97 lze doplnit interakční prvky pro realizaci, např. z vrstev ESP, ESL z návrhu Ochrany přírody
Bezděkov	
LBK 97 vymezen jen směrně, upřesnit napojení mezi k.ú. Barchov a Bezděkov	stejný problém jako v Barchově, opravit návaznost lze doplnit interakční prvky např. z vrstev ESP, ESL z návrhu Ochrany přírody
Borek	
zlepšit návaznost součástí NBK K73	vymezeno ve vrstvě

Doplňující průzkumy a rozbory	Návrhová část (součástí jsou vrstvy ve formátu SHP)
LBC 11 je jako koncové – není napojení do území Hrachoviště	LBC 11 v Hrachovišti navazuje podle ÚP Hrachoviště na LBK 9, tedy by mělo být v pořádku
LBC 13 – chybí propojení přes Vysokou do k. ú. Bukovina	propojit LBC 13 do Bukoviny
Bukovina n L. (pozn. LBK nejsou územně vymezeny)	
zlepšit návaznost součástí NBK K73	zlepšit návaznost na úrovni ÚP
neřešená návaznost NBK K73 mezi Bukovina-Újezd-Bukovina	vymezit návaznost
LBK 50 – chybí propojení přes Vysokou do k. ú. Borek	doplnit propojení, schematicky bylo vymezeno ve vrstvě
Bukovka	
LBK 18 nepokračuje v Lázních Bohdaneč	v Lázních Bohdaneč navázat na LBK 18
LBC v Rohovládově Bělé není napojeno k LBK 19	v ÚP přesně vymezit napojení, schematicky označeno
LBK 23 nemá pokračování v Rohovládově Bělé	v Rohovládově Bělé navázat na LBK 23
LBC 15 V Rohovládově Bělé – dovymezit na cílovou výměru v Bukovce	vyřešit tento problém
Časy	
NBK 74 – RBC 1757 je rozdělené plánovanou stavbou dálnice	na úrovni ZÚR vyřešit, zda lze NBK a RBC přesunout, či řešit jinak (př. ekodukt)
NBK 74 – nesplňuje parametry šířky NBK	upravit rozměry
LBC 12 je izolované – unikátní antropogenní?	V ÚP ověřit unikátnost
LBK 28 nepokračuje v Sezemicích	zajistit pokračování LBK
LBK 24 nemá pokračování do Dolních Ředic a do Dašic	zajistit pokračování LBK
Čeperka UP po změně č. 1	
jednoduchý NBK delší než 700 m (z důvodu zástavby) - NBK K73 lze přes zástavbu projít jen jako vodní větev	řešit tento problém na úrovni ÚP
Čepí	
LBK 9 nepokračuje v Barchově	zajistit pokračování LBK
LBK 12b nepokračuje v Rozhovicích	zajistit pokračování LBK
Černa u Bohdanče	
bez problémů	bez návrhů
Dašice	
chybí napojení k LBK 24 v Časech	zajistit napojení, příklad ve vrstvě ve formátu SHP
není známa část ÚP	doplnit potřebné podklady
LBK 74, 75 – nepokračuje přes k. ú. Komárov	zajistit pokračování LBK v ÚP Komárov
LBK 76 do Dolních Ředic- koordinovat napojení	ve vrstvě ve formátu SHP příklad napojení
LBK 105 nemá pokračování v Černé za Bory	zajistit pokračování LBK
LBK 72 nepokračuje v území Sezemice – V. Koloděje	zajistit pokračování LBK
Dolany	
LBC 43 nemá vhodný tvar pro lesní biocentrum – malá výměra	zvýšit výměru
Dříteč	
NBK 73 – LBC 22 nemá dostatečnou velikost	zvýšit výměru
Dubany	
bez problémů	bez návrhů
Hrobice (ÚP právní stav po změně č. 1)	
NBK K74 – nadměrná délka jednoduchého NBK	snížit výměru při aktualizaci ÚP

Doplňující průzkumy a rozbory	Návrhová část (součástí jsou vrstvy ve formátu SHP)
LBC 88 nedostatečná výměra	zvýšit výměru LBC při aktualizaci ÚP
Choteč	
NBK K 74 – nedostatečná šířka NBK, jiné trasování než v ZÚR	promyslet trasování, řešit případně v ZÚR
Chýšť	
LBK směřující do Přepychu má nadměrnou délku	možným řešením je rozdělit biocentrem
Jezbořice	
LBK 9 nemá pokračování v Barchově	zajistit pokračování LBK, možná ukázka jak řešit je v hlavním výkrese
Kasalice	
RBK 1275 – nadměrně dlouhý jednoduchý RBK jižně od LBC 12	upravit v ÚP
RBK 1275 – nadměrně dlouhý jednoduchý RBK severně od LBC 12	upravit v ÚP
RBK 1274 nemá pokračování v ÚP Michnovka	doplnit pokračování
LBC 20 nevhodný tvar biocentra pro lesní – nesplňuje parametry	upravit tvar, zkontrolovat parametry
Kostěnice	
LBK 84 nepokračuje v Dvakačovicích	zajistit pokračování LBK
Křičeň (územní plán projednávaný)	
RBK 1274 – křížení s návrhem dálnice	řešení komplikované - překonání překážky pomocí ekoduktu, či vymyslet alternativní trasování RBK
Kunětice	
NBK K72 – LBC 01 v Sezemicích u hranic s K – nedostatečně velké pro lesní LBC	doporučujeme zvýšit výměru při aktualizaci ÚP
NBK K72 – LBC 7 v Sezemicích u hranic s K – nedostatečně velké pro lesní LBC	doporučujeme zvýšit výměru při aktualizaci ÚP
NBK K 73 dlouhý jednoduchý NBK, chybí vložené biocentrum a napojení na LBK v Rábech	je potřeba vložit biocentrum a napojit na LBK v Rábech, příklad viz vrstva ve formátu SHP
Lány u Dašic	
LBK 96 – koordinace a chybějící propojení v Sezemice – V. Koloděje	doplnit chybějící propojení
LBK 95 – chybějící pokračování v Sezemice – V. Koloděje	zajistit chybějící pokračování
Lázně Bohdaneč	
NBK K 72 – nadměrné přerušení NBK (105 m), vymezit v ÚP	maximální možné přerušení je do 150 m za předpokladu, že biokoridor bude pokračovat v min lokálních parametrech
LBK 160 – nadměrné přerušení LBK (127), opravit v ÚP	přerušení by mělo být max 15 m
NBK K72 – NBC 8 – nadměrné přerušení NBK	opravit nadměrné přerušení
pro LBK 20 v Rybitví je přes Lázně Bohdaneč nevymezené propojení	
LBK 18 v Bukovce nepokračuje v Lázních Bohdaneč	vyřešit pokračování LBK 18
Libišany	
bez problémů	bez návrhů
Malé Výkleky	
nezapracované pokračování NBK K 71	v ÚP vymezit příslušný navazující koridor
Mikulovice	
bez problémů	bez návrhů

Doplňující průzkumy a rozbory	Návrhová část (součástí jsou vrstvy ve formátu SHP)
Moravany	
RBK 842 – LBC 127 – koordinovat vymezení LBC Čeradice/Slepotice	vymezit společné LBC, komunikovat to se Slepoticemi
LBK 77 – upřesnit napojení na Turov	LBK 77 – upřesnit napojení na Turov
LBK 78 – chybějící pokračování v Turově do LBC	LBK 78 – vymezit chybějící pokračování v Turově
LBK 80 – chybí pokračování ve Slepoticích	LBK 80 - vymezit pokračování v Slepoticích
LBK 81, 82 – upřesnit napojení na Bělešovice	LBK 81, 82 – upřesnit napojení na Bělešovice
Němčice	
NBK K 73 – LBC 22 – nedostatečná velikost pro lesní LBC	zvýšit velikost
Neratov	
chybějící propojení LBK mezi Neradem a Živanicemi	vymezit chybějící propojení
Opatovice n L. (podle upraveného návrhu po 2. VP – 2017_07)	
chybí rozpracování RBK 1279 vložení LBC	do RBK 1279 vložit LBC
LBK na hranicích s Březhradem, dosud neschválené ÚP v projednání	do ÚP zařadit LBK a zpravit o tom sousední obec, koordinovat vymezení se sousední obcí
LBK 45 částečně chybí v UP Hradce Králové	doporučujeme doplnění do ÚP Hradce Králové
NBK K73 – nedostatečné parametry – šířka, velikost vložených LBC	je potřeba upravit šířku a zvětšit vložená LBC
Ostřešany	
chybějící dvě propojení LBK z území Pardubice – Nemošice	doplnit příslušná propojení
LBK na hranicích Dražkovice/Ostřešany - nespojitý	upravit spojitost
LBK 19 je nadměrně dlouhý v pokračování do LBC 22 i do RBC na RBK 1340	při revizi ÚP doplnit vložená LBC
Pardubice (návrh ÚP: var 1 – projednávaný)	
chybí pokračování LBK 105 z Dašic	doplnit pokračování LBK
LBK na hranicích Dražkovice/Ostřešany - nespojitý	upravit spojitost
LBK – nespojité LBK na hranicích s Ostřešany – chybějící vymezení v Ostřešanech – 3 segmenty	upravit spojitost a doplnit v Ostřešanech
LBC v Opočínku u Labe má nedostatečnou výměru pro lesní BC	zvýšit výměru LBC
NBK K 72 – koordinovat napojení na hranicích s k. ú. Brozany	zlepšit napojení
LBC 12 v Sezemicích – koordinovat a napojit LBK z Pardubic	zlepšit příslušné napojení LBC na LBK
LBC 22 v Rybitví – zvážit možnost pokračování lokální úrovně do Pard. – Semtína	rozhodnout při revizi ÚP
LBK 4 ve Starém Mateřově – koordinovat propojení přes Barchov do St. Čivic	zlepšit napojení
LBC 16 – doplnit napojení LBK na LBK 3 ve Spojilu	vymezit napojení
Podůlšany	
NBK K73 – překročena maximální délky jednoduchého NBK	doplnit vložené biocentrum či jinak zkrátit NBK
Pravy	
LBK hranice ORP do Dobřenic – nepokračuje	doplnit pokračování LBK v ÚP Dobřenice
LBK LK RC3-K9 (10) není vymezen v ÚP Dobřenic	vymezit v ÚP Dobřenic
Ráby	

Doplňující průzkumy a rozbory	Návrhová část (součástí jsou vrstvy ve formátu SHP)
NBK K73 – chybí pokračování z území Kunětic – vymezit NBK	vymezit NBK
NBK K74 nespojitý jednoduchý NBK	upravit spojitost při aktualizaci ÚP
LBK – chybí pokračování v území Kunětic a napojení na NBK	napojit na NBK, možnost viz hlavní výkres
Rohovládova Bělá	
LBC v Rohovládově Bělé není napojeno k LBK 19	vymezit napojení
LBK 23 z Bukovky nemá pokračování v Rohovládově Bělé	doplnit pokračování LBK
LBC 15 nevhodně vymezeno – nemá dostatečné parametry – koordinovat s Bukovkou	koordinovat vymezení LBC s obcí Bukovka
Rohoznice	
bez problémů	bez návrhů
Rokytno	
NBK K 73 73/49 – nadměrně dlouhý jednoduchý NBK	vložit biocentra
LBK 53 – chybí jeho pokračování v území Hrachoviště	vymezit pokračování LBK
LBK 54 – chybí jeho pokračování v území Chvojence	vymezit pokračování LBK
Rybitví	
LBK 20 – chybí propojení přes území Lázní Bohdanče	doplnit propojení
Sezemice	
NBK K72 – LBC 01 v Sezemicích u hranic s Kuněticemi – nedostatečně velké pro lesní LBC	zvýšit výměru LBC
NBK K73 – výrazný odklon od trasy v ZÚR	promyslet trasování, řešit v ZÚR nebo ÚP
NBK K 74 – jiné vymezení v ZÚR	promyslet trasování, řešit v ZÚR nebo ÚP
RBK 1281 – chybějící část větve RBK	doplnit větev, ve vrstvě ve formátu vymezeno jen schematicky
NBK K 74 – upřesnit trasu s ohledem na cílová společenstva	upřesnit trasování při aktualizaci ÚP
LBK 28 z Časů není připojeno v Sezemicích	připojit LBK 28
LBC 3 – doplnit chybějící část LBK do Dašic	vymezit napojení LBK do Dašic
řešit nepokračování napojení LBK 72 z Dašic	řešit napojení
řešit nepokračování napojení LBK 73 z Dašic	řešit napojení
řešit nepokračování napojení LBK 96 z Lán	řešit napojení
řešit nepokračování napojení LBK 95 z Lán	řešit napojení
LBC 12 doplnit propojené do území Pardubic na hranicích Pardubice/Veská	řešit napojení, schematický nákres je v hlavním výkrese
Slepotice	
chybějící LBK – LBK 80 v Moravanech	vymezit LBK
Spojil	
LBK 3 – upřesnit návaznost do úz. Studánky	upřesnit návaznost
Srch	
bez problémů	bez návrhů
Srnojedy	
LBC 41 plánovaná dopravní stavba	řešit konflikt, při aktualizaci ÚP vymezit náhradní variantu LBC
Staré Hradiště	
NBK K 72 – koordinovat hranice vymezení LBC s Pardubicemi	koordinovat vymezení s Pardubicemi
NBK K 74 – chybějící vymezení NBK	vymezit NBK
Staré Jesenčany	

Doplňující průzkumy a rozbory	Návrhová část (součástí jsou vrstvy ve formátu SHP)
koordinovat správnost vymezení LBC 6 v Třebosicích	koordinovat správnost vymezení LBC 6 v Třebosicích
koordinovat správnost vymezení LBC178 v Nových Jesenčanech	koordinovat správnost vymezení LBC178 v Nových Jesenčanech
LBK 134 nepokračuje v území Dřenic	vymezit pokračování LBK
Staré Ždánice (projednávaný ÚP)	
NBK K 71 – LBC – nedostatečně velké	zvýšit výměru
LBK 4 s LBC – LBC nedostatečně velké	zvýšit výměru
Starý Mateřov	
zajistit pokračování LBK 1 v Barchově	vymezit pokračování LBK
Stéblová	
ÚP právní stav po změně č. 1 – bez problémů	bez návrhů
Třebosice	
koordinovat správnost vymezení LBC 6 v Třebosicích s St. Jesenčanami	koordinovat správnost vymezení LBC 6 v Třebosicích s St. Jesenčanami
Úhřetická Lhota	
LBC 47 – nedostatečná velikost LBC	zvýšit výměru LBC
Újezd u Sezemic	
NBK K 73 upřesnit návaznost na Bukovinu	upřesnit návaznost
NBK K 73 – nejsou vymezena vložená LBC	vymezit vložená LBC
NBK K 73 – chybí propojení přes území Bukoviny	vymezit propojení
Vlčí Habřina	
bez problémů	bez návrhů
Voleč	
RBK 1275 – nadměrně dlouhý jednoduchý RBK – vložit LBC	vymezit vložená LBC
RBK 1275 – LBC 13 – nedostatečné zastoupení lesních porostů	přiměřeně zvýšit zastoupení porostů lesů
Živanice	
LBK 32 chybí propojení přes území Neratova	doplnit propojení

5.6 Návrh zpřesnění migračně významných území a dálkových migračních koridorů – doporučení pro zajištění lepších podmínek pro migraci velkých savců

V analytické části byly popsány bariérová místa v SO ORP a potenciální konflikty mezi zastavitelným územím, které bylo vymezeno v migračně významným územím (MVÚ).

V následujícím textu jsou navrženy plochy kompenzující alespoň do jisté míry dopad stávajících bariérových míst na dálkovém migračním koridoru (DMK). Dále je zpřesněna potřeba změny vymezených zastavitelných ploch v DMK a MVÚ.

5.6.1 Bariérová místa na dálkových migračních koridorech (DMK)

Rekapitulace problému – v ORP se vyskytují celkem 3 bariérová místa na dálkových migračních koridorech (DMK).

Tabulka 5.4: Bariérová místa na dálkových migračních koridorech (DMK).

Č. BM	Délka BM (m)	Obec s výskytem BM	Popis BM
1 (335)	**202**	Hrobice, Srch	Kunětický les – DMK kříží potrubí, které prochází lesem. Potrubí je opatřeno betonovými podpěrami v rozestupech cca 15 m, jeho výška je cca 0,5 –1,25m nad zemí, což je ve zprávě VaV projektu označeno za obtížně překonatelné. Nad potrubím prochází turistická lávka, která je ale příliš úzká.
2 (312)	**310**	Hrobice	Problémovým místem je silnice mezi Hrobicemi a Pardubicemi. Hustota provozu na komunikaci je 13 433 vozidel/den. Silnice v bodě bariéry protíná lesní úsek, který je vymezen jako biokoridor.
3 (311)	**3932**	Němčice, Dříteč s přesahem do dalších obcí Staré Hradiště a Sezemice	Dlouhý úsek v otevřené zemědělské krajině mezi lesem u Kunětické hory a lesem u obce Zástava, nedostatek úkrytů. *Od lesního komplexu u Kunětické hory překonává koridor obdělávaná pole a míří k Labi a jeho slepému rameni (se vzrostlým stromovým pásem podél), které překonává, podél Labe podchází pod vysokým mostem s místní komunikací a dále pokračuje až k místu odkud překonává další bezlesí a místní komunikaci (bez svodidel, v rovině) směrem k vyvýšenému rekultivovanému golfovému hřišti (bývalá skládka), po jehož zalesněném svahu vchází do lesa u obce Zástava.*

Možnosti řešení:

1. Bariérové místo Hrobice, Srch (délka BM cca 202 m)

Řešením problému je umožnit zvířatům lepší přechod přes nebo pod potrubí. V tomto místě je možných řešení několik, nemusí být příliš nákladné:

1/ vybudování nové lávky, podchodu nebo valu pro zvířata – v určité vzdálenosti od BM vybudovat po dostatečně širokou lávku nebo pozvolný „val“ přes potrubí, který by působil jako přirozená součást okolního terénu. Je nezbytné předem prověřit v terénu a ověřit všechny potřebné náležitosti stavby, aby lávka měla skutečný efekt.

2/ rozšíření stávající turistické lávky – může být také řešením, opět je potřeba zkontrolovat parametry lávky (špatně zbudovaná lávka, byť na dobrém místně, nemusí mít žádaný efekt). K tvorbě návrhu je potřeba vždy přizvat odborníka.

2. Hrobice (délka BM 310 m)

U tohoto typu bariér připadá v úvahu řešení pomocí ekoduktů nebo podchodů pro zvířata, které jsou žel relativně nákladné. Alternativní řešení v podobných případech nejsou příliš častá. Z pohledu územního plánování je vhodné na každou stranu bariérového místa vyčlenit 50-100 m jako územní rezervu pro budoucí řešení tohoto problému. Rezerva pro ekodukt je orientačně vymezena ve výkresu návrhů a v datové vrstvě Migrace (zkratka MIG).

Nejproblematičtějšími bariérami jsou liniové stavby s vysokou intenzitou IAD (individuální automobilové dopravy). Vzhledem k vysokým nákladům na budování ekoduktů je důležité – kromě vymezených ochranných zón v bariérových místech – se zaměřit také na opatření, která povedou ke snížení intenzity IAD. Např. s budováním infrastruktury pro veřejnou hromadnou dopravu, Park and ride a Bike and ride parkovišť u vlakových či autobusových nádraží. Obecně se doporučuje nebudovat další parkovací plochy v území, zbytečně nezkapacitňovat stávající silnice pro vysokoemisní automobilovou dopravu. Četné studie poukazují na to, že každá nově vybudovaná kapacita pro IAD se do pěti let zaplní (Næss et al. 2012, Litman 2011, Kurfürst 2000).

3. Němčice, Dříteč, Staré Hradiště, Sezemice (délka BM cca 4 000 m)

Problém je řešitelný; územní plánování je důležitým prostředkem k řešení. Dlouhý úsek zemědělské krajiny je vhodné rozdělit remízky, menšími lesy a dalšími přírodními plochami. Typ těchto ploch je možné zařadit do ESP a ESL (nové ekologicky stabilnější plochy a linie). Nově založené plochy příliš nedoporučujeme ohrazovat vysokým plotem (typicky založené biokoridory jsou ohrazeny proti vniknutí zvěře, z hlediska migrace to ale někdy představuje problém (hlavně pro mláďata).

Návrh nových ploch je tedy k dispozici ve výkrese návrhů v příslušné datové vrstvě Migrace (zkratka MIG), ukázka je níže.

Obrázek 5.9: Ukázka návrhu opatření, která by zmírnila současný nepříznivý stav v migračně významném území u Němčic a Dříteče.

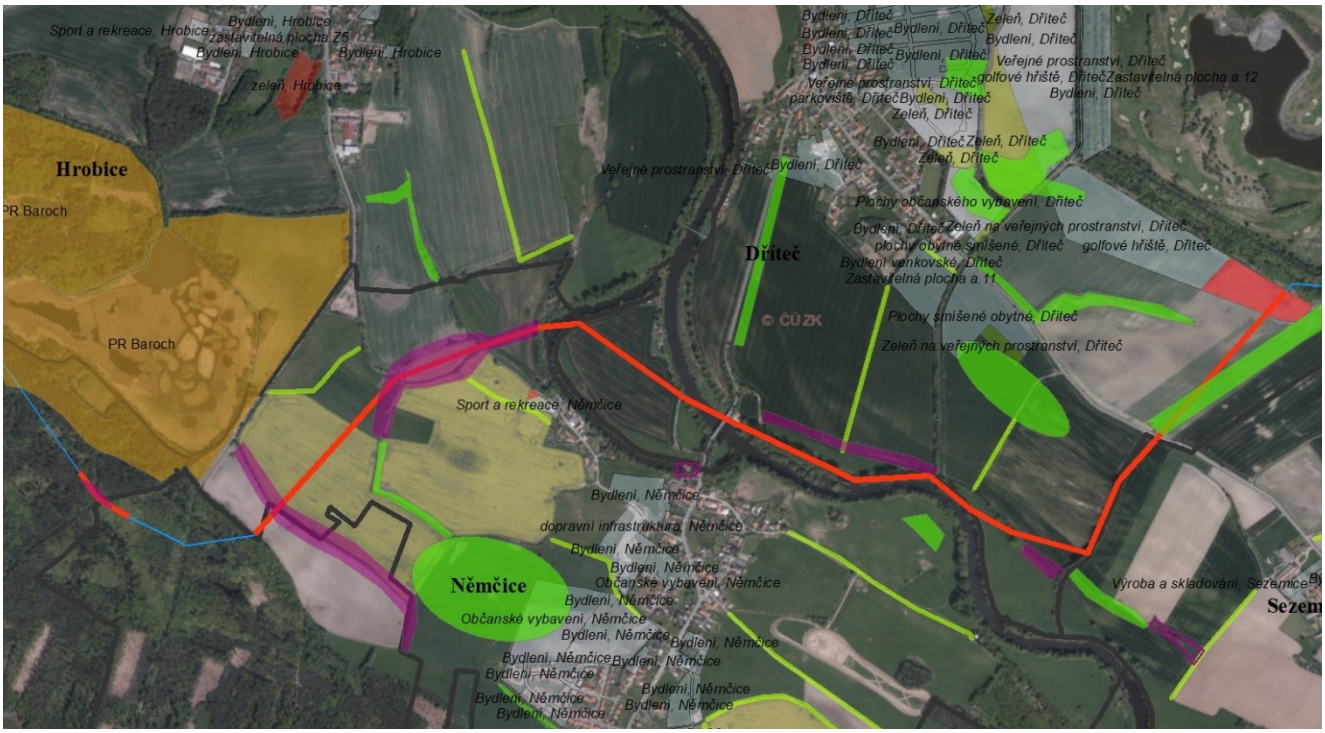

Pozn.: Opatření pro zlepšení migrační prostupnosti jsou znázorněna fialově. Zeleně plochy ESP a ESL. Červeně bariérové místo a zastavitelné místo v MVÚ, modře dálkový migrační koridor. Světle šedě zastavitelné plochy.

5.6.2 Střety zastavitelných území s MVÚ a DMK

Budování nových staveb a silnic v MVÚ a zejména DMK je problémem.

Celkem se v ORP v migračně významném území nachází 45 zastavitelných lokalit s výměrou přes 103 ha. Nejproblematičtější obcí je po detailnější analýze Borek, dále Lázně Bohdaneč (60 ha konfliktního zastavitelného území), dále větší výměry zastavitelných ploch v MVÚ (nad 5 ha) a tedy hodnocení parametru migrace stupněm 3[10] mají obce Čeperka, Stéblová a Újezd u Sezemic.

Tabulka 5.5: Přehled pro obce s hodnocením 2 a 3 s informací o míře závažnosti konfliktu a možnostmi řešení.

Obec	Zastavitelné plochy v DMK (m)	Zastavitelné plochy v MVÚ (ha)	Stávající bariérová místa (m)	Hodnocení 0-3	Popis závažnosti, možné řešení

[10] Hodnocení 3 – v obci je více než 5 ha zastavitelného území vymezeno v migračně významném území nebo se zde nachází migrační bariéra. Hodnocení 2 – 1 až 5 ha zastavitelného území je v MVÚ. Hodnocení 1 – méně než 1 ha zastavitelného území v MVÚ. Hodnocení 0 – zastavitelné území se s MVÚ nepřekrývá.

Obec	Zastavitelné plochy v DMK (m)	Zastavitelné plochy v MVÚ (ha)	Stávající bariérová místa (m)	Hodnocení 0-3	Popis závažnosti, možné řešení
Borek	44,6	2,1	0,0	3	**Riziko vzniku nového bariérového místa: DMK protíná rozestavěný úsek dálnice D35 z Časů do Opatovic nad Labem.** Nebyla dohledatelná data, zda byla při zpracování dokumentace tohoto úseku řešena migrační prostupnost pro zvěř. V případě, že nebyl ošetřený možný konflikt na DMK, doporučujeme uvážit zadání studie ekoduktu nebo podchodu pro zvěř. Tuto záležitost je prioritní řešit.
Dříteč	0,0	3,0	2 086,6	3	BM (bariérové místo) popis v předchozí kapitole zastavitelné území v MVÚ je golfové hřiště, doporučujeme ponechat prostupné hranice pro zvířata
Němčice	0,0	0,1	1 623,4	3	BM, popis viz předchozí kapitola, jinak bez větších problémů
Sezemice	0,0	0,0	157,9	3	BM, popis viz předchozí kapitola, jinak bez větších problémů
Staré Hradiště	0,0	0,0	153,7	3	BM, popis viz předchozí kapitola, jinak bez větších problémů
Hrobice	0,0	0,0	310,2	3	BM, popis viz předchozí kapitola, jinak bez větších problémů
Srch	0,0	0,0	113,6	3	BM, popis viz předchozí kapitola, jinak bez větších problémů
Stéblová	0,0	5,5	0,0	3	Poměrně rozsáhlá zastavitelná plocha v MVÚ - plocha Z8 rekreace. Dlouho opuštěný vojenský objekt, nálety. Součást ÚSES. Doporučujeme ponechat hranice parcely prostupné pro zvířata.
Újezd u Sezemic	0,0	13,4	0,0	3	Rozsáhlejší zastavitelné plochy v MVÚ - bydlení, část v těsné blízkosti DMK, který prochází lesem; dále dopravní infrastruktura. Nedoporučujeme vymezovat další nové zastavitelné plochy poblíž DMK, ani do přilehlých lesů umisťovat rekreační objekty. Pokud by bylo možné zastavitelné plochy z ÚAP omezit, zvířatům by to prospělo. Nová dopravní infrastruktura je už ve výstavbě, je potřeba provést opatření pro bezpečnost řidičů a zvířat na jiné úrovni, než je územní plánování.
Čeperka	0,0	8,8	0,0	3	Rozsáhlá zastavitelná plocha v MVÚ - část ploch je přírodních, což je v pořádku, část jsou plochy pro těžbu a dopravní infrastrukturu (kruhový objezd v lese). Tyto plochy je vhodnější přesunout mimo MVÚ pokud je to možné. Těžba štěrkopísku v dlouhodobém horizontu nemusí být problém, ovšem po dobu těžby kvůli hluku to pro zvířata spíše sníží prostupnost krajiny. Riziko fragmentace krajiny. Další plochou je hromadná rekreace, v lokalitě jsou už budovy tudíž se nejedná o zábor nového území, nicméně obnova může přispět k rušení zvěře pokud by se nadměrně zvedl počet aut jezdících do lokality.

Obec	Zastavitelné plochy v DMK (m)	Zastavitelné plochy v MVÚ (ha)	Stávající bariérová místa (m)	Hodnocení 0-3	Popis závažnosti, možné řešení
Lázně Bohdaneč	424,9	60,2	0,0	3	Přes část DMK je vymezeno smíšné území nezastavěné - tato plocha by měla zůstat přírodní, prioritní je prostupnost pro velké savce. Zásadní je neupravovat terén. Také v MVÚ je vymezeno rozsáhlé zastavitelné území, naštěstí převážná většina ploch má být smíšné území nezastavěné či jiné plochy bez staveb. Vzhledem k rozloze těchto ploch je nicméně potřeba udržet dobrou průchodnost pro zvěř, např. minimalizovat vysoké ploty, nadměrné úpravy terénu a odstraňování dřevin.
Dolany	0,0	4,0	0,0	2	Středně velká zastavitelná plocha v MVÚ - těžba nerostů v lesích nedaleko vodní plochy, kde je z další strany vymezena rozsáhlá plocha rekreace fragmentuje krajinu. Navrhujeme zmenšit plochu pro rekreaci v případě, že tam má probíhat výstavba budov. Těžba v ploše lesů, které jsou hodnoceny v mapování biotopů vyšší kvalitou, také z pohledu ochrany přírody není vhodná.

Obecná doporučení jsou následující:

- Je potřeba se zaměřit na prostupnost DMK přes dálnici D35 (obec Borek), více viz tabulka výše.
- **ÚSK doporučuje provádět důkladnou revizi zastavitelných ploch s migračně významným územím, a to při změnách územních plánů nebo pořizování nových.**
- **Nové zastavitelné plochy by měly být vymezovány zásadně mimo DMK.**
- Co se týče MVÚ, nové zastavitelné plochy by měly být vymezovány, pokud to je jen možné, mimo tato území. U některých obcí, většinu jejichž území zabírá MVÚ, je potřeba pečlivě vážit vymezení zastavitelných ploch v nezbytně velké ploše tak, aby nebyla zbytečně fragmentována krajina a snižována průchodnost pro migrující zvířata.
- Zásadní pro uchování prostupnosti krajiny pro velké savce i další zvířata je udržení nízké hustoty zástavby v prioritních územích DMK a MVÚ, udržení podílu přírodě blízkých biotopů v krajině, prevence výstavby nových komunikací skrze koridory a celkové omezení jiných rušivých vlivů (zejména stavebních záměrů). Důležité je také zvyšování povědomí široké veřejnosti o tom, že velcí savci představují důležitou součást české fauny a pokud mají přežít do dalších desetiletí, potřebují dostatek prostoru.

5.7 Vymezení ploch vyžadujících revitalizaci krajiny

Vymezené plochy vyžadující revitalizaci krajiny zahrnují změny zemědělského, lesnického a vodního hospodaření v krajině, návrhy pro zvýšení biodiverzity území a návrhy na regeneraci brownfieldů a kontaminovaných ploch.

5.7.1 Vodní hospodářství

Jako revitalizaci krajiny lze chápat i návrh nových a případně rekonstrukci stávajících nádrží tak, aby mohly plnit mimo jiné i ekologickou funkci. Tyto plochy jsou vymezeny ve *Výkrese změn ve využívání ploch*. V kapitole 5.1 byla popsána i protipovodňová opatření v ploše povodí. Tato opatření také částečně navracejí krajinu do příznivějšího stavu (období před kolektivizací), jelikož zajistí zmenšení velikosti půdních bloků a přerušení délky dráhy odtoku. Prvky přerušující délku svahu (např. protierozní meze) zvyšují retenční schopnost krajiny a mohou vytvářet nový typ plochy v jinak homogenní zemědělské krajině. Plochy, v rámci kterých by tato opatření měla být realizována, jsou součástí *Hlavního výkresu,* plošná opatření také součástí *Výkresu změn ve využívání ploch*.

5.7.2 Zemědělské a lesnické hospodaření

Zásadní vliv na správné fungování krajiny má způsob zemědělského a lesnického hospodaření v území.

V rámci analytické části byly u zemědělských ploch identifikovány velké bloky orné půdy a bloky orné půdy ohrožené větrnou erozí a erozním smyvem, ve kterých by měla být realizována opatření pro rozdělení bloku či plošná opatření ke zpomalení povrchového odtoku, tedy opatření, která by zvýšila retenční schopnost krajiny. Největším ohrožením zemědělské půdy v ORP Pardubice je větrná eroze. Proto by mělo být primárním cílem v území rozčlenění rozsáhlých bloků bez ohledu na erozní či odtokové problémy, zprůchodnění, dosadby doprovodné a liniové zeleně, mozaikovité či pásové střídání plodin a travních či bylinných porostů.

Způsob lesnického obhospodařování je dán lesními hospodářskými plány a osnovami. Zlepšení funkce lesů lze dosáhnout dvěma způsoby: podporou přirozené obnovy všech cílových autochtonních dřevin v rámci vymezených přírodních lesních oblastí a šetrným způsobem hospodaření v lesích (omezení těžebně dopravní eroze, eliminace odírání kůry stromů při těžbě aj.). V rámci územní studie krajiny byly vytipovány plochy, které by bylo vhodné zalesnit. Dané plochy, společně s plochami navrženými k zatravnění v rámci protierozních opatření, jsou součástí *Výkresu změn ve využívání ploch.*

5.7.3 Ochrana přírodních hodnot

V rámci tématu ochrana přírodních hodnot v území (kap. 3.2.1) byly navrženy nové významné krajinné prvky k registraci a nové ekologicky stabilnější (hodnotnější) plochy a linie na orné půdě. Uvedená opatření jsou součástí *Hlavního výkresu* a *Výkresu změn ve využívání ploch.*

5.7.4 Brownfields

K revitalizaci krajiny přispívá regenerace stávajících brownfields v krajině a asanace kontaminovaných ploch. Identifikované brownfieldy v krajině a kontaminované plochy vhodné k asanaci jsou součástí *Hlavního výkresu* a *Výkresu změn ve využívání ploch.*

5.7.5 Potenciál revitalizace krajiny ve vztahu k těžbě nerostných surovin

Na území SO ORP Pardubice se nachází pouze několik ložisek nerostných surovin, zejména se jedná o štěrkopísky. Tato ložiska se nacházejí na území obcí Žvanice a dále ve větší koncentraci poblíž Lázně Bohdaneč převážně na území obce Stéblová a Čeperka. Na několika menších lokalitách se nachází také cihlářská surovina. Většina ložisek má vymezeno chráněné ložiskové území.

Těžba probíhá na části těchto lokalit. Jedná se hlavně o těžbu štěrkopísků ve Stéblové a Čeperce a blízkém okolí, dále je těženo jedno ložisko cihlářské suroviny v obci Časy.

Těžba nerostných surovin přináší také problémy, které je nutno řešit. Patří mezi ně nutnost rekultivace a stabilizace krajiny po ukončení těžby nerostných surovin, riziko ohrožení vodních zdrojů především v případě těžby štěrkopísků nebo zátěž prostředí v průběhu těžby (prašnost, doprava aj.). Dále jsou zde zábory zemědělského půdního fondu, lesa, možné střety se zájmy ochrany přírody v případě ÚSES nebo jiných přírodně hodnotnějších lokalit.

Těžba rovněž na obecné úrovni přináší potenciál do budoucna. Ten je ve využití území po ukončení těžby nerostných surovin, kdy tyto tvoří např. přírodně hodnotné prvky v jinak zemědělské krajině, vodní plochy, rekreační lokality apod. V rámci dat ÚAP pro ORP Pardubice je rekreační potenciál v lokalitách po ukončené těžbě přímo zmiňován jako příležitost.

S ohledem na výše uvedené byly analyzovány střety jednotlivých ložisek nerostných surovin se zájmy ochrany životního prostředí. Hlavní informace jsou uvedeny v tabulce níže.

Tabulka 5.6: Střety ložisek nerostných surovin s limity ochrany životního prostředí.

Obce	LNS	Těžba	Surovina	Ochrana přírody	Voda	Půda
Souhrnně pro celou oblast s ložisky štěrkopísku: Čeperka, Podůlšany, L. Bohdaneč, Stéblová, Dolany, Staré	Čeperka, Čeperka 1, Čeperka-Podůlšany, Lázně Bohdaneč, Stéblová 2, Stéblová 2-Předpolí, Stéblová 3, Stéblová 5,	V různých fázích - těžena, ukončena, rezervní, zastavena	Štěrkopísky	V blízkosti NPR a PO Bohdanečský rybník, EVL Bohdanečský rybník a rybník Matka, NRBC Bohdaneč	Zčásti ve II. PHO přírodního léčivého zdroje (Stéblová, Lázně Bohdaneč), OPVZ II - Oplatil a Hrobice	Částečně lesy zvláštního určení (Stéblová, Lázně Bohdaneč), v malé míře ZPF v II. třídě ochrany

Obce	LNS	Těžba	Surovina	Ochrana přírody	Voda	Půda
Ždánice	Stéblová 5a, Stéblová-Oplatil					
Časy, Choteč	Časy	Těžené	Cihlářská surovina	Nadregionální biokoridor	x	x
Čepí, Dubany	Čepí 1	Částečně po rekultivaci, část doposud netěžena	Cihlářská surovina	x	x	Významně I. a II. třída ochrany
Ostřešany	Ostřešany	Částečně po rekultivaci, část doposud netěžena	Cihlářská surovina	Lokální biokoridor	x	Celé v I. a z menší části v II. třída ochrany
Živanice, Neratov, Lázně Bohdaneč	Živanice-Labské písky	Netěženo	Štěrkopísky	Lokální ÚSES	Zčásti ve II. PHO přírodního léčivého zdroje	Částečně les zvláštního určení

Zdroj: Informační systém EIA, data ÚAP, pozn.: Jednotlivá ložiska ve Stéblové a okolí byla řešena jako celek.

Jako nejméně problémové se jeví v současnosti těžené ložisko cihlářské suroviny Časy, kde nebyly zjištěny žádné zásadní střety s výjimkou dílčího střetu s nadregionálním biokoridorem. Probíhá zde průběžná rekultivace, vznikly zde také drobné vodní plochy, které přispívají k vyšší diverzitě krajiny. Těžba by měla probíhat tak, že bude znamenat pouze dočasné omezení funkce ÚSES, ovlivnění bude minimalizováno a rekultivace po ukončení těžby budou provedeny způsobem, který umožní zapojit těžbou dotčené území do funkčního ÚSES.

Ložisko Ostřešany bylo v minulosti částečně těženo a úspěšně rekultivováno se zalesněním a vytvořením vodních ploch. V případě zahájení těžby na zbývající části ložiska dojde k záborům ZPF v I. třídě ochrany. K její ochraně je nutno zajistit skrývku zeminy, minimalizaci záborů a průběžnou rekultivaci buď s návratem k zemědělskému hospodaření, nebo k vytvoření přírodně hodnotné plochy. Obdobné to platí také u ložiska Čepí 1, které se nachází z převážné části na půdách v I. třídě ochrany.

Ložisko štěrkopísků Živanice-Labské písky se skládá z více částí. Střety s ÚSES jsou řešitelné a plány rekultivace by měly vést k zapojení ploch do systému ÚSES. Část ploch v blízkosti Živanic zasahuje do lesů zvláštního určení. U těchto ploch nelze doporučit zahájení těžby – ta je vhodnější u ploch ložiska v západní části obce. Tato skutečnost je navíc umocněna přítomností těchto částí ložiska v ochranném pásmu přírodního léčivého zdroje II. stupně Lázně Bohdaneč. Hrozí zde potenciální riziko ohrožení tohoto vodního zdroje. Toto je eliminovatelné řadou opatření, které lze řešit např.

v rámci procesu EIA, přesto lze k případné těžbě přednostně doporučit části ložiska mimo toto ochranné pásmo a lesy zvláštního určení.

Vysoká koncentrace ložisek štěrkopísků je na území obcí Čeperka, Stéblová a Lázně Bohdaneč. Těžba zde částečně probíhá, částečně již byla ukončena, část ložisek ještě těžena nebyla. V plochách s ukončenou těžbou byla vytvořena řada vodních ploch.

V této lokalitě dochází k řadě střetů s jinými zájmy ochrany životního prostředí. Především se jedná o tyto:

- Ložiska v oblasti Stéblové a Lázně Bohdaneč jsou součástí nadregionálního biocentra Bohdaneč
- V blízkosti ložiska Lázně Bohdaneč se nachází NPR a PO Bohdanečský rybník a EVL Bohdanečský rybník a rybník Matka
- Část ložisek ve Stéblové a Lázni Bohdaneč zasahuje do II. PHO přírodního léčivého zdroje
- Část ložisek ve Stéblové zasahuje do OPVZ II. stupně Oplatil, část ložiska zasahuje do OPVZ II. stupně Hrobice
- Ložisko Lázně Bohdaneč a část ložisek ve Stéblové zasahují lesů zvláštního určení, v malé míře se zde nachází ZPF v II. třídě ochrany

V území se zejména nachází pásmo ochrany lázeňských zdrojů a minerálních vod – Lázně Bohdaneč. Na toto ochranné pásmo jsou vázány významné limity pro těžbu štěrkopísků v oblasti Čeperky, Stéblové a Lázně Bohdaneč. Nutno je zajistit ochranu vodních zdrojů pro zásobování pitnou vodou – Oplatil, Čeperka a ochranu slatin pro Lázně Bohdaneč.

Z těchto důvodů se pokračování těžby jako komplikované jeví u ložiska Lázně Bohdaneč a ve Stéblové. Naopak perspektivnější s ohledem na menší množství střetů je pokračování těžby na území obce Čeperka.

Rovněž je zde potřeba zmínit rekreační potenciál, který může být v případě dobře provedené rekultivace po ukončení těžby posílen. Je zde prostor pro šetrné aktivity, jako je rybářství, vodní rekreace, cykloturistika, outdoorové sporty apod. Potenciál je také v ochraně přírody, kdy lze doporučit preferenci přírodě blízkých forem rekultivací.

Sesuvná a poddolovaná území

Ke geologickým rizikům v území patří poddolovaná a sesuvná území, která jsou evidována i v rámci dat ÚAP. Na území SO ORP Pardubice evidována žádná poddolovaná území. Nachází se zde pouze 5 lokalit evidovaných jako potenciální nebo stabilizované sesuvy. Potenciální sesuv v Opočínku zasahuje do zástavby, a to nejen na území k.ú. Opočínek, ale také Lány na Důlku. Obdobná je situace u sesuvu v Jezbořicích, který se také nachází v zástavbě. Toto je třeba brát v potaz při vymezování rozvojových ploch a stanovování jejich funkčního využití.

5.8 Návrh opatření pro transformaci zjištěných významných opuštěných areálů a ploch ve volné krajině a v kontaktů s ní

5.8.1 Shrnutí problémů z Doplňujících průzkumů a rozborů

V rámci Doplňujících průzkumů a rozborů bylo na základě zdrojových databází (ÚAP 2016; RURÚ 2016, CLLD 2014 – 2020 jednotlivých MAS; Vyhledávací studie pro lokalizaci brownfields na území Pardubického kraje) identifikováno 20 brownfieldů, které leží v extravilánu. Na základě terénního a dotazníkového šetření a komunikace s obcemi byly dále odlišeny lokality v extravilánu, které již našly své využití. Takové plochy jsou označeny kódem BRWNZ a doporučujeme je z ÚAP vypustit. Aktuální brownfieldy pocházejí nejčastěji ze zemědělské činnosti, jsou zde i opuštěné výrobní a těžební areály a bývalá kasárna. V následující tabulce jsou uvedeny brownfieldy v extravilánu s popisem aktuálního stavu.

Tabulka 5.7: Evidované brownfieldy SO ORP Pardubice ve volné krajině a v kontaktu s ní.

Obec	Popis lokality	Zdroj	Stav
Čepí	***Bývalá cihelna s těžebním prostorem***	***RURÚ, 2016; ÚAP, 2016***	***Nevyužito***
Dubany	Bývalá cihelna s těžebním prostorem	RURÚ, 2016; ÚAP, 2016	Využíváno
Mikulovice	Bývalá cihelna v Blatě	ÚAP, 2016	Využíváno – podnikatelská činnost, sklady
	Bývalý těžební prostor cihelny v Blatě	ÚAP, 2016	Zrekultivováno
Ostřešany	***Bývalá cihelna***	***RRA; ÚAP 2016***	***Nevyužito***
Pardubice	***Areál bývalých kasáren Hůrka***	***CzechInvest, 2017; CHEMING a RRA, 2006; RRA; RURÚ, 2016; ÚAP, 2016***	***Funguje jen ubytovna a hřiště, jinak se jedná stále o brownfield***
	Areál Zelená louka – Odkaliště č. 4	CzechInvest, 2017; RRA	***Nevyužito***
	Zemědělský objekt v Lánech na Důlku v blízkosti průmyslové zóny	CHEMING a RRA, 2006	***Nevyužito***
	Zemědělský objekt v Krchlebech	CHEMING a RRA, 2006	***Nevyužito***
	Bývalý statek v Lánech na Důlku v blízkosti zastávky Na Cihelně	CHEMING a RRA, 2006	***Nevyužito***
	Bývalý areál Tesly v Opočínku	CHEMING a RRA, 2006; RURÚ, 2016	Využito – podnikatelská činnost, sklady, kanceláře
Plch	***Kravín***	***CHEMING a RRA, 2006; MAS Bohdanečsko, 2016***	
Pravy	Vyhořelá zemědělská stavba	ÚAP, 2016	Využito - zástavba

Obec	Popis lokality	Zdroj	Stav
Rohovládova Bělá	Chátrající zemědělské stavby (kravín)	CHEMING a RRA, 2006; MAS Bohdanečsko, 2016; ÚAP, 2016	Využíváno
Rokytno	***Staré silo***	***CHEMING a RRA, 2006***	***Nevyužito***
Rybití	Nefunkční spalovna	ÚAP, 2016	Využíváno
Sezemice	Zemědělské objekty "Před rybníkem"	CHEMING a RRA, 2006	Využíváno
	Zemědělské objekty "Za rybníkem"	CHEMING a RRA, 2006	Využíváno
Starý Mateřov	Bývalá zemědělská váha a skladovací plocha	ÚAP, 2016	Využito – vydáno stavební povolení na stavbu pneuservisu
Újezd u Sezemic	Kravín	CHEMING a RRA, 2006	Využito – zemědělský sklad, velkosklady, výrobna nerezu

Zdroj: CHEMING, a.s. a RRA, 2006; MAS Bohdanečsko, 2016; RURÚ, 2016; ÚAP, 2016; vlastní šetření, 2017, 2018

Pro výše uvedené aktuální brownfieldy (u kterých je uveden stav „nevyužito“) jsou dále zpracovány pasporty, ve kterých jsou shrnuty hlavní informace a podmínky pro jejich možné využití.

5.8.2 Návrhy opatření

Byly identifikovány brownfieldy, které se nacházejí v extravilánech obcí, či do krajiny významně vybíhají a mají na ni vliv. Národní strategie brownfieldů, uvedená v analytické části, přijata usnesením vlády v roce 2008, krom obecných tezí uvádí dva konkrétní kroky v řešení problematiky brownfieldů:

- dotace v oblasti brownfieldů
- identifikace brownfieldů v územních plánech obcí

Dotace v oblasti brownfieldů jsou následující:

- Program Regenerace a podnikatelské využití brownfieldů
- Program na podporu podnikatelských nemovitostí a infrastruktury
- Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost pro období 2014 – 2020 (program Nemovitosti)
- Operační program Životního prostředí 2014 – 2020 (prioritní osa 3 Odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika)
- Operační program rozvoje venkova ČR na období 2014 – 2020 (opatření M06 Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti)

Dotační tituly sleduje a s jejich doporučováním asistuje agentura Czechinvest (http://www.czechinvest.org/).

Brownfieldy jsou v územních plánech obcí součástí vymezených funkčních ploch. Z územních plánů tak není vždy zřejmé, zda se brownfield v obci vyskytuje. Funkční plocha se stanovenými podmínkami využití nedává možnost různorodému využití plochy, v případě změny využití plochy se tak musí iniciovat změna územního plánu, která může trvat i dva roky. Národní strategie brownfieldů navrhuje

vyznačení brownfieldů v územních plánech obcí (samostatná položka legendy) a *možnost zjednodušeného procesu změny územně plánovací dokumentace*.

Mezi lety 2008 – 2012 byl realizován projekt COBRAMAN, jehož výstupem je mj. příručka pro vlastníky brownfieldů. Jedná se o velmi podrobný postup, jakým způsobem brownfield regenerovat a za jakých podmínek. Příručka je dostupná na stránkách nestátní neziskové organizace IURS - Institut pro udržitelný rozvoj sídel z.s. (https://www.iurs.cz/). Příručka mj. jednoduše shrnuje možnosti rozvoje brownfieldů, viz tabulka níže.

Tabulka 5.8: Možnosti rozvoje brownfieldů.

Regenerace[11]	**Revitalizace**[12]	**Dočasné využití**
Demolice Odstranění ekologických škod Restaurování Rekonstrukce Oprava a údržba Změna využití Nová výstavba Užívání	Demolice Odstranění ekologických škod Restaurování Opravy a údržba Změna využití Užívání	Změna využití Případná demolice Užívání
Výsledek: upravené a nové nemovitosti a vzhled okolí, nové využití	Výsledek: upravené a nové nemovitosti a vzhled okolí, nové využití	Výsledek: stávající stav, nové dočasné využití chránící hodnoty, dokud není nalezeno trvalé řešení

Zdroj: IURS, 2011.

Podstatná je obecně lokalizace brownfieldů, existence a kvalita dopravní infrastruktury, blízkost většího sídla, ale i blízkost turisticky atraktivní oblasti a využívaných cyklistických a turistických tras. Poloha brownfieldů mimo zástavbu obce je výhodná spíše ve vztahu k agroturistice, k občerstvovacím či ubytovacím zařízením (v blízkosti cyklostezek či rekreačně významných oblastí) či k výrobě a skladování.

Možností využití území je celá řada, problémem nejčastěji bývají nejasné nebo komplikované vlastnické vztahy. Často má brownfield i několik soukromých vlastníků, jejichž dohoda na způsobu využití je složitá. Řešením v těchto případech může být *vytvoření strategie postupu spoluvlastníků* koordinovaných obcí. Využití brownfieldů je v současnosti limitováno vymezenými funkčními plochami v územních plánech obcí, což není v problematice brownfieldů příliš přínosem. V návrhové části územní studie krajiny je kladen důraz na využití území ve vztahu ke složkám životního prostředí a krajinnému rázu s uvedením limitů ve využití území.

[11] Zahrnuje nejen stavební obnovu a údržbu určitého území, souboru staveb (popř. i objektu), ale zejména jeho funkční začlenění do městského (sídelního) mechanismu, nalezení jeho vhodného současného poslání a očištění od všech nehodnotných součástí a nevhodných způsobů využití.

[12] Je to obnova, oživení poškození, nefunkční entity, a její uvádění do stavu blízkého jeho původní funkci, jejich vazbám na okolí, významu. V kulturní krajině se jedná o postupy, které obnovují komplexní funkčnost a návaznosti všech přírodních složek, nejlépe s postupnou obnovou místně původních (krajinná rekultivace).

V souladu s Národní strategií brownfieldů **navrhujeme u níže uvedených brownfieldů jejich vyznačení v územních plánech obcí jako „brownfield“ v samostatné položce legendy.** Také doporučujeme zaznačit uvedené lokality **do ÚAP.** Pro jejich využití pak **respektovat limity vyplývající z hodnot a limitů v území, které formulují požadavky pro dotčenou plochu.**

Tabulka 5.9: Aktuální brownfieldy v SO ORP Pardubice ve volné krajině a v kontaktu s ní.

Obec	**Popis lokality**	**Zdroj**
Čepí	Bývalá cihelna s těžebním prostorem	RURÚ, 2016; ÚAP, 2016
Ostřešany	Bývalá cihelna	RRA; ÚAP 2016
Pardubice	Areál bývalých kasáren Hůrka	CzechInvest, 2017; CHEMING a RRA, 2006; RRA; RURÚ, 2016; ÚAP, 2016
	Areál Zelená louka – Odkaliště č. 4	CzechInvest, 2017; RRA
	Zemědělský objekt v Lánech na Důlku v blízkosti průmyslové zóny	CHEMING a RRA, 2006
	Zemědělský objekt v Krchlebech	CHEMING a RRA, 2006
	Bývalý statek v Lánech na Důlku v blízkosti zastávky Na Cihelně	CHEMING a RRA, 2006
Plch	Kravín	CHEMING a RRA, 2006; MAS Bohdanečsko, 2016
Rokytno	Staré silo	CHEMING a RRA, 2006

Zdroj: CHEMING, a.s. a RRA, 2006; MAS Bohdanečsko, 2016; RURÚ, 2016; ÚAP, 2016; vlastní šetření, 2017, 2018.

Pasporty brownfieldů nacházejících se v extravilánech obcí na území SO ORP Pardubice

Název lokality	Bývalá cihelna s těžebním prostorem
Název obce	Čepí
Nejvýznamnější vlastníci pozemků a staveb	KMG GROUP s.r.o., BAUSET CZ, a.s., Obec Čepí, BOCO PARDUBICE machines, s.r.o., GODENERGY s.r.o.
Funkční plocha v ÚP	VLx- plochy výroby a skladovací – lehký průmysl – specificky; ZO – zeleň ochranná
Využití areálu v minulosti	cihelna, těžba
Současný stav využití, vliv na životní prostředí, krajinný ráz	Jedná se o bývalou cihelnu s navazujícím těžebním prostorem, která navazuje na zástavbu v obci. Část území je již využita jako solární elektrárna, zbytek je ve vlastnictví soukromých firem, které zde mohou v souladu s územním plánem provozovat výrobu v oblasti lehkého průmyslu. Místo je dopravně dostupné po komunikaci 32231 a místních komunikacích. Ve východní části areálu je nachází vodní plocha se zelení.
Doprava	silnice 32231
Kontaminace (databáze SEKM)	-
Návrh na využití území	Územím plánem je navrženo využití plochy pro výrobu a skladování – specifický lehký průmysl, část lokality s vodní plochou a zelení je navržena jako ochranná zeleň. V blízkosti areálu se nevyskytují žádné významné přírodní, kulturní či historické charakteristiky, kvůli nimž by bylo zapotřebí činnosti v areálu limitovat, limitujícím prvkem v lokalitě je blízkost zástavby, čímž vzniká požadavek na dodržování hygienických limitů v oblasti hluku, znečištění ovzduší či zápachu.

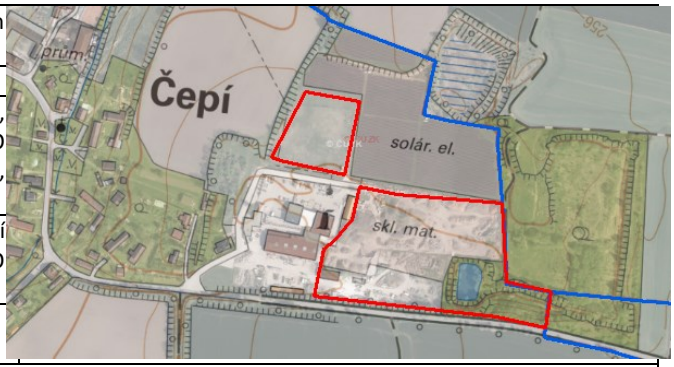

Název lokality	Bývalá cihelna
Název obce	Ostřešany
Nejvýznamnější vlastníci pozemků a staveb	EXCALIBUR ARMY spol. s r.o.
Funkční plocha v ÚP	TZ – plochy těžby nerostů - zastavitelné
Využití areálu v minulosti	Bývalá cihelna
Současný stav využití, vliv na životní prostředí, krajinný ráz	Jedná se o bývalou cihelnu, která je situována v jižní části obce. Pozemky jsou v soukromém vlastnictví, územní plán zde umožňuje zastavitelné plochy těžby. V blízkosti jsou vodní plochy, zemědělská půda a zeleň.
Doprava	místní komunikace
Kontaminace (databáze SEKM)	-
Návrh na využití území	Územím plánem je navrženo využití plochy pro těžbu nerostů- jedná se o zastavěné pozemky povrchových dolů, lomů a pískoven, výsypek, odvalů a odkališť; do ploch těžby nerostů – zastavitelných lze zahrnout i pozemky související dopravní a technické infrastruktury a dalšího nezbytného zázemí těžby; může se jednat o stavby, které nelze dle §18 NSZ realizovat v nezastavěném území. Vzhledem k blízkosti vodních ploch navrhujeme věnovat zvýšenou pozornost kvalitě odtoku vod z areálu, která musí být v souladu s povolením vodoprávního úřadu k vypouštění odpadních vod. Dalším limitujícím prvkem v lokalitě je blízkost zástavby (stávající i navrhované), čímž vzniká požadavek na dodržování hygienických limitů v oblasti hluku, znečištění ovzduší či zápachu. V blízkosti areálu se nevyskytují žádné další významné přírodní, kulturní či historické charakteristiky, kvůli nimž by bylo zapotřebí činnosti v areálu dále limitovat.

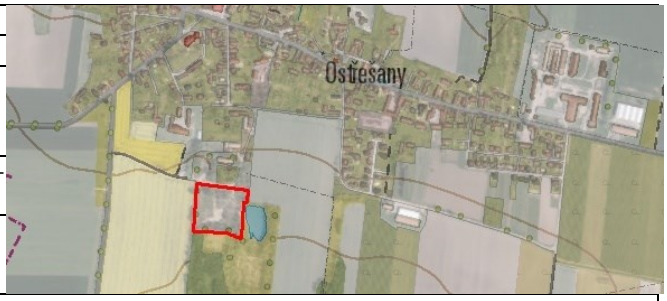

Název lokality	Areál bývalých kasáren Hůrka
Název obce	Pardubice
Nejvýznamnější vlastníci pozemků a staveb	Ministerstvo obrany, Statutární město Pardubice, Aleš Gustav
Funkční plocha v ÚP	SMa – smíšené území městské
Využití areálu v minulosti	Vojenská kasárna

Současný stav využití, vliv na životní prostředí, krajinný ráz	Využita je ubytovna a hřiště. Územním plánem je zadáno zpracování územní studie pro tuto lokalitu. Blízkost silnice I/36 limituje využití území ve smyslu hlukové zátěže.
Doprava	silnice I/36
Kontaminace (databáze SEKM)	lze předpokládat kontaminaci podzemních vod NEL (v místě čerpací stanice PHM)
Návrh na využití území	Plochy smíšeného území městského jsou územím využitým především pro služby obyvatelstvu v městském měřítku a pro bydlení. Zástavbu tvoří uzavřené či polouzavřené bloky domů, vytvářející strukturu ulic vnitřního města s plnohodnotným městským parterem v podnoži.

Název lokality	Areál Zelená louka – Odkaliště č. 4
Název obce	Pardubice
Nejvýznamnější vlastníci pozemků a staveb	ŠARAVEC A RUČ, spol. s r.o., Synthesia, a.s.,
Funkční plocha v ÚP	VL – výroba lehká
Využití areálu v minulosti	Odkaliště Synthesia

Současný stav využití, vliv na životní prostředí, krajinný ráz	Plocha zarostlá vegetací.
Doprava	místní komunikace
Kontaminace (databáze SEKM)	V databázi SEKM není tato lokalita evidována, vzhledem k charakteru využití zde však lze předpokládat kontaminaci.
Návrh na využití území	Plochy lehké výroby jsou územím využitým pro výrobu, výrobní služby, stavební výrobu, skladování a manipulaci s materiály, které zpravidla nejsou přípustné v jiných funkčních plochách, mají značné nároky na přepravu, ale negativními vlivy svých provozů nepřesahují hranice areálů. V blízkosti areálu se nevyskytují žádné významné přírodní, kulturní či historické charakteristiky, kvůli nimž by bylo zapotřebí činnosti v areálu limitovat, limitujícím prvkem v lokalitě je blízkost zástavby, čímž vzniká požadavek na dodržování hygienických limitů v oblasti hluku, znečištění ovzduší či zápachu.

Název lokality	Zemědělský objekt v Lánech na Důlku v blízkosti průmyslové zóny
Název obce	Pardubice
Nejvýznamnější vlastníci pozemků a staveb	Statutární město Pardubice
Funkční plocha v ÚP	AZ – zemědělská výroba živočišná
Využití areálu v minulosti	zemědělství
Současný stav využití, vliv na životní prostředí, krajinný ráz	Chátrající zemědělský areál. V okolí je zemědělská půda.
Doprava	místní komunikace, polní cesta
Kontaminace (databáze SEKM)	--
Návrh na využití území	Plochy zemědělské výroby živočišné jsou územím využitým pro zemědělské provozy sloužící chovu hospodářských zvířat, skladování a manipulaci s krmivy, zemědělskými produkty a odpady z těchto provozů. Tyto plochy převážně tvoří uzavřené areály. V blízkosti areálu se nevyskytují žádné významné přírodní, kulturní či historické charakteristiky, kvůli nimž by bylo zapotřebí činnosti v areálu limitovat.

Název lokality	Zemědělský objekt v Krchlebech
Název obce	Pardubice
Nejvýznamnější vlastníci pozemků a staveb	Bartoňová Jana, Nevšímal Petr, Rathouská Jitka
Funkční plocha v ÚP	AZ – zemědělská výroba živočišná
Využití areálu v minulosti	zemědělství
Současný stav využití, vliv na životní prostředí, krajinný ráz	Chátrající zemědělský areál. V okolí je zemědělská půda.
Doprava	místní komunikace, polní cesta
Kontaminace (databáze SEKM)	-
Návrh na využití území	Plochy zemědělské výroby živočišné jsou územím využitým pro zemědělské provozy sloužící chovu hospodářských zvířat, skladování a manipulaci s krmivy, zemědělskými produkty a odpady z těchto provozů. Tyto plochy převážně tvoří uzavřené areály. V blízkosti areálu se nevyskytují žádné významné přírodní, kulturní či historické charakteristiky, kvůli nimž by bylo zapotřebí činnosti v areálu limitovat.

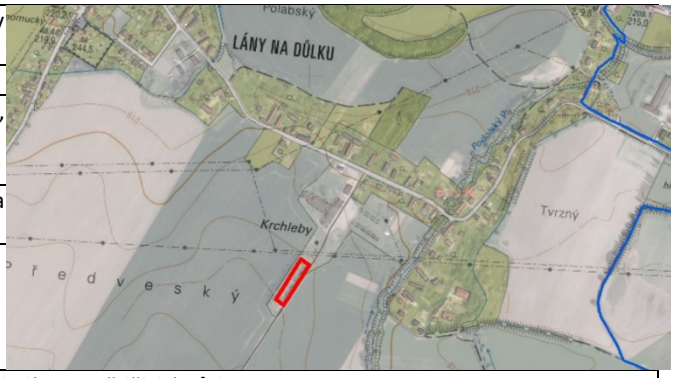

Název lokality	Bývalý statek v Lánech na Důlku v blízkosti zastávky Na Cihelně
Název obce	Pardubice
Nejvýznamnější vlastníci pozemků a staveb	Antošová Helena
Funkční plocha v ÚP	BV – bydlení jednopodlažní venkovské
Využití areálu v minulosti	zemědělství

Současný stav využití, vliv na životní prostředí, krajinný ráz	Chátrající hospodářská budova v soukromém vlastnictví.
Doprava	silnice 3221 a místní komunikace
Kontaminace (databáze SEKM)	-
Návrh na využití území	Plochy bydlení nízkopodlažního venkovského jsou územím využitým především pro bydlení a služby obyvatelstvu v místním měřítku. Převažuje bydlení v rodinných domech s možností integrace zařízení základní občanské vybavenosti, s využitím pozemků staveb pro bydlení, pro užitkové zahrady, chov drobného hospodářského zvířectva a pro výrobní služby. Zástavbu tvoří především rodinné domy, stavby hospodářského charakteru a užitkové zahrady. Měřítko a struktura zástavby respektuje charakter původní venkovské zástavby. Naproti se nachází obytná budova, charakter využití plochy dle ÚP nedovoluje takové činnosti, které by mohly obytnou zástavbu poškozovat.

Název lokality	Kravín
Název obce	Plch
Nejvýznamnější vlastníci pozemků a staveb	Václavík Karel, Berkau Andreas, Berkau Horst Eberhard
Funkční plocha v ÚP	ÚP obce není k dispozici
Využití areálu v minulosti	zemědělství

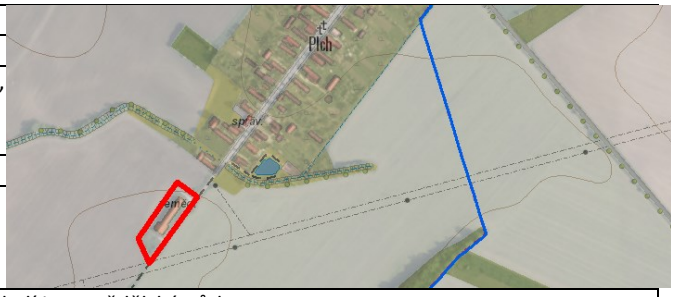

Současný stav využití, vliv na životní prostředí, krajinný ráz	Chátrající zemědělský areál. V okolí je zemědělská půda.
Doprava	místní komunikace, polní cesta
Kontaminace (databáze SEKM)	-
Návrh na využití území	ÚP obce není k dispozici V blízkosti areálu se nevyskytují žádné významné přírodní, kulturní či historické charakteristiky, kvůli nimž by bylo zapotřebí činnosti v areálu limitovat.

Název lokality	Staré silo
Název obce	Rokytno
Nejvýznamnější vlastníci pozemků a staveb	Katastr zde není digitalizován, vlastníky nelze na základě běžného přístupu do katastru dohledat
Funkční plocha v ÚP	VS – plochy smíšené výrobní
Využití areálu v minulosti	zemědělství
Současný stav využití, vliv na životní prostředí, krajinný ráz	Chátrající sila.
Doprava	místní komunikace, polní cesta
Kontaminace (databáze SEKM)	-
Návrh na využití území	Plochy smíšené výrobní VS zahrnují bývalý areál bývalé zemědělské výroby, který již prochází funkční a prostorovou přestavbou a navazující zastavitelné plochy. Drobné provozovny a zařízení s výrobním charakterem v obci jsou zařazeny do ploch s jinou převažující funkcí lokality – bydlení individuálního nebo do ploch smíšených obytných. Areál zasahuje do koridoru Z15a pro umístění vedení rychlostní komunikace R35

5.9 Doporučení pro řešení problémů v oblasti znečištění a kontaminace

5.9.1 Shrnutí problémů z Doplňujících průzkumů a rozborů

V území je v databázi SEKM evidováno celkem **12 starých ekologických zátěží,** které představují nejvyšší kategorie aktuálního (A2-A3) nebo potenciálního (P3-P4) rizika pro znečištění vod a půd. **Podle dostupných informací však již jsou některé z evidovaných lokalit sanované, což se dosud nepromítlo do databáze SEKM. Doporučujeme zajistit aktualizaci databáze podle Metodického pokynu MŽP ČR[13].**

Pro Územní studii krajiny jsou relevantní ty staré ekologické zátěže, které leží mimo intravilán obcí nebo na jeho okraji a mohou tedy představovat potenciální problém pro případné využití volné krajiny. Tomuto kritériu vyhovují čtyři SEZ - *Paramo a.s. skládka Časy* (Časy), *PARAMO,a.s.(areál, Sv.Trojice, Vlečka)* (Svítkov), *Písník* (Nemošice) a *Lány u Dašic, bývalý sklad JZD* (Lány u Dašic).

Tabulka 5.10: Staré ekologické zátěže představující riziko pro znečištění vod a půd (A2-A3 a P3-P4).

ID zátěže	Název	Katastr	Kategorie	Leží v extravilánu?
5300001	***Paramo a.s. skládka Časy***	***Časy***	***A2***	***ANO, proběhla částečná sanace***
17657012	Areál Prokop	Pardubice	P4	NE, sanováno
17657014	ČS PHM U Stadionu	Pardubice	P4	NE, sanováno
11765008	Benzina s.r.o. ČSPHM Pardubice - Chrudimská	Pardubice	A3	NE

[13] Metodický pokyn MŽP k plnění databáze SEKM včetně hodnocení priorit https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/metodiky_ekologicke_zateze/$FILE/OES-MP_SEKM-20110321.zip

ID zátěže	Název	Katastr	Kategorie	Leží v extravilánu?
11765010	***PARAMO,a.s.(areál,Sv.Trojice,Vlečka)***	***Svítkov***	***A3***	***ANO***
17657001	Vrtálna areál prádelny a čistírny	Pardubice	A3	NE
17835001	Mazutové hospodářství Černá za Bory	Pardubičky	A2	NE
11765005	ALIACHEM OZ Synthesia	Rybitví	A2	NE
11632001	***Písník***	***Nemošice***	***P4***	***ANO***
11765004	Cihelna	Rosice n. L	P4	NE
7910001	***Lány u Dašic, bývalý sklad JZD***	***Lány u Dašic***	***P4***	***ANO***
17657009	Galvanovna Staré Hradiště	Pardubice	P4	NE

Vysvětlivky: A3 – nutnost bezodkladného nápravného opatření, A2 – nutnost realizace nápravného opatření, P4 – žádné informace o kontaminaci, nutný její průzkum.

Zdroj: MŽP 2017 (SEKM), vlastní šetření 2018.

Nadměrná chemizace v zemědělství vede ke kontaminaci půd a vod jednak samotnými pesticidy, herbicidy, hnojivy a jejich metabolity, ale i rezidui těžkých kovů a jiných látek, které se v těchto prostředcích vyskytují jako nečistoty. V ORP Pardubice byla zjištěna **kontaminace zemědělských půd rezidui těžkých kovů** (konkrétně As, Cd, Pb), jedná o pozemky v katastrech Libišany, Prachovice u Dašic a Stéblová. V **podzemních vodách** zde dochází k překračování limitů pro metabolity pesticidů a herbicidů (chloridazon desphenyl, chloridazon methyl desphenyl, metazachlor, alachlor, metolachlor) a to zejména těch, které se používají k ošetření cukrové řepy a řepky.

Kvalita ovzduší je zde ve srovnání s jinými částmi ČR průměrná. V letech 2015-2016 zde byla vyhlášena oblast se zhoršenou kvalitou ovzduší pro překročen imisních limitů pro benzo[a]pyren a oxidy dusíku. Pro ÚSK jsou relevantní prachové částice, jejichž koncentrace mohou do jisté míry souviset s využitím krajiny (mohou být emitovány při zemědělských činnostech, unášeny větrem při větrné erozi apod.). Imisní limity pro **prachové částice PM_{10}** a **$PM_{2,5}$** zde překročeny nebyly. Vyskytují se zde ovšem lokální problémy s prašností ze zemědělské činnosti.

5.9.2 Návrhy opatření

Sanaci starých ekologických zátěží, resp. kontaminovaných ploch metodicky zastřešuje Ministerstvo životního prostředí. Tento proces není financován z centrálního zdroje, je řešen samostatně i dalšími resorty. Ekologické závazky vzniklé při privatizaci jsou řešeny Ministerstvem financí ve spolupráci s MŽP, podmínky jsou uvedeny ve Směrnici MF a MŽP pro přípravu a realizaci zakázek řešících ekologické závazky vzniklé při privatizaci[14]. Evidované staré ekologické zátěže ležící mimo intravilán mohou představovat limit pro využití krajiny, proto je nutné s nimi v území počítat a případné záměry realizovat po prověření aktuálních hodnot kontaminace. Vlastní opatření je pak nutné navrhnout s ohledem na specifické podmínky konkrétní lokality.

Na zemědělských půdách, u kterých je zjištěno **překročení preventivních hodnot obsahů rizikových prvků** v zemědělské půdě (dle vyhlášky 153/2016) je vhodné v maximální míře omezit jakékoli nevhodné chování - např. aplikaci kalů z ČOV, aplikaci sedimentů, popř. používání jiných látek, které by mohly zhoršit (fyzikální i chemický) stav půdy. Limitní hodnoty představují horní mez variability

[14] https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/metodiky_ekologicke_zateze/$FILE/OERES-Smernice_MFaMZPc4_2017-20170504.pdf

přírodního a antropogenně-difúzního pozadí. Při překročení těchto pozaďových hodnot se nemusí nutně projevit negativní efekt (kontaminace plodin, degradace půdy, zdravotní rizika přímo spojená s půdou - pojídání, vdechování půdních částic apod.), může však dojít k narušení některých funkcí půdy. V případě ORP Pardubice se jedná o pozemky v katastrech Libišany, Prachovice u Dašic a Stéblová.

Optimální zemědělské hospodaření v krajině by mělo reflektovat nejen snahu o minimalizaci používání herbicidů, pesticidů a hnojiv, ale i volit vhodný způsob jejich aplikace tak, aby nedocházelo k rychlým ztrátám vymytím.

Imisní limity pro prachové částice zde již v posledních sledovaných letech nejsou překračovány, přesto je vhodné aplikovat opatření vedoucí k minimalizaci prašnosti ze zemědělské činnosti. **Kvalita ovzduší** spojená se zemědělskou činností souvisí s opatřeními k minimalizaci větrné eroze, která jsou uvedena v příslušné kapitole.

5.10 Doporučení opatření v souvislosti s adaptací na změny klimatu

Doporučení opatření v souvislosti s adaptací na změny klimatu navazují na kapitolu revitalizace krajiny, úzce s nimi souvisí.

Problematika změny klimatu a projekce negativních dopadů na socio-ekonomickou sféru je již řadu let v popředí společenského zájmu. Je již zcela evidentní, že v rámci dlouhodobého plánování, specificky pak vodohospodářského, je nezbytné s možnými změnami klimatu a jejich dopady na hydrologický režim počítat. Oblast Polabí (společně s jižní Moravou) je možné, vzhledem ke geomorfologii, hydrologickému režimu a značnému zemědělskému využívání, považovat za velice citlivou vůči změnám podnebí a zároveň je možné a velmi vhodné tato území ovlivnit návrhy adaptačních opatření na většině jejich plochy.

Adaptační opatření jsou široce definována a je k nim také různě přistupováno. Je však zřejmé, že je nutné tato opatření řešit na více úrovních. Adaptační opatření a strategie je třeba řešit na národní případně regionální úrovni přípravou právních rámců, finančních nástrojů či v odborné rovině organizacemi zřizovanými státem. V současnosti je k dispozici již značné množství zpracovaných materiálů, zabývajících se touto problematikou, viz například níže.

Bílá kniha Evropské komise přizpůsobení se změně klimatu

Strategie Evropské Unie pro přizpůsobení se dopadům změny klimatu

Strategie ochrany před povodněmi na území ČR

Koncepce pro zmírnění dopadů sucha a nedostatku vody

Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR

Národní plány povodí

Není tedy účelné vytvářet stále nové materiály s analogickými až zbytečnými informacemi, ale využít a analyzovat dostupná data, definovat případné nové vazby a najít oporu v základních strategických a koncepčních materiálech. Je nutno adaptační opatření zefektivnit a to tím způsobem, že budou pojata komplexně. Takto zpracovaný strategický materiál tak zahrnuje protipovodňová, protierozní a revitalizační opatření, stejně tak jako opatření proti suchu. Zároveň je třeba reflektovat požadavky Rámcové směrnice vodní politiky (2000/60/ES) Evropské unie na dosažení dobrého stavu vod.

5.10.1 Hospodaření v krajině

Z části věnované vymezení niv v ORP Pardubice vyplývá, že velmi podstatnou část zájmového území tvoří poříční nivy. Vzhledem k tomu, že adaptační opatření by měla směřovat zejména k optimalizaci vodního režimu krajiny, je v tomto území velmi vysoký potenciál. Nivy mají totiž ze všech typů krajin největší provázanost s vodou. K návrhu adaptačních opatření v nivách lze přistoupit z několika pohledů. V dané podrobnosti územní studie krajiny je možno věnovat se problematice spíše na obecné úrovni. Opatření je možno popsat z odborně optimální roviny, ale také z realizačně legislativní roviny. V rámci této části se je možno primárně hovořit o několika typech opatření, která spolu však velmi úzce souvisí. Jedná se o vhodná opatření navrhnutelná pro celé řešené území.

- **Protipovodňová opatření**

Opatření by měla směřovat ke koncepčnímu řešení protipovodňové ochrany obcí na odpovídající úroveň. Za tímto účelem je možno podklady čerpat z Koncepce protipovodňové ochrany Pardubického kraje, Plánu dílčího povodí Horního a Středního Labe a Plánu pro zvládání povodňových rizik v povodí Labe, případně dalších zpracovaných materiálů.

Aby byla protipovodňová opatření zároveň opatřeními adaptačními, měla by směřovat zejména pouze na ochranu zastavěných území a v co největší míře pracovat s uvolněním rozlivů do volné krajiny (viz dále).

Ze známých obecně navrhovaných opatření v PpZPR lze jako adaptační zmínit následující.

Pořízení nebo změna územně plánovací dokumentace obcí (vymezení ploch s vyloučením výstavby a ploch s omezeným využitím z důvodu ohrožení povodní)

Využití výstupů povodňového mapování (mapy povodňového ohrožení a povodňového rizika) jako limitu v územním plánování a rozhodování

Vytvoření nebo aktualizace povodňových plánů územních celků

Z Koncepce PPO Pardubického kraje je možno vyzdvihnout

Ochrana obcí podél Labe ostrovní nebo poloostrovní ochranou zástavby (například Srnojedy, Ráby)

- **Revitalizační a renaturační opatření**

V minulosti provedené technické zásahy do přirozené morfologie koryt vodních toků měly za následek zejména ztrátu jejich přirozené členitosti. Hlavním důvodem těchto zásahů bylo v extravilánu zemědělské využití pozemků v údolní nivě a v intravilánu protipovodňová ochrana. Technické zásahy zpravidla spočívaly ve změně trasy koryta tak, aby co nejméně překážela při zemědělském využívání. Trasa byla jednoduše zkrácena napřímením a koryto bylo často přemístěno na okraj údolní nivy. Podélný sklon toku a tvar příčného profilu byl navržen jednotný v celé délce úpravy a změny směru byly provedeny pravidelnými oblouky. Celkovým zkrácení trasy koryta došlo ke zvýšení spádu, který byl dále zmírněn příčnými stupni různé výšky, které se staly migrační bariérou pro ryby. Koryto bylo dle možností zkapacitněno či k němu byly umístěny ochranné hráze. K nutné stabilizaci koryta byly použity různé typy opevnění, které zabránily průběžnému samovolnému utváření a přetváření koryta. V nejhorším případě došlo k úplnému zatrubnění koryta. Původní diverzifikovaný vegetační doprovod byl odstraněn a nový vysazen nebyl, případně byl vysazen ve formě uniformního jednořadu. Území v říční nivě jsou díky své úrodnosti často zemědělsky využívána. Běžnou praxí je orná půda sahající až po břehovou hranu toku. Půdy byly často plošně odvodněny. K dalšímu odvodnění krajiny došlo plošným drénováním nivy zahloubeným korytem. Pozůstatky původního koryta byly buďto zcela zasypány nebo ponechány samovolnému zazemňování v nivě. V ČR je v současné době podle analýz různě upraveno až 80% délky všech vodních toků. Výše uvedenými zásahy byly vodní toky a jejich nivy ekologicky a krajinotvorně degradovány. Potoky i řeky často představují nevzhledná prizmatická, opevněná a kapacitní koryta, jejichž hlavní funkcí je co nejefektivnější odvodňování krajiny. Negativní zásahy do ekosystémů vodních toků a následné další projevy mají dodnes přímé i nepřímé následky v nedosažení dobrého stavu vod.

Cíl opatření je aktivní navrácení koryt vodních toků a niv do přírodě blízkého stavu, obnovení přirozených funkcí krajiny.

K revitalizaci je možno primárně navrhnout sice drobné, ale větší a více vodné vodní toky a následně pokračovat k dalším menším vodním tokům. Z tohoto pohledu je účelné věnovat se následujícím vodním tokům: Bylanka, Podolský potok, Lodrantka, Zadní Lodrantka, Bukovka, Rajská strouha, Plačický potok, Černská strouha, Brodecký potok, Jesenčanský potok.

Při revitalizacích by měly být zohledněny všechny principy pro dosažení největšího efektu opatření. Častou překážou revitalizačních opatření je nesouhlas pobřežníků. V krajním případě je možno přistoupit k razantnějšímu řešení ze strany státu. Otázkou vyvlastnění se zabývá okrajově stavební zákon ve svém § 170, v němž mj. stanoví, že „práva k pozemkům a stavbám, potřebná pro uskutečnění staveb nebo jiných veřejně prospěšných opatření podle tohoto zákona, lze odejmout nebo omezit, jsou-li vymezeny ve vydané územně plánovací dokumentace a jde-li o „b) veřejně prospěšné opatření, a to snižování ohrožení v území povodněmi a jinými přírodními katastrofami, zvyšování retenčních schopností území, založení prvků územního systému ekologické stability a ochranu archeologického dědictví, d) asanaci (ozdravění) území.“

Z uvedeného vyplývá, že revitalizace mohou spadat pod bod b) či d) citovaného ustanovení a vyvlastnění za účelem revitalizací tedy možné je. Nicméně takové revitalizace musí splňovat ještě další podmínku, a to označení revitalizace za veřejně prospěšné opatření v příslušné územně plánovací dokumentaci (územní plán, zásady územního rozvoje). Na postup při vyvlastňování se pak vztahuje zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění).

- **Opatření k podpoře tlumivých rozlivů a infiltrace**

V rámci dobře fungujícího vodního toku probíhají povodňové rozlivy běžně již od úrovně Q_1. Tím dochází k přirozené transformaci povodně. Zároveň dochází k vnosu živin do nivy či k podpoře infiltrace do podzemních vod. Historicky docházelo k rozlivům do celé šíře údolní nivy. Návrat k přirozenému stavu je nereálný, nicméně pokud je zjištěno, že kapacita koryta v extravilánu je > Q_5, pak je účelné teto stav řešit.

Systematickými vodohospodářskými úpravami (často řízenými státem) došlo k nevhodnému omezení rozlivů do nivy. Tím byl výrazně redukován objem pozdržený v inundačních prostorech a byl celkově urychlen odtok vody z území. Tento stav je často brán za status quo, ale je nutno si uvědomit, že k tomuto zásahu došlo na geologicky relativně krátkou dobu, řádově několik desetiletí do minulosti. Ačkoliv mohly být tyto úpravy v minulosti vnímány jako správné, dnes víme, že tento přístup není vhodný. Nyní je ve strategickém zájmu státu, aby si realizovanou protipovodňovou ochranu nezastavěných niv vzal zpět a uvolnil tak prostor pro inundaci. V tomto ohledu je vhodné zmínit, že není třeba měnit způsob využití a management niv, je však třeba si uvědomit, že zde mohou vznikat povodňové škody a počítat s nimi. Primárním cílem opatření je Obnova rozlivů mimo intravilány.

Organizační opatření na podporu infiltrace vody v ploše povodí mají za cíl zlepšit schopnost krajiny zadržet vodu a zpomalit povrchový odtok vody (protierozní meze, stabilizace drah soustředěného odtoku), podpořit infiltraci vody (zasakovací pásy, tvorba retenčních nádrží). Zároveň plní funkci protierozní, kdy zmenšují negativní důsledky vodní eroze (odnos zeminy z polí, akumulace smyté zeminy na komunikacích, v obcích apod.). Kromě biotechnických opatření uvádíme zejména organizační opatření (zejména ochranné zatravnění či zalesnění).

Revitalizační opatření na podporu retence vody v krajině mají zejména za cíl v co největší míře navrátit přirozené mokřady a prameniště do krajiny či obnovit schopnost vodního toku komunikovat s nivou. Jedná se například o odstranění odvodňovacích zařízení, obnovu pramenišť a mokřadů, vymělčování (zmenšení kapacity) koryt vodních toků, podporu přirozených tlumivých rozlivů, zadržení a zpomalení vody v krajině obnovou morfologické členitosti koryta a podporu přirozených renaturačních procesů.

V původním znění § 68 zákona o vodách (znění před 1. 7. 2008) bylo zakotveno oprávnění vodoprávního úřadu jako preventivní opatření v záplavovém území rozhodnutím vymezit území určená k rozlivům povodní místo jiných opatření na ochranu před povodněmi. Současné znění § 68 zákona je příliš technokratické a vylučuje možnost samovolného rozlivu povodní do krajiny, přesněji vymezení pozemků určených pro takový samovolný rozliv. Dle zmíněného zákona jsou území určená k řízeným rozlivům povodní. (1) Za území určená k řízeným rozlivům povodní se považují pozemky nezbytné pro vzdouvání, popřípadě akumulaci povrchových vod veřejně prospěšnými stavbami na ochranu před povodněmi, k nimž bylo omezeno vlastnické právo dohodou nebo postupem podle § 55a. (2) Za škodu vzniklou řízeným rozlivem povodní na půdě, polních plodinách, lesních porostech a stavbách v území podle odstavce 1 náleží poškozenému náhrada, kterou poskytuje v penězích stát zastoupený Ministerstvem zemědělství. Výše náhrady za škodu způsobenou na půdě nebo stavbě se stanoví v závislosti na výši nákladů nezbytných na uvedení půdy nebo stavby do původního stavu, včetně nákladů na odstranění nežádoucích naplavenin, výše náhrady za škodu způsobenou na polních

plodinách v závislosti na tržních cenách polních plodin v době rozlivu, včetně nákladů na likvidaci poškozených polních plodin; výše náhrady za škodu způsobenou na lesních porostech se stanoví podle lesního zákona § 33a). Postup při zjišťování a uplatňování náhrady škody a postup při určení její výše stanoví vláda nařízením. (3) Náhrada náleží rovněž za finanční újmu vzniklou pozbytím nároku na dotaci, poskytovanou na základě zákona o zemědělství, který poškozený pozbyl v souvislosti s řízeným rozlivem povodně. (4) Poškozenému, jemuž byla poskytnuta náhrada podle odstavce 2, nelze poskytnout státní pomoc z titulu rozlivu povodně podle zákona o státní pomoci při obnově území postiženého živelní nebo jinou pohromou. (5) Poškozenému nenáleží náhrada v případě, že nedodrží podmínky stanovené pro způsob užívání pozemků určených k rozlivu povodní). Z uvedeného vyplývá, že v současné době není nijak upraven režim pozemků, které by byly dotčeny neřízeným, avšak relativně pravidelným rozlivem povodní, tj. situace, kdy se v krajině provedou taková opatření, aby se voda při povodni v tomto území rozlila a tím došlo k jejímu zadržení v horní části toku a minimalizaci škod v dolní části toku. Zákon stanovuje odlišný režim pouze pro pozemky, které jsou dotčeny rozlivem povodní v souvislosti s určitým stavebním či jiným technickým opatřením, které právě má za následek zasažení tohoto území povodní. Vznik takovýchto území by byl ve většině případů vázán na určitá revitalizační opatření (odstranění protipovodňových hrází, odstranění regulace koryta vodního toku apod.). Návrh úpravy zákona (§ 68 zákona o vodách) Jedna z možností, jak řešit absenci úpravy režimu v území zasahovaného neřízenými (přirozenými) rozlivy při povodni, je zakotvení zcela nového ustanovení, které bude v mnohém vycházet ze současného § 68 s rozdíly typickými pro danou situaci.

- **Eliminace plošného odvodnění**

Drenážní systémy působí z hlediska kvality vod spíše negativně; v různých půdních podmínkách obecně urychlují a zvyšují odnos živin a dalších polutantů z povodí. Na druhou stranu podpovrchové drenážní odvodnění v některých případech zvětšuje retenční prostor pro vodu vstupující do půdního profilu, a tudíž snižuje potenciál výskytu povrchového odtoku a s ním spojené procesy eroze půdy na pozemku a vnos jejich produktů do vod.

V uplynulých dvou desetiletích nebyla věnována odpovídající pozornost údržbě těchto staveb, a proto docházelo často nepozorovaně k jejich poškozování i destrukci. Přesto drenážní systémy i po dalších 25-ti letech nadále více či méně plní odvodňovací funkci, což se projevuje při transformaci odtoku srážek z pozemku ve formě soustředěného drenážního odtoku z drenážní skupiny. Vyskytuje se sice stále větší počet lokálních závad funkčnosti, laickou veřejností předpokládaný rychlý trend samovolného vyřazování systémů z funkce se však nepotvrdil. Cílem navrhovaných opatření je eliminace nefunkčních odvodnění a revitalizace odvodněného území.

Protože bylo v minulosti zemědělské odvodnění realizováno s obdobnou plošnou intenzitou v rámci celé ČR a v široké škále přírodních podmínek, musí navržené typy eliminačních opatření umožnit jejich realizaci v obdobné škále přírodních i technických podmínek. Určující je požadovaný cílový stav eliminace odvodnění a souhlas resp. zájem na realizaci všech vlastníků konkrétním odvodněním dotčených pozemků.

Ministerstvo životního prostředí vydalo v roce 2013 ve spolupráci s Výzkumným ústavem meliorací a ochrany půdy, v.v.i., metodickou příručku pro žadatele OPŽP „Pracovní postupy eliminace negativních funkcí odvodňovacích zařízení v krajině“. Příručka formuluje pomocí návodných opatření možnosti

úprav vodního režimu prostřednictvím eliminace či úprav staveb zemědělského odvodnění tam, kde environmentální zájmy stojí před zájmy zemědělskými. Jednotlivá opatření byla navržena tak, aby na základě podmínek dané lokality mohl být vybrán soubor nejvhodnějších opatření pro řešení místních problémů. Postup pro zpracování návrhu opatření bude vycházet z výše uvedené metodiky.

5.10.2 Ochrana přírody a ekologická stabilita krajiny

Územní studie krajiny usiluje mimo jiné o zlepšení adaptací na dopady klimatických změn v tématu ochrana přírody a biodiverzity. V doporučeních vycházíme z dokumentů MŽP, tj. ze *Strategie přizpůsobení se změnám klimatu v podmínkách ČR* (MŽP n.d.) *a Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu* (tzv. Akční plán, MŽP 2017)[15].

Mezi důležité body Adaptační strategie patří následující:

- Je pravděpodobné, že díky klimatické změně budou vznikat nové typy ekosystémů, jež budou adaptovány na nové klimatické podmínky.
- Čím dál častěji bude docházet k výkyvům ke srážkám a teplotním extrémům a ke snižování průměrné sněhové pokrývky, což bude na mnoho přírodních biotopů a některé organismy působit negativně.
- Stále významnějším faktorem působícím na stav druhové pestrosti je management přírodních stanovišť i produkčních ploch (TTP s dřevinami a vhodným managementem budou pro udržení biodiverzity významné).
- Klíčové je zadržování vody v krajině, obnova a zlepšení propojenosti přírodních a přírodně blízkých ploch (např. přirozeně strukturované lesy, revitalizace toků, mokřady, nivy, aleje, remízky, aleje, břehové porosty apod.)

Oba dokumenty označují za jedno z nejefektivnějších adaptačních opatření zachování a obnovení sítě zelené infrastruktury a podporu ekosystémově založených adaptací; zakládání mokřadů a dalších biotopů. Dále zdůrazňují potřebu snížit fragmentaci krajiny a předcházet ji.

ÚSK přináší konkrétní výstupy, zejména **návrhy ekologicky stabilnějších ploch a linií (ESP, ESL) s 50% podílem přírodních biotopů**, které specifikují, jak vymezit nové plochy pro zelenou infrastrukturu v prostoru. Na úrovni územního plánování přichází do úvahy, podobně jako v kapitole *Doporučení opatření k ochraně a zvýšení biodiverzity a k předcházení fragmentace krajiny*, *bod 1. Intenzifikace hospodaření* aplikování ekosystémového přístupu, ve kterém je zásadní vytvoření už zmiňované **zelené sítě, která zajišťuje v území základní ekosystémové služby potažmo ekologickou stabilitu krajiny[16]**. Propojená síť lépe vzdoruje i negativním dopadům klimatické změny působícím na biodiverzitu (ztížené podmínky života pro jedince i populace kvůli výkyvům v teplotách, srážkách, potravní nabídce ovlivněné těmito výkyvy a další)

[15] Shrnutí základních úkolů týkajících se biodiverzity a ekosystémových služeb je uvedeno ve Strategii (str. 51 – 54). Akční plán rozpracovává opatření uvedená v Adaptační strategii do konkrétních úkolů[15].

[16] Literatura je uvedená viz kapitola *Doporučení opatření k ochraně a zvýšení biodiverzity a k předcházení fragmentace krajiny.*

– zvýšení výměry životního prostoru pro organismy dokáže kompenzovat určitou část dopadů klimatických změn.

Správné vymezení a realizace ÚSES je velmi důležitá, nicméně pro výraznější zlepšení stavu polních krajin (zvláště v běžném případě, že převážná část orné půdy v území není obohacována organickou hmotou), je potřeba mít více interakčních prvků plnících další funkce (uchovávání vody v krajině, poskytování úkrytu a potravy pro organismy v krajině, protipovodňové a protierozní opatření a další). V tomto případě platí velmi podobná východiska návrhu jako u předchozího bodu. Důležité je vymezit dostatek prostoru v území **zejména pro mokřadní biotopy, revitalizace a nivy.** V ÚSK jsou ilustračně označeny úseky mokřadů v nivách a malých toků potenciálně vhodných pro revitalizaci z hlediska pozitivního dopadu na biodiverzitu a ekologickou stabilitu krajiny. Plochy nových biotopů a nových ekologicky stabilních ploch jsou blíže popsány v kartách obcí a v kapitole Přírodní hodnoty. **Prioritní je vymezit opatření v obcích s nedostatkem ESP a ESL viz karty obcí. Pro získání dostatku pozemků doporučujeme obcím, které jich dostatek nemají, vytvořit strategii nákupu pozemků včetně informací k možnostem financování, která by doplňovala KoPÚ.**

Část dopadů klimatické změny na biodiverzitu ovlivnit nelze, nebo je lze ovlivnit jen managementem v lokalitách (př. udržení populací chladnomilnějších živočichů na hraně jejich areálů).

Vhodná adaptační opatření zahrnují **vymezení ploch stejnověkých monokultur (např. borovicových) pro přeměnu na druhově bohaté listnaté lesy a co je velmi důležité, i revitalizace toků**. Cílek et al. (2017) velmi přístupnou formou popisují typy vhodných opatření na tocích včetně obnovení meandrů, tůní apod. v knize Voda a krajina. Zájemcům lze tuto knihu doporučit ke shlédnutí. Dále se jedná o obnovu zničených historických krajinných prvků (v území typicky remízky, TTP s dřevinami či další plochy) a plochy pro přírodní biotopy, vše viz kapitola 3.2.1 Přírodní hodnoty.

Pro obce či SO ORP může velmi výhodné vypracovat strategii, jak vybírat a získávat parcely nejen pro ESP, a to nad rámec komplexních pozemkových úprav. Tato problematika už nespadá do zadání ÚSK, nicméně systematický přístup právě zde má velký potenciál - např. v Německu mají některé obce zavedené dlouhodobé strategické vykupování pozemků a finanční mechanismy k tomu sloužící.

Názorné příklady adaptačních opatření, jejich využití i příkladů postupů, jak je realizovat, jsou dostupná např. na webových stránkách projektu AdaptaN[17] http://www.adaptan.net/

Příklady organizací, u kterých lze hledat další informace o realizacích adaptačních opatření:

- Lesy, zakládání lesů v suchých podmínkách: sdružení lesníků Pro Silva Bohemica https://prosilvabohemica.cz/
- Výsadby alejí a krajinných prvků v komunitních projektech s občany: sdružení Větvení z.s.
- Revitalizace: Povodí Moravy, Unie pro řeku Moravu http://www.uprm.cz/ a Živá voda – sdružení pro návrat vody do krajiny http://zivavoda.biz/

[17] *Komplexní plánovací, monitorovací, informační a vzdělávací nástroje pro adaptaci území na dopady klimatické změny s hlavním zřetelem na zemědělské a lesnické hospodaření v krajině. EHP-CZ02-OV-1-039-2015*

- Opatření pro snižování teplotních extrémů v intravilánu: například projekt Urbanadapt https://urbanadapt.cz/cs

5.10.3 Lesnictví

Klimatická změna v lesích

Současná změna klimatu má vliv i na hospodaření v lesích, které musí přizpůsobit druhové a prostorové složení lesa současným podmínkám.

V Adaptační strategii ČR jsou navrhována následující adaptační opatření v lesnictví:

- Využití přírodních procesů a pěstování prostorově a druhově pestrých lesních porostů
- Změna preference druhů a ekotypů lesních dřevin
- Stabilizace množství uhlíku vázaného v lesních ekosystémech
- Určení priorit podpory adaptačních opatření v lesních ekosystémech
- Genetické zdroje lesních dřevin

Za pojmem adaptace na změnu klimatu v lesním hospodářství se skrývá řada konkrétních opatření. Jedná se zejména o revizi hospodářských způsobů včetně tvaru lesa. Adaptační opatření lze s výhodou realizovat u mladých a středně starých porostů. Za účelem stabilizace porostů je tedy třeba dbát o porostní okraje omezující vliv vysušování či škod větrem, působení klimatických extrémů na rozhraní s volnou plochou, preferovat dřeviny s vyšší mechanickou stabilitou, více druhů dřevin zvyšujících ekologickou stabilitu díky rozdílným ekologickým nárokům a využít rozdílnou toleranci jednotlivých druhů dřevin vůči stresu, zvyšovat stabilitu porostu úpravou textury a struktury porostu. V oblastech ohrožených suchem je odůvodněný návrat nízkého a středního lesa, kdy je využíván stávající kořenový systém. *(Zdroj: Lesní hospodářství v ČR pod vlivem klimatické změny, Radek Pokorný, 2017).*

6 Členění území na krajinné okrsky

6.1 Popis krajinných okrsků a rámcové podmínky využití a rámcová doporučení pro opatření

Ve SO ORP Pardubice bylo vymezeno celkem 19 krajinných okrsků.

Obrázek 6.1: Krajinné okrsky ve SO ORP Pardubice

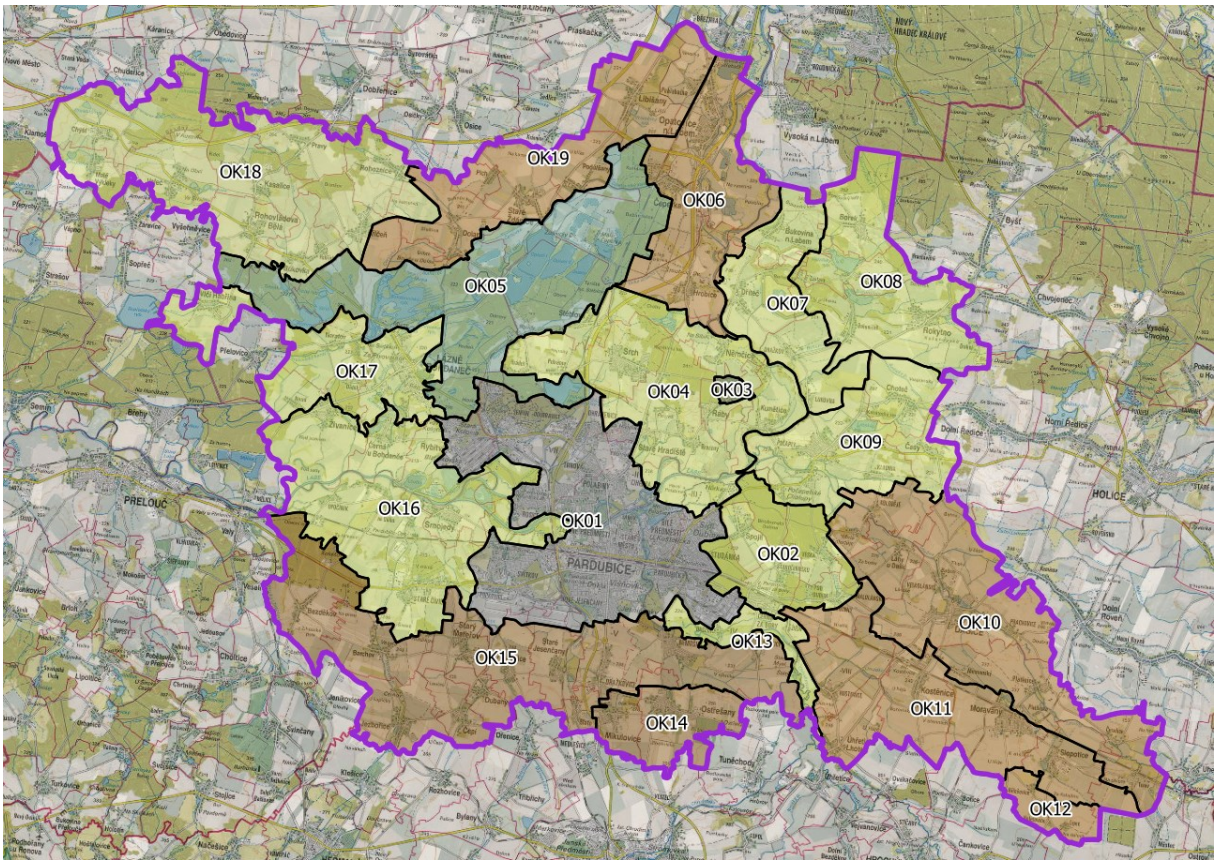

Zdroj: Studio B&M, podklad ČÚZK, 2019

Rámcové podmínky využití a rámcová doporučení pro opatření pro krajinné okrsky vychází z podrobnějších návrhů opatření, které jsou uvedeny v Kartách obcí (Část II. textu Návrhu územní studie).

Doporučujeme při zpracování zadání územních plánů a jejich změn a pro rozhodování a činnost jiných orgánů veřejné správy a dalších subjektů (např. správci, hospodáři) pracovat prioritně s Kartami obcí a doplňkově pak s doporučeními pro jednotlivé okrsky.

Opatření nelze striktně rozdělit jako „podklad pro podrobnější zpracování řešení krajiny v územních plánech)“ a „podklad pro činnost jiných orgánů veřejné správy a dalších subjektů“, proto doporučujeme sledovat vždy celý text.

Rámcové podmínky využití a rámcová doporučení pro opatření jsou v souladu s vizí nastíněnou v úvodu textu Návrhu územní studie (Část I.).

Rámcové podmínky využití budou podkladem pro podrobnější zpracování řešení krajiny v územních plánech.
Rámcová doporučení pro opatření budou podkladem pro činnost jiných orgánů veřejné správy a dalších subjektů v území (např. správci, hospodáři) a do budoucna také podkladem pro realizace opatření ke zlepšení stavu krajiny.

Pro celé správní území ORP jsou pak rámcové podmínky i rámcová doporučení dle Metodického zadání ÚSK uvedeny ještě v kapitole 7.1, zde je tedy proveden stručnější souhrn podmínek pro okrsky, s odkazem na popis v závěrečné kapitole.

6.1.1 Ok01 – Pardubice

Urbanizovaný prostor města a přilehlé aglomerace

Rámcové podmínky využití pro řešení v rámci územních plánů
Ochrana historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu: - Chránit siluety kulturních dominant historického centra Pardubic před snížením jejich vizuálního významu v krajině. - Do pohledových os dálkových pohledů z kulturních dominant historického centra Pardubic neumisťovat výškové objekty.
Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu: - Nevytvářet podmínky pro srůstání sídel, aby byla zachována prostupnost krajinou nejenom pro živočichy, ale i pro člověka. - Nepřipustit umisťování nových záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují přírodu a krajinu. V případě existence těchto objektů zajistit jejich pozitivní začlenění do krajiny a sídla. - U již vymezených zastavitelných ploch s rizikovým průnikem do krajiny zajistit jejich lepší začlenění do krajiny, čehož lze docílit dodržením stávajícího rázu zástavby, dostatkem zeleně v těchto plochách a pozvolným přechodem do krajiny, v plochách pro obytnou zástavbu orientací zahrady do krajiny, případně vymezením pásu izolační zeleně při hranici zastavitelné plochy a volné krajiny. - Při vymezování nových zastavitelných ploch řešit nejenom co nejmenší zábor půdního fondu, ale zároveň i jejich šetrné umístění do krajiny, čehož lze docílit nevymezováním ploch na pohledově exponovaných místech, kde by narušovaly pohledové horizonty, dodržovat stávající ráz zástavby, omezit maximální výšku zástavby, stanovit koeficient zastavěnosti s ohledem na stávající zástavbu, u rozsáhlých výrobních a logistických ploch zajistit průchodnost krajinných struktur, atd.
Ochrana a podpora přírodních hodnot, biodiverzity a ekologické stability krajiny: - Jedná se o intravilán velkého sídla, ochrana přírody v ÚSK se na druhou stranu soustředí na řešení problémů v extravilánu. Obecně doporučujeme nové zastavitelné plochy v Ok členit prvky zeleně v souladu s doporučením za téma urbanismus a také vyčlenit kompenzační plochy pro tvorbu nových přírodních biotopů v přilehlých okrscích (tvorba nových přírodních hodnot).
Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny: - Vymezit nivy vodních toků mimo zastavitelné území jako VKP - Vymezit území v nivách vodních toků vhodná pro podporu tlumivých rozlivů - Pořizovat nebo měnit územně plánovací dokumentace obcí tak, aby jejich součástí bylo

vymezení ploch s vyloučením výstavby a ploch s omezeným využitím z důvodu ohrožení povodní
- Podporovat revitalizaci odstavených ramen
- Podporovat revitalizaci nezastavěného území v nivách vodních toků tak, aby došlo k propojení poříčního prostoru, jeho volnočasového využití a zároveň k rekonstrukci a ochraně zachovalého vegetačního porostu
- Nenavrhovat nové zastavitelné plochy tak, aby zhoršovaly odtokové poměry v povodí

Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví:
- Chránit lesní půdu před záborem

Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny:
- Tvorba podmínek pro rekreační využití břehů řeky Labe po celé délce toku v rámci města.

Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu:
- x

Rámcová doporučení pro opatření (podklad pro činnost jiných orgánů veřejné správy a dalších subjektů v území)

Ochrana přírodních, historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu:
- Tvorba podmínek pro estetické okolí PP Nemošická stráň.

Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu:
- Zachovat stávající mimořádně kvalitní přechody sídla v krajinu.

Ochrana a podpora biodiverzity a ekologické stability krajiny:
- Při plánování nových zastavitelných ploch kontrolovat vrstvu mapování biotopů a střety s přírodními hodnotami
- Doporučujeme se soustředit na zpracování strategie a realizaci adaptační opatření na dopady klimatických změn souvisejících se zelenou infrastrukturou ve městech, inspirovat se lze např. projekty viz kapitola Adaptace na dopady klimatické změny.
- Doporučujeme uvážit postupy vedoucí k tvorbě kompenzačních biotopů za nové zastavitelné plochy (zejména pro průmysl, v některých zemích EU investoři mají povinnost přispět k ochraně přírody tvorbou biotopů a tak kompenzovat dopady výstavby na životní prostředí).

Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny:
- U stávajících vodních toků v zastavěném území pravidelně udržovat průtočný profil a objekty na toku
- Zakrývání vodních toků povolovat pouze ve výjimečných případech, kdy není možné technicky realizovat jiné, vhodnější opatření
- Podporovat revitalizaci odstavených ramen, spojenou v ideálním případě s jejich zprůtočněním
- Podporovat revitalizaci nezastavěného území v nivách vodních toků tak, aby došlo k propojení poříčního prostoru, jeho volnočasového využití a zároveň k rekonstrukci a ochraně zachovalého vegetačního porostu

Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví:
- Podporovat přírodě blízké způsoby hospodaření s cílovou dřevinnou skladbou dle
- stanovištních podmínek v lesních celcích
- Chránit okraje lesa před otevřením porostů vůči bořivým větrům
- Podporovat přirozenou obnovu lesa

Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny:
- Podpora značení turistických tras pro pěší, spojující významná místa v okolí.
- Podpora vzniku pravidelné lodní dopravy na Labi.

Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu:
- x

6.1.2 Ok02 – Spojil – Zminný

Enkláva venkovských sídel obklopená lesními porosty

Rámcové podmínky využití pro řešení v rámci územních plánů
Ochrana historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu: - Doporučení k ochraně krajinného ráz) jsou podrobně uvedena v kapitole 3.2.3. Estetické hodnoty a krajinný ráz.
Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu: - Zachovat dosavadní strukturu osídlení s převahou sídel venkovského, resp. příměstského charakteru. - Při vymezování zastavitelných ploch klást větší důraz na zjištění rozvojové potřeby sídla a kapacitu krajiny tyto zastavitelné plochy pojmout, aby se navrhované plochy bydlení nestávaly přílišným ohrožením pro krajinu. V případě obcí s naddimenzovanými zastavitelnými plochami při vymezování nových zastavitelných ploch v rámci změn územně plánovacích dokumentací dbát na potřebnou kompenzaci těchto ploch. - Prověřit zlepšení přístupu ze sídel k významným bodům v krajině. - Nepřipustit umisťování nových záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují přírodu a krajinu. V případě existence těchto objektů zajistit jejich pozitivní začlenění do krajiny a sídla. - U již vymezených zastavitelných ploch s rizikovým průnikem do krajiny zajistit jejich lepší začlenění do krajiny, čehož lze docílit dodržením stávajícího rázu zástavby, dostatkem zeleně v těchto plochách a pozvolným přechodem do krajiny, v plochách pro obytnou zástavbu orientací zahrady do krajiny, případně vymezením pásu izolační zeleně při hranici zastavitelné plochy a volné krajiny. - Při vymezování nových zastavitelných ploch řešit nejenom co nejmenší zábor půdního fondu, ale zároveň i jejich šetrné umístění do krajiny, čehož lze docílit nevymezováním ploch na pohledově exponovaných místech, kde by narušovaly pohledové horizonty, dodržovat stávající ráz zástavby, omezit maximální výšku zástavby, stanovit koeficient zastavěnosti s ohledem na stávající zástavbu, u rozsáhlých výrobních a logistických ploch zajistit průchodnost krajinných struktur, atd. - Z hlediska ochrany krajiny vyloučit v souladu s § 18 odst. 5 stavebního zákona v nezastavěném území umisťování staveb, zařízení a jiných opatření, především pro zemědělství. Zdůvodnění veřejného zájmu bude založeno především na zachování krajinných hodnot a potenciálů. - Nevytvářet podmínky pro srůstání sídel, aby byla zachována prostupnost krajinou nejenom pro živočichy, ale i pro člověka.
Ochrana a podpora přírodních hodnot, biodiverzity a ekologické stability krajiny: - Stávající přírodní hodnoty: chránit plochy přírodních biotopů (zvláště kvalitních biotopů viz mapování biotopů) před vymezením zastavitelného území či obecně vymezením ploch, které by biotopy poškozovaly (např. zalesňování kvalitnějšího TTP) - Relativně malé území, vymezujeme jen několik nových ekologicky stabilnějších ploch (ESP, ESL) jako náhradu za zničené krajinné prvky podle specifikace v kartách obcí, přednostně se jedná o revitalizaci drobných toků a liniovou zeleň - lze kombinovat s agrolesnickými plochami - Rozsáhlé zastavitelné plochy doporučujeme členit prvky zeleně - Lze vybrat a registrovat nová VKP podle potřeby (mimolesních biotopů je málo)

Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny:
- Vymezit nivy vodních toků mimo zastavitelné území jako VKP
- Nenavrhovat nové zastavitelné plochy tak, aby zhoršovaly odtokové poměry v povodí
- Podporovat plošná protipovodňová opatření

Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví:
- Velké půdní bloky doporučujeme trvale rozčlenit prvky zeleně tak, aby došlo ke zvýšení ekologické a krajinotvorné hodnoty. Rozčlenění těchto bloků musí probíhat v souladu s protierozními, protipovodňovými, ochranářskými a prostupnost zvyšujícími opatřeními.
- Chránit důsledně bonitní zemědělskou půdu před záborem.
- Chránit lesní půdu před záborem

Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny:
- Prověřit možnost zlepšení prostupnosti krajiny pro pěší a cyklisty mezi sídly, u kterých je problémové propojení.

Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu:
- x

Rámcová doporučení pro opatření (podklad pro činnost jiných orgánů veřejné správy a dalších subjektů v území)

Ochrana přírodních, historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu:
- x

Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu:
- Zachovat stávající mimořádně kvalitní přechody sídla v krajinu.

Ochrana a podpora biodiverzity a ekologické stability krajiny:
- **Lze vyčlenit několik lesních biotopů** pro zvýšení jejich přírodní kvality – kromě biodiverzity toto opatření pomáhá i lepšímu zadržování vody v krajině **a**
- Lze se soustředit na zvýšení udržitelnosti lesních hospodářských plánů, reflektovat tam potřebu ekosystémových služeb při současných dopadech klimatických změn

Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny:
- U stávajících vodních toků v zastavěném území pravidelně udržovat průtočný profil a objekty na toku
- Zakrývání vodních toků povolovat pouze ve výjimečných případech, kdy není možné technicky realizovat jiné, vhodnější opatření
- Nepodporovat výstavbu ve vymezených nivách vodních toků
- Podporovat plošná protipovodňová opatření
- Navrhovat zrušení plošného odvodnění tam, kde je to možné

Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví:
- Postupná přeměna intenzivně využívané produkční zemědělské krajiny v zemědělskou, trvale udržitelnou kulturní krajinu poskytující produkční (hospodářské) a mimoprodukční funkce.
- Podpora takových forem zemědělského hospodaření, které respektují půdu jako základní hodnotu a v maximální možné míře využívají postupy bránící jejímu odnosu, degradaci a kontaminaci.
- Podporovat přírodě blízké způsoby hospodaření s cílovou dřevinnou skladbou dle
- stanovištních podmínek v lesních celcích
- Chránit okraje lesa před otevřením porostů vůči bořivým větrům
- Podporovat přirozenou obnovu lesa

Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny:
- Při realizaci nebo obnově nových komunikací pro zajištění prostupnosti krajiny pro pěší a cyklisty preferovat jiný než asfaltový povrch a komunikace doplňovat doprovodnou zelení.
- Podpora značení turistických tras pro pěší, spojující významná místa v okolí.

Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu: - x

6.1.3 Ok03 – Kunětická hora

Prostor bývalého vulkánu se zástavbou

Rámcové podmínky využití pro řešení v rámci územních plánů
Ochrana historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu: - Chránit siluetu kulturní dominanty hradu Kunětická hora před snížením jejího vizuálního významu v krajině. - Neumisťovat zastavitelné plochy pro umístění velkoplošných staveb obnovitelných zdrojů energie.
Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu: - Při vymezování nových zastavitelných ploch řešit nejenom co nejmenší zábor půdního fondu, ale zároveň i jejich šetrné umístění do krajiny, čehož lze docílit nevymezováním ploch na pohledově exponovaných místech, kde by narušovaly pohledové horizonty, dodržovat stávající ráz zástavby, omezit maximální výšku zástavby, stanovit koeficient zastavěnosti s ohledem na stávající zástavbu, atd.
Ochrana a podpora přírodních hodnot, biodiverzity a ekologické stability krajiny: - pohledu ochrany přírody tvoří většinu tohoto Ok ÚSES. Je potřeba respektovat toto vymezení v ÚP, nevymezovat zde zástavbu.
Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny: - Vymezit nivy vodních toků mimo zastavitelné území jako VKP
Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví: - Chránit lesní půdu před záborem
Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny: - x
Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu: - x
Rámcová doporučení pro opatření (podklad pro činnost jiných orgánů veřejné správy a dalších subjektů v území)
Ochrana přírodních, historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu: - x
Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu: -
Ochrana a podpora biodiverzity a ekologické stability krajiny: - Může být vhodné podat žádost na AOPK o doplňující mapování biotopů na Kunětické hoře - Prioritní je zvyšovat kvalitu stávajících přírodních biotopů - lze vyčlenit plochy pro lepší management, zadržování vody. - Při plánování zástavby kontrolovat vrstvu z mapování biotopů, nejlépe doplněnou
Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny: - Navrhovat zrušení plošného odvodnění tam, kde je to možné
Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví: - Podporovat přírodě blízké způsoby hospodaření s cílovou dřevinnou skladbou dle - stanovištních podmínek, tak, aby nedošlo ke změně charakteru okrsku - Chránit okraje lesa před otevřením porostů vůči bořivým větrům

- Podporovat přirozenou obnovu lesa
Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny: - Tvorba podmínek pro navýšení bezpečné a estetické dostupnosti hradu Kunětická hora z blízkého okolí úpravou stávajícího parkoviště a oddělením pohybu chodců od motorové dopravy.
Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu: - x

6.1.4 Ok04 – Kunětice - Srch

Zemědělská krajina v Polabí s lesy na okraji Pardubic

Rámcové podmínky využití pro řešení v rámci územních plánů
Ochrana historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu: - Neumisťovat do pohledových os dálkových pohledů z Kunětické hory plošně a výškově objemné stavby.
Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu: - Umožnit širší využití brownfieldů jejich identifikací a označením v samostatné položce legendy územního plánu a stanovením základních limitů využití území ve vztahu k veřejnému zdraví, životnímu prostředí či záměrům v nadřazených dokumentacích. - Zachovat dosavadní strukturu osídlení s převahou sídel venkovského, resp. příměstského charakteru. - Při vymezování zastavitelných ploch klást větší důraz na zjištění rozvojové potřeby sídla a kapacitu krajiny tyto zastavitelné plochy pojmout, aby se navrhované plochy bydlení nestávaly přílišným ohrožením pro krajinu. V případě obcí s naddimenzovanými zastavitelnými plochami při vymezování nových zastavitelných ploch v rámci změn územně plánovacích dokumentací dbát na potřebnou kompenzaci těchto ploch. - Nepřipustit umisťování nových záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují přírodu a krajinu. V případě existence těchto objektů zajistit jejich pozitivní začlenění do krajiny a sídla. - U již vymezených zastavitelných ploch s rizikovým průnikem do krajiny zajistit jejich lepší začlenění do krajiny, čehož lze docílit dodržením stávajícího rázu zástavby, dostatkem zeleně v těchto plochách a pozvolným přechodem do krajiny, v plochách pro obytnou zástavbu orientací zahrady do krajiny, případně vymezením pásu izolační zeleně při hranici zastavitelné plochy a volné krajiny. - Při vymezování nových zastavitelných ploch řešit nejenom co nejmenší zábor půdního fondu, ale zároveň i jejich šetrné umístění do krajiny, čehož lze docílit nevymezováním ploch na pohledově exponovaných místech, kde by narušovaly pohledové horizonty, dodržovat stávající ráz zástavby, omezit maximální výšku zástavby, stanovit koeficient zastavěnosti s ohledem na stávající zástavbu, u rozsáhlých výrobních a logistických ploch zajistit průchodnost krajinných struktur, atd. - Z hlediska ochrany krajiny vyloučit v souladu s § 18 odst. 5 stavebního zákona v nezastavěném území umisťování staveb, zařízení a jiných opatření, především pro zemědělství. Zdůvodnění veřejného zájmu bude založeno především na zachování krajinných hodnot a potenciálů. - Prověřit zlepšení přístupu k významným bodům v krajině. - Nevytvářet podmínky pro srůstání sídel, aby byla zachována prostupnost krajinou nejenom pro živočichy, ale i pro člověka.
Ochrana a podpora přírodních hodnot, biodiverzity a ekologické stability krajiny: - Tento okrsek je ve zhoršeném stavu. Doporučujeme vymezit v přiměřené míře nové ekologicky stabilnější plochy a linie (ESP, ESL), viz hlavní výkres. Je potřeba nahradit část

historických krajinných struktur, které byly zničeny, a to v dostatečné výměře – zásadní je kvantifikace výměr uvedená v kartách obcí.
- **Nejdůležitější je doplnit plochy pro revitalizace vodních toků, mokřady, dále aleje a izolační zeleň.** Z hospodářsky užitných ploch jsou vhodné plochy pro agrolesnictví (pěstování stromů na zemědělské půdě) či menší lesy.
- Je vhodné více chránit cennější nechráněné přírodní biotopy, některé např. jako VKP či ESP, a v rámci ESP vymezit nové plochy přírodních biotopů
- V plochách přírodních biotopů podle mapování biotopů a s ohledem na aktuální stav nevymezovat zastavitelné plochy
- Zastavitelné plochy nad 0,7 - 1 ha členit zelení tak, aby byla zachována prostupnost krajiny pro lidi i organismy
- Řešit doporučení týkající se prostupnosti území pro velké savce (bariérová místa, novou výstavbu apod.) viz karty obcí

Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny:
- Vymezit nivy vodních toků mimo zastavitelné území jako VKP
- Pořizovat nebo měnit územně plánovací dokumentace obcí tak, aby jejich součástí bylo vymezení ploch s vyloučením výstavby a ploch s omezeným využitím z důvodu ohrožení povodní
- Podporovat revitalizaci odstavených ramen
- Nenavrhovat nové zastavitelné plochy tak, aby zhoršovaly odtokové poměry v povodí
- Podporovat plošná protipovodňová opatření
- Podporovat vznik nových retenčních ploch

Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví:
- Velké půdní bloky doporučujeme trvale rozčlenit prvky zeleně tak, aby došlo ke zvýšení ekologické a krajinotvorné hodnoty. Rozčlenění těchto bloků musí probíhat v souladu s protierozními, protipovodňovými, ochranářskými a prostupnost zvyšujícími opatřeními.
- Chránit důsledně bonitní zemědělskou půdu před záborem.
- Chránit lesní půdu přes záborem
- Respektovat navržená doporučení na zalesnění

Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny:
- Prověřit možnost zlepšení prostupnosti krajiny pro pěší a cyklisty mezi sídly, u kterých je problémové propojení.
- Tvorba podmínek pro oddělení cyklistické dopravy od motorové, vymezováním komunikací pro pěší a cyklisty.
- Tvorba podmínek pro zlepšení přístupu k vodácké trase vymezením jasných vstupů a výstupů s doplňkovým zázemím.

Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu:
- x

Rámcová doporučení pro opatření (podklad pro činnost jiných orgánů veřejné správy a dalších subjektů v území)

Ochrana přírodních, historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu:
- x

Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu:
- Podpora regenerace brownfieldů obcemi – zajištění informací obecními úřady obcí o možnostech podpory regenerace brownfieldů, koordinace schůzek spoluvlastníků brownfieldů za účelem vytvoření společné strategie postupu pro regeneraci plochy, případně odkup pozemků.
- Zachovat stávající mimořádně kvalitní přechody sídla v krajinu.

Ochrana a podpora biodiverzity a ekologické stability krajiny:
- Při plánování zástavby kontrolovat vrstvy biotopů, MVÚ a DMK pro velké savce, řešit kolize zájmů

- Za nové zastavitelné plochy vymezovat nové plochy přírodních biotopů jako kompenzaci - Může být užitečné zadat zpracování strategie výkupu parcel pro přírodní hodnoty, včetně zpracování finančních nákladů a případných výnosů např. z obecních lesů - Je vhodné pečovat o kvalitnější a ohroženější přírodní biotopy: ve stávajícím VKP stanovit plán pro zvyšování ekosystémových služeb - Rovněž lze vytvořit plán registrace nových VKP nebo EVP, vyjednávat úpravu lesních hospodářských plánů tak, aby zohledňovaly ekosystémové služby
Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny: - U stávajících vodních toků v zastavěném území pravidelně udržovat průtočný profil a objekty na toku - Zakrývání vodních toků povolovat pouze ve výjimečných případech, kdy není možné technicky realizovat jiné, vhodnější opatření - Podporovat revitalizaci odstavených ramen, spojenou v ideálním případě s jejich zprůtočněním - Nepodporovat výstavbu ve vymezených nivách vodních toků - Navrhovat zrušení plošného odvodnění tam, kde je to možné - Podporovat plošná protipovodňová opatření - Podporovat vznik nových retenčních ploch - Povolovat převod orné půdy v inundačních územích na louky a pastviny - Podporovat vhodné hospodaření na zemědělských plochách
Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví: - Aplikovat půdoochranné postupy a biotechnická opatření na zpomalení odtoku ve dvou větvených DSO na Podhránovem. - Postupná přeměna intenzivně využívané produkční zemědělské krajiny v zemědělskou, trvale udržitelnou kulturní krajinu poskytující produkční (hospodářské) a mimoprodukční funkce. - Podpora takových forem zemědělského hospodaření, které respektují půdu jako základní hodnotu a v maximální možné míře využívají postupy bránící jejímu odnosu, degradaci a kontaminaci. - Podporovat přírodě blízké způsoby hospodaření s cílovou dřevinnou skladbou dle stanovištních podmínek - Chránit okraje lesa před otevřením porostů vůči bořivým větrům - Podporovat přirozenou obnovu les - Podporovat navržená opatření na zalesnění
Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny: - Při realizaci nebo obnově nových komunikací pro zajištění prostupnosti krajiny pro pěší a cyklisty preferovat jiný než asfaltový povrch a komunikace doplňovat doprovodnou zelení. - Podpora značení turistických tras pro pěší, spojující významná místa v okolí. - Podpora vzniku pravidelné lodní dopravy na Labi. - Podpora navýšení rekreačního využití přírodní plochy vhodnou úpravou jejího okolí a zlepšením její dostupnosti.
Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu: - x

6.1.5 Ok05 – Bohdanečsko

Zalesněný prostor s rybníky

Rámcové podmínky využití pro řešení v rámci územních plánů

Ochrana historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu:

- Doporučení k ochraně krajinného rázu jsou podrobně uvedena v kapitole 3.2.3. Estetické hodnoty a krajinný ráz.

Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu:

- Nepřipustit umisťování nových záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují přírodu a krajinu. V případě existence těchto objektů zajistit jejich pozitivní začlenění do krajiny a sídla.
- Z hlediska ochrany krajiny vyloučit v souladu s § 18 odst. 5 stavebního zákona v nezastavěném území umisťování staveb, zařízení a jiných opatření, především pro zemědělství. Zdůvodnění veřejného zájmu bude založeno především na zachování krajinných hodnot a potenciálů.

Ochrana a podpora přírodních hodnot, biodiverzity a ekologické stability krajiny:

- V Ok je v kontextu SO ORP největší množství přírodních hodnot, je zásadní hodnoty udržet
- jen zřídka je potřeba přidat krajinnou zeleň - plochy ESP a ESL pro podporu druhů,
- Prioritní je dobrý management - zvyšování kvality přírodních biotopů : doporučujeme vybrat přiměřeně vysokou výměru znehodnocených biotopů např. zvláště jehličnaté monokultury a přeměnit je na kvalitnější biotopy zadržující více vody a lepší z hlediska biodiverzity
- Lze se soustředit na zadržování vody v krajině, udržování nízkého stavu živin v rybnících, podporu dalších ekosystémových funkcí
- Lze realizovat doplňování skupin dřevin, solitérních stromů, zakládání druhově pestrých TTP.
- Udržet krajinu prostupnou pro velké savce: V dálkových migračních koridorech pro velké savce a migračně významných územích nevymezovat zastavitelné plochy ve větší vzdálenosti od intravilánu (udržet kompaktní intravilán).
- Zastavitelné plochy nad 0,7 - 1 ha členit zelení tak, aby byla zachována prostupnost krajiny pro lidi i organismy
- Řešit doporučení týkající se prostupnosti území pro velké savce (bariérová místa, novou výstavbu apod.) viz karty obcí
-

Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny:

- Vymezit nivy vodních toků mimo zastavitelné území jako VKP
- Nenavrhovat nové zastavitelné plochy tak, aby zhoršovaly odtokové poměry v povodí
- Podporovat vznik nových retenčních ploch a obnovu historických vodních ploch

Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví:

- Chránit lesní půdu před záborem

Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny:

- Tvorba podmínek pro oddělení cyklistické dopravy od motorové, vymezováním komunikací pro pěší a cyklisty.
- Tvorba podmínek pro budování obchvatů frekventovaných komunikací mimo centra zastavěných území obce.

Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu:

- Nutno je zajistit ochranu vodních zdrojů pro zásobování pitnou vodou – Oplatil, Čeperka a ochranu slatin pro Lázně Bohdaneč.
- Z důvodů střetů s limity životního prostředí se pokračování těžby jako komplikované jeví u ložiska Lázně Bohdaneč a ve Stéblové. Naopak perspektivnější s ohledem na menší množství střetů je pokračování těžby na území obce Čeperka.

Rámcová doporučení pro opatření (podklad pro činnost jiných orgánů veřejné správy a dalších subjektů v území)

Ochrana přírodních, historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu:

- x

Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu:

- Zachovat stávající mimořádně kvalitní přechody sídla v krajinu.

Ochrana a podpora biodiverzity a ekologické stability krajiny: - Při plánování zástavby kontrolovat vrstvy biotopů, MVÚ a DMK pro velké savce, řešit kolize zájmů - Za nové zastavitelné plochy vymezovat nové plochy přírodních biotopů jako kompenzaci - může být vhodné vytvořit jednoduchou strategii pro výběr ploch ke zlepšení kvality mimo ZCHÚ a stanovit jejich management (jednodušeji než v plánu péče, nicméně mít lepší přehled o možnostech zlepšování např. v případě lesních hospodářských plánů)
Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny: - Nepodporovat výstavbu ve vymezených nivách vodních toků - Navrhovat zrušení plošného odvodnění tam, kde je to možné - Podporovat vznik nových retenčních ploch - Podporovat retenční funkci stávajících vodních ploch - V extravilánu podporovat renaturaci vodních toků a obnovu břehových porostů podél nich - Podporovat vybudování přírodě blízkých prvků ve vymezených nivách vodních toků
Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví: - Podporovat přírodě blízké způsoby hospodaření s cílovou dřevinnou skladbou dle stanovištních podmínek - Chránit okraje lesa před otevřením porostů vůči bořivým větrům - Podporovat přirozenou obnovu lesa
Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny: - Podpora navýšení rekreačního využití přírodní plochy vhodnou úpravou jejího okolí a zlepšením její dostupnosti.
Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu: - Nacházet a využívat rekreační potenciál, který může být v případě dobře provedené rekultivace po ukončení těžby posílen. Je zde prostor pro šetrné aktivity, jako je rybářství, vodní rekreace, cykloturistika, outdoorové sporty apod. Potenciál je také v ochraně přírody, kdy lze doporučit preferenci přírodě blízkých forem rekultivací.

6.1.6 Ok06 – Opatovicko

Urbanizovaný prostor v Polabské krajině podél osy Labe

Rámcové podmínky využití pro řešení v rámci územních plánů
Ochrana historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu: - Doporučení k ochraně krajinného rázu jsou podrobně uvedena v kapitole 3.2.3. Estetické hodnoty a krajinný ráz.
Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu: - Zachovat dosavadní strukturu osídlení s převahou sídel venkovského, resp. příměstského charakteru. - Při vymezování zastavitelných ploch klást větší důraz na zjištění rozvojové potřeby sídla a kapacitu krajiny tyto zastavitelné plochy pojmout, aby se navrhované plochy bydlení nestávaly přílišným ohrožením pro krajinu. V případě obcí s naddimenzovanými zastavitelnými plochami při vymezování nových zastavitelných ploch v rámci změn územně plánovacích dokumentací dbát na potřebnou kompenzaci těchto ploch. - Nepřipustit umisťování nových záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují přírodu a krajinu. V případě existence těchto objektů zajistit jejich pozitivní začlenění do krajiny a sídla. - U již vymezených zastavitelných ploch s rizikovým průnikem do krajiny zajistit jejich lepší začlenění do krajiny, čehož lze docílit dodržením stávajícího rázu zástavby, dostatkem zeleně v těchto plochách a pozvolným přechodem do krajiny, v plochách pro obytnou

zástavbu orientací zahrady do krajiny, případně vymezením pásu izolační zeleně při hranici zastavitelné plochy a volné krajiny.
- Při vymezování nových zastavitelných ploch řešit nejenom co nejmenší zábor půdního fondu, ale zároveň i jejich šetrné umístění do krajiny, čehož lze docílit nevymezováním ploch na pohledově exponovaných místech, kde by narušovaly pohledové horizonty, dodržovat stávající ráz zástavby, omezit maximální výšku zástavby, stanovit koeficient zastavěnosti s ohledem na stávající zástavbu, u rozsáhlých výrobních a logistických ploch zajistit průchodnost krajinných struktur, atd.
- Z hlediska ochrany krajiny vyloučit v souladu s § 18 odst. 5 stavebního zákona v nezastavěném území umisťování staveb, zařízení a jiných opatření, především pro zemědělství. Zdůvodnění veřejného zájmu bude založeno především na zachování krajinných hodnot a potenciálů.

Ochrana a podpora přírodních hodnot, biodiverzity a ekologické stability krajiny:
- Tento okrsek je ve špatném stavu, vysoká výměra zastavěného a zastavitelného území. Doporučujeme podle možností vymezit nové ekologicky stabilnější plochy a linie (ESP, ESL), viz hlavní výkres. Je potřeba nahradit část historických krajinných struktur, které byly zničeny a to v dostatečné výměře – zásadní je kvantifikace výměr uvedená v kartách obcí.
- **Nejdůležitější je doplnit plochy pro revitalizace několika vodních toků, aspoň 1 mokřad, a izolační zeleň.** Z hospodářsky užitných ploch jsou vhodné plochy pro agrolesnictví
- Je vhodné více chránit cennější nechráněné přírodní biotopy, některé např. jako VKP či ESP, a v rámci ESP vymezit nové plochy přírodních biotopů
- V plochách přírodních biotopů podle mapování biotopů a s ohledem na aktuální stav nevymezovat zastavitelné plochy

Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny:
- Vymezit nivy vodních toků mimo zastavitelné území jako VKP
- Pořizovat nebo měnit územně plánovací dokumentace obcí tak, aby jejich součástí bylo vymezení ploch s vyloučením výstavby a ploch s omezeným využitím z důvodu ohrožení povodní
- Podporovat revitalizaci odstavených ramen
- Nenavrhovat nové zastavitelné plochy tak, aby zhoršovaly odtokové poměry v povodí

Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví:
- Velké půdní bloky doporučujeme trvale rozčlenit prvky zeleně tak, aby došlo ke zvýšení ekologické a krajinotvorné hodnoty. Rozčlenění těchto bloků musí probíhat v souladu s protierozními, protipovodňovými, ochranářskými a prostupnost zvyšujícími opatřeními.
- Chránit důsledně bonitní zemědělskou půdu před záborem.
- Chránit lesní půdu před záborem
- Respektovat navržená doporučení na zalesnění

Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny:
- Prověřit možnost zlepšení prostupnosti krajiny pro pěší a cyklisty mezi sídly, u kterých je problémové propojení.
- Tvorba podmínek pro oddělení cyklistické dopravy od motorové, vymezováním komunikací pro pěší a cyklisty.

Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu:
- x

Rámcová doporučení pro opatření (podklad pro činnost jiných orgánů veřejné správy a dalších subjektů v území)

Ochrana přírodních, historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu:
- x

Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu:
- Zachovat stávající mimořádně kvalitní přechody sídla v krajinu.

Ochrana a podpora biodiverzity a ekologické stability krajiny: - Může být užitečné zadat zpracování strategie výkupu parcel pro přírodní hodnoty, včetně zpracování finančních nákladů a případných výnosů z využití ploch - Je vhodné pečovat o kvalitnější a ohroženější přírodní biotopy: ve stávajícím VKP stanovit plán pro zvyšování ekosystémových služeb - Při plánování zástavby kontrolovat vrstvu mapování biotopů
Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny: - U stávajících vodních toků v zastavěném území pravidelně udržovat průtočný profil a objekty na toku - Zakrývání vodních toků povolovat pouze ve výjimečných případech, kdy není možné technicky realizovat jiné, vhodnější opatření - Podporovat revitalizaci odstavených ramen, spojenou v ideálním případě s jejich zprůtočněním - Nepodporovat výstavbu ve vymezených nivách vodních toků - Navrhovat zrušení plošného odvodnění tam, kde je to možné - Povolovat převod orné půdy v inundačních územích na louky a pastviny - Podporovat vhodné hospodaření na zemědělských plochách - V extravilánu podporovat renaturaci vodních toků a obnovu břehových porostů podél nich - Podporovat vybudování přírodě blízkých prvků ve vymezených nivách vodních toků - Podporovat zachování stávajících inundačních prostorů
Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví: - Postupná přeměna intenzivně využívané produkční zemědělské krajiny v zemědělskou, trvale udržitelnou kulturní krajinu poskytující produkční (hospodářské) a mimoprodukční funkce. - Podpora takových forem zemědělského hospodaření, které respektují půdu jako základní hodnotu a v maximální možné míře využívají postupy bránící jejímu odnosu, degradaci a kontaminaci. - Podporovat přírodě blízké způsoby hospodaření s cílovou dřevinnou skladbou dle stanovištních podmínek - Chránit okraje lesa před otevřením porostů vůči bořivým větrům - Podporovat přirozenou obnovu lesa - Podporovat navržená opatření na zalesnění
Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny: - V případě výstavby významné liniové stavby dopravní infrastruktury zajistit zachování prostupnosti krajiny pro člověka i živočichy (např. nadchody, podchody, migrační přechody apod.). - Při realizaci nebo obnově nových komunikací pro zajištění prostupnosti krajiny pro pěší a cyklisty preferovat jiný než asfaltový povrch a komunikace doplňovat doprovodnou zelení. - Podpora navýšení rekreačního využití přírodní plochy vhodnou úpravou jejího okolí a zlepšením její dostupnosti.
Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu: - x

6.1.7 Ok07 - Dříteč

Prostor zemědělské krajiny Polabí se specificky uspořádanými sídly

Rámcové podmínky využití pro řešení v rámci územních plánů
Ochrana historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu: - Neumisťovat do pohledových os dálkových pohledů z Kunětické hory plošně a výškově objemné stavby.
Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu:

- Zachovat dosavadní strukturu osídlení s převahou sídel venkovského, resp. příměstského charakteru.
- Při vymezování zastavitelných ploch klást větší důraz na zjištění rozvojové potřeby sídla a kapacitu krajiny tyto zastavitelné plochy pojmout, aby se navrhované plochy bydlení nestávaly přílišným ohrožením pro krajinu. V případě obcí s naddimenzovanými zastavitelnými plochami při vymezování nových zastavitelných ploch v rámci změn územně plánovacích dokumentací dbát na potřebnou kompenzaci těchto ploch.
- Nepřipustit umisťování nových záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují přírodu a krajinu. V případě existence těchto objektů zajistit jejich pozitivní začlenění do krajiny a sídla.
- U již vymezených zastavitelných ploch s rizikovým průnikem do krajiny zajistit jejich lepší začlenění do krajiny, čehož lze docílit dodržením stávajícího rázu zástavby, dostatkem zeleně v těchto plochách a pozvolným přechodem do krajiny, v plochách pro obytnou zástavbu orientací zahrady do krajiny, případně vymezením pásu izolační zeleně při hranici zastavitelné plochy a volné krajiny.
- Při vymezování nových zastavitelných ploch řešit nejenom co nejmenší zábor půdního fondu, ale zároveň i jejich šetrné umístění do krajiny, čehož lze docílit nevymezováním ploch na pohledově exponovaných místech, kde by narušovaly pohledové horizonty, dodržovat stávající ráz zástavby, omezit maximální výšku zástavby, stanovit koeficient zastavěnosti s ohledem na stávající zástavbu, u rozsáhlých výrobních a logistických ploch zajistit průchodnost krajinných struktur, atd.
- Z hlediska ochrany krajiny vyloučit v souladu s § 18 odst. 5 stavebního zákona v nezastavěném území umisťování staveb, zařízení a jiných opatření, především pro zemědělství. Zdůvodnění veřejného zájmu bude založeno především na zachování krajinných hodnot a potenciálů.
- Prověřit zlepšení přístupu k významným bodům v krajině.

Ochrana a podpora přírodních hodnot, biodiverzity a ekologické stability krajiny:

- Rozsáhlé zemědělské plochy s nedostatkem ekologicky stabilnějších struktur, málo přírodních hodnot, těžební prostory – potenciál pro tvorbu přírodních hodnot v dlouhodobém časovém měřítku
- Z hlediska přírodních hodnot je tento okrsek ve špatném stavu. Doporučujeme rozdělit velké půdní bloky novými ekologicky stabilnějšími plochami a liniemi (ESP, ESL), viz hlavní výkres. Je potřeba nahradit část historických krajinných struktur, které byly zničeny, a to v dostatečné výměře (viz karty obcí)
- **Nejdůležitější je doplnit plochy pro revitalizace vodních toků, mokřady, remízky, dále aleje a izolační zeleň. Z produkčních ploch doplnit agrolesnictví či menší lesy**
- Je vhodné více chránit cennější nechráněné přírodní biotopy, některé např. jako VKP či ESP, a v rámci ESP vymezit nové plochy přírodních biotopů
- V plochách přírodních biotopů podle mapování biotopů a s ohledem na aktuální stav nevymezovat zastavitelné plochy
- Řešit doporučení týkající se prostupnosti území pro velké savce (bariérová místa, novou výstavbu apod.) viz karty obcí

Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny:

- Vymezit nivy vodních toků mimo zastavitelné území jako VKP
- Pořizovat nebo měnit územně plánovací dokumentace obcí tak, aby jejich součástí bylo vymezení ploch s vyloučením výstavby a ploch s omezeným využitím z důvodu ohrožení povodní
- Nenavrhovat nové zastavitelné plochy tak, aby zhoršovaly odtokové poměry v povodí
- Navrhovat revitalizaci vodních toků, u kterých byly v minulosti provedeny technické zásahy do přirozené morfologie jejich koryt

Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví:

- Navrhnout doplnění lesních pásů a větrolamů, případně dosadeb v okolí vodotečí a polních cest jako překážek větru v severní a jižní části okrsku
- Velké půdní bloky doporučujeme trvale rozčlenit prvky zeleně tak, aby došlo ke zvýšení ekologické a krajinotvorné hodnoty. Rozčlenění těchto bloků musí probíhat v souladu s protierozními, protipovodňovými, ochranářskými a prostupnost zvyšujícími opatřeními.
- Chránit důsledně bonitní zemědělskou půdu před záborem.
- Chránit lesní půdu před záborem
- Respektovat navržená doporučení na zalesnění

Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny:

- Prověřit možnost zlepšení prostupnosti krajiny pro pěší a cyklisty mezi sídly, u kterých je problémové propojení.
- Tvorba podmínek pro oddělení cyklistické dopravy od motorové, vymezováním komunikací pro pěší a cyklisty.
- Tvorba podmínek pro vznik přírodě blízkého prostředí k rekreaci.

Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu:

- x

Rámcová doporučení pro opatření (podklad pro činnost jiných orgánů veřejné správy a dalších subjektů v území)

Ochrana přírodních, historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu:

- x

Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu:

- Zachovat stávající mimořádně kvalitní přechody sídla v krajinu.

Ochrana a podpora biodiverzity a ekologické stability krajiny:

- Může být užitečné zadat zpracování strategie výkupu parcel pro přírodní hodnoty, včetně zpracování finančních nákladů a případných výnosů např. z obecních lesů
- Je vhodné pečovat o kvalitnější a ohroženější přírodní biotopy – lze vytvořit plán registrace nových VKP nebo EVP, vyjednávat úpravu lesních hospodářských plánů tak, aby zohledňovaly ekosystémové služby
- Při plánování zástavby kontrolovat vrstvy biotopů, MVÚ a DMK pro velké savce, řešit kolize zájmů
- Za nové zastavitelné plochy vymezovat nové plochy přírodních biotopů jako kompenzaci

Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny:

- U stávajících vodních toků v zastavěném území pravidelně udržovat průtočný profil a objekty na toku
- Zakrývání vodních toků povolovat pouze ve výjimečných případech, kdy není možné technicky realizovat jiné, vhodnější opatření
- Nepodporovat výstavbu ve vymezených nivách vodních toků
- Navrhovat zrušení plošného odvodnění tam, kde je to možné
- Povolovat převod orné půdy v inundačních územích na louky a pastviny
- Podporovat vhodné hospodaření na zemědělských plochách
- Podporovat vybudování přírodě blízkých prvků ve vymezených nivách vodních toků
- Podporovat zachování stávajících inundačních prostorů

Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví:

- Doplnit lesní pásy a větrolamy, případně dosadby v okolí vodotečí a polních cest jako překážky větru v severní a jižní části okrsku
- Rozčlenění rozsáhlých bloků s DSO biotechnickými opatřeními zpomalujícími odtok a zprůchodňujícími krajinu, případně aplikace PEO
- Postupná přeměna intenzivně využívané produkční zemědělské krajiny v zemědělskou, trvale udržitelnou kulturní krajinu poskytující produkční (hospodářské) a mimoprodukční funkce.

- Podpora takových forem zemědělského hospodaření, které respektují půdu jako základní hodnotu a v maximální možné míře využívají postupy bránící jejímu odnosu, degradaci a kontaminaci. - Podporovat přírodě blízké způsoby hospodaření s cílovou dřevinnou skladbou dle stanovištních podmínek - Chránit okraje lesa před otevřením porostů vůči bořivým větrům - Podporovat přirozenou obnovu lesa - Podporovat navržená doporučení na zalesnění
Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny: - V případě výstavby významné liniové stavby dopravní infrastruktury zajistit zachování prostupnosti krajiny pro člověka i živočichy (např. nadchody, podchody, migrační přechody apod.). - Při realizaci nebo obnově nových komunikací pro zajištění prostupnosti krajiny pro pěší a cyklisty preferovat jiný než asfaltový povrch a komunikace doplňovat doprovodnou zelení. - Podpora značení turistických tras pro pěší, spojující významná místa v okolí.
Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu: - x

6.1.8 Ok08 – Rokytno – Újezd u Sezemic

Prostor zemědělské krajiny s rybníky v Sezemické bráně

Rámcové podmínky využití pro řešení v rámci územních plánů
Ochrana historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu: - Doporučení k ochraně krajinného rázu jsou podrobně uvedena v kapitole 3.2.3. Estetické hodnoty a krajinný ráz.
Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu: - Zachovat dosavadní strukturu osídlení s převahou sídel venkovského, resp. příměstského charakteru. - Při vymezování zastavitelných ploch klást větší důraz na zjištění rozvojové potřeby sídla a kapacitu krajiny a tyto zastavitelné plochy pojmout tak, aby se navrhované plochy bydlení nestávaly přílišným ohrožením pro krajinu. V případě obcí s naddimenzovanými zastavitelnými plochami při vymezování nových zastavitelných ploch v rámci změn územně plánovacích dokumentací dbát na potřebnou kompenzaci těchto ploch. - Nepřipustit umisťování nových záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují přírodu a krajinu. V případě existence těchto objektů zajistit jejich pozitivní začlenění do krajiny a sídla. - U již vymezených zastavitelných ploch s rizikovým průnikem do krajiny zajistit jejich lepší začlenění do krajiny, čehož lze docílit dodržením stávajícího rázu zástavby, dostatkem zeleně v těchto plochách a pozvolným přechodem do krajiny, v plochách pro obytnou zástavbu orientací zahrady do krajiny, případně vymezením pásu izolační zeleně při hranici zastavitelné plochy a volné krajiny. - Při vymezování nových zastavitelných ploch řešit nejenom co nejmenší zábor půdního fondu, ale zároveň i jejich šetrné umístění do krajiny, čehož lze docílit nevymezováním ploch na pohledově exponovaných místech, kde by narušovaly pohledové horizonty, dodržovat stávající ráz zástavby, omezit maximální výšku zástavby, stanovit koeficient zastavěnosti s ohledem na stávající zástavbu, u rozsáhlých výrobních a logistických ploch zajistit průchodnost krajinných struktur, atd. - Z hlediska ochrany krajiny vyloučit v souladu s § 18 odst. 5 stavebního zákona v nezastavěném území umisťování staveb, zařízení a jiných opatření, především pro zemědělství. Zdůvodnění veřejného zájmu bude založeno především na zachování krajinných hodnot a potenciálů.

- Umožnit širší využití brownfieldů jejich identifikací a označením v samostatné položce legendy územního plánu a stanovením základních limitů využití území ve vztahu k veřejnému zdraví, životnímu prostředí či záměrům v nadřazených dokumentacích.

Ochrana a podpora přírodních hodnot, biodiverzity a ekologické stability krajiny:

- Z hlediska přírodních hodnot je Tento okrsekrsek ve špatném stavu. Doporučujeme rozdělit velké půdní bloky novými ekologicky stabilnějšími plochami a liniemi (ESP, ESL), viz hlavní výkres. Je potřeba nahradit část historických krajinných struktur, které byly zničeny a to v dostatečné výměře (viz karty obcí)
- **Nejdůležitější je doplnit plochy pro revitalizace vodních toků, mokřady, remízky, dále aleje a izolační zeleň. Z produkčních ploch doplnit agrolesnictví či menší lesy**
- Je vhodné více chránit cennější nechráněné přírodní biotopy, některé např. jako VKP či ESP, a v rámci ESP vymezit nové plochy přírodních biotopů
- V plochách přírodních biotopů podle mapování biotopů a s ohledem na aktuální stav nevymezovat zastavitelné plochy
- Zastavitelné plochy nad 0,7 - 1 ha členit zelení tak, aby byla zachována prostupnost krajiny pro lidi i organismy
- Je velmi důležité řešit v území doporučení týkající se prostupnosti území pro velké savce (bariérová místa, novou výstavbu apod.) - viz karty obcí

Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny:

- Vymezit nivy vodních toků mimo zastavitelné území jako VKP
- Vymezit území v nivách vodních toků vhodná pro podporu tlumivých rozlivů
- Nenavrhovat nové zastavitelné plochy tak, aby zhoršovaly odtokové poměry v povodí
- Navrhovat revitalizaci vodních toků, u kterých byly v minulosti provedeny technické zásahy do přirozené morfologie jejich koryt
- Zachovat a obnovit přirozený režim vodních toků
- Navrhovat obnovu historických vodních ploch

Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví:

- Navrhnout doplnění lesních pásů a větrolamů, případně dosadeb v okolí vodotečí a polních cest jako překážek větru především v jižní části okrsku
- Velké půdní bloky doporučujeme trvale rozčlenit prvky zeleně tak, aby došlo ke zvýšení ekologické a krajinotvorné hodnoty. Rozčlenění těchto bloků musí probíhat v souladu s protierozními, protipovodňovými, ochranářskými a prostupnost zvyšujícími opatřeními.
- Chránit důsledně bonitní zemědělskou půdu před záborem.
- Chránit lesní půdu před záborem
- Respektovat navržená doporučení na zalesnění

Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny:

- Prověřit možnost zlepšení prostupnosti krajiny pro pěší a cyklisty mezi sídly, u kterých je problémové propojení.
- Tvorba podmínek pro budování obchvatů frekventovaných komunikací mimo centra zastavěných území obce.
- Tvorba podmínek pro oddělení cyklistické dopravy od motorové, vymezováním komunikací pro pěší a cyklisty.
- Tvorba podmínek pro vznik přírodě blízkého prostředí k rekreaci.

Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu:

- x

Rámcová doporučení pro opatření (podklad pro činnost jiných orgánů veřejné správy a dalších subjektů v území)

Ochrana přírodních, historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu:

- x

Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu:

- Podpora regenerace brownfieldů obcemi – zajištění informací obecními úřady obcí o

možnostech podpory regenerace brownfieldů, koordinace schůzek spoluvlastníků brownfieldů za účelem vytvoření společné strategie postupu pro regeneraci plochy, případně odkup pozemků. - Zachovat stávající mimořádně kvalitní přechody sídla v krajinu.
Ochrana a podpora biodiverzity a ekologické stability krajiny: - Při plánování zástavby kontrolovat vrstvy biotopů, MVÚ a DMK pro velké savce, řešit kolize zájmů - Za nové zastavitelné plochy vymezovat nové plochy přírodních biotopů jako kompenzaci - Může být užitečné zadat zpracování strategie výkupu parcel pro přírodní hodnoty, včetně zpracování finančních nákladů a případných výnosů např. z obecních lesů - Je vhodné pečovat o kvalitnější a ohroženější přírodní biotopy – lze vytvořit plán registrace nových VKP nebo EVP, vyjednávat úpravu lesních hospodářských plánů tak, aby zohledňovaly ekosystémové služby
Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny: - U stávajících vodních toků v zastavěném území pravidelně udržovat průtočný profil a objekty na toku - Zakrývání vodních toků povolovat pouze ve výjimečných případech, kdy není možné technicky realizovat jiné, vhodnější opatření - Nepodporovat výstavbu ve vymezených nivách vodních toků - Navrhovat zrušení plošného odvodnění tam, kde je to možné - Podporovat retenční funkci stávajících vodních ploch - Povolovat převod orné půdy v inundačních územích na louky a pastviny - Podporovat vhodné hospodaření na zemědělských plochách - Podporovat vznik nových retenčních ploch
Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví: - Doplnit lesní pásy a větrolamy, případně dosadby v okolí vodotečí a polních cest jako překážky větru především v jižní části okrsku - Lokálně rozčlenění rozsáhlých bloků s DSO biotechnickými opatřeními zpomalujícími odtok a zprůchodňujícími krajinu, případně aplikace mírnějších PEO - Postupná přeměna intenzivně využívané produkční zemědělské krajiny v zemědělskou, trvale udržitelnou kulturní krajinu poskytující produkční (hospodářské) a mimoprodukční funkce. - Podpora takových forem zemědělského hospodaření, které respektují půdu jako základní hodnotu a v maximální možné míře využívají postupy bránící jejímu odnosu, degradaci a kontaminaci. - Podporovat přírodě blízké způsoby hospodaření s cílovou dřevinnou skladbou dle stanovištních podmínek - Chránit okraje lesa před otevřením porostů vůči bořivým větrům - Podporovat přirozenou obnovu lesa - Podporovat navržená doporučení na zalesnění
Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny: - V případě výstavby významné liniové stavby dopravní infrastruktury zajistit zachování prostupnosti krajiny pro člověka i živočichy (např. nadchody, podchody, migrační přechody apod.). - Při realizaci nebo obnově nových komunikací pro zajištění prostupnosti krajiny pro pěší a cyklisty preferovat jiný než asfaltový povrch a komunikace doplňovat doprovodnou zelení. - Tvorba podmínek pro bezpečné křížení cyklotrasy se silnicí I. nebo II. třídy. - Podpora značení turistických tras pro pěší, spojující významná místa v okolí.
Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu: - x

6.1.9 Ok09 – Sezemice

Prostor zemědělské krajiny s lesíky v okolí Sezemic

Rámcové podmínky využití pro řešení v rámci územních plánů
Ochrana historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu: - Neumisťovat do pohledových os dálkových pohledů z Kunětické hory plošně a výškově objemné stavby.
Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu: - Je nutno vést v patrnosti, že se v území vyskytují staré ekologické zátěže, které mohou limitovat využití území. - Zachovat dosavadní strukturu osídlení s převahou sídel venkovského, resp. příměstského charakteru. - Při vymezování zastavitelných ploch klást větší důraz na zjištění rozvojové potřeby sídla a kapacitu krajiny tyto zastavitelné plochy pojmout, aby se navrhované plochy bydlení nestávaly přílišným ohrožením pro krajinu. V případě obcí s naddimenzovanými zastavitelnými plochami při vymezování nových zastavitelných ploch v rámci změn územně plánovacích dokumentací dbát na potřebnou kompenzaci těchto ploch. - Nepřipustit umisťování nových záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují přírodu a krajinu. V případě existence těchto objektů zajistit jejich pozitivní začlenění do krajiny a sídla. - U již vymezených zastavitelných ploch s rizikovým průnikem do krajiny zajistit jejich lepší začlenění do krajiny, čehož lze docílit dodržením stávajícího rázu zástavby, dostatkem zeleně v těchto plochách a pozvolným přechodem do krajiny, v plochách pro obytnou zástavbu orientací zahrady do krajiny, případně vymezením pásu izolační zeleně při hranici zastavitelné plochy a volné krajiny. - Při vymezování nových zastavitelných ploch řešit nejenom co nejmenší zábor půdního fondu, ale zároveň i jejich šetrné umístění do krajiny, čehož lze docílit nevymezováním ploch na pohledově exponovaných místech, kde by narušovaly pohledové horizonty, dodržovat stávající ráz zástavby, omezit maximální výšku zástavby, stanovit koeficient zastavěnosti s ohledem na stávající zástavbu, u rozsáhlých výrobních a logistických ploch zajistit průchodnost krajinných struktur, atd. - Z hlediska ochrany krajiny vyloučit v souladu s § 18 odst. 5 stavebního zákona v nezastavěném území umisťování staveb, zařízení a jiných opatření, především pro zemědělství. Zdůvodnění veřejného zájmu bude založeno především na zachování krajinných hodnot a potenciálů. - Prověřit zlepšení přístupu k významným bodům v krajině. - Nevytvářet podmínky pro srůstání sídel, aby byla zachována prostupnost krajinou nejenom pro živočichy, ale i pro člověka.
Ochrana a podpora přírodních hodnot, biodiverzity a ekologické stability krajiny: - z hlediska přírodních hodnot je Tento okrsek podobně jako předchozí Ok ve špatném stavu. Velmi doporučujeme rozdělit velké půdní bloky novými ekologicky stabilnějšími plochami a liniemi (ESP, ESL), viz hlavní výkres. Je potřeba nahradit část historických krajinných struktur, které byly zničeny a to v dostatečné výměře (kvantifikace viz karty obcí) - **Je naprosto stěžejní doplnit zejména mokřady, revitalizace vodních toků, dále aleje a izolační zeleň. Výměra nových přírodních biotopů je opět uvedena v kartách obcí.** - Je vhodné více chránit cennější nechráněné přírodní biotopy, některé např. jako VKP či ESP, a v rámci ESP vymezit nové plochy přírodních biotopů - V plochách přírodních biotopů podle mapování biotopů a s ohledem na aktuální stav

nevymezovat zastavitelné plochy
Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny: - Vymezit nivy vodních toků mimo zastavitelné území jako VKP - Vymezit území v nivách vodních toků vhodná pro podporu tlumivých rozlivů - Pořizovat nebo měnit územně plánovací dokumentace obcí tak, aby jejich součástí bylo vymezení ploch s vyloučením výstavby a ploch s omezeným využitím z důvodu ohrožení povodní - Nenavrhovat nové zastavitelné plochy tak, aby zhoršovaly odtokové poměry v povodí - Navrhovat revitalizaci vodních toků, u kterých byly v minulosti provedeny technické zásahy do přirozené morfologie jejich koryt - Zachovat a obnovit přirozený režim vodních toků
Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví: - Navrhnout doplnění lesních pásů a větrolamů, případně dosadeb v okolí vodotečí a polních cest jako překážek větru především v severní části okrsku - Velké půdní bloky doporučujeme trvale rozčlenit prvky zeleně tak, aby došlo ke zvýšení ekologické a krajinotvorné hodnoty. Rozčlenění těchto bloků musí probíhat v souladu s protierozními, protipovodňovými, ochranářskými a prostupnost zvyšujícími opatřeními. - Chránit důsledně bonitní zemědělskou půdu před záborem. - Chránit lesní půdu před záborem - Respektovat navržená doporučení na zalesnění
Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny: - Prověřit možnost zlepšení prostupnosti krajiny pro pěší a cyklisty mezi sídly, u kterých je problémové propojení. - Tvorba podmínek pro budování obchvatů frekventovaných komunikací mimo centra zastavěných území obce. - Tvorba podmínek pro oddělení cyklistické dopravy od motorové, vymezováním komunikací pro pěší a cyklisty. - Tvorba podmínek pro vznik přírodě blízkého prostředí k rekreaci.
Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu: - U ložiska Časy pokračovat v přírodě blízkém způsobu rekultivací, napojit plochy po ukončení těžby na systém ÚSES, rozvíjet rekreační potenciál.
Rámcová doporučení pro opatření (podklad pro činnost jiných orgánů veřejné správy a dalších subjektů v území)
Ochrana přírodních, historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu: - Podpora navýšení významu historické a kulturní hodnoty vhodnou úpravou jejího okolí a zlepšením její dostupnosti.
Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu: - SEZ „*Paramo a.s. skládka Časy*“ představuje možný limit pro využití území, proto je nutné s ní v území počítat a případné záměry realizovat po prověření aktuálních hodnot kontaminace. - Zachovat stávající mimořádně kvalitní přechody sídla v krajinu.
Ochrana a podpora biodiverzity a ekologické stability krajiny: - Může být užitečné zadat zpracování strategie výkupu parcel pro přírodní hodnoty, včetně zpracování finančních nákladů a případných výnosů např. z obecních lesů - Je vhodné pečovat o kvalitnější a ohroženější přírodní biotopy – lze vytvořit plán registrace nových VKP nebo EVP, vyjednávat úpravu lesních hospodářských plánů tak, aby zohledňovaly ekosystémové služby
Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny: - U stávajících vodních toků v zastavěném území pravidelně udržovat průtočný profil a objekty na toku

- Zakrývání vodních toků povolovat pouze ve výjimečných případech, kdy není možné technicky realizovat jiné, vhodnější opatření - Nepodporovat výstavbu ve vymezených nivách vodních toků - Navrhovat zrušení plošného odvodnění tam, kde je to možné - Povolovat převod orné půdy v inundačních územích na louky a pastviny - Podporovat vhodné hospodaření na zemědělských plochách - V extravilánu podporovat renaturaci vodních toků a obnovu břehových porostů podél nich - Podporovat vybudování přírodě blízkých prvků ve vymezených nivách vodních toků - Podporovat zachování stávajících inundačních prostorů
Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví: - Doplnit lesní pásy a větrolamy, případně dosadby v okolí vodotečí a polních cest jako překážky větru především v severní části okrsku - Lokálně rozčlenění rozsáhlých bloků s DSO biotechnickými opatřeními zpomalujícími odtok a zprůchodňujícími krajinu, případně aplikace mírnějších PEO - Postupná přeměna intenzivně využívané produkční zemědělské krajiny v zemědělskou, trvale udržitelnou kulturní krajinu poskytující produkční (hospodářské) a mimoprodukční funkce. - Podpora takových forem zemědělského hospodaření, které respektují půdu jako základní hodnotu a v maximální možné míře využívají postupy bránící jejímu odnosu, degradaci a kontaminaci. - Podporovat přírodě blízké způsoby hospodaření s cílovou dřevinnou skladbou dle stanovištních podmínek - Podporovat navržená doporučení na zalesnění
Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny: - V případě výstavby významné liniové stavby dopravní infrastruktury zajistit zachování prostupnosti krajiny pro člověka i živočichy (např. nadchody, podchody, migrační přechody apod.). - Při realizaci nebo obnově nových komunikací pro zajištění prostupnosti krajiny pro pěší a cyklisty preferovat jiný než asfaltový povrch a komunikace doplňovat doprovodnou zelení. - Tvorba podmínek pro bezpečné křížení cyklotrasy se silnicí I. nebo II. třídy. - Podpora značení turistických tras pro pěší, spojující významná místa v okolí. - Podpora navýšení rekreačního využití přírodní plochy vhodnou úpravou jejího okolí a zlepšením její dostupnosti.
Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu: - x

6.1.10 Ok10 – Dašicko

Zemědělská krajina s venkovskými sídly položená k ose Loučné

Rámcové podmínky využití pro řešení v rámci územních plánů
Ochrana historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu: - Ochrana historického centra obce tvorbou podmínek pro budování obchvatu frekventované komunikace mimo historické centrum obce.
Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu: - Je nutno vést v patrnosti, že se v území vyskytují staré ekologické zátěže, které mohou limitovat využití území. - Zachovat dosavadní strukturu osídlení s převahou sídel venkovského, resp. příměstského charakteru. - Při vymezování zastavitelných ploch klást větší důraz na zjištění rozvojové potřeby sídla a

kapacitu krajiny tyto zastavitelné plochy pojmout, aby se navrhované plochy bydlení nestávaly přílišným ohrožením pro krajinu. V případě obcí s naddimenzovanými zastavitelnými plochami při vymezování nových zastavitelných ploch v rámci změn územně plánovacích dokumentací dbát na potřebnou kompenzaci těchto ploch.
- Nepřipustit umisťování nových záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují přírodu a krajinu. V případě existence těchto objektů zajistit jejich pozitivní začlenění do krajiny a sídla.
- U již vymezených zastavitelných ploch s rizikovým průnikem do krajiny zajistit jejich lepší začlenění do krajiny, čehož lze docílit dodržením stávajícího rázu zástavby, dostatkem zeleně v těchto plochách a pozvolným přechodem do krajiny, v plochách pro obytnou zástavbu orientací zahrady do krajiny, případně vymezením pásu izolační zeleně při hranici zastavitelné plochy a volné krajiny.
- Při vymezování nových zastavitelných ploch řešit nejenom co nejmenší zábor půdního fondu, ale zároveň i jejich šetrné umístění do krajiny, čehož lze docílit nevymezováním ploch na pohledově exponovaných místech, kde by narušovaly pohledové horizonty, dodržovat stávající ráz zástavby, omezit maximální výšku zástavby, stanovit koeficient zastavěnosti s ohledem na stávající zástavbu, u rozsáhlých výrobních a logistických ploch zajistit průchodnost krajinných struktur, atd.
- Z hlediska ochrany krajiny vyloučit v souladu s § 18 odst. 5 stavebního zákona v nezastavěném území umisťování staveb, zařízení a jiných opatření, především pro zemědělství. Zdůvodnění veřejného zájmu bude založeno především na zachování krajinných hodnot a potenciálů.
- Prověřit zlepšení přístupu k významným bodům v krajině.

Ochrana a podpora přírodních hodnot, biodiverzity a ekologické stability krajiny:
- krajina je ve špatném stavu, je prioritní vytvořit nové přírodní hodnoty:
- Doporučujeme rozdělit velké půdní bloky novými ekologicky stabilnějšími plochami a liniemi (ESP, ESL), viz hlavní výkres, který ilustruje možné umístění. Podobně jako u mnoha jiných Ok je potřeba nahradit část historických krajinných struktur, které byly zničeny a to v dostatečné výměře (viz karty obcí)
- Aby byla zachována co největší flexibilita a možnost volby typu ESP ploch, přesný typ ploch nespecifikujeme.
- **Je naprosto stěžejní doplnit zejména mokřady, revitalizace vodních toků, dále aleje a skupiny dřevin, z hospodářských jsou vhodné plochy pro agrolesnictví a druhově pestré lesy**
- Je vhodné více chránit cennější nechráněné přírodní biotopy, některé např. jako VKP
- V plochách přírodních biotopů podle mapování biotopů a s ohledem na aktuální stav nevymezovat zastavitelné plochy

Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny:
- Vymezit nivy vodních toků mimo zastavitelné území jako VKP
- Vymezit území v nivách vodních toků vhodná pro podporu tlumivých rozlivů
- Pořizovat nebo měnit územně plánovací dokumentace obcí tak, aby jejich součástí bylo vymezení ploch s vyloučením výstavby a ploch s omezeným využitím z důvodu ohrožení povodní
- Nenavrhovat nové zastavitelné plochy tak, aby zhoršovaly odtokové poměry v povodí
- Navrhovat revitalizaci vodních toků, u kterých byly v minulosti provedeny technické zásahy do přirozené morfologie jejich koryt
- Zachovat a obnovit přirozený režim vodních toků

Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví:
- Navrhnout doplnění lesních pásů a větrolamů, případně dosadeb v okolí vodotečí a polních cest jako překážek větru v jižní a východní části okrsku
- Velké půdní bloky doporučujeme trvale rozčlenit prvky zeleně tak, aby došlo ke zvýšení

ekologické a krajinotvorné hodnoty. Rozčlenění těchto bloků musí probíhat v souladu s protierozními, protipovodňovými, ochranářskými a prostupnost zvyšujícími opatřeními.
- Chránit důsledně bonitní zemědělskou půdu před záborem.
- Chránit lesní půdu před záborem
- Respektovat navržená doporučená na zalesnění

Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny:
- Prověřit možnost zlepšení prostupnosti krajiny pro pěší a cyklisty mezi sídly, u kterých je problémové propojení.
- Tvorba podmínek pro budování obchvatů frekventovaných komunikací mimo centra zastavěných území obce.
- Tvorba podmínek pro zlepšení přístupu k vodácké trase vymezením jasných vstupů a výstupů s doplňkovým zázemím.
- Tvorba podmínek pro vznik přírodě blízkého prostředí k rekreaci.

Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu:
- x

Rámcová doporučení pro opatření (podklad pro činnost jiných orgánů veřejné správy a dalších subjektů v území)

Ochrana přírodních, historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu:
- x

Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu:
- SEZ *„Lány u Dašic, bývalý sklad JZD“* představuje možný limit pro využití území, proto je nutné s ní v území počítat a případné záměry realizovat po prověření aktuálních hodnot kontaminace.
- Zachovat stávající mimořádně kvalitní přechody sídla v krajinu.

Ochrana a podpora biodiverzity a ekologické stability krajiny:
- Může být užitečné vytvořit strategii výkupu parcel pro přírodní hodnoty, včetně finančních nákladů a případných výnosů např. z obecních lesů (zadat její zpracování)
- Je vhodné pečovat o kvalitnější a ohroženější přírodní biotopy i mimo ZCHÚ – lze vytvořit plán registrace nových VKP nebo EVP

Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny:
- U stávajících vodních toků v zastavěném území pravidelně udržovat průtočný profil a objekty na toku
- Zakrývání vodních toků povolovat pouze ve výjimečných případech, kdy není možné technicky realizovat jiné, vhodnější opatření
- Nepodporovat výstavbu ve vymezených nivách vodních toků
- Navrhovat zrušení plošného odvodnění tam, kde je to možné
- Povolovat převod orné půdy v inundačních územích na louky a pastviny
- Podporovat vhodné hospodaření na zemědělských plochách
- V extravilánu podporovat renaturaci vodních toků a obnovu břehových porostů podél nich
- Podporovat vybudování přírodě blízkých prvků ve vymezených nivách vodních toků
- Podporovat zachování stávajících inundačních prostorů

Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví:
- Doplnit lesní pásy a větrolamy, případně dosadby v okolí vodotečí a polních cest jako překážky větru v jižní a východní části okrsku
- Lokálně aplikace mírnějších PEO na blocích s DSO
- Postupná přeměna intenzivně využívané produkční zemědělské krajiny v zemědělskou, trvale udržitelnou kulturní krajinu poskytující produkční (hospodářské) a mimoprodukční funkce.
- Podpora takových forem zemědělského hospodaření, které respektují půdu jako základní hodnotu a v maximální možné míře využívají postupy bránící jejímu odnosu, degradaci a kontaminaci.

- Podporovat přírodě blízké způsoby hospodaření s cílovou dřevinnou skladbou dle stanovištních podmínek - Podporovat navržená doporučení na zalesnění
Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny: - V případě výstavby významné liniové stavby dopravní infrastruktury zajistit zachování prostupnosti krajiny pro člověka i živočichy (např. nadchody, podchody, migrační přechody apod.). - Při realizaci nebo obnově nových komunikací pro zajištění prostupnosti krajiny pro pěší a cyklisty preferovat jiný než asfaltový povrch a komunikace doplňovat doprovodnou zelení. - Podpora značení turistických tras pro pěší, spojující významná místa v okolí.
Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu: - x

6.1.11 Ok11 – Moravany

Zemědělská krajiny s venkovskými sídly podél osy železnice

Rámcové podmínky využití pro řešení v rámci územních plánů
Ochrana historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu: - Doporučení k ochraně krajinného rázu jsou podrobně uvedena v kapitole 3.2.3. Estetické hodnoty a krajinný ráz.
Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu: - Zachovat dosavadní strukturu osídlení s převahou sídel venkovského, resp. příměstského charakteru. - Při vymezování zastavitelných ploch klást větší důraz na zjištění rozvojové potřeby sídla a kapacitu krajiny tyto zastavitelné plochy pojmout, aby se navrhované plochy bydlení nestávaly přílišným ohrožením pro krajinu. V případě obcí s naddimenzovanými zastavitelnými plochami při vymezování nových zastavitelných ploch v rámci změn územně plánovacích dokumentací dbát na potřebnou kompenzaci těchto ploch. - Nepřipustit umisťování nových záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují přírodu a krajinu. V případě existence těchto objektů zajistit jejich pozitivní začlenění do krajiny a sídla. - U již vymezených zastavitelných ploch s rizikovým průnikem do krajiny zajistit jejich lepší začlenění do krajiny, čehož lze docílit dodržením stávajícího rázu zástavby, dostatkem zeleně v těchto plochách a pozvolným přechodem do krajiny, v plochách pro obytnou zástavbu orientací zahrady do krajiny, případně vymezením pásu izolační zeleně při hranici zastavitelné plochy a volné krajiny. - Při vymezování nových zastavitelných ploch řešit nejenom co nejmenší zábor půdního fondu, ale zároveň i jejich šetrné umístění do krajiny, čehož lze docílit nevymezováním ploch na pohledově exponovaných místech, kde by narušovaly pohledové horizonty, dodržovat stávající ráz zástavby, omezit maximální výšku zástavby, stanovit koeficient zastavěnosti s ohledem na stávající zástavbu, u rozsáhlých výrobních a logistických ploch zajistit průchodnost krajinných struktur, atd. - Z hlediska ochrany krajiny vyloučit v souladu s § 18 odst. 5 stavebního zákona v nezastavěném území umisťování staveb, zařízení a jiných opatření, především pro zemědělství. Zdůvodnění veřejného zájmu bude založeno především na zachování krajinných hodnot a potenciálů. - Prověřit zlepšení přístupu k významným bodům v krajině. - Nevytvářet podmínky pro srůstání sídel, aby byla zachována prostupnost krajinou nejenom pro živočichy, ale i pro člověka.
Ochrana a podpora přírodních hodnot, biodiverzity a ekologické stability krajiny: - z hlediska přírodních hodnot je Tento okrsek ve špatném stavu. Doporučujeme rozdělit velké

půdní bloky novými ekologicky stabilnějšími plochami a liniemi (ESP, ESL), viz hlavní výkres. Je potřeba nahradit část historických krajinných struktur, které byly zničeny a to v dostatečné výměře (viz karty obcí) - **Nejdůležitější je doplnit plochy pro revitalizace vodních toků či alespoň ochranné pásy podél toků s dřevinami, mokřady, dále aleje a ochranné pásy. Z hospodářsky využitelných ploch je vhodné agrolesnictví či druhově pestré lesy.** - Je vhodné více chránit cennější nechráněné přírodní biotopy, některé např. jako VKP či ESP, a v rámci ESP vymezit nové plochy přírodních biotopů - V plochách přírodních biotopů podle mapování biotopů a s ohledem na aktuální stav nevymezovat zastavitelné plochy - Zachovávat prostupnost krajiny pro živočichy, viz doporučení z Optimalizace rozvoje sídel
Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny: - Vymezit nivy vodních toků mimo zastavitelné území jako VKP - Vymezit území v nivách vodních toků vhodná pro podporu tlumivých rozlivů - Pořizovat nebo měnit územně plánovací dokumentace obcí tak, aby jejich součástí bylo vymezení ploch s vyloučením výstavby a ploch s omezeným využitím z důvodu ohrožení povodní - Nenavrhovat nové zastavitelné plochy tak, aby zhoršovaly odtokové poměry v povodí - Zachovat a obnovit přirozený režim vodních toků
Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví: - Navrhnout doplnění lesních pásů a větrolamů, případně dosadeb v okolí vodotečí a polních cest jako překážek větru - Velké půdní bloky doporučujeme trvale rozčlenit prvky zeleně tak, aby došlo ke zvýšení ekologické a krajinotvorné hodnoty. Rozčlenění těchto bloků musí probíhat v souladu s protierozními, protipovodňovými, ochranářskými a prostupnost zvyšujícími opatřeními. - Chránit důsledně bonitní zemědělskou půdu před záborem. - Chránit lesní půdu před záborem - Respektovat navržená doporučení na zalesnění
Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny: - Prověřit možnost zlepšení prostupnosti krajiny pro pěší a cyklisty mezi sídly, u kterých je problémové propojení. - Tvorba podmínek pro oddělení cyklistické dopravy od motorové, vymezováním komunikací pro pěší a cyklisty. - Tvorba podmínek pro vznik přírodě blízkého prostředí k rekreaci.
Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu: - x
Rámcová doporučení pro opatření (podklad pro činnost jiných orgánů veřejné správy a dalších subjektů v území)
Ochrana přírodních, historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu: - x
Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu: - Zachovat stávající mimořádně kvalitní přechody sídla v krajinu.
Ochrana a podpora biodiverzity a ekologické stability krajiny: - Bude užitečné zadat zpracování strategie získání dostatku parcel pro přírodní hodnoty, včetně zpracování finančních nákladů a případných výnosů např. z obecních lesů - Je vhodné pečovat o kvalitnější a ohroženější přírodní biotopy – lze vytvořit plán registrace nových VKP nebo EVP, vyjednávat úpravu lesních hospodářských plánů tak, aby zohledňovaly ekosystémové služby
Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny: - U stávajících vodních toků v zastavěném území pravidelně udržovat průtočný profil a objekty na toku

- Zakrývání vodních toků povolovat pouze ve výjimečných případech, kdy není možné technicky realizovat jiné, vhodnější opatření - Nepodporovat výstavbu ve vymezených nivách vodních toků - Navrhovat zrušení plošného odvodnění tam, kde je to možné - Povolovat převod orné půdy v inundačních územích na louky a pastviny - Podporovat vhodné hospodaření na zemědělských plochách - V extravilánu podporovat renaturaci vodních toků a obnovu břehových porostů podél nich
Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví: - Doplnit lesní pásy a větrolamy, případně dosadby v okolí vodotečí a polních cest jako překážky větru - Lokálně rozčlenění rozsáhlých bloků s DSO biotechnickými opatřeními zpomalujícími odtok a zprůchodňujícími krajinu, případně aplikace mírnějších PEO - Postupná přeměna intenzivně využívané produkční zemědělské krajiny v zemědělskou, trvale udržitelnou kulturní krajinu poskytující produkční (hospodářské) a mimoprodukční funkce. - Podpora takových forem zemědělského hospodaření, které respektují půdu jako základní hodnotu a v maximální možné míře využívají postupy bránící jejímu odnosu, degradaci a kontaminaci. - Podporovat přírodě blízké způsoby hospodaření s cílovou dřevinnou skladbou dle stanovištních podmínek - Podporovat navržená doporučení na zalesnění
Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny: - Při realizaci nebo obnově nových komunikací pro zajištění prostupnosti krajiny pro pěší a cyklisty preferovat jiný než asfaltový povrch a komunikace doplňovat doprovodnou zelení. - Podpora značení turistických tras pro pěší, spojující významná místa v okolí.
Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu: - x

6.1.12 Ok12 – Lipec – Holešovice - Bělešovice

Zemědělská krajina s venkovskými sídly v tradičním uspořádání

Rámcové podmínky využití pro řešení v rámci územních plánů
Ochrana historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu: - Doporučení k ochraně krajinného rázu jsou podrobně uvedena v kapitole 3.2.3. Estetické hodnoty a krajinný ráz.
Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu: - Zachovat dosavadní strukturu osídlení s převahou sídel venkovského, resp. příměstského charakteru. - Při vymezování zastavitelných ploch klást větší důraz na zjištění rozvojové potřeby sídla a kapacitu krajiny tyto zastavitelné plochy pojmout, aby se navrhované plochy bydlení nestávaly přílišným ohrožením pro krajinu. V případě obcí s naddimenzovanými zastavitelnými plochami při vymezování nových zastavitelných ploch v rámci změn územně plánovacích dokumentací dbát na potřebnou kompenzaci těchto ploch. - Nepřipustit umisťování nových záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují přírodu a krajinu. V případě existence těchto objektů zajistit jejich pozitivní začlenění do krajiny a sídla. - U již vymezených zastavitelných ploch s rizikovým průnikem do krajiny zajistit jejich lepší začlenění do krajiny, čehož lze docílit dodržením stávajícího rázu zástavby, dostatkem zeleně v těchto plochách a pozvolným přechodem do krajiny, v plochách pro obytnou zástavbu orientací zahrady do krajiny, případně vymezením pásu izolační zeleně při hranici zastavitelné plochy a volné krajiny.

- Při vymezování nových zastavitelných ploch řešit nejenom co nejmenší zábor půdního fondu, ale zároveň i jejich šetrné umístění do krajiny, čehož lze docílit nevymezováním ploch na pohledově exponovaných místech, kde by narušovaly pohledové horizonty, dodržovat stávající ráz zástavby, omezit maximální výšku zástavby, stanovit koeficient zastavěnosti s ohledem na stávající zástavbu, u rozsáhlých výrobních a logistických ploch zajistit průchodnost krajinných struktur, atd.
- Z hlediska ochrany krajiny vyloučit v souladu s § 18 odst. 5 stavebního zákona v nezastavěném území umisťování staveb, zařízení a jiných opatření, především pro zemědělství. Zdůvodnění veřejného zájmu bude založeno především na zachování krajinných hodnot a potenciálů.

Ochrana a podpora přírodních hodnot, biodiverzity a ekologické stability krajiny:

- podobně jako většina Ok v SO ORP ve špatním stavu, přestože je Ok drobnější, bylo zde zničeno množství krajinných prvků, které nyní schází.
- Velmi doporučujeme vymezit nové ekologicky stabilnější plochy a linie (ESP a ESL) a to v dostatečné výměře (viz karty obcí)
- **Zásadní je revitalizovat a obnovit plochy pro přírodní biotopy kolem toku (jediný v území), přidat plochu pro nový mokřad, plochy pro agrolesnictví či další ESP.**
- **Je potřeba doplnit liniovou zeleň a využít možnosti pro zadržování vody v krajině (tůně, lepší management půd apod.)**
- v rámci ESP vymezit nové plochy přírodních biotopů, stávajících přírodních hodnot je minimum
- V plochách přírodních biotopů podle mapování biotopů a s ohledem na aktuální stav nevymezovat zastavitelné plochy

Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny:

- Vymezit nivy vodních toků mimo zastavitelné území jako VKP

Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví:

- Navrhnout doplnění lesních pásů a větrolamů, případně dosadeb v okolí vodotečí a polních cest jako překážek větru
- Velké půdní bloky doporučujeme trvale rozčlenit prvky zeleně tak, aby došlo ke zvýšení ekologické a krajinotvorné hodnoty. Rozčlenění těchto bloků musí probíhat v souladu s protierozními, protipovodňovými, ochranářskými a prostupnost zvyšujícími opatřeními.
- Chránit důsledně bonitní zemědělskou půdu před záborem.
- Důsledně chránit lesní půdu před záborem

Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny:

- Prověřit možnost zlepšení prostupnosti krajiny pro pěší a cyklisty mezi sídly, u kterých je problémové propojení.
- Tvorba podmínek pro vznik přírodě blízkého prostředí k rekreaci.

Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu:

- x

Rámcová doporučení pro opatření (podklad pro činnost jiných orgánů veřejné správy a dalších subjektů v území)

Ochrana přírodních, historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu:

- x

Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu:

- Zachovat stávající mimořádně kvalitní přechody sídla v krajinu.

Ochrana a podpora biodiverzity a ekologické stability krajiny:

- Může být užitečné zadat zpracování strategie výkupu parcel pro přírodní hodnoty, včetně zpracování finančních nákladů a případných výnosů např. z obecních lesů
- Je vhodné pečovat o kvalitnější a ohroženější přírodní biotopy – lze vytvořit plán registrace nových VKP nebo EVP, vyjednávat úpravu lesních hospodářských plánů tak, aby zohledňovaly ekosystémové služby

Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny: - Nepodporovat výstavbu ve vymezených nivách vodních toků - Navrhovat zrušení plošného odvodnění tam, kde je to možné - Podporovat vhodné hospodaření na zemědělských plochách
Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví: - Doplnit lesní pásy a větrolamy, případně dosadby v okolí vodotečí a polních cest jako překážky větru - Rozčlenění rozsáhlých bloků s DSO biotechnickými opatřeními zpomalujícími odtok a zprůchodňujícími krajinu, případně lokálně aplikace PEO, nad zástavbou přísnějších - Postupná přeměna intenzivně využívané produkční zemědělské krajiny v zemědělskou, trvale udržitelnou kulturní krajinu poskytující produkční (hospodářské) a mimoprodukční funkce. - Podpora takových forem zemědělského hospodaření, které respektují půdu jako základní hodnotu a v maximální možné míře využívají postupy bránící jejímu odnosu, degradaci a kontaminaci. - Chránit okraje lesa před otevřením porostů vůči bořivým větrům - Podporovat přirozenou obnovu lesa
Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny: - Při realizaci nebo obnově nových komunikací pro zajištění prostupnosti krajiny pro pěší a cyklisty preferovat jiný než asfaltový povrch a komunikace doplňovat doprovodnou zelení.
Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu: - x

6.1.13 Ok13 – Chrudimka

Prostor Chrudimky s mrtvými rameny na okraji města

Rámcové podmínky využití pro řešení v rámci územních plánů
Ochrana historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu: - Doporučení k ochraně krajinného rázu jsou podrobně uvedena v kapitole 3.2.3. Estetické hodnoty a krajinný ráz.
Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu: - Zachovat dosavadní strukturu osídlení s převahou sídel venkovského, resp. příměstského charakteru. - Při vymezování zastavitelných ploch klást větší důraz na zjištění rozvojové potřeby sídla a kapacitu krajiny tyto zastavitelné plochy pojmout, aby se navrhované plochy bydlení nestávaly přílišným ohrožením pro krajinu. V případě obcí s naddimenzovanými zastavitelnými plochami při vymezování nových zastavitelných ploch v rámci změn územně plánovacích dokumentací dbát na potřebnou kompenzaci těchto ploch. - Nepřipustit umisťování nových záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují přírodu a krajinu. V případě existence těchto objektů zajistit jejich pozitivní začlenění do krajiny a sídla. - U již vymezených zastavitelných ploch s rizikovým průnikem do krajiny zajistit jejich lepší začlenění do krajiny, čehož lze docílit dodržením stávajícího rázu zástavby, dostatkem zeleně v těchto plochách a pozvolným přechodem do krajiny, v plochách pro obytnou zástavbu orientací zahrady do krajiny, případně vymezením pásu izolační zeleně při hranici zastavitelné plochy a volné krajiny. - Při vymezování nových zastavitelných ploch řešit nejenom co nejmenší zábor půdního fondu, ale zároveň i jejich šetrné umístění do krajiny, čehož lze docílit nevymezováním ploch na pohledově exponovaných místech, kde by narušovaly pohledové horizonty, dodržovat stávající ráz zástavby, omezit maximální výšku zástavby, stanovit koeficient zastavěnosti s ohledem na stávající zástavbu, u rozsáhlých výrobních a logistických ploch zajistit

průchodnost krajinných struktur, atd.
- Z hlediska ochrany krajiny vyloučit v souladu s § 18 odst. 5 stavebního zákona v nezastavěném území umisťování staveb, zařízení a jiných opatření, především pro zemědělství. Zdůvodnění veřejného zájmu bude založeno především na zachování krajinných hodnot a potenciálů.

Ochrana a podpora přírodních hodnot, biodiverzity a ekologické stability krajiny:
- V území je na rozdíl od mnoha jiných Ok více přírodních hodnot: je potřeba chránit plochy přírodních biotopů (zvláště kvalitních biotopů viz mapování biotopů a to i mimo Naturu2000) před vymezením zastavitelného území či obecně vymezením ploch, které by biotopy poškozovaly (např. zalesňování kvalitnějších TTP)
- Malé území, vymezujeme jen několik nových ekologicky stabilnějších ploch (ESP, ESL) jako náhradu za zničené krajinné prvky podle specifikace v kartách obcí
- Lze vybrat a registrovat nová VKP podle potřeby či plochy navazující na Naturu 2000, kde je potenciál k zlepšení jejich údržby a tím dosažení lepší kvality biotopů

Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny:
- Vymezit nivy vodních toků mimo zastavitelné území jako VKP
- Vymezit území v nivách vodních toků vhodná pro podporu tlumivých rozlivů
- Pořizovat nebo měnit územně plánovací dokumentace obcí tak, aby jejich součástí bylo vymezení ploch s vyloučením výstavby a ploch s omezeným využitím z důvodu ohrožení povodní
- Podporovat revitalizaci odstavených ramen
- Nenavrhovat nové zastavitelné plochy tak, aby zhoršovaly odtokové poměry v povodí

Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví:
- Chránit lesní půdu před záborem
- Respektovat navržená doporučení na zalesnění

Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny:
- Prověřit možnost zlepšení prostupnosti krajiny pro pěší a cyklisty mezi sídly, u kterých je problémové propojení.
- Tvorba podmínek pro oddělení cyklistické dopravy od motorové, vymezováním komunikací pro pěší a cyklisty.

Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu:
- x

Rámcová doporučení pro opatření (podklad pro činnost jiných orgánů veřejné správy a dalších subjektů v území)

Ochrana přírodních, historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu:
- x

Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu:
- Zachovat stávající mimořádně kvalitní přechody sídla v krajinu.

Ochrana a podpora biodiverzity a ekologické stability krajiny:

Doporučujeme **vyčlenit plochy méně kvalitních biotopů pro zvýšení jejich kvality** a schopnosti zadržovat vodu a soustředit se na plánování managementu, který je velmi důležitý, ale už se netýká územního plánování

Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny:
- Podporovat revitalizaci odstavených ramen, spojenou v ideálním případě s jejich zprůtočněním
- Nepodporovat výstavbu ve vymezených nivách vodních toků
- Navrhovat zrušení plošného odvodnění tam, kde je to možné
- Povolovat převod orné půdy v inundačních územích na louky a pastviny
- Podporovat vhodné hospodaření na zemědělských plochách
- Podporovat vybudování přírodě blízkých prvků ve vymezených nivách vodních toků
- Podporovat zachování stávajících inundačních prostorů

Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví: - Podporovat přírodě blízké způsoby hospodaření s cílovou dřevinnou skladbou dle - stanovištních podmínek - Chránit okraje lesa před otevřením porostů vůči bořivým větrům - Podporovat přirozenou obnovu lesa - Podporovat navržená doporučení na zalesnění
Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny: - Při realizaci nebo obnově nových komunikací pro zajištění prostupnosti krajiny pro pěší a cyklisty preferovat jiný než asfaltový povrch a komunikace doplňovat doprovodnou zelení. - Podpora navýšení rekreačního využití přírodní plochy vhodnou úpravou jejího okolí a zlepšením její dostupnosti.
Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu: - x

6.1.14 Ok14 – Ostřešany - Mikulovice

Prostor zemědělské krajiny se sídly uspořádanými k okraji říční terasy

Rámcové podmínky využití pro řešení v rámci územních plánů
Ochrana historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu: - Doporučení k ochraně krajinného rázu jsou podrobně uvedena v kapitole 3.2.3. Estetické hodnoty a krajinný ráz.
Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu: - Umožnit širší využití brownfieldů jejich identifikací a označením v samostatné položce legendy územního plánu a stanovením základních limitů využití území ve vztahu k veřejnému zdraví, životnímu prostředí či záměrům v nadřazených dokumentacích. - Zachovat dosavadní strukturu osídlení s převahou sídel venkovského, resp. příměstského charakteru. - Při vymezování zastavitelných ploch klást větší důraz na zjištění rozvojové potřeby sídla a kapacitu krajiny tyto zastavitelné plochy pojmout, aby se navrhované plochy bydlení nestávaly přílišným ohrožením pro krajinu. V případě obcí s naddimenzovanými zastavitelnými plochami při vymezování nových zastavitelných ploch v rámci změn územně plánovacích dokumentací dbát na potřebnou kompenzaci těchto ploch. - Nepřipustit umisťování nových záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují přírodu a krajinu. V případě existence těchto objektů zajistit jejich pozitivní začlenění do krajiny a sídla. - U již vymezených zastavitelných ploch s rizikovým průnikem do krajiny zajistit jejich lepší začlenění do krajiny, čehož lze docílit dodržením stávajícího rázu zástavby, dostatkem zeleně v těchto plochách a pozvolným přechodem do krajiny, v plochách pro obytnou zástavbu orientací zahrady do krajiny, případně vymezením pásu izolační zeleně při hranici zastavitelné plochy a volné krajiny. - Při vymezování nových zastavitelných ploch řešit nejenom co nejmenší zábor půdního fondu, ale zároveň i jejich šetrné umístění do krajiny, čehož lze docílit nevymezováním ploch na pohledově exponovaných místech, kde by narušovaly pohledové horizonty, dodržovat stávající ráz zástavby, omezit maximální výšku zástavby, stanovit koeficient zastavěnosti s ohledem na stávající zástavbu, u rozsáhlých výrobních a logistických ploch zajistit průchodnost krajinných struktur, atd. - Z hlediska ochrany krajiny vyloučit v souladu s § 18 odst. 5 stavebního zákona v nezastavěném území umisťování staveb, zařízení a jiných opatření, především pro zemědělství. Zdůvodnění veřejného zájmu bude založeno především na zachování

krajinných hodnot a potenciálů.
- Nevytvářet podmínky pro srůstání sídel, aby byla zachována prostupnost krajinou nejenom pro živočichy, ale i pro člověka.

Ochrana a podpora přírodních hodnot, biodiverzity a ekologické stability krajiny:
- krajina je ve špatném stavu podobně jako Ok15 Nemošice Starý Mateřov, doporučení se shodují s tím, že v Ok14 je menší množství navržených ESP a tudíž je možné tvorbu strategie výkupu parcel sloučit s Ok15
- Doporučujeme rozdělit velké půdní bloky novými ekologicky stabilnějšími plochami a liniemi (ESP, ESL), viz hlavní výkres, který ilustruje možné umístění. Je potřeba nahradit část historických krajinných struktur, které byly zničeny a to v dostatečné výměře (viz karty obcí)
- **Je naprosto stěžejní doplnit zejména mokřady, revitalizace vodních toků, dále aleje a skupiny dřevin**
- Je vhodné více chránit cennější nechráněné přírodní biotopy, některé např. jako VKP
- V plochách přírodních biotopů podle mapování biotopů a s ohledem na aktuální stav nevymezovat zastavitelné plochy
-

Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny:
- Vymezit nivy vodních toků mimo zastavitelné území jako VKP
- Nenavrhovat nové zastavitelné plochy tak, aby zhoršovaly odtokové poměry v povodí

Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví:
- Navrhnout doplnění lesních pásů a větrolamů, případně dosadeb v okolí vodotečí a polních cest jako překážek větru ve východní a jižní části okrsku
- Navrhnout zatravnění / zalesnění nejohroženějších částí bloků
- Velké půdní bloky doporučujeme trvale rozčlenit prvky zeleně tak, aby došlo ke zvýšení ekologické a krajinotvorné hodnoty. Rozčlenění těchto bloků musí probíhat v souladu s protierozními, protipovodňovými, ochranářskými a prostupnost zvyšujícími opatřeními.
- Chránit důsledně bonitní zemědělskou půdu před záborem.
- Chránit lesní půdu před záborem
- Respektovat navržená doporučení na zalesnění

Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny:
- Prověřit možnost zlepšení prostupnosti krajiny pro pěší a cyklisty mezi sídly, u kterých je problémové propojení.
- Tvorba podmínek pro oddělení cyklistické dopravy od motorové, vymezováním komunikací pro pěší a cyklisty.
- Tvorba podmínek pro vznik přírodě blízkého prostředí k rekreaci.

Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu:
- K ochraně kvalitní zemědělské půdy je nutno u ložiska Ostřešany zajistit skrývku zeminy, minimalizaci záborů a průběžnou rekultivaci buď s návratem k zemědělskému hospodaření, nebo k vytvoření přírodně hodnotné plochy.

Rámcová doporučení pro opatření (podklad pro činnost jiných orgánů veřejné správy a dalších subjektů v území)

Ochrana přírodních, historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu:
- x

Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu:
- Podpora regenerace brownfieldů obcemi – zajištění informací obecními úřady obcí o možnostech podpory regenerace brownfieldů, koordinace schůzek spoluvlastníků brownfieldů za účelem vytvoření společné strategie postupu pro regeneraci plochy, případně odkup pozemků.
- Zachovat stávající mimořádně kvalitní přechody sídla v krajinu.

Ochrana a podpora biodiverzity a ekologické stability krajiny:
- Může být užitečné společně s Ok15 vytvořit strategii výkupu parcel pro přírodní hodnoty,

včetně finančních nákladů a případných výnosů např. z obecních lesů (zadat její zpracování) - Je vhodné pečovat o kvalitnější a ohroženější přírodní biotopy i mimo ZCHÚ – lze vytvořit plán registrace nových VKP nebo EVP - Při plánování nových zastavitelných ploch řešit konflikty s biotopy podle vrstvy mapování biotopů
Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny: - U stávajících vodních toků v zastavěném území pravidelně udržovat průtočný profil a objekty na toku - Zakrývání vodních toků povolovat pouze ve výjimečných případech, kdy není možné technicky realizovat jiné, vhodnější opatření - Nepodporovat výstavbu ve vymezených nivách vodních toků - Navrhovat zrušení plošného odvodnění tam, kde je to možné - Podporovat vhodné hospodaření na zemědělských plochách
Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví: - Doplnit lesní pásy a větrolamy, případně dosadby v okolí vodotečí a polních cest jako překážky větru - Lokálně rozčlenění rozsáhlých bloků s DSO (Mikulovice) biotechnickými opatřeními zpomalujícími odtok a zprůchodňujícími krajinu - Aplikace mírnějších PEO na mírně ohrožených blocích a blocích s DSO, vyloučení širokořádkových plodin na blocích nad zástavbou - Zatravnění / zalesnění nejohroženějších částí bloků - Postupná přeměna intenzivně využívané produkční zemědělské krajiny v zemědělskou, trvale udržitelnou kulturní krajinu poskytující produkční (hospodářské) a mimoprodukční funkce. - Podpora takových forem zemědělského hospodaření, které respektují půdu jako základní hodnotu a v maximální možné míře využívají postupy bránící jejímu odnosu, degradaci a kontaminaci. - Podporovat přírodě blízké způsoby hospodaření s cílovou dřevinnou skladbou dle stanovištních podmínek - Chránit okraje lesa před otevřením porostů vůči bořivým větrům - Podporovat přirozenou obnovu lesa - Podporovat navržená doporučení na zalesnění
Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny: - Při realizaci nebo obnově nových komunikací pro zajištění prostupnosti krajiny pro pěší a cyklisty preferovat jiný než asfaltový povrch a komunikace doplňovat doprovodnou zelení. - Podpora značení turistických tras pro pěší, spojující významná místa v okolí.
Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu: -

6.1.15 Ok15 – Nemošice – Starý Mateřov

Zemědělská krajina v okraji Heřmanoměstecké tabule s venkovskými sídly ve specifickém uspořádání

Rámcové podmínky využití pro řešení v rámci územních plánů
Ochrana historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu: - Doporučení k ochraně krajinného rázu jsou podrobně uvedena v kapitole 3.2.3. Estetické hodnoty a krajinný ráz.
Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu: - Umožnit širší využití brownfieldů jejich identifikací a označením v samostatné položce legendy územního plánu a stanovením základních limitů využití území ve vztahu k veřejnému zdraví, životnímu prostředí či záměrům v nadřazených dokumentacích.

- Je nutno vést v patrnosti, že se v území vyskytují staré ekologické zátěže, které mohou limitovat využití území.
- Zachovat dosavadní strukturu osídlení s převahou sídel venkovského, resp. příměstského charakteru.
- Při vymezování zastavitelných ploch klást větší důraz na zjištění rozvojové potřeby sídla a kapacitu krajiny tyto zastavitelné plochy pojmout, aby se navrhované plochy bydlení nestávaly přílišným ohrožením pro krajinu. V případě obcí s naddimenzovanými zastavitelnými plochami při vymezování nových zastavitelných ploch v rámci změn územně plánovacích dokumentací dbát na potřebnou kompenzaci těchto ploch.
- Nepřipustit umisťování nových záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují přírodu a krajinu. V případě existence těchto objektů zajistit jejich pozitivní začlenění do krajiny a sídla.
- U již vymezených zastavitelných ploch s rizikovým průnikem do krajiny zajistit jejich lepší začlenění do krajiny, čehož lze docílit dodržením stávajícího rázu zástavby, dostatkem zeleně v těchto plochách a pozvolným přechodem do krajiny, v plochách pro obytnou zástavbu orientací zahrady do krajiny, případně vymezením pásu izolační zeleně při hranici zastavitelné plochy a volné krajiny.
- Při vymezování nových zastavitelných ploch řešit nejenom co nejmenší zábor půdního fondu, ale zároveň i jejich šetrné umístění do krajiny, čehož lze docílit nevymezováním ploch na pohledově exponovaných místech, kde by narušovaly pohledové horizonty, dodržovat stávající ráz zástavby, omezit maximální výšku zástavby, stanovit koeficient zastavěnosti s ohledem na stávající zástavbu, u rozsáhlých výrobních a logistických ploch zajistit průchodnost krajinných struktur, atd.
- Z hlediska ochrany krajiny vyloučit v souladu s § 18 odst. 5 stavebního zákona v nezastavěném území umisťování staveb, zařízení a jiných opatření, především pro zemědělství. Zdůvodnění veřejného zájmu bude založeno především na zachování krajinných hodnot a potenciálů.
- Prověřit zlepšení přístupu k významným bodům v krajině.
- Nevytvářet podmínky pro srůstání sídel, aby byla zachována prostupnost krajinou nejenom pro živočichy, ale i pro člověka.

Ochrana a podpora přírodních hodnot, biodiverzity a ekologické stability krajiny:

- území je ve špatném stavu: doporučujeme přidat nové ekologicky stabilnější plochy a linie (ESP, ESL), viz hlavní výkres, který ilustruje možné umístění. Je potřeba nahradit část historických krajinných struktur, které byly zničeny a to v dostatečné výměře (viz karty obcí)
- **Je naprosto stěžejní doplnit zejména mokřady, revitalizace vodních toků, dále aleje a skupiny dřevin; vhodné je také agrolesnictví (pěstování stromů na zemědělské půdě, v novém programovém období by mělo být umožněno) nebo lesy**
- Je vhodné více chránit cennější nechráněné přírodní biotopy, některé např. jako VKP
- V plochách přírodních biotopů podle mapování biotopů a s ohledem na aktuální stav nevymezovat zastavitelné plochy

Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny:

- Vymezit nivy vodních toků mimo zastavitelné území jako VKP
- Vymezit území v nivách vodních toků vhodná pro podporu tlumivých rozlivů
- Pořizovat nebo měnit územně plánovací dokumentace obcí tak, aby jejich součástí bylo vymezení ploch s vyloučením výstavby a ploch s omezeným využitím z důvodu ohrožení povodní
- Podporovat revitalizaci odstavených ramen
- Nenavrhovat nové zastavitelné plochy tak, aby zhoršovaly odtokové poměry v povodí
- Navrhovat revitalizaci vodních toků, u kterých byly v minulosti provedeny technické zásahy do přirozené morfologie jejich koryt
- Zachovat a obnovit přirozený režim vodních toků

Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví:

- Navrhnout lokální doplnění lesních pásů a větrolamů, případně dosadeb v okolí vodotečí a polních cest jako překážek větru
- Velké půdní bloky doporučujeme trvale rozčlenit prvky zeleně tak, aby došlo ke zvýšení ekologické a krajinotvorné hodnoty. Rozčlenění těchto bloků musí probíhat v souladu s protierozními, protipovodňovými, ochranářskými a prostupnost zvyšujícími opatřeními.
- Chránit důsledně bonitní zemědělskou půdu před záborem.
- Chránit lesní půdu před záborem
- Respektovat navržená doporučení na zalesnění

Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny:

- Prověřit možnost zlepšení prostupnosti krajiny pro pěší a cyklisty mezi sídly, u kterých je problémové propojení.
- Tvorba podmínek pro oddělení cyklistické dopravy od motorové, vymezováním komunikací pro pěší a cyklisty.
- Tvorba podmínek pro vznik přírodě blízkého prostředí k rekreaci.

Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu:

- K ochraně kvalitní zemědělské půdy u ložiska Čepí je při případném zahájení těžby nutno zajistit skrývku zeminy, minimalizaci záborů a průběžnou rekultivaci buď s návratem k zemědělskému hospodaření, nebo k vytvoření přírodně hodnotné plochy.

Rámcová doporučení pro opatření (podklad pro činnost jiných orgánů veřejné správy a dalších subjektů v území)

Ochrana přírodních, historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu:

- x

Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu:

- Podpora regenerace brownfieldů obcemi – zajištění informací obecními úřady obcí o možnostech podpory regenerace brownfieldů, koordinace schůzek spoluvlastníků brownfieldů za účelem vytvoření společné strategie postupu pro regeneraci plochy, případně odkup pozemků.
- SEZ „Písník“ v Nemošicích představuje možný limit pro využití území, proto je nutné s ní v území počítat a případné záměry realizovat po prověření aktuálních hodnot kontaminace.
- Zachovat stávající mimořádně kvalitní přechody sídla v krajinu.

Ochrana a podpora biodiverzity a ekologické stability krajiny:

- Může být užitečné vytvořit strategii výkupu parcel pro přírodní hodnoty, včetně finančních nákladů a případných výnosů např. z obecních lesů (zadat její zpracování)
- Je vhodné pečovat o kvalitnější a ohroženější přírodní biotopy i mimo ZCHÚ – lze vytvořit plán registrace nových VKP nebo EVP či zlepšit péči o vybrané biotopy mimo ZCHÚ
- Při plánování zastavitelných ploch kontrolovat vrstvu mapování biotopů a řešit konflikty

Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny:

- U stávajících vodních toků v zastavěném území pravidelně udržovat průtočný profil a objekty na toku
- Zakrývání vodních toků povolovat pouze ve výjimečných případech, kdy není možné technicky realizovat jiné, vhodnější opatření
- Podporovat revitalizaci odstavených ramen, spojenou v ideálním případě s jejich zprůtočněním
- Nepodporovat výstavbu ve vymezených nivách vodních toků
- Navrhovat zrušení plošného odvodnění tam, kde je to možné
- Povolovat převod orné půdy v inundačních územích na louky a pastviny
- Podporovat vhodné hospodaření na zemědělských plochách
- V extravilánu podporovat renaturaci vodních toků a obnovu břehových porostů podél nich
- Podporovat vybudování přírodě blízkých prvků ve vymezených nivách vodních toků
- Podporovat zachování stávajících inundačních prostorů

Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví: - lokálně doplnit lesní pásy a větrolamy, případně dosadby v okolí vodotečí a polních cest jako překážky větru - V západní části rozčlenění rozsáhlých bloků s DSO biotechnickými opatřeními zpomalujícími odtok a zprůchodňujícími krajinu - Aplikace mírnějších PEO na mírně ohrožených blocích a blocích s DSO, vyloučení širokořádkových plodin na blocích nad zástavbou - Postupná přeměna intenzivně využívané produkční zemědělské krajiny v zemědělskou, trvale udržitelnou kulturní krajinu poskytující produkční (hospodářské) a mimoprodukční funkce. - Podpora takových forem zemědělského hospodaření, které respektují půdu jako základní hodnotu a v maximální možné míře využívají postupy bránící jejímu odnosu, degradaci a kontaminaci. - Podporovat navržená doporučení na zalesnění
Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny: - Při realizaci nebo obnově nových komunikací pro zajištění prostupnosti krajiny pro pěší a cyklisty preferovat jiný než asfaltový povrch a komunikace doplňovat doprovodnou zelení. - Podpora značení turistických tras pro pěší, spojující významná místa v okolí. - Tvorba podmínek pro bezpečné křížení cyklotrasy se silnicí I. nebo II. třídy. - Podpora navýšení rekreačního využití přírodní plochy vhodnou úpravou jejího okolí a zlepšením její dostupnosti.
Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu: - K ochraně kvalitní zemědělské půdy u ložiska Čepí je při případném zahájení těžby nutno zajistit skrývku zeminy, minimalizaci záborů a průběžnou rekultivaci buď s návratem k zemědělskému hospodaření, nebo k vytvoření přírodně hodnotné plochy.

6.1.16 Ok16 – Opočínek - Srnojedy

Zemědělská krajina Polabí s řekou a mrtvými rameny

Rámcové podmínky využití pro řešení v rámci územních plánů
Ochrana historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu: - Doporučení k ochraně krajinného rázu jsou podrobně uvedena v kapitole 3.2.3. Estetické hodnoty a krajinný ráz.
Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu: - Umožnit širší využití brownfieldů jejich identifikací a označením v samostatné položce legendy územního plánu a stanovením základních limitů využití území ve vztahu k veřejnému zdraví, životnímu prostředí či záměrům v nadřazených dokumentacích. - Je nutno vést v patrnosti, že se v území vyskytují staré ekologické zátěže, které mohou limitovat využití území. - Zachovat dosavadní strukturu osídlení s převahou sídel venkovského, resp. příměstského charakteru. - Při vymezování zastavitelných ploch klást větší důraz na zjištění rozvojové potřeby sídla a kapacitu krajiny tyto zastavitelné plochy pojmout, aby se navrhované plochy bydlení nestávaly přílišným ohrožením pro krajinu. V případě obcí s naddimenzovanými zastavitelnými plochami při vymezování nových zastavitelných ploch v rámci změn územně plánovacích dokumentací dbát na potřebnou kompenzaci těchto ploch. - Nepřipustit umisťování nových záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují přírodu a krajinu. V případě existence těchto objektů zajistit jejich pozitivní začlenění do krajiny a sídla. - U již vymezených zastavitelných ploch s rizikovým průnikem do krajiny zajistit jejich lepší začlenění do krajiny, čehož lze docílit dodržením stávajícího rázu zástavby, dostatkem

zeleně v těchto plochách a pozvolným přechodem do krajiny, v plochách pro obytnou zástavbu orientací zahrady do krajiny, případně vymezením pásu izolační zeleně při hranici zastavitelné plochy a volné krajiny.
- Při vymezování nových zastavitelných ploch řešit nejenom co nejmenší zábor půdního fondu, ale zároveň i jejich šetrné umístění do krajiny, čehož lze docílit nevymezováním ploch na pohledově exponovaných místech, kde by narušovaly pohledové horizonty, dodržovat stávající ráz zástavby, omezit maximální výšku zástavby, stanovit koeficient zastavěnosti s ohledem na stávající zástavbu, u rozsáhlých výrobních a logistických ploch zajistit průchodnost krajinných struktur, atd.
- Z hlediska ochrany krajiny vyloučit v souladu s § 18 odst. 5 stavebního zákona v nezastavěném území umisťování staveb, zařízení a jiných opatření, především pro zemědělství. Zdůvodnění veřejného zájmu bude založeno především na zachování krajinných hodnot a potenciálů.
- Prověřit zlepšení přístupu k významným bodům v krajině.
- Nevytvářet podmínky pro srůstání sídel, aby byla zachována prostupnost krajinou nejenom pro živočichy, ale i pro člověka.

Ochrana a podpora přírodních hodnot, biodiverzity a ekologické stability krajiny:
- podobně jako většina Ok v SO ORP ve špatném stavu, bylo zničeno obrovské množství krajinných prvků, které nyní schází. Velmi doporučujeme vymezit nové ekologicky stabilnější plochy a linie (ESP a ESL) a to v dostatečné výměře (viz karty obcí)
- **Zásadní je obnovit plochy pro přírodní biotopy kolem malých toků či ještě lépe plochy pro revitalizace, pro nové mokřady, plochy pro agrolesnictví nebo lesy. Doplnit liniovou zeleň a využít možnosti pro zadržování vody v krajině (tůně, lepší management půd apod.)**
- Je vhodné více chránit cennější nechráněné přírodní biotopy, některé např. jako VKP či EVP, a v rámci ESP vymezit nové plochy přírodních biotopů
- V plochách přírodních biotopů podle mapování biotopů a s ohledem na aktuální stav nevymezovat zastavitelné plochy

Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny:
- Vymezit nivy vodních toků mimo zastavitelné území jako VKP
- Vymezit území v nivách vodních toků vhodná pro podporu tlumivých rozlivů
- Pořizovat nebo měnit územně plánovací dokumentace obcí tak, aby jejich součástí bylo vymezení ploch s vyloučením výstavby a ploch s omezeným využitím z důvodu ohrožení povodní
- Podporovat revitalizaci odstavených ramen
- Nenavrhovat nové zastavitelné plochy tak, aby zhoršovaly odtokové poměry v povodí
- Navrhovat revitalizaci vodních toků, u kterých byly v minulosti provedeny technické zásahy do přirozené morfologie jejich koryt
- Zachovat a obnovit přirozený režim vodních toků

Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví:
- Navrhnout lokální doplnění lesních pásů a větrolamů, případně dosadeb v okolí vodotečí a polních cest jako překážek větru v okolí Živanic
- Velké půdní bloky doporučujeme trvale rozčlenit prvky zeleně tak, aby došlo ke zvýšení ekologické a krajinotvorné hodnoty. Rozčlenění těchto bloků musí probíhat v souladu s protierozními, protipovodňovými, ochranářskými a prostupnost zvyšujícími opatřeními.
- Chránit důsledně bonitní zemědělskou půdu před záborem.
- Chránit lesní půdu před záborem
- Respektovat navržená doporučení na zalesnění

Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny:
- Prověřit možnost zlepšení prostupnosti krajiny pro pěší a cyklisty mezi sídly, u kterých je problémové propojení.
- Tvorba podmínek pro oddělení cyklistické dopravy od motorové, vymezováním komunikací

pro pěší a cyklisty.
- Tvorba podmínek pro vznik přírodě blízkého prostředí k rekreaci.

Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu:
- x

Rámcová doporučení pro opatření (podklad pro činnost jiných orgánů veřejné správy a dalších subjektů v území)

Ochrana přírodních, historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu:
- x

Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu:
- Podpora regenerace brownfieldů obcemi – zajištění informací obecními úřady obcí o možnostech podpory regenerace brownfieldů, koordinace schůzek spoluvlastníků brownfieldů za účelem vytvoření společné strategie postupu pro regeneraci plochy, případně odkup pozemků.
- SEZ „*PARAMO,a.s.(areál, Sv.Trojice, Vlečka)*“ ve Svítkově představuje možný limit pro využití území, proto je nutné s ní v území počítat a případné záměry realizovat po prověření aktuálních hodnot kontaminace.
- Zachovat stávající mimořádně kvalitní přechody sídla v krajinu.

Ochrana a podpora biodiverzity a ekologické stability krajiny:
- Může být užitečné zadat zpracování strategie výkupu parcel pro přírodní hodnoty, včetně zpracování finančních nákladů a případných výnosů např. z obecních lesů
- Je vhodné pečovat o kvalitnější a ohroženější přírodní biotopy – lze vytvořit plán registrace nových VKP nebo EVP, vyjednávat úpravu lesních hospodářských plánů tak, aby zohledňovaly i ekosystémové služby

Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny:
- U stávajících vodních toků v zastavěném území pravidelně udržovat průtočný profil a objekty na toku
- Zakrývání vodních toků povolovat pouze ve výjimečných případech, kdy není možné technicky realizovat jiné, vhodnější opatření
- Podporovat revitalizaci odstavených ramen, spojenou v ideálním případě s jejich zprůtočněním
- Nepodporovat výstavbu ve vymezených nivách vodních toků
- Navrhovat zrušení plošného odvodnění tam, kde je to možné
- Podporovat retenční funkci stávajících vodních ploch
- Povolovat převod orné půdy v inundačních územích na louky a pastviny
- Podporovat vhodné hospodaření na zemědělských plochách
- Podporovat zachování stávajících inundačních prostorů
- Podporovat vybudování přírodě blízkých prvků ve vymezených nivách vodních toků

Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví:
- Doplnit lesní pásy a větrolamy, případně dosadby v okolí vodotečí a polních cest jako překážky větru v okolí Živanic
- Lokálně rozčlenění rozsáhlých bloků s DSO biotechnickými opatřeními zpomalujícími odtok a zprůchodňujícími krajinu, případně aplikace mírnějších PEO na blocích s DSO nad zástavbou
- Postupná přeměna intenzivně využívané produkční zemědělské krajiny v zemědělskou, trvale udržitelnou kulturní krajinu poskytující produkční (hospodářské) a mimoprodukční funkce.
- Podpora takových forem zemědělského hospodaření, které respektují půdu jako základní hodnotu a v maximální možné míře využívají postupy bránící jejímu odnosu, degradaci a kontaminaci.
- Podporovat přírodě blízké způsoby hospodaření s cílovou dřevinnou skladbou dle

stanovištních podmínek - Chránit okraje lesa před otevřením porostů vůči bořivým větrům - Podporovat přirozenou obnovu lesa - Podporovat navržená doporučení na zalesnění
Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny: - Při realizaci nebo obnově nových komunikací pro zajištění prostupnosti krajiny pro pěší a cyklisty preferovat jiný než asfaltový povrch a komunikace doplňovat doprovodnou zelení. - Podpora značení turistických tras pro pěší, spojující významná místa v okolí. - Podpora vzniku pravidelné lodní dopravy na Labi. - Podpora navýšení rekreačního využití přírodní plochy vhodnou úpravou jejího okolí a zlepšením její dostupnosti.
Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu: - x

6.1.17 Ok 17 – Bohdanečsko II.

Zemědělská krajina v okraji Bohdanečských lesů s lesíky

Rámcové podmínky využití pro řešení v rámci územních plánů
Ochrana historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu: - Doporučení k ochraně krajinného rázu jsou podrobně uvedena v kapitole 3.2.3. Estetické hodnoty a krajinný ráz.
Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu: - Zachovat dosavadní strukturu osídlení s převahou sídel venkovského, resp. příměstského charakteru. - Při vymezování zastavitelných ploch klást větší důraz na zjištění rozvojové potřeby sídla a kapacitu krajiny tyto zastavitelné plochy pojmout, aby se navrhované plochy bydlení nestávaly přílišným ohrožením pro krajinu. V případě obcí s naddimenzovanými zastavitelnými plochami při vymezování nových zastavitelných ploch v rámci změn územně plánovacích dokumentací dbát na potřebnou kompenzaci těchto ploch. - Nepřipustit umisťování nových záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují přírodu a krajinu. V případě existence těchto objektů zajistit jejich pozitivní začlenění do krajiny a sídla. - U již vymezených zastavitelných ploch s rizikovým průnikem do krajiny zajistit jejich lepší začlenění do krajiny, čehož lze docílit dodržením stávajícího rázu zástavby, dostatkem zeleně v těchto plochách a pozvolným přechodem do krajiny, v plochách pro obytnou zástavbu orientací zahrady do krajiny, případně vymezením pásu izolační zeleně při hranici zastavitelné plochy a volné krajiny. - Při vymezování nových zastavitelných ploch řešit nejenom co nejmenší zábor půdního fondu, ale zároveň i jejich šetrné umístění do krajiny, čehož lze docílit nevymezováním ploch na pohledově exponovaných místech, kde by narušovaly pohledové horizonty, dodržovat stávající ráz zástavby, omezit maximální výšku zástavby, stanovit koeficient zastavěnosti s ohledem na stávající zástavbu, u rozsáhlých výrobních a logistických ploch zajistit průchodnost krajinných struktur, atd. - Z hlediska ochrany krajiny vyloučit v souladu s § 18 odst. 5 stavebního zákona v nezastavěném území umisťování staveb, zařízení a jiných opatření, především pro zemědělství. Zdůvodnění veřejného zájmu bude založeno především na zachování krajinných hodnot a potenciálů. - Prověřit zlepšení přístupu k významným bodům v krajině.
Ochrana a podpora přírodních hodnot, biodiverzity a ekologické stability krajiny: - Tento okrsek je ve středním až zhoršeném stavu. Doporučujeme vymezit v přiměřené míře nové ekologicky stabilnější plochy a linie (ESP, ESL), viz hlavní výkres. Je potřeba nahradit

část historických krajinných struktur, které byly zničeny a to v dostatečné výměře – zásadní je kvantifikace výměr uvedená v kartách obcí.
- **Nejdůležitější je doplnit plochy pro revitalizace vodních toků, mokřady, dále aleje a izolační zeleň.** Z hospodářsky užitných ploch jsou vhodné plochy pro agrolesnictví či menší lesy.
- Je vhodné více chránit cennější nechráněné přírodní biotopy, některé např. jako VKP či ESP, a v rámci ESP vymezit nové plochy přírodních biotopů
- V plochách přírodních biotopů podle mapování biotopů a s ohledem na aktuální stav nevymezovat zastavitelné plochy
- Zastavitelné plochy nad 0,7 - 1 ha členit zelení tak, aby byla zachována prostupnost krajiny pro lidi i organismy
- Řešit doporučení týkající se prostupnosti území pro velké savce (bariérová místa, novou výstavbu apod.) viz karty obcí

Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny:
- Vymezit nivy vodních toků mimo zastavitelné území jako VKP
- Nenavrhovat nové zastavitelné plochy tak, aby zhoršovaly odtokové poměry v povodí
- Zachovat a obnovit přirozený režim vodních toků
- Navrhovat obnovu historických vodních ploch

Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví:
- Velké půdní bloky doporučujeme trvale rozčlenit prvky zeleně tak, aby došlo ke zvýšení ekologické a krajinotvorné hodnoty. Rozčlenění těchto bloků musí probíhat v souladu s protierozními, protipovodňovými, ochranářskými a prostupnost zvyšujícími opatřeními.
- Chránit důsledně bonitní zemědělskou půdu před záborem.
- Chránit lesní půdu před záborem
- Respektovat navržená doporučení na zalesnění

Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny:
- Prověřit možnost zlepšení prostupnosti krajiny pro pěší a cyklisty mezi sídly, u kterých je problémové propojení.
- Tvorba podmínek pro oddělení cyklistické dopravy od motorové, vymezováním komunikací pro pěší a cyklisty.
- Tvorba podmínek pro budování obchvatů frekventovaných komunikací mimo centra zastavěných území obce.

Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu:
- U částí ložiska Živanice-Labské písky zasahujících do lesů zvláštního určení a ochranného pásma přírodního léčivého zdroje nelze doporučit zahájení těžby – ta je vhodnější u ploch ložiska mimo tyto uvedené limity.

Rámcová doporučení pro opatření (podklad pro činnost jiných orgánů veřejné správy a dalších subjektů v území)

Ochrana přírodních, historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu:
- x

Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu:
- Zachovat stávající mimořádně kvalitní přechody sídla v krajinu.

Ochrana a podpora biodiverzity a ekologické stability krajiny:
- Při plánování zástavby kontrolovat vrstvy biotopů, MVÚ a DMK pro velké savce, řešit kolize zájmů
- Za nové zastavitelné plochy vymezovat nové plochy přírodních biotopů jako kompenzaci
- Může být užitečné zadat zpracování strategie výkupu parcel pro přírodní hodnoty, včetně zpracování finančních nákladů a případných výnosů např. z obecních lesů
- Je vhodné pečovat o kvalitnější a ohroženější přírodní biotopy: ve stávajícím VKP stanovit plán pro zvyšování ekosystémových služeb
- rovněž lze vytvořit plán registrace nových VKP nebo EVP, vyjednávat úpravu lesních

hospodářských plánů tak, aby zohledňovaly ekosystémové služby
Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny: - U stávajících vodních toků v zastavěném území pravidelně udržovat průtočný profil a objekty na toku - Zakrývání vodních toků povolovat pouze ve výjimečných případech, kdy není možné technicky realizovat jiné, vhodnější opatření - Nepodporovat výstavbu ve vymezených nivách vodních toků - Navrhovat zrušení plošného odvodnění tam, kde je to možné - Podporovat vhodné hospodaření na zemědělských plochách - Podporovat vznik nových retenčních ploch - V extravilánu podporovat renaturaci vodních toků a obnovu břehových porostů podél nich
Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví: - Postupná přeměna intenzivně využívané produkční zemědělské krajiny v zemědělskou, trvale udržitelnou kulturní krajinu poskytující produkční (hospodářské) a mimoprodukční funkce. - Podpora takových forem zemědělského hospodaření, které respektují půdu jako základní hodnotu a v maximální možné míře využívají postupy bránící jejímu odnosu, degradaci a kontaminaci. - Podporovat přírodě blízké způsoby hospodaření s cílovou dřevinnou skladbou dle - stanovištních podmínek - Chránit okraje lesa před otevřením porostů vůči bořivým větrům - Podporovat přirozenou obnovu lesa - Podporovat navržená doporučení na zalesnění
Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny: - Při realizaci nebo obnově nových komunikací pro zajištění prostupnosti krajiny pro pěší a cyklisty preferovat jiný než asfaltový povrch a komunikace doplňovat doprovodnou zelení. - Podpora navýšení rekreačního využití přírodní plochy vhodnou úpravou jejího okolí a zlepšením její dostupnosti. - Podpora značení turistických tras pro pěší, spojující významná místa v okolí.
Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu: - U částí ložiska Živanice-Labské písky zasahujících do lesů zvláštního určení a ochranného pásma přírodního léčivého zdroje nelze doporučit zahájení těžby – ta je vhodnější u ploch ložiska mimo tyto uvedené limity.

6.1.18 Ok 18 – Rohovládova Bělá

Zemědělská krajina v pahorkatinném reliéfu se zalesněnými hřbítky

Rámcové podmínky využití pro řešení v rámci územních plánů
Ochrana historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu: - Doporučení k ochraně krajinného rázu jsou podrobně uvedena v kapitole 3.2.3. Estetické hodnoty a krajinný ráz.
Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu: - Zachovat dosavadní strukturu osídlení s převahou sídel venkovského, resp. příměstského charakteru. - Při vymezování zastavitelných ploch klást větší důraz na zjištění rozvojové potřeby sídla a kapacitu krajiny tyto zastavitelné plochy pojmout, aby se navrhované plochy bydlení nestávaly přílišným ohrožením pro krajinu. V případě obcí s naddimenzovanými zastavitelnými plochami při vymezování nových zastavitelných ploch v rámci změn územně plánovacích dokumentací dbát na potřebnou kompenzaci těchto ploch.

- Nepřipustit umisťování nových záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují přírodu a krajinu. V případě existence těchto objektů zajistit jejich pozitivní začlenění do krajiny a sídla.
- U již vymezených zastavitelných ploch s rizikovým průnikem do krajiny zajistit jejich lepší začlenění do krajiny, čehož lze docílit dodržením stávajícího rázu zástavby, dostatkem zeleně v těchto plochách a pozvolným přechodem do krajiny, v plochách pro obytnou zástavbu orientací zahrady do krajiny, případně vymezením pásu izolační zeleně při hranici zastavitelné plochy a volné krajiny.
- Při vymezování nových zastavitelných ploch řešit nejenom co nejmenší zábor půdního fondu, ale zároveň i jejich šetrné umístění do krajiny, čehož lze docílit nevymezováním ploch na pohledově exponovaných místech, kde by narušovaly pohledové horizonty, dodržovat stávající ráz zástavby, omezit maximální výšku zástavby, stanovit koeficient zastavěnosti s ohledem na stávající zástavbu, u rozsáhlých výrobních a logistických ploch zajistit průchodnost krajinných struktur, atd.
- Z hlediska ochrany krajiny vyloučit v souladu s § 18 odst. 5 stavebního zákona v nezastavěném území umisťování staveb, zařízení a jiných opatření, především pro zemědělství. Zdůvodnění veřejného zájmu bude založeno především na zachování krajinných hodnot a potenciálů.
- Prověřit zlepšení přístupu k významným bodům v krajině.
- Nevytvářet podmínky pro srůstání sídel, aby byla zachována prostupnost krajinou nejenom pro živočichy, ale i pro člověka.

Ochrana a podpora přírodních hodnot, biodiverzity a ekologické stability krajiny:

- z hlediska přírodních hodnot je Tento okrsek podobně jako většina Ok v SO ORP ve špatním stavu. Velmi doporučujeme rozdělit velké půdní bloky novými ekologicky stabilnějšími plochami a liniemi (ESP, ESL), viz hlavní výkres. Je potřeba nahradit část historických krajinných struktur, které byly zničeny a to v dostatečné výměře (viz karty obcí)
- **Je naprosto stěžejní vymezit plochy pro revitalizaci malých vodních toků, nové mokřady, dále liniovou zeleň; plochy pro agrolesnictví nebo lesy**
- Je vhodné více chránit cennější nechráněné přírodní biotopy, některé např. jako VKP či EVP, a v rámci ESP vymezit nové plochy přírodních biotopů
- V plochách přírodních biotopů podle mapování biotopů a s ohledem na aktuální stav nevymezovat zastavitelné plochy
-

Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny:

- Vymezit nivy vodních toků mimo zastavitelné území jako VKP
- Nenavrhovat nové zastavitelné plochy tak, aby zhoršovaly odtokové poměry v povodí
- Podporovat vznik nových retenčních ploch
- Navrhovat revitalizaci vodních toků, u kterých byly v minulosti provedeny technické zásahy do přirozené morfologie jejich koryt
- Navrhovat obnovu historických vodních ploch
- Zachovat a obnovit přirozený režim vodních toků

Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví:

- Navrhnout lokální doplnění lesních pásů a větrolamů, případně dosadeb v okolí vodotečí a polních cest jako překážek větru
- Velké půdní bloky doporučujeme trvale rozčlenit prvky zeleně tak, aby došlo ke zvýšení ekologické a krajinotvorné hodnoty. Rozčlenění těchto bloků musí probíhat v souladu s protierozními, protipovodňovými, ochranářskými a prostupnost zvyšujícími opatřeními.
- Chránit důsledně bonitní zemědělskou půdu před záborem.
- Chránit lesní půdu před záborem
- Respektovat navržená doporučení na zalesnění

Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny:

- Prověřit možnost zlepšení prostupnosti krajiny pro pěší a cyklisty mezi sídly, u kterých je problémové propojení.
- Tvorba podmínek pro oddělení cyklistické dopravy od motorové, vymezováním komunikací pro pěší a cyklisty.
- Tvorba podmínek pro budování obchvatů frekventovaných komunikací mimo centra zastavěných území obce.
- Tvorba podmínek pro vznik přírodě blízkého prostředí k rekreaci.

Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu:

- x

Rámcová doporučení pro opatření (podklad pro činnost jiných orgánů veřejné správy a dalších subjektů v území)

Ochrana přírodních, historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu:

- x

Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu:

- Zachovat stávající mimořádně kvalitní přechody sídla v krajinu.

Ochrana a podpora biodiverzity a ekologické stability krajiny:

- Může být užitečné zadat zpracování strategie výkupu parcel pro přírodní hodnoty, včetně zpracování finančních nákladů a případných výnosů např. z obecních lesů
- Je vhodné pečovat o kvalitnější a ohroženější přírodní biotopy – lze vytvořit plán registrace nových VKP nebo EVP, vyjednávat úpravu lesních hospodářských plánů tak, aby zohledňovaly ekosystémové služby

Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny:

- U stávajících vodních toků v zastavěném území pravidelně udržovat průtočný profil a objekty na toku
- Zakrývání vodních toků povolovat pouze ve výjimečných případech, kdy není možné technicky realizovat jiné, vhodnější opatření
- Nepodporovat výstavbu ve vymezených nivách vodních toků
- Navrhovat zrušení plošného odvodnění tam, kde je to možné
- Podporovat vznik nových retenčních ploch
- Podporovat retenční funkci stávajících vodních ploch
- Povolovat převod orné půdy v inundačních územích na louky a pastviny
- Podporovat vhodné hospodaření na zemědělských plochách
- V extravilánu podporovat renaturaci vodních toků a obnovu břehových porostů podél nich

Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví:

- Doplnit lokálně lesní pásy a větrolamy, případně dosadby v okolí vodotečí a polních cest jako překážky větru
- Rozčlenění rozsáhlých bloků s DSO biotechnickými opatřeními zpomalujícími odtok a zprůchodňujícími krajinu
- Aplikace mírnějších PEO na mírně ohrožených blocích a blocích s DSO, vyloučení širokořádkových plodin na blocích nad zástavbou
- Zatravnění / zalesnění nejohroženějších částí bloků
- Postupná přeměna intenzivně využívané produkční zemědělské krajiny v zemědělskou, trvale udržitelnou kulturní krajinu poskytující produkční (hospodářské) a mimoprodukční funkce.
- Podpora takových forem zemědělského hospodaření, které respektují půdu jako základní hodnotu a v maximální možné míře využívají postupy bránící jejímu odnosu, degradaci a kontaminaci.
- Podporovat přírodě blízké způsoby hospodaření s cílovou dřevinnou skladbou dle stanovištních podmínek
- Chránit okraje lesa před otevřením porostů vůči bořivým větrům

- Podporovat přirozenou obnovu lesa - Podporovat navržená doporučení na zalesnění
Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny: - Při realizaci nebo obnově nových komunikací pro zajištění prostupnosti krajiny pro pěší a cyklisty preferovat jiný než asfaltový povrch a komunikace doplňovat doprovodnou zelení. - Tvorba podmínek pro bezpečné křížení cyklotrasy se silnicí I. nebo II. třídy. - Podpora navýšení rekreačního využití přírodní plochy vhodnou úpravou jejího okolí a zlepšením její dostupnosti.
Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu: - x

6.1.19 Ok 19 – Dolany - Libišany

Zemědělská krajina s venkovskými sídly okraje Královéhradecké kotliny

Rámcové podmínky využití pro řešení v rámci územních plánů
Ochrana historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu: - Doporučení k ochraně krajinného rázu jsou podrobně uvedena v kapitole 3.2.3. Estetické hodnoty a krajinný ráz.
Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu: - Umožnit širší využití brownfieldů jejich identifikací a označením v samostatné položce legendy územního plánu a stanovením základních limitů využití území ve vztahu k veřejnému zdraví, životnímu prostředí či záměrům v nadřazených dokumentacích. - Zachovat dosavadní strukturu osídlení s převahou sídel venkovského, resp. příměstského charakteru. - Při vymezování zastavitelných ploch klást větší důraz na zjištění rozvojové potřeby sídla a kapacitu krajiny tyto zastavitelné plochy pojmout, aby se navrhované plochy bydlení nestávaly přílišným ohrožením pro krajinu. V případě obcí s naddimenzovanými zastavitelnými plochami při vymezování nových zastavitelných ploch v rámci změn územně plánovacích dokumentací dbát na potřebnou kompenzaci těchto ploch. - Nepřipustit umisťování nových záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují přírodu a krajinu. V případě existence těchto objektů zajistit jejich pozitivní začlenění do krajiny a sídla. - U již vymezených zastavitelných ploch s rizikovým průnikem do krajiny zajistit jejich lepší začlenění do krajiny, čehož lze docílit dodržením stávajícího rázu zástavby, dostatkem zeleně v těchto plochách a pozvolným přechodem do krajiny, v plochách pro obytnou zástavbu orientací zahrady do krajiny, případně vymezením pásu izolační zeleně při hranici zastavitelné plochy a volné krajiny. - Při vymezování nových zastavitelných ploch řešit nejenom co nejmenší zábor půdního fondu, ale zároveň i jejich šetrné umístění do krajiny, čehož lze docílit nevymezováním ploch na pohledově exponovaných místech, kde by narušovaly pohledové horizonty, dodržovat stávající ráz zástavby, omezit maximální výšku zástavby, stanovit koeficient zastavěnosti s ohledem na stávající zástavbu, u rozsáhlých výrobních a logistických ploch zajistit průchodnost krajinných struktur, atd. - Z hlediska ochrany krajiny vyloučit v souladu s § 18 odst. 5 stavebního zákona v nezastavěném území umisťování staveb, zařízení a jiných opatření, především pro zemědělství. Zdůvodnění veřejného zájmu bude založeno především na zachování krajinných hodnot a potenciálů.
Ochrana a podpora přírodních hodnot, biodiverzity a ekologické stability krajiny: - z hlediska přírodních hodnot je Tento okrsek podobně jako předchozí ve špatním stavu. Velmi doporučujeme vhodně vymezit nové ekologicky stabilnější plochy a linie (ESP, ESL), viz

hlavní výkres. Je potřeba nahradit část historických krajinných struktur, které byly zničeny a to v dostatečné výměře (viz karty obcí), přesný typ ploch závisí od potřeb obcí .
- **Je naprosto stěžejní doplnit zejména mokřady, revitalizace vodních toků, dále aleje a izolační zeleň. Vhodnými typy hospodářských ploch je agrolesnictví, zatravnění včetně biopásů a plochy pro lesy.**
- Lze ze zachovalejších přír.biotopů registrovat nová VKP či EVP, a v rámci ESP vymezit nové plochy přírodních biotopů
- V plochách přírodních biotopů podle mapování biotopů a s ohledem na aktuální stav nevymezovat zastavitelné plochy

Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny:
- Vymezit nivy vodních toků mimo zastavitelné území jako VKP
- Nenavrhovat nové zastavitelné plochy tak, aby zhoršovaly odtokové poměry v povodí
- Podporovat vznik nových retenčních ploch
- Zachovat a obnovit přirozený režim vodních toků

Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví:
- Velké půdní bloky doporučujeme trvale rozčlenit prvky zeleně tak, aby došlo ke zvýšení ekologické a krajinotvorné hodnoty. Rozčlenění těchto bloků musí probíhat v souladu s protierozními, protipovodňovými, ochranářskými a prostupnost zvyšujícími opatřeními.
- Chránit důsledně bonitní zemědělskou půdu před záborem.
- Chránit lesní půdu před záborem

Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny:
- Prověřit možnost zlepšení prostupnosti krajiny pro pěší a cyklisty mezi sídly, u kterých je problémové propojení.
- Tvorba podmínek pro vznik přírodě blízkého prostředí k rekreaci.

Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu:
- x

Rámcová doporučení pro opatření (podklad pro činnost jiných orgánů veřejné správy a dalších subjektů v území)

Ochrana přírodních, historických a kulturních hodnot a ochrana krajinného rázu:
- x

Optimalizace rozvoje sídel v návaznosti na okolní krajinu:
- Podpora regenerace brownfieldů obcemi – zajištění informací obecními úřady obcí o možnostech podpory regenerace brownfieldů, koordinace schůzek spoluvlastníků brownfieldů za účelem vytvoření společné strategie postupu pro regeneraci plochy, případně odkup pozemků.
- Zachovat stávající mimořádně kvalitní přechody sídla v krajinu.

Ochrana a podpora biodiverzity a ekologické stability krajiny:
- Může být užitečné zadat zpracování strategie výkupu parcel pro přírodní hodnoty, včetně zpracování finančních nákladů a případných výnosů např. z obecních lesů
- Je vhodné pečovat o kvalitnější a ohroženější přírodní biotopy – lze vytvořit plán registrace nových VKP nebo EVP, vyjednávat úpravu lesních hospodářských plánů tak, aby zohledňovaly ekosystémové služby

Stabilizace vodního režimu a retenční schopnosti krajiny:
- U stávajících vodních toků v zastavěném území pravidelně udržovat průtočný profil a objekty na toku
- Zakrývání vodních toků povolovat pouze ve výjimečných případech, kdy není možné technicky realizovat jiné, vhodnější opatření
- Nepodporovat výstavbu ve vymezených nivách vodních toků
- Navrhovat zrušení plošného odvodnění tam, kde je to možné
- Podporovat vznik nových retenčních ploch

- Podporovat vhodné hospodaření na zemědělských plochách - V extravilánu podporovat renaturaci vodních toků a obnovu břehových porostů podél nich
Podpora udržitelných postupů v zemědělství a lesnictví: - Postupná přeměna intenzivně využívané produkční zemědělské krajiny v zemědělskou, trvale udržitelnou kulturní krajinu poskytující produkční (hospodářské) a mimoprodukční funkce. - Podpora takových forem zemědělského hospodaření, které respektují půdu jako základní hodnotu a v maximální možné míře využívají postupy bránící jejímu odnosu, degradaci a kontaminaci. - Podporovat přírodě blízké způsoby hospodaření s cílovou dřevinnou skladbou dle stanovištních podmínek - Chránit okraje lesa před otevřením porostů vůči bořivým větrům - Podporovat přirozenou obnovu lesa - Podporovat navržená doporučení na zalesnění
Podpora šetrného turistického ruchu a rekreačního využití území, zvýšení prostupnosti krajiny: - Při realizaci nebo obnově nových komunikací pro zajištění prostupnosti krajiny pro pěší a cyklisty preferovat jiný než asfaltový povrch a komunikace doplňovat doprovodnou zelení. - Podpora značení turistických tras pro pěší, spojující významná místa v okolí. - Podpora navýšení rekreačního využití přírodní plochy vhodnou úpravou jejího okolí a zlepšením její dostupnosti.
Eliminace negativních dopadů těžby na krajinu: - x

7 Závěr

7.1 Souhrnné doporučení pro zohlednění návrhu v územně plánovací dokumentaci, včetně návrhů změn stávající územně plánovací dokumentace

7.1.1 Oblast ochrany přírody a ekologické stability krajiny

Vymezení nových ekologicky stabilních ploch a linií (ESP a ESL):

- Pro obce s ekologicky nestabilním územím či výskytem velkých půdních bloků jsou ve výkrese návrhů vyčleněny příklady nových ploch ESP a ESL, které znázorňují nové remízky, revitalizace toků a doprovodných biotopů, mokřady, zatravnění, plochy pro agrolesnictví, aleje, nové lesy apod., více viz příslušná kapitola 3.2.1. ESP mohou být produkčního i neprodukčního charakteru.
- Rozlohy ESP a ESL jsou vypočítány pro každou obec, která je potřebuje doplnit. Návrhy vycházejí z historických krajinných prvků, které se v území původně vyskytovaly. Pouze menší část historických krajinných prvků byla využita jako podklad pro návrh, není cílem obnovit původní historický stav, ale rozumně nové ESP v krajině rozmístit.
- **Celkově je potřeba doplnit přibližně 1 750 ha nových ESP, z toho cca 875 ha nových přírodních biotopů. Výměra ESP představuje cca 4 % území SO ORP Pardubice. Pouze rozsáhlejší změna ve využití území (s adekvátním managementem) má potenciál změnit současný špatný stav přírodních hodnot a biodiverzity v SO ORP v plochách mimo ZCHÚ.**
- **Drobné změny v řádech jednotek ha přinesou cenné, ale pouze lokální benefity, které však neovlivní negativní stav na úrovni SO ORP.**
- **Základem je obnova přírodních biotopů v okolí drobných toků.** Na úrovni SO ORP doporučujeme stanovit počet drobných toků pro revitalizaci jejich doprovodných biotopů (optimálně i toků samotných) a mokřadů – za téma ochrany přírody doporučujeme min 100 drobných toků a 50 nových mokřadů.
- Plochy s rozdílným způsobem využití v územním plánu - nové ESP by měly být v každé obci navrhovány jako soustava rozmanitých funkčních ploch - typicky zastoupeny by měly být plochy krajinné zeleně, plochy přírodní (oboje vhodné pro nové přírodní biotopy viz níže), plochy lesů a zatravnění (možné jako produkční i biotopové plochy), sady, zahrady. Nově vymezené plochy biotopů mohou být vedeny jako interakční prvky a stát se tak podpůrnou částí ÚSES.
- Velmi doporučujeme biotechnická opatření z tématu PPO a PEO realizovat jako přírodní biotopy.

Ochrana a zvýšení výměry přírodně hodnotných biotopů

- V datových výstupech ÚSK jsou vymezeny hodnotné přírodní lokality tzv. přírodní biotopy (vrstva Biotopy bez X). Vrstva přestavuje dobrý zdroj informací o lokalizaci přírodních hodnot pro státní správa a samosprávu.
- V obcích s horším stavem doporučujeme vymezení ploch pro nové přírodní biotopy v rámci ESP. Jedná se většinou o 50 % výměry ESP.
- V obcích s lepším stavem přírodních hodnot je důležité se soustředit na zvyšování kvality či tvorbu nových přírodních biotopů. Např. cílit na přeměnu monokulturních lesů na přírodě blízké, druhově bohaté lesní biotopy. Více viz karty obcí a Hlavní výkres.
- Doporučujeme nefragmentovat volnou krajinu zástavbou mimo intravilán, ani zde nevymezovat plochy pro stavbu zemědělských objektů nad 1 ha.

Vymezení nových VKP nebo EVP

- Vybrané lokality z těchto ploch lze více chránit skrze registraci jako významné krajinné prvky (VKP) či ekologicky významné prvky (EVP v LPIS).
- Plochy s rozdílným způsobem využití v územním plánu - nové VKP by v územních plánech měly být vymezovány nejlépe jako krajinná zeleň nebo plocha přírodní. Možnými typy využití jsou i zatravněná plocha a les. Zvláště důležité je vymezit nová VKP či EVP v obcích s nízkou výměrou zvláště chráněných území.
- V obcích, kde není možné VKP či EVP vybrat, protože nejsou vhodné plochy, je potřeba vymezit plochy pro nové přírodní biotopy.

7.1.2 Oblast ochrany půdy a erozního ohrožení

- Mimo komplexní pozemkové úpravy jsou možnosti ovlivnění erozního ohrožení v území v rámci územně plánovací dokumentace limitované
- Zaměřit se na identifikované ohrožené lokality a návrhy opatření na celém území obce/regionu; fakt, že eroze či odtok způsobují problémy v zástavbě, je jistě důležitý, je však potřeba vnímat problémy celého území, nadlimitní erozní ohrožení půdy brát jako nenahraditelnou ztrátu bez ohledu na lokalitu, neboť problém s degradací půdy je stále stejný, ať již probíhá nad obcí, nad tokem nebo nad lesem
- Vymezovat v ÚPD lokality doporučené pro realizaci různých typů protierozních opatření, akcentovat biotechnické prvky přerušující svah, vyloučení širokořádkových plodin nebo ochranné zatravnění či sady nad vodními plochami a zástavbou
- Snažit se v rámci zpracování ÚSES trasovat návrhy tak, aby měly i protierozní efekt, doplnit interakční prvky především o výsadby mimo komunikace (výrazně větší ekologický i protierozní efekt)
- Navrhovat opatření tak, aby zajišťovala více funkcí (protierozní, protipovodňovou, zprůchodnění krajiny, doplnění kostry ÚSES)
- Rozčleňovat rozsáhlé pozemky drobnými prvky – travnatými polními cestami, travnatými pásy, alejemi, mezemi, často je možné využít existující obecní nebo státní parcely
- Zachovat a rozšiřovat plochy krajinné zeleně

- Nastavit vhodně regulativy a omezení, jednat s hospodáři o realizaci protierozních prvků, o vyloučení širokořádkových plodin nad zástavbou a vodními plochami, využívání podsevu apod.
- V případě větších problémů s erozí nebo odtokem se snažit vyvolat pozemkovou úpravu, která může navrhnout, projednat a realizovat systém opatření v krajině

7.1.3 Oblast lesnictví

- Ve SO ORP Pardubice jsou v obcích s nízkou nebo velmi nízkou lesnatostí navržena doporučení na zalesnění - v některých případech, zejména jedná-li se o zalesnění podél vodního toku, je možné toto vyřešit jen výsadbou dřevin a nechat pozemek jako ostatní plochu nebo zvážit, zda některé z nich nepřevést na pozemky určené k plnění funkcí lesa a zalesnit je (snížila by se eroze, zlepšilo okolní mikroklima, atd). Návrhy na rozšíření stávajících remízků, případně založení nového lesíku má za cíl zlepšit zejména stabilitu krajiny zvýšením podílu lesních ploch v území.

7.1.4 Oblast vodního režimu krajiny

- Pořizovat nebo měnit územně plánovací dokumentace obcí tak, aby jejich součástí bylo vymezení ploch s vyloučením výstavby a ploch s omezeným využitím z důvodu ohrožení povodní.
- V rámci územně plánovacích dokumentací posuzovat možnosti využití nivy k protipovodňové ochraně.
- Nepovolovat zastavitelné plochy ve stanovených záplavových územích.
- Nenavrhovat nové zastavitelné plochy tak, aby zhoršovaly odtokové poměry v povodí.
- Navrhovat revitalizaci vodních toků, u kterých byly v minulosti provedeny technické zásahy do přirozené morfologie jejich koryt.
- Navrhovat opatření k aktivaci inundačních prostorů.
- Navrhovat opatření na podporu infiltrace vody v ploše povodí.
- Navrhovat odstranění nevyhovujících či nefunkčních odvodňovacích zařízení a iniciovat podpůrná opatření na obnovu mokřadů a pramenišť.
- Upřednostňovat opatření k zadržení vody v krajině formou přírodě blízkých protipovodňových a protierozních opatření
- Navrhovat obnovu historických vodních ploch.

7.1.5 Oblast vztahu sídel a krajiny, rekreace a prostupnost území

- Při vymezování zastavitelných ploch klást větší důraz na zjištění rozvojové potřeby sídla a kapacitu krajiny tyto zastavitelné plochy pojmout, aby se navrhované plochy bydlení nestávaly přílišným ohrožením pro krajinu. V případě obcí s naddimenzovanými zastavitelnými plochami při vymezování nových zastavitelných ploch v rámci změn územně plánovacích dokumentací dbát na potřebnou kompenzaci těchto zastavitelných ploch.

- Při vymezování nových zastavitelných ploch řešit nejenom co nejmenší zábor půdního fondu, ale zároveň i jejich šetrné umístění do krajiny, čehož lze docílit nevymezováním ploch na pohledově exponovaných místech, kde by narušovaly pohledové horizonty, dodržovat stávající ráz zástavby, omezit maximální výšku zástavby, stanovit koeficient zastavěnosti s ohledem na stávající zástavbu, u rozsáhlých výrobních a logistických ploch zajistit průchodnost krajinných struktur, atd.
- V případné změně územně plánovací dokumentace, kde by byla vymezována nová zastavitelná plocha a současně některá rušena, upřednostňovat vypouštění zastavitelných ploch s vymezenými rizikovými průniky.
- V případě zastavitelných ploch, které na sebe již přímo navazují a vytváří předpoklad pro vznik srůstu zastavěných území, revizi vymezení těchto zastavitelných ploch, aby byla zajištěna migrační prostupnost pro volně žijící živočichy a pro člověka a v těchto plochách zachovat nezastavěné území. Nové zastavitelné plochy vymezovat tak, aby nedocházelo ke srůstům sídel s ohledem na zajištění přístupnosti a prostupnosti krajiny v souladu s prioritou územního plánování pro zajištění udržitelného rozvoje území 20a Politiky územního rozvoje České republiky.
- Obecně je vhodné u rozsáhlých ploch na okraji sídel stanovit povinnost zpracování územní studie, která by měla zajistit vhodné rozmístění zástavby, veřejných prostranství, veřejné zeleně a bude podmínkou pro budoucí využití dotčených pozemků.
- Prověřit zlepšení přístupu k významným bodům v krajině a vzájemných sídelních propojení pro nemotovou dopravu.
- Zastavitelné plochy pro umístění staveb obnovitelných zdrojů energie vymezovat na základě Vyhodnocení vlivu zamýšlené stavby na krajinu a krajinný ráz, potažmo na okolní sídla.
- Z hlediska ochrany krajiny vyloučit v souladu s § 18 odst. 5 stavebního zákona v nezastavěném území umisťování staveb, zařízení a jiných opatření, především pro zemědělství. Zdůvodnění veřejného zájmu bude založeno především na zachování krajinných hodnot a potenciálů.
- Vytvořit podmínky pro budování cyklostezek pro vedení cyklotras mimo silnice I. nebo II. třídy.
- Vytvořit podmínky pro vznik územní studie „Rozvoj rekreace v širším prostoru řeky Labe“.

7.1.6 Oblast těžby

- Doporučujeme, pokud je to technicky proveditelné, jednoznačně upřednostňovat přírodě blízké formy rekultivace před návratem do ZPF nebo LPF. Vhodné je vytvořit mix drobnějších ploch vodních, zeleně, lesa apod., který bude umožňovat zachování a rozvoj přírodních hodnot v území.

- Současně doporučujeme předpokládat a rozvíjet citlivě také rekreační potenciál lokalit. Mezi možnosti patří možnosti koupání, rybaření, táboření, outdoorové aktivity, edukační nebo jako cílové místo pro výlety.

7.1.7 Oblast brownfields

- Identifikovat brownfieldy a vymezit je jako plochy transformace s obecnými podmínkami využití, formulovanými na základě kontextu jejich polohy vůči rezidenčnímu území sídel případného dalšího územního rozvoje a vztahu ke krajině

7.2 Souhrnné doporučení pro zohlednění návrhu při činnosti orgánů veřejné správy a dalších subjektů

7.2.1 Oblast ochrany přírody a ekologické stability krajiny

Vymezení nových ekologicky stabilnějších ploch (ESP a ESL):

- Návrhy ESP a ESL jsou zásadním opatřením pro zachování a posílení biodiverzity v území s nedostatkem přírodních ploch.
- Plochy ESP a ESL byly kvantifikovány pro jednotlivé obce, tj. byla vyčíslena jejich doporučená výměra v ha a ilustračně znázorněno rozložení v krajině. To bylo odvozeno z velké míry podle zničených historických krajinných prvků, které je potřeba aspoň z části obnovit.
- Do výměry ESP a ESL lze započítat plochy nerealizovaného ÚSES na orné půdě a protierozních opatření.
- **Je zřejmé, že ne všechny nové ESP bude možné v dohledné době realizovat (limity představuje nejen dotační systém v zemědělství a povědomí zemědělců).** To z pohledu územního plánování v krajině není ale tak podstatné – jde o to zanést do územního plánu vizi funkčnější krajiny a k této vizi se postupně propracovávat. Je vhodné navázat na práci územní studie krajiny a zaměřit se na **vytvoření strategie, jak potřebnou zelenou infrastrukturu včetně ÚSES realizovat, lze vytvořit dlouhodobou strategii výkupu pozemků v obcích**, spolupráci při komplexních pozemkových úpravách a vůbec se zaměřit na analýzu využití finančních a dalších nástrojů, které jsou nad rámec toho, co zpracovává ÚSK.
- Ještě před vymezením konkrétních hranic jednotlivých ESP je samozřejmě potřeba provést konzultaci konkrétních požadavků obcí, orgánů ochrany přírody a dalších orgánů, aby byl vytvořen funkční návrh pro danou obec, navazující na okolní obce. Není realistické na úrovni ÚSK definovat přesné rozmístění ekologicky stabilnějších ploch, ÚSK má jiný rozsah a měřítko výstupů, než je konkrétní vymezení jednotlivých ploch.

Přírodní biotopy

- **V lokalitách přírodních biotopů doporučujeme nestavět a nevymezovat je jako zastavitelné typy ploch.**
- Obnova a zlepšování kvality přírodních biotopů je skutečně zásadní v oblastech, které mají více ekologicky stabilnějších ploch, ale málo přírodních biotopů nebo s nízkou kvalitu – v SO ORP Pardubice se jedná pouze o několik obcí (většina obcí nemá ani dostatek ekologicky stabilnějších ploch) viz karty obcí.
- Specifikace zvýšení ploch biotopů je uvedená v kartách obcí.
- Podobně jako v případě ESP a ESL bude velmi užitečné vytvořit strategii či koncept, jakým způsobem postupovat.

VKP

- Doporučujeme vytvořit **plán registrace nejcennějších lokalit** – vzácných, kvalitních, zranitelných, esteticky či jinak významných přírodních biotopů, jejichž ztráta by byla na úrovni obce, kde se nachází, zásadní. Může být praktické zpracovat přesný postup, tj. kroky, kolik VKP vybrat, jakého typu (luční, mokřadní, mozaiky apod.), ověření aktuální kvalitu biotopů v dané ploše, kompletace podkladů pro zahájení procesu registrace atd[18].
- Možné limity vymezování VKP podle podkladu mapování biotopů jsou uvedeny v textu studie, Průzkumy a rozbory.

Ostatní

- Doporučujeme zvážit pořízení studie nebo strategie zabývající se **dlouhodobými výkupy pozemků pro obce pro veřejně prospěšné účely** zahrnující nestavební aktivity – pozemky pro ÚSES, pro obnovu remízků, revitalizace, izolační zeleň, přeměnu vybraných lokalit degradovaných monokulturních lesů na druhově pestré a další.
- Při přípravě plánu společných zařízení KoPÚ doporučujeme zadat požadavek na dostatečnou výměru a vhodnou distribuci ekologicky stabilních ploch a přírodních biotopů.

7.2.2 Oblast ochrany půdy a erozního ohrožení

- Zaměřit se na identifikované ohrožené lokality a návrhy opatření na celém území obce/regionu; fakt, že eroze či odtok způsobují problémy v zástavbě, je jistě důležitý, je však potřeba vnímat problémy celého území, nadlimitní erozní ohrožení půdy brát jako nenahraditelnou ztrátu bez ohledu na lokalitu, neboť problém s degradací půdy je stále stejný, ať již probíhá nad obcí, nad tokem nebo nad lesem
- Snažit se v rámci zpracování ÚSES trasovat návrhy tak, aby měly i protierozní efekt, doplnit interakční prvky především o výsadby mimo komunikace (výrazně větší ekologický i protierozní efekt)
- Rozčleňovat rozsáhlé pozemky drobnými prvky – travnatými polními cestami, travnatými pásy, alejemi, mezemi, často je možné využít existující obecní nebo státní parcely
- Nastavit vhodně regulativy a omezení, jednat s hospodáři o realizaci protierozních prvků, o vyloučení širokořádkových plodin nad zástavbou a vodními plochami, využívání podsevu apod.
- V případě větších problémů s erozí nebo odtokem se snažit vyvolat pozemkovou úpravu, která může navrhnout, projednat a realizovat systém opatření v krajině

[18] Lokalit vymezených jako možná VKP je poměrně mnoho, nicméně je praktičtější mít přehled o všech vhodných segmentech než vymezit jen několik nejdůležitějších. Například pokud by vybraný biotop nebylo možné z nějakého důvodu registrovat jako VKP (nevyjasněné majetkové vztahy, biotop má ve srovnání s původním mapováním nižší kvalitu apod.), **lze snadno najít alternativní biotop v příslušné vrstvě Biotopů.** Vymezování a registrace konkrétního VKP samozřejmě záleží na prioritách orgánů ochrany přírody a obcí – ÚSK poskytuje základní podklady a možnost volby mezi různými biotopy.

7.2.3 Oblast lesnictví

- Podpora projektů na zalesnění v oblastech s nízkou lesnatostí, koordinace s vlastníky pozemků a schvalujícími orgány.

7.2.4 Oblast vodního režimu krajiny

- Pořizovat nebo měnit územně plánovací dokumentace obcí tak, aby jejich součástí bylo vymezení ploch s vyloučením výstavby a ploch s omezeným využitím z důvodu ohrožení povodní.
- Využívat výstupů povodňového mapování jako limitu v územním plánování a rozhodování.
- Vytvořit nebo aktualizovat povodňové plány územních celků.
- Revitalizovat a podporovat samovolnou renaturaci regulovaných úseků vodních toků v zemědělsky využívané části krajiny. Zatrubňování toků je nutno povolovat jen v krajních případech při převažujícím veřejném zájmu a to je tehdy, pokud se nepovede nalézt jiné, vhodnějšího řešení.
- Navrhovat opatření zvyšující infiltraci srážkových vod.
- Navrhovat opatření zvyšující retenci v ploše povodí.
- Navrhovat zrušení plošného odvodnění tam, kde je to možné.
- Povolovat převod orné půdy v inundačních územích na louky a pastviny.

7.2.5 Oblast vztahu sídel a krajiny, rekreace a prostupnost území

- Zachovat mimořádně kvalitní přechody sídla v krajinu.
- Zajistit údržbu stávajících komunikací zvyšující prostupnost krajiny.
- Tvořit podmínky pro budování bezpečných křížení cyklotras se silnicí I. nebo II. třídy.
- Rozvinout možnosti úpravy Opatovického kanálu s jeho blízkým okolím a podporovat jeho rekreační využití.
- Podporovat budování vedení frekventovaných komunikací I. a II. třídy mimo centra zastavěných území obcí.
- Podporovat budování či značení nových cyklostezek, cyklotras a turistických tras, včetně hipostezek.
- Podporovat budování zázemí a přístupů k vodáckým trasám.
- Podporovat zlepšování stavu a podmínek využívání kulturních, technických a přírodních památek.
- Podporovat tvorbu možností využívání přírodě blízkého prostředí pro rekreaci.

7.2.6 Oblast brownfields

- Podpora regenerace brownfieldů obcemi – zajištění informací obecními úřady obcí o možnostech podpory regenerace brownfieldů (viz možnosti dotací), koordinace schůzek spoluvlastníků brownfieldů za účelem vytvoření společné strategie postupu pro regeneraci plochy.

7.2.7 Oblast znečištění a kontaminace

- **Sanaci starých ekologických zátěží**, resp. kontaminovaných ploch metodicky zastřešuje Ministerstvo životního prostředí. U těch, které ještě stále nejsou dořešeny, je nutné počítat s tím, že monou představovat limit či riziko pro další využití krajiny.

7.3 Přehled jevů doporučených k doplnění do územně analytických podkladů

7.3.1 Doporučení k aktualizaci a doplnění jevů ÚAP

Jevy, které jsou ÚSK **doporučeny** k doplnění do ÚAP, jsou přehledně uvedeny v následující tabulce.

K navrhovaným jevům k doplnění patří např.:

- krajinné okrsky
- krajinný ráz (vemezené oblasti KR)
- návrh ozelenění negativního rozhraní
- zachování nezastavěného území
- směr zlepšení přístupu k významnému bodu úsek
- ochrana přírody a biodiverzity (plochy přírodních biotopů (Biotopy_bez_X), plochy s potenciálem pro VKP či EVP (vrstva VKP_EVP), plochy ekologicky stabilnějších ploch, ekologicky stabilnější linie a vrstvu NDOP – národní databáze ochrany přírody s lokalizacemi nalezených chráněných a vzácných druhů).
- plochy vhodné k zatravnění a zalesnění
- návrhy protierozních opatření, stabilizace údolnic, plochy s doporučenou aplikací PPO, plochy pro aplikaci BT opatření a výsadeb proti větrné erozi, případně erozně ohrožených ploch (jak vodní, tak větrnou erozí)
- kritické body
- aktualizace stávající vrstvy brownfields

  aj.

Tabulka 7.1: Přehled jevů doporučených k doplnění do ÚAP.

Číslo jevu	Sledovaný jev	Zkratka	Téma	Popis
4a	brownfieldy	BRWN	brownfields	brownfields určené k obnově nebo k opětovnému využití znehodnoceného území
4a	brownfieldy	BRWNZ	brownfields	návrh vynětí plochy z brownfields
17b	krajiny a krajinné okrsky	KC	krajina	krajinný celek
17b	krajiny a krajinné okrsky	KO	krajina	krajinný okrsek
21	územní systém ekologické stability	UHUS	ÚSES	oblast vhodná pro vymezení nových skladebných části ÚSES nebo interakčních prvků

21	územní systém ekologické stability	URNAV	ÚSES	nesrovnalosti mezi UP a UAP a nenavazující ÚSES mezi obcemi
23a	významné krajinné prvky	VKP	příroda	návrh vymezení významného krajinného prvku
23a	významné krajinné prvky	VKPN	příroda	návrh vymezení významného krajinného prvku - niva
42a	plochy vodní a větrné eroze	BT	eroze	umístění biotechnického prvku na bloku
42a	plochy vodní a větrné eroze	PPOm	eroze	návrh protierozního nebo protipovodňového opatření na orné půdě - mírnější
42a	plochy vodní a větrné eroze	PPOv	eroze	návrh protierozního nebo protipovodňového opatření na orné půdě - přísnější
42a	plochy vodní a větrné eroze	SM	eroze	stabilizace meziřadí
42a	plochy vodní a větrné eroze	VET	eroze	doplnění výsadeb a bariér proudění větru
43a	plochy vhodné k zalesnění, plochy vhodné k zatravnění	TP	eroze	plošné zatravnění
43a	plochy vhodné k zalesnění, plochy vhodné k zatravnění	ZAL	lesnictví	zalesnění
47	vodní útvary povrchových a podzemních vod, vodní nádrže a jejich ochranná pásma	VN	voda	návrh nové vodohospodářské plochy
54a	stavby, objekty a zařízení na ochranu před povodněmi a území určená k řízeným rozlivům povodní	PBPOP	voda	návrh přírodě blízkého protipovodňového opatření v ploše
54a	stavby, objekty a zařízení na ochranu před povodněmi a území určená k řízeným rozlivům povodní	VUP	voda	technicko-vodohospodářský návrh v ÚP
54a	stavby, objekty a zařízení na ochranu před povodněmi a území určená k řízeným rozlivům povodní	VZUR	voda	technicko-vodohospodářský návrh v ZÚR
93a	pozemní komunikace, jejich kategorie a jejich ochranná pásma	PRO	prostupnost	návrh směru propojení obcí
106	cyklostezky, cyklotrasy, hipostezky, turistické stezky, běžkařské trasy, sjezdovky	BKCS	rekreace	bezpečné křížení cyklotrasy se silnicí I. nebo II. třídy
106	cyklostezky, cyklotrasy, hipostezky, turistické stezky, běžkařské trasy, sjezdovky	COS	rekreace	cyklotrasa oddělená od silnice I. nebo II. třídy
119	další dostupné informace o území	ESL	příroda	nová ekologicky stabilnější linie (př. alej, ochranné zatravnění, linie dřevin a liniové remízky)
119	další dostupné informace o území	ESP	příroda	nová ekologicky stabilnější plocha (př. remízek, revitalizace, mokřad, les, TTP apod.)
119	další dostupné informace o území	KBIO	příroda	zachování kvalitních biotopů
119	další dostupné informace o území	MVU	příroda	upravená hranice migračně významného území
119	další dostupné informace o území	MIG	příroda	návrh rezervy pro řešení bariérových

				míst na dálkových migračních koridorech
119	další dostupné informace o území	REV	voda	revitalizace vodního toku
119	další dostupné informace o území	VREV	voda	revitalizace vodní nádrže
119	další dostupné informace o území	MOK	voda	návrh mokřadu
119	další dostupné informace o území	VB	zemědělství	vybrané díly půdních bloků k řešení
119	další dostupné informace o území	SUp	eroze	stabilizace údolnice - úprava hosp. na pozemku
119	další dostupné informace o území	ONR	urbanismus	návrh ozelenění negativního rozhraní
119	další dostupné informace o území	ZNU	urbanismus	zachování nezastavěného území
119	další dostupné informace o území	ZPVB	urbanismus	směr zlepšení přístupu k významnému bodu

Zdroj: EKOTOXA s.r.o.,2019, pozn. čísla a názvy jevů odpovídají novele vyhlášky č. 500/2006 Sb., 2018

7.3.2 Odůvodnění

V rámci Územní studie krajiny SO ORP Pardubice byly vytvořeny nové jevy, které doporučujeme doplnit do dat ÚAP.

Některé již existující jevy ÚAP byly doplněny o další údaje, které rovněž doporučujeme doplnit do dat ÚAP.

Územní studie krajiny bude podkladem pro územní plány, pro něž jsou ÚAP závazným podkladem, a proto doporučujeme data ÚAP o tyto nové nebo aktualizované jevy doplnit.

7.4 Souhrnné doporučení pro řešení územních problémů, které nelze vyřešit v rozsahu podrobnosti ÚSK

7.4.1 Souhrnné doporučení

Z důvodu měřítka zpracování Územní studie krajiny není možné některé problémy v území zpracovat do větší podrobnosti.

Výstupem ÚSK jsou doporučení a návrhy opatření (především plošné a liniové – směry), které budou vyžadovat další zpřesňování.

Jedná se zejména o:

- Protierozní návrhy
- Návrhy na ochranu před povodněmi
- Návrhy na zlepšení vodního režimu krajiny
- Návrhy na výsadbu zeleně/lesa
- Revitalizace brownfields

Dalším krokem k jejich realizaci je zpracování např.:

- Komplexních pozemkových úprav
- Studií odtokových poměrů
- Realizačních projektů na výsadbu zeleně
- Projektů zalesnění, atd.

7.4.2 Odůvodnění

Všechny návrhy uvedené v ÚSK musí mít před vlastní realizací vyřešené vlastnické poměry, musí mít zpracovány další nezbytné podklady (např. geodetické zaměření, geologické podklady, sondy, data ČHMÚ, data ÚHÚL apod.).

Pro využití výstupů ÚSK jako podkladu pro ÚAP a ÚP je však tato podrobnost dostačující. Územní plán pracuje s plochami. Naopak, pokud by se na konkrétním katastrálním území zpracovávaly Komplexní pozemkové úpravy, bylo by podrobnější zpracování spíše komplikací.

8 Literatura

Agrolesnictví. *O tom, jak se může stát zemědělec agrolesníkem, vypráví v exkluzivním rozhovoru Radim Kotrba pro www.Agropress.cz*. [online] 2013. [cit. 2.5.2018] Dostupné z: http://agrolesnictvi.cz/?p=706

BUWAL. Umwelt in der Schweiz 1997. Bundesamt für Umwelt, Wald und Landschaft, Bundesamt für Statistik. ISSN 978-3303020340.

Cílek, Václav, Tomáš Just, Zdenka Sůvová, Pavel Mudra, Jan Rohovec, Jaroslav Zajíc, Ivo Dostál, et al. *Voda a krajina: kniha o životě s vodou a návratu k přirozené krajině*, 2017.

Evropská úmluva o krajině, 2017

Forman, Richard T. T., and Michel Godron. *Landscape Ecology*. New York: Wiley, 1986.

Groot, R.S. de, R. Alkemade, L. Braat, L. Hein, and L. Willemen. “Challenges in Integrating the Concept of Ecosystem Services and Values in Landscape Planning, Management and Decision Making.” *Ecological Complexity* 7, no. 3 (September 2010): 260–72. https://doi.org/10.1016/j.ecocom.2009.10.006.

Kurfürst, Petr. “Řízení poptávky po dopravě jako nástroj ekologicky šetrné dopravní politiky.” Centrum pro dopravu a energetiku, 2002. http://www.bicybo.cz/download/rizenipoptavkydp.pdf

Litman, Todd. “Generated Traffic and Induced Travel. Implications for Transport Planning.” Victoria Transport Policy Institute, 2011.

https://www.ibtta.org/sites/default/files/Generated%20Traffic%20and%20Induced%20Travel.pdf.

Lovell, S. T. and D. M. Johnston. 2009. Designing landscapes for performance based on emerging principles in landscape ecology. *Ecology and Society* 14(1): 44. [online] Dostupné z: http://www.ecologyandsociety.org/vol14/iss1/art44/

Martiník, A. et al., Agrolesnictví – skriptum pro posluchače MENDELU. Brno: Mendelova univerzita v Brně. 2014. [online] Dostupné z: https://akela.mendelu.cz/~xcepl/inobio/skripta/AGLES.pdf

Míchal, Ivan.: *Ekologická stabilita.* 2. vyd. Ministerstvo životního prostředí České republiky, Brno: Veronica, 1994, 275 s. ISBN 80-85368-22-6.

MŽP, 2017. Národní akční plán adaptace na změnu klimatu. [online] Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/narodni_akcni_plan_zmena_klimatu

MŽP, n.d. Strategie přizpůsobení se změnám klimatu v podmínkách ČR. [online] Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie

Næss, Petter. “Traffic Forecasts Ignoring Induced Demand: A Shaky Fundament for Cost-Benefit Analyses.” *EJTIR* 2012, no. 12(3) (n.d.): 291–309. http://www.ejtir.tudelft.nl/issues/2012_03/pdf/2012_03_02.pdf

Sklenička, 2016. Velké produkční bloky orné půdy jako zdroj diskonektivity biotopů – příčiny a následky. Aktivita v projektu Fragmentace biotopů v ČR. ČZÚ. [online] Dostupné z: https://www.fzp.czu.cz/cs/r-6899-projekty-a-spoluprace-s-praxi/r-6923-projekty/r-13356-archiv-projektu/r-7668-fragmentace-biotopu-v-cr/r-8090-aktivity-projektu/aktivita.html

Šálek, Martin, Vladimír Hula, Marina Kipson, Renata Daňková, Jana Niedobová, and Anna Gamero. “Bringing Diversity back to Agriculture: Smaller Fields and Non-Crop Elements Enhance Biodiversity in Intensively Managed Arable Farmlands.” *Ecological Indicators* 90 (July 2018): 65–73. https://doi.org/10.1016/j.ecolind.2018.03.001.

Vačkář, D, Frélichová, J., Lorencová, E., Pártl A., Harmáčková Z. a Loučková B. “Metodologický Rámec Integrovaného Hodnocení Ekosystémových Služeb v České Republice,” 2014. [online] Dostupné z: https://www.minzp.sk/files/sekcia-ochranyprirodyakrajiny/ekosystemove-sluzby/es_metodika_final_2014.pdf.

Vačkář, David. “Ekosystémové služby a jejich využitelnost v ochraně přírody,” 2016. https://www.natur.cuni.cz/fakulta/zivotni-prostredi/CZV/prednasky/2016/david-vackar-ekosystemove-sluzby.

Walz, U. "Landscape Structure, Landscape Metrics and Biodiversity", Living Rev. Landscape Res., 5 (2011), 3, doi:10.12942/lrlr-2011-3, Dostupné z: http://lrlr.landscapeonline.de/lrlr-2011-3.

Zahrádková, S., Hájek, O., Treml P., Pařil P. et al. Hodnocení rizika vysychání drobných vodních toků v České republice. Vodohospodářské technicko-ekonomické informace, Praha: Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v.v.i., 2015, roč. 57, č. 6, s. 4-16. ISSN 0322-8916.

Zákon č. 254/2001 Sb., Zákon o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)

Zákon č. 334/1992 Sb., Zákon České národní rady o ochraně zemědělského půdního fondu

Zákon č. 114/1992 Sb., Zákon o ochraně přírody a krajiny, v platném znění

Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů (lesní zákon)